

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

**TROÇKİST-ZİNOVYEVİST TERÖRİST
MERKEZE KARŞI DAVA RAPORU**

MOSKOVA YARGILAMALARI (19-24 AĞUSTOS 1936)

I. CİLT

SSCB ADLİYE İŞLERİ HALK KOMİSERLİĞİ YAYINIDIR

varyos yayınları

**SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLERİ BİRLİĞİ
ADLİYE İŞLERİ HALK KOMİSERLİĞİ**

**TROÇKİST-ZİNOVYEVİST TERÖRİST MERKEZİN
CEZA MESELESİ ÜZERİNE**

DAVA RAPORU

G.Y. Zinovyev, L.B. Kamenev, G.Y. Yevdokimov, S.N. Smirnov, I.P. Bakayev, V.A. Ter-Vaganyan, S.V. Mraçkovski, I.A. Dreitzer, E.S. Golzman, I.I. Reingold, R.V. Pikel, V.P. Olberg, K.B. Berman-Yurin, Fritz David(I.I. Krugljanski), M.Lurie ve N. Lurie'ye

KARŞI

**SSCB TEMYİZ MAHKEMESİ ASKERİ
KOLLEKYUMU'NDA DURUŞMA
(19-24 AĞUSTOS 1936)**

**RUS SOSYALİST FEDERATİF SOVYET CUMHURİYETİ
Ceza Yasasının 58/8. 19. ve 58/8., 58/11. maddelerine göre
İDDİANAME
Moskova 1936**

**SSCB ADLİYE İŞLERİ HALK KOMİSERLİĞİ
YAYINIDIR**

VARYOS YAYINLARI: 7
BİRİNCİ BASKI: KASIM 1991

Moskova Yargılamaları
Almancadan Çeviren: Selim Tanyeli
Basım yeri: Gül Ofset
Varyos Yayınları: Ticarethane sk. No:41/18
Sultanahmet-İstanbul Tel:5117663

**TROÇKİST-ZİNOVYEVİST TERÖRİST
MERKEZE KARŞI DAVA RAPORU**

**MOSKOVA
YARGILAMALARI
(19-24 AĞUSTOS 1936)**

I. CİLT

ÖNSÖZ YERİNE

**BU HAİNLER HANGİ GÜZELİM DÜNYAYI YIKMAYI ve
YERİNE HANGİ CEHENNEMİ YENİDEN KURMAYI
AMAÇLIYORLARDI**

I

İlk izlenim, çıplak gözle bakmaktan ileri gitmemek, bunlarla yetinmek! İşte burjuvazi bizden bunu istiyor. Basınıyla, radyosuyla, televizyonuyla, velhasıl dünyanın en ücra köşesine kadar giren propagandası ve reklamıyla bize şunu diyor burjuvazi: Düşünmenize gerek yok. Biz, sizin için de düşünüyoruz, dünyada olup bitenleri ayağınıza kadar getiriyoruz. Bütün mesele söylediklerimize, yazdıklarımıza inanmanızdır. İşte tam da bu anlayışa karşı yüzmek gerekiyor. Çünkü Marksistler, dünyayı burjuvaziden farklı yorumluyorlar ve sadece yorumlamakla yetinmiyorlar, onu değiştirmeyi amaçlıyorlar. Bunun için Marksistler tahlilden ne burjuvazinin anladığını anlıyorlar, yani gerçekleri altüst ediyorlar ne de varolanı yeniden keşfediyorlar.

Uluslararası burjuvazi açısından somut durumun somut tahlili bütün araçları kullanarak dünya işçi sınıfı ve emekçilerini kapitalist düzenin uysal köleleri olarak kalmalarını ebedileştirmeye hizmet etmektedir. Somut durumun somut tahlili —Leninin ifadesiyle marksizmin bu canlı ruhu burjuvazi tarafından içi boşaltılıyor, koflaştırılıyor ve Marksistlere karşı kullanılıyor. Burjuvazi somut durumun somut tahlilini yapıyor ve bizler, burjuva ideoloji-üretiminin somut tahlilinin ne olduğunu öğreniyoruz; artık sınıflar yok, sınıflardan bahsedilmiyor, uluslararası burjuvazi sınıf kavramını unuttu! Artık tartışmalarda, beyanatlarda vs. sadece uluslar var, azınlıklar var, savaş yanlısı olanlar var, barış yanlısı olanlar var, cinsiyetler var, teröristler var, iyiler ve kötüler var, velhasıl sadece insanlar var! Körfez savaşı mı? Orada

dünya barışından yana olanlar ilhakçıya, diktatöre karşı savaştılar! Yugoslavya mı? Orada Hırvatlar var, Sırlar var, Slavlar var! Sınıf yok, çıkar kavgası yok! Bir ulusun diğerine karşı olması, azınlığın çoğunluğa karşı olması veya çoğunluğun azınlığa karşı olması, "barış" yanlılarının savaş yanlılarına karşı olması var vs. vs. Böylelikle sınıf olgusu bu türden çelişkiler ve bilinçli açıklamalar arasında kaynıyor. Böylelikle sınıflı toplumun temel sorunu bir çırpıda ortadan kaldırılmış oluyor! Oysa durum hiç de böyle değil, olamaz da, Tek tek toplumsal olayların, gelişmelerin değerlendirilmesini bir kenara bırakalım, bütün olarak herhangi bir toplumun tahlilinde, değerlendirilmesinde esas kıstas sınıfsal yaklaşımdır. Burjuvazi tam da bu anlayışı insanlığın kafasından silmek istiyor.

Toplumsal zenginliğin üretimi ve buna sahip çıkma tarzı! Bütün sınıfsal farklılığın dayandığı ve bütün sınıf mücadelesinin nedeni nihai olarak bu değil mi? Toplumsal zenginliğe, üretime sahip olma! Burjuvazi, üretem araçlarına özel mülkiyet temelinde sahip olduğu için, toplumsal zenginlik, ürün benimdir diyor. İşçi sınıfı ise, bu benim işgücümün ürünüdür diyor ve ona sahip olmaya çalışıyor. İşte çok basitleştirerek verdiğimiz bu olgu, sınıflar arası mücadelede; burjuvaziyle proletarya arasındaki mücadelede esas itici gücü oluşturmaktadır.

II

Moskova Mahkemeleri'nde de bu itici güç sorununu görmekteyiz. Orada iki dünya görüşünün amaçlarını, karakterlerini, neye hizmet ettiklerini çok çıplak bir şekilde görmekteyiz. Bunları kısaca ele alalım.

Stalin önderliğindeki SBKP(B) hangi sınıfı temsil ediyordu? O zamanın sosyalist Sovyetler Birliği'nde sınıf mücadelesi nasıl geliyordu? Stalin önderliğindeki SBKP(B)'nin bu mücadeledeki konumu ve tavrı nasıldı? Bu sorulara yanıt verilmeksizin Moskova Mahkemeleri kavranamaz, adli bir sorun olmaya mahkum edilir.

Revizyonizmin sosyalizme vurduğu darbeyi burjuvazi vuramamıştır. Emperyalist-kapitalist dünya on yıllarca uğraşmış ama dünya işçi sınıfı ve emekçileri nezdinde ne Stalin'i ne de sosyalizmi, somutta da zamanın sosyalist Sovyetler Birliği'ni karalayabilmiştir. Bu melun işi, burjuvazinin işçi sınıfı içindeki kolu olan revizyonizm başarmıştır. Böylelikle de burjuvazinin sosyalizme karşı saldırı silahı, cephaneliği çoğalmıştır-doldurulmuştur. Alçaklık, ihanet, karalama-korkunç boyutlara vardırıldı. Öyle ki ayağı taşa takılıp düşen, yolda giderken kafasına kuş pisliği düşen bunun altında Stalin'i aradı. Nerede ne kadar korkunçluk, gaddarlık, kötülük varsa, hepsi Stalin'e maledildi. Bugün revizyonist sistem birçok ülkede arka arkaya yıkıldı. Bunun sorumlusu olarak da Stalin gösterildi. Stalin eşittir sosyalizm. Stalin eşittir kö-

münizm. O halde bu dünya görüşüne karşı mücadelede her türlü bayağılık, her türlü yalan meşrudur. Çünkü Stalin'i karalamak zamanın sosyalist Sovyetler Birliği'nde sosyalist inşayı karalamak demektir. Çünkü Stalin'i karalamak Moskova Mahkemeleri'nin "kurbanlarını" karalamaktır ve bu hainleri aklamak (Alman) faşizmini, baskıyı, sömürüyü aklamaktır. Burjuvazi, marksizm karşısındaki tarihi yenilgisinin yaklaşık 150 yıl sonra revizyonistlerin katkısıyla zafere dönüşmesinin "tadını" çıkartıyor, kin kusuyor, korkunç çamur atıyor. En azından izi kalsın diye.

III

Nesnel olmak gerekir ve Marksistler, sorunlara sürekli soğukkanlı ve nesnel bakarlar. Burjuvazinin değerlerimize kururmuşcasına saldırısı karşısında heyacana, duygusallığa yer yok! Dersler çıkartmak, öğrenmek zorundayız. Tarih bireyler yapmaz, tarih bireylerin, kahramanların eseri değildir. Tarih, sınıf mücadelelerinin tarihidir. Tarih kitlelerin eseridir. Bireyler ve kahramanlar bu çerçevede ele alınırsa, onlara gerçek değerleri verilmiş olur. Lenin de, Stalin de, Troçki-Kamenev-Zinovjev hainleri de, Sovyetler Birliği'ndeki gelişmeler ve Moskova Mahkemeleri de bu açıdan ele alındığında gerçek anlamlarını bulmuş olacaklardır.

Marksistlerin görevi, dünyayı bir daha yorumlamak değildir, bilakis onu değiştirmektir. O halde toplumsal gelişmelerden dersler çıkartmalıyız. Bunun için de bu gelişmelere neden olan çelişkileri kavramak zorundayız. Kısacası, sorun diyalektik sorundur. Tarih mi yapmak/yazmak istiyoruz? O halde tarihi kavramak zorundayız. Soruna böyle yaklaşmasalardı ne Marks Marks, ne Engels Engels, ne Lenin Lenin ve ne de Stalin Stalin olurlardı.

Varsın burjuvazi istediği kadar tepinsin. Onun tarih kıstası, tarih kavrayışı bizi bağlamaz ama ona karşı mücadele bizi bağlar. Varsın burjuvazi istediği kadar göbek atsin ve melun zaferinin tadını çıkartsın ve bizler bir avuç kalmış olalım. Dünyayı değiştirmek onun değil, bizim elimizde, tarihte yeni bir sayfa açmak onun değil bizim elimizde ve bunu yapacağız da.

Burjuvazinin saldırısı korkunç ve zafer sarhoşluğu devam ediyor. Bu bizim için düşündürücü olmalıdır. Acaba hatalarımız oldu mu, gelişmelerin böyle olmasında payımız var mı? Bu sorulara kafa yormak zorundayız. Yani bugünkü uluslararası yenilgimizden, bu korkunç yenilgiden dersler çıkartmalıyız. İşte Moskova Mahkemeleri bu sorulara da ışık tutacak çaptadır.

Burjuvazi boşuna saldırmıyor, amaçsız saldırmıyor. Onun bu saldırısında belli bir amacı daha var: Stalin artı sosyalizmi ne kadar çok kötülersem, bütün canilikleri ne kadar çok Stalin ve sosyalizmin sırtı-

na yıkarsam kitlelerin sermayeden kurtuluş mücadelesinde dikkatlerini başka yönere çekmiş olurum ve böylelikle onlar, insanlığın gerçek kurtuluşunun yegane yolunun sermayenin boyunduruğundan kurtulmak olduğunu görememiş, kavramamış olurlar. Dahası da var. Burjuvazi bu saldırısıyla dünya işçi sınıfına ve emekçilerine şu mesajı veriyor: Kendinizi kurtarmaya ve yönetime gelmeye ne hakkınız var ne de bunun için yeteneğe sahipsiniz. İşte Sovyetler Birliği, işte Stalin. Denediniz ve olmadı! Nedense hep Stalin ve o dönemin Sovyetler Birliği! Sosyalizme saldırmak için burjuvazi Kuruşçevci, Brejinev'i ve bu revizyonistler dönemindeki Sovyetler Birliği'ni ele almıyor? Burjuvazi bu ayrımı bilinçli yapıyor ve o, bu nokta da gerçekten de bizim gibi düşünüyor. Burjuvazi de Sovyetler Birliği'nin ne zaman sosyalist olduğunu ne zamandan beri sosyalist olmadığını, sosyalizmin inşasına kimlerin önderlik ettiğini, sosyalizmi kimlerin yıkıp, kapitalizmi restore ettiğini çok iyi biliyor. Bunun içindir ki, değerlerimize saldırdıkları için mahkum ettiğimiz unsurlar burjuvazinin gözünde "masum" oluyor. Bilmiyoruz sormaya gerek var mı? Neden Moskova Mahkemeleri'nde yargılananlar "masum" oluyorlar da, burjuvazinin uluslararası planda her gün, her saat, her dakika yargıladığı, idam ettiği, kurşuna dizdiği insanlar masum olmuyorlar? Yanıtı çok basit olsa gerek: Burjuvazinin çıkarına olan herşey kutsaldır, haktır, yasadır, yasalıdır. Onun çıkarına ters düşen, onun varlığını tehdit eden her şey korkunçtur, kötüdür, lanetlidir vs. İşte bu anlayıştan dolayıdır ki Moskova Mahkemeleri'nde yargılanan hainler burjuvazinin nezdinde "masum"dur, yargılayanlar canidir!

IV

Moskova Mahkemeleri zamanın sosyalist Sovyetler Birliği'ndeki reel toplumsal çelişkilerin bir yansımasıdır. Bu çelişkiler işçi sınıfının politikası aracılığıyla doğru bir şekilde ele alınarak çözümlenmiştir. Sosyalist toplumda niçin böylesi unsurlar çıkıyor? Bu, inşa edilen sosyalist toplumda atılan bazı yanlış adımların bir ürünü müdür? Böyle sorular sorulabilir. Sosyalist toplumda böylesi unsurların çıkması doğaldır. Çünkü sosyalizm sınıfsız topluma geçişte bir aşamadır, bir geçiş toplumdur ve yıkılan toplum düzeninin; kapitalizmin bir dizi önemli benlerini bağrında taşır. Bu benler, kalıntılar bugünden yarına yok edilemezler. Bunların neler olabileceği ve onlara karşı mücadelenin de nasıl sürdürüleceği konusunda Lenin, Stalin ve bir bütün olarak o zamanın SBKP(B)'nin görüş ve uyarıları bilinmektedir.

Ama Moskova Mahkemeleri'nde yargılananlar Lenin ve Stalin'in bahsettikleri bürokrat, restore edici unsurlardan değildir. Bu türden bürokratların, restorecilerin gelişmeleri ve iktidara gelmeleri ayrı bir sorundur. Burada söz konusu olanlar, bir zamanlar devrimci mücadele

içinde yer almalarına rağmen, giderek Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin hızlı inşasını, sosyalist toplumdaki çelişkilerin doğru bir şekilde ele alınıp çözüldüğünü gördükçe kahrolan, kapitalizmi yeniden inşa etmek için zamanın giderek aleyhlerine işlediğini gören emperyalizm doğru-
dan ajanlandılar. Her ne kadar sonuç aynı da olsa bu unsurların gelişme süreçleri birbirlerinden farklıdır ve bu farklılığı görmek gerekir.

O zamanın Sovyetler Birliği'ndeki gelişmelere ve bu unsurların ne-yi yıkmak istediklerine şöyle bir bakalım:

Moskova Mahkemeleri bir temizliktir ve bu temizliğin 1936-37-38 yıllarında olması tesadüf değildir. Özellikle iç ve dış şartların çakışmalı gelişmesinin bir ürünüdür. Bunun neden böyle olduğunu , iç ve dış şartlar derken sözkonusu olanın ne olduğunun yanıtını sosyalist Sovyetler Birliği'ndeki sınıf mücadelesinin tarihinde görmekteyiz.

Bolşevikler Ekim Devrimi'nden sonra oldukça geri Rusya'da sosyalizmin inşası için dünya devrimine bel bağlamışlardı. 1917-18'lerde beklenen dünya devrimi gerçekleşmedi. Tersine, özellikle Batı ve Orta Avrupa'da işçi sınıfı (örneğin Almanya'da, I. Dünya Savaşı'ndan sonra doğan devrimci durumu değerlendiremedi. Bunun nedeni, güçlü partilerin olmaması ve reformizmin etkisiydi. Geriye iki yol kalıyordu; ya Rusya'da devrim yıkılacak ya da sosyalizmin inşasına başlanacaktı. Üçüncü bir yol yoktu. Böylelikle Rusya proleteryası tek başına, dünyada tek bir ülkede sosyalizmin inşasına girişti.

Ve karşımıza Troçki çıkıyor. O, Rusya'da sosyalizmi nasıl inşa etmeliyiz sorusunu tartışmıyor. Troçki şunu diyor: "Tek bir ülkede sosyalizm inşa edilemez!" Bunun anlamı şudur; Rusya proleteryası ve köylülüğü devrimden vazgeçmelidirler, iktidarı sömürücü sınıflara devretmelidirler, dünya kapitalizmine teslim olmalıdırlar! Ama Lenin ve Stalin başka anlayıştalar ve şunu diyorlar: Evet, beklediğimiz dünya devrimi gerçekleşmemiştir, ama bu, Rusya'da sosyalizmin inşasına girişmemiz için bir engel değildir ve tartışılması gereken konu, Rusya'da sosyalizmin bu şartlarda nasıl inşa edileceğidir.

Aradaki fark budur. Bu, soruna sınıfsal yaklaşım farkıdır: Bolşevikler sosyalizmi nasıl inşa edelim diye tartışırken, Troçki bu inşayı kategorik olarak reddediyor, bütün çalışmasını bu anlayışı temelinde sürdürerek kapitalist dünyada Sovyetler Birliği'nde inşa olunan sosyalizmin yıkılmasını bekleyenlerin bayrağı, ışığı, emperyalistlerin, faşistlerin 5. kolu oluyor.

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşası neye bağlıydı?

Ekim Devrimi'nden sonra proleterya diktatörlüğünün önünde esas itibarıyla iki iç temel çelişki vardı:

a) Ekonomik ve teknik alanda Avrupa'nın en geri ülkesini en kısa zamanda gelişmiş, modern bir sanayi ülkesine dönüştürebilmek,

b) İşçi sınıfıyla köylülük arasındaki çelişkiyi çözmek ki bu, proleterya ile küçük mülk sahipleri arasındaki sınıf çelişkisinin çözülmesi demektir.

Dış şartların Sovyetler Birliği'nin lehine olmaması, söz konusu yukarıdaki iç çelişkilerin ve daha birçok çelişkinin çözümünü de zorlaştırıyordu.

Yeni Ekonomi Politika (NEP) dönemi. Bu dönem, kapitalizme bir takım tavizlerin verildiği dönemdir. Böylesi bir tavizkar ekonomi politikaya, I. Dünya Savaşı'nda ve iç savaşta yıkılan ülkenin yeniden inşası için gerek duyulmuştu. Bu döneme 1928'de uygulamaya konan Birinci Beşyıllık Plan ile son verilir.

NEP döneminde kapitalizmi yeniden kuracaklarını sananlar hayal kırıklığına uğrarlar ve ilk beş yıllık planla birlikte Sovyet iktidarına karşı 'sağ'lı-'sol'lu yoğun saldırılar kapsamlaşır. Amaç açık: Bu unsurlar (Troçki, Kamenev, Zinovyev, Buharin) ilk beş yıllık planı nasıl uygulayacağız, saptanan hedeflere nasıl varacağız sorusunu tartışmazlar. Hayır. Onlar bu planı başarısızlığa uğratmak ve bir an önce iktidara gelerek kapitalizmi yeniden inşa etmek için mücadele verirler. İlk beş yıllık plan, sosyalist inşa, Sovyetler Birliği'ndeki uluslararası burjuvazinin, faşizmin 5. kolu görevini üstlenen unsurları toplumdan tecrit eder ve onlar da karşı-devrimci örgütlenmeye ve çalışmaya girişirler.

Bu işlerin nasıl yapıldığı, hangi basit, hayvani düşüncelerden hareket edildiği konusunda Moskova Mahkemeleri birer ibret belgesidir.

İlk plan, süresinden bir yıl önce tamamlanır, yani 1933'de değil 1932'de. Planın amacı şuydu: Ekonominin çok yönlü gelişmesine temel teşkil edecek olan muazzam bir ağır sanayi ve üretim araçları sanayi inşa etmek.

Dışarda dünya burjuvazisinin, içerde de onun 5. kolu olmaya soyunan Troçkistlerin, Zinovyevistlerin, Kamenevcilerin vs. bütün yıkıcı çabalarına, sabotajlarına, anti-propagandalarına rağmen bu plan tam bir başarı olur, Parti'nin genel çizgisi zafer kazanır, kitlelerle Parti bütünleşir. Bu aşamada zamanın kendi aleyhine işlediğini gören Troçki, Kamenev, Zinovyev gibi hainler, sosyalist eseri, sosyalist mutluluğu, güzelliği, estetiği ve kültürü yıkmak, yeniden sömürü düzenini, yani kapitalizmi hakim kılmak için karşı-devrimci çalışmalarını daha da hızlandırırlar. Moskova Mahkemeleri bu konuda da birer ibret belgesidir.

Bu unsurlar neyi yıkmak istiyorlardı? Onların mücadelesi gerçekten partinin yanlış genel çizgisine karşı mücadele miydi? Bu hainlerin neyi yıkmak istediklerini göstermek için bazı verileri buraya aktarmakta yarar görmekteyiz.

İlk beş yıllık plan, amaçlanan tabanı yaratmıştır. İkinci Beşyıllık Plan'ında iki ana hedefi vardı:

- a) Tüketim sanayinin inşası ve genişletilmesi
- b) Tarımsal üretimin artırılması.

II. Beşyıllık Plan aynı zamanda şunu hedefliyordu: "Sınıfların, kapitalist unsurların tasfiyesi, bütün zanaatın kooperatifleştirilmesi ve köylü ekonomisinin tamamen kooperatifleştirilmesi temelinde özel mülkiyetin nihai olarak tasfiyesi"(bkz. XVII. Parti Kongresi Bildirisi, 1934).

Bu unsurlar işte buna karşı geliyorlardı. İkinci Beşyıllık Plan'ın gerçekleştirilmesi için nasıl mücadele verilmesi gerektiğini tartışıyorlardı. Tam tersine, bu planın başarısızlığa uğratılması için ne yapmaları gerektiğini tartışıyorlardı, yani suikasti, sabotajı, zarar verici faaliyeti, emperyalist burjuvaziyle, faşizmle işbirliğini tartışıyorlardı. Bunları nasıl örgütleyeceklerini, nasıl gerçekleştireceklerini tartışıyorlardı. Bu noktada Moskova Mahkemeleri birer ibret belgesidir.

Birinci ve ikinci beş yıllık planların genel sonucu neydi? Birkaç örnek: Sovyetler Birliği'nde sanayi üretimi 1924-1937 arasında 19 kat artmıştı. Bu hainler bu denli büyük bir sosyalist zafere, o denli açık doğru bir parti genel çizgisine karşı çıkıyorlardı. Onları kahreden sosyalizmin elle tutulur gözle görülür inşasıydı.

Ülke kısa bir zamanda modernleşmişti. Buna bir örnek 1935'de ABD'de imalat sanayindeki bütün makina ve tehzizatın üçte ikisi on yıldan daha yaşlıydı. Sovyetler Birliği'nde ise aynı alanda makinaların %60'ı altı yıldan daha az yaşlıydı. Yani ekonomik taban yeni, modern ve dinamikti.

İşte bu hainleri rahatsız eden Sovyetler Birliği'nin sosyalizm temeline modern ve dinamik bir ekonomiye sahip olmasıydı, hem de kısa bir süre içinde.

Gelişmenin boyutlarını göstermek için bazı verileri ele alalım.

Önemli sanayi ülkelerinde sanayi üretiminin gelişmesi (1927-1934 arası ve 1913=100 olarak)

Yıllar	Aim.	ABD	İng.	Fransa	İtalya	SB	Japonya
1927	122.1	154.5	96.0	115.6	161.2	114.5	270.0
1928	118.3	162.8	95.1	134.4	175.2	143.5	300.2
1929	117.3	180.8	100.3	142.7	181.0	181.4	324.0
1930	101.6	148.0	91.3	139.9	164.0	235.5	294.9
1931	85.1	121.6	82.4	122.6	145.1	293.9	288.1
1932	70.2	93.7	82.5	105.4	123.0	336.1	309.1
1933	79.4	111.8	88.3	119.8	133.2	363.2	360.7
1934	101.8	121.6	100.2	111.4	134.7	470.0	413.5

Bu verilerin anlamı nedir? Onlara bir daha bakacak olursak şu gerçeği görürüz.

a) Belirtilen yıllarda en hızlı sanayi üretimi büyümesini Sovyetler Birliği'nde görmekteyiz.

b) 1937'de Sovyetler Birliği bütün sanayi dallarında (taş kömürü ve otomobil üretimi hariç) Avrupa'da ilk dünyada ikinci sırayı almaktadır.

c) Sosyalist ekonomi bu kadar kısa bir zamanda kapitalist dünyaya sadece yetişmemiş dahası onu kısmen de geride bırakmıştır.

d) Bu denli hızlı bir gelişme o zamana kadar kapitalist dünyada görülmemiş bir olgudur.

İşte Moskova Mahkemeleri'nin o melun sanıklar, emperyalizmin, faşizmin o uşakları böyle bir sosyalist gelişmeyi yıkmayı amaçlıyorlardı.

Tabi ki bu başarıları Sovyetler Birliği'nin salt materyal zenginliğinde aramamak gerekiyor. Bu çok yanlış bir anlayış olur. Sovyetler Birliği'nde materyal olanakların yanı sıra belirleyici olan iki olanak daha vardı.:

a) SBKP(B)'nin genel çizgisinin doğruluğu,

b) Halkın sosyalist inşaya coşkulu katılımı.

Bu iki olgu, söz konusu hain unsurları darmadağın eden olgulardı: Parti'nin kitlelerle bütünleşmesi, onu izleyerek sosyalizmi coşkuyla inşa etmesi.

Bu gerçekten dolayıcıdır ki bu hainler, önderlere tek tek yok etmeye girişmişlerdir. Faşizmin gönüllü uşakları örneğin '20'li yılların sonunda yaptıkları gibi, kitlesel eylemlerden, kitleleri harekete geçirmekten vazgeçmişlerdir ve doğrudan teröre yönelmişlerdir. Neden mi? bunun en doğru yanıtını yukarıdaki 'a' ve 'b' noktalarında verdiğimiz olgular da görmekteyiz.

Bu gelişmeyi başka türlü de ifade edebiliriz. Sosyalist insanın başarıyla yürütülmesi halkın sınıfsal bileşimini komplocuların aleyhine değiştirmiştir. Aşağıdaki veriler bunu göstermektedir:

Halkın Sınıfsal Bileşimi

YILLAR	Geniş Anlamda İşçi Sınıfı Sayısı(mil.)	Toplam Nüfusa Oranı (%olarak)
1913	23.3	16.7
1928	26.3	17.3
1934	47.1	28.1

Bunun anlamı nedir? Bu, işçilerle köylüler, kırla şehir arasındaki çelişkinin doğru bir şekilde ele alınarak çözülmüş olması demektir. Bu gerçekten dolayıcıdır ki 5. kol şehirlerde ve kırdaki dayanacak sosyal taban bulamamış, terörü tek çıkış yolu olarak görmüştür.

Bu konu üzerinde biraz durmak gerekir. Çünkü bunun altında yatan, Buharin'in sınıfsal temeli, Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğünü devirmek için kullanılacak insan gücü vardır. Ama tarımda kollektifleştirme hareketi bu olanağı Buharin'in elinden almıştır. Kulakların (zengin köylülerin) yok edilmesine paralel olarak Buharin de yok olmuştur.

Bu gerçekler, hainlerin çırpıntısını çok iyi açıklıyor. Sovyetler Birliği'nde kollektifleştirme hareketi sonucunda tarımsal alanda üç mülkiyet biçimi kalmıştı:

a) Kolhozlar,

b) Sosyalist devlet mülkiyeti (Sovhozlar),

c) Özel mülkiyet

1936'da Sovyetler Birliği'nde ekilen toprakların beşte dördü traktör ve başka tarım makinalarıyla işlenmekteydi. Yine aynı yılda kollektif ekonomilerin hizmetinde olan toplam 4000 makina ve traktör istasyonu vardı. Yine aynı yıl 400.000 traktör tarla sürüyordu. 1938'e gelindiğinde Sovyetler Birliği tarımı tamamen makinalaşmıştı ve ülke sanayinin inşasının bir sonucu olarak tarımda o zamana kadar görülmemiş bir devrim gerçekleştiriyordu. Devrim öncesi Rusya'sının o geri, köhne, yarı-feodal tarımı 1938'e gelindiğinde dünyanın en ileri, en çok makinalaşmış tarımı oluyordu.

İşte Moskova Mahkemeleri'nde yargılanan o "masumlar", böylesi bir altüst oluşu, bu tarımsal devrimi yıkmak ve yeniden sınıflı toplumu kurmak istiyorlardı.

Tarımsal alandaki bu devrimin sınıfsal ifadesi şöyledir: Köylülerin ezici çoğunluğu kollektif ekonomilere katılmışlardır.

	1.1.1928	1.1.1934	Toplam Nüfusa Oranı (%)
Kooperatiflerdeki kollektif köylü ve zanaatçı sayısı.....	4.400.000	77.037.000	46
Bireysel köylüler ve aileleri (Kulaklar hariç).....	111.100.000	37.902.000	22.5

Kollektif köylüler nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturuyor, kulaklar dağıtılmış, bireysel köylü ekonomisi önemsizleşiyor. İşte bu gerçekler Moskova Mahkemeleri "masumları"nı yıkıyor, tecrit ediyordu.

Sosyalist inşayı ve 5. kolun tabansız kalışını başka alanlarda da görmekteyiz: Sovyetler Birliği'nde 1932-1937 arasında sanayide ve idarede çalışanların birbirlerine olan oranları değişmiştir. Örneğin, 1932'de sanayide çalışan işçilerin sayısı %74'den %78'e çıkmıştır. Aynı dönemde prodüktif mühendislerin ve teknisyenlerin oranı %5,2'den %6,4'e çıkarken, idarede çalışan ücretli memurların oranı da %8'den %5'e düşmüştür.

Her alanda başarılı sosyalist inşa, emperyalizmin ve faşizmin uşaklarını —Troçki'yi, Kamenev'i, Buharin'i vb.— kuşatmıştır. Onlara iktidarı ele geçirmek ve kapitalizmi yeniden inşa etmek için yegane bir yol kalmıştı: Terör, suikast, sabotaj vs. vs. Moskova Mahkemeleri bu konuda ibret verici derslerle doludur.

Emperyalimin, faşizmin açık uşağı bu hainlerin Sovyetler Birliği'nde hangi düzeni yıkmak istediklerini göstermek için ülke ekonomisinde şöyle bir gezinti yaptık. Şimdi soruna bir de başka açıdan yaklaşalım.

Moskova Mahkemeleri tutanakları sosyalist Türkiye'nin hukuk fakültelerinde okutulmalıdır, parti hücrelerinde her zaman zorunlu lite-

ratür olarak ele alınmalıdır. Savcı Vişinski'nin dediği gibi, kelimelerle ifade edilemeyen bu ihanetin gelişmesi, amacı ve ona karşı mücadele kapitalist sistem var olduğu sürece bağlayıcı öneme sahiptir. Bütün dünyada sosyalizm kurulduğunda ve geriye dönüşün bütün yolları ortadan kalktığında, o zamanın nesli, tarih sayfalarında Moskova Mahkemeleri'ni incelerken "İnsan kılıklı böyleli yaratıklar da varmış" diyerek onları bir kere daha lanetleyeceklerdir.

Sovyetler Birliği'nde daha önceleri de, '20'li yıllarda da bu türden mahkemeler olmuştur. Bu mahkemeler genellikle Çarlık döneminden kalma, sosyalist inşayı sabote eden mühendislere ve bunlarla işbirliği içinde olan yabancı uzmanlara karşı yürütülmüştür. Örneğin Şahti (Schachty) Mahkemesi, "Sanayi Partisi"ne karşı mahkeme. Bu mahkemelerde devlet organları, burjuva uzmanların bilinçli olarak yanlış planlamalar yaparak, yanlış hesaplar çıkartarak sosyalist inşayı sabote etmeye çalıştıklarını ortaya çıkartmışlardır. '30'lu yılların mahkemeleriyle karşılaştırdığımızda '20'li yılların mahkemeleri ufak çapta kalıyorlar.

Parti'nin ve ülkenin hainlerden, haydutlardan, teröristlerden, kariyeristlerden, bürokratlardan, bir bütün olarak 5. kol unsurlardan temizlenmesi anlamına gelen Moskova Mahkemeleri'nde yaklaşık 140.000 kişi yargılanmış, mahkemeye sevk edilmişlerdir. Bunlardan 40.000'i Parti'nin eski üyeleriydi. Bunlardan yaklaşık 80 kadarı ülke çapında yüksek görevde olan unsurlarken, 2000 kadarı Birlik cumhuriyetleri çapında yüksek görevlerdeydiler.

GÖRÜŞ AYRILIĞINDAN MUHALEFETE, MUHALEFETTEN OPORTÜNİZME VE OPORTÜNİZMDEN DE

KARŞI-DEVİRİME GİDEN YOL: Troçki, Kamenev ve Zinovyev

Baştan beri karşı-devrimci olmakla sonradan karşı-devrimci olmak birbirlerinden farklı olgulardır. Şüphesiz, Moskova Mahkemeleri'nde baştan beri karşı-devrimci, ajan-provokatör, polis olanlar da açığa çıkartıldı. Ama Troçki, Zinovyev ve Kamenev bu türden değiller. Onların da mücadeleye şu veya bu dönemde şu veya bu şekilde katkıları olmuştur. Ne var ki katkılarıyla zararları, devrimcilikleriyle karşı-devrimcilikleri karşılaştırıldığında affedilinecek hiçbir yanlarının olmadığını görmekteyiz.

Troçki'nin, Zinovyev'in ve Kamenev'in hayatları, görüş ayrılığından muhalefete, muhalefetten de karşı-devrimciliğe geçişin ibret verici bir örneğidir.

Troçki, Zinovyev ve Kamenev (1937 ve 1938 mahkemelerindeki sanıklardan Buharin'i, Rikov'u, Pyatakov'u vb. ve '36 mahkemelerinin diğer sanıklarını dikkate almıyoruz) geçmişte, daha Parti'nin oluşma döneminden itibaren birçok kez anti-Marksist konumda kalmışlardır. Troçki Lenin'e, Stalin'e, bir bütün olarak Bolşevik Parti'ye karşı mücadelesinin hemen hemen her döneminde Kamenev ve Zinovyev'i yanı-

başında bulmuştur. Kamenev ve Zinovyev, açıkça olmasa da, farklı görüş formunda da olsa , nihai olarak Troçki'nin güdümünde hareket etmişlerdir. Tarihi olgular gerçeğin böyle olduğunu göstermektedir.

I Yıl 1903

II. Parti Kongresi... Lenin kongreye yeni bir parti program taslağı sunar, bu programatik anlayışında proletarya diktatörlüğü şiarını Marksist temelde savunur. Bu anlayış o zamana kadar hiçbir II. Enternasyonal partisi tarafından savunulmamıştır.

Lenin'in bu anlayışına Troçki karşı çıkar. O, şunu savunur: Proletarya halk içinde nüfussal çoğunluğu sağlamalıdır, sosyalistler barışçıl yoldan parlamentoda çoğunluğu sağlamalılar ve ancak ondan sonra proletarya diktatörlüğü olası olabilir.

Yine aynı parti kongresinde Lenin, yeni tipten örgüt anlayışını açıklar. Yeni tipten proletarya partisi nasıl olmalıdır sorusunu açar. Lenin'in bu anlayışına karşı çetin mücadele veren Menşeviklerin yanında Troçki'yi görmektedir.

İkinci Kongre'den Hemen Sonrası

Bu kongre sonrasında Bolşevikler ile Menşevikler arasında çetin bir mücadele başlar. Lenin "**Bir Adım İleri İki Adım Geri**" yazısında Rus devriminde proletaryanın hegomen güç olarak görevlerini ve partinin inşası görevlerini açıklar. Troçki ise Lenin'e karşı "**Siyasi Görevlerimiz**" yazısını yayınlar. Bu yazı Menşeviklerin Lenin'e karşı mücadelelerinde kaynak olur.

Sorun bununla da bitmez. Bu parti kongresinde azınlıkta kalan Menşevikler, Lenin'e ve Parti kararlarına karşı mücadele etmek için 1903 Eylül'ünde bir konferans düzenler. Bu konferansı Maslov ile birlikte Troçki örgütlemiştir. Bu dönemin Troçki'si Menşeviklerle birlikte Lenin'e karşı omuz omuza mücadele vermektedir.

II Yıl 1905

Rusya'da devrimci mücadele hızlı bir gelişme sürecine girmiştir. Buna bağlı olarak Bolşevikler ile Menşevikler arasındaki çelişkiler de derinleşmiştir. Bu yıllarda da Lenin ve Bolşeviklerin karşısında Troçki'yi Menşeviklerin saflarında görüyoruz. Esas itibarıyla neye karşı çıkılıyordu? Lenin'in burjuva demokratik devrimden sosyalist devrime geçileceği tezine karşı çıkılıyordu. Bu teze karşı Troçki, gecikmeden "**Sürekli Devrim**" tezini ortaya atar. Troçki bu tezinde, proletaryanın

köylülüğe önderlik edebileceğini, köylülüğün proletarya ile ittifak içinde Çarlık'a karşı mücadele edebileceğini kategorik olarak reddeder. Troçki, bu teziyle açıktan açığa devrimci güçleri bölme politikası yapmaktadır.

Kamenev mi? O, 1905'de II.Parti Kongresi'nde Lenin'in Rus devriminin gelişmesi hakkındaki görüşlerine karşı çıkar, burjuva-demokratik devrimden sosyalizme geçiş anlayışına karşı mücadele eder.

III Gericilik Yılları

1905 Devrimi'nden sonra gelen gericilik yıllarında Lenin, partinin taktiğini değişen duruma tekabül edecek bir şekilde değiştirmek için mücadele eder. Lenin'e göre, devrimin legal kazanımları, Duma seçimleri devrimin çıkarı için kullanılmalıdır. Lenin'in bu çizgisine karşı çıkanların başında bu kez Kamenev'i görmekteyiz. 1907 yılında Leninist çizgiye karşı çıkan Kamenev, keskin devrimci pozlarında, işçi sınıfı hareketini bölmeye ve tecrit etmeye çalışır veya Lenin'e karşı mücadelesi onu bu noktaya götürür. Bu dönemde Kamenev, "boykotçular"ın önde gelenlerinden birisidir.

Kamenev özel olarak Lenin'e karşı yazdığı bir broşürde boykotu savunur, legal olanakların; sendikaların, kültür örgütlerinin vs. kullanılmasına karşı çıkar. Kamenev bu mücadelesinde yalnız değildir. Zinovyev de onun yanındadır.

Yıl 1909... Zinovyev Lenin'in yokluğundan yararlanır ve Bolşeviklerin gazetesi "Sosyal Demokrat"da Troçki'nin bir makalesini yayınlar. Bunun üzerine Lenin, Zinovyev'e özel bir mektup yazarak şöyle der: "... ya redaksiyonda eşitlik, MK'ya tabi olmak... ya da dolandırıcıdan (Troçki kastediliyor çn.) kopmak, onu merkez organda teşhir etmek. O, partiden bahsediyor ama bütün diğer fraksiyonculardan daha kötü bir tavır alıyor".

Zinovyev bu dolandırıcıyı teşhir etmez, onunla bağları koparmaz. Tersine bu *Trio* (üçlü); Troçki, Zinovyev ve Kamenev entrikalar çevirmeye devam ederler. Amaç açıktır; Lenin'in Troçki'ye karşı mücadelesini sekteye uğratmak. Bunun içindir ki Lenin, Kamenev gibi, tasfiyecilere, Ostovistlere yardım edenleri örtülü Troçkistler olarak tanımlamıştır.

Kamenev ile Troçki'nin dostluğu ilerlemektedir. Tarih Ocak 1910... Bu tarihte toplanan MK Plenumu Kamenev'in önerisi üzerine bir gazetenin yayını için olanak sağlamayı kabul eder. Bu gazeteyi yayınlayan Troçki'den başkası değildir. Bununla yetinmeyen Kamenev daha da ileri gider ve Troçki'nin gazetesinde çalışmayı da kabul eder (MK'nın yurtdışındaki bu toplantısında Lenin azınlıkta kalmıştı). So-

nuç: Lenin'e karşı Kamenev Troçki ile aynı blokta birleşir.

1909, 1910, 1911 yılları Kamenev ile Troçki'nin en "sıkı-fıkı" dost oldukları, Lenin'e, Bolşevizme karşı bayrak açtıkları yıllardır.

IV YIL 1912

1905 Devrimi'nden sonra gelen gericilik yılları... Bu yılların atlatılmasınadan sonra Lenin ve Bolşevikler için bir var olma-yok olma mücadelesi başlar. Lenin'in deyiimiyle "alçak" Troçki, ne kadar süprüntü, döküntü, kariyerist, döneke, ilkesiz vb. unsur varsa onların hepsini bu yıllarda toplamaya çalışır. O, Lenin'e ve Bolşeviklere karşı "haçlı seferi"ne hazırlanmaktadır. Bu "haçlı seferi", Troçki'nin 1912 Ağustos'unda düzenlediği "Ağustos Konferansı"yla başlatılır. Bu konferansta ne kadar akım, grup ve fraksiyon varsa hepsi bir araya gelmiştir. Bu unsurları bir araya getiren iki olgu vardı:

a) İlkesizlik, yani ilkesizliğin ilke yapılması,

b) Lenin ve Bolşeviklere karşı mücadele.

Bu konferans bir tasfiyecilik konferansıydı. Birçok noktada parti programını tasfiye ediyordu; konferans Rusya'da cumhuriyet için mücadeleden, 8 saatlik iş günü için mücadeleden, topraklara el konulması için mücadeleden vaz geçiyordu.

Maceracılık + tasfiyecilik=Troçkizm. Troçki'nin bu özelliği üzerine Lenin şöyle diyordu: "Ve biz bir bütün olarak partinin adını açıklıyoruz: Troçki, parti düşmanı bir politika yürütmektedir. O, partinin meşruluğunu dinamitlemekte, maceracılık ve bölücülük yoluna girmektedir".

Troçki'yi bu yıllarda yalnız bırakmayanların başında Kamenev ve Zinovyev gelmektedir.

Diğer şeylerin yanısıra bu dönemde "Avrupa Birleşik Devletleri" şiarı da tartışılır. Lenin bu anlayışın gerici oportünist içeriğini teşhir eder. Bu konuda Lenin'e karşı mücadele eden Kautsky'nin yanında Troçki'yi görüyoruz.

Troçkizme ve her türden oportünizme karşı mücadele edilmeseydi ne Bolşevik Parti doğardı ne de Ekim Devrimi gerçekleştirilebilirdi. İşçi hareketi içinde burjuvazinin ajanları olan her türden sapmanın teşhir edilmesi, etkisiz hale getirilmesi! İşte bu, Lenin'in her türden oportünizme karşı uzun yıllar boyu verdiği mücadeleden çıkarttığı ve Marksist parti hazinesine kazandırdığı tecrübelerden ve derslerden birisidir.

Bu yıllarda kimlere karşı mücadele edilmedi ki... İşte Buharin-Pyatakov grubuna karşı mücadele. Bu grup yarı Troçkist konumdaydı. İşte Zinovyev ve Kamenev'e karşı mücadele. Bunlardan Zinovyev uzun bir dönemden beri Buharin-Pyatakov grubuyla Lenin'e ve Par-

ti'ye karşı dolaplar çeviriyordu. Lenin, Zinovyev'in bu ikiyüzlülüğünü duyduğunda, onu bu tavrından dolayı sert bir şekilde eleştirir. Lenin, Zinovyev'e "entrikalara devam etmeniz 'bizim toplam politikamızdan ayrılmak' anlamına gelecektir " diye yazıyordu.

Lenin, Moskova Mahkemeleri'ni görseydi hangi dersleri çıkartırdı bunu bilmiyoruz. Ama kesin olan tarihin onu haklı çıkarttığıdır. Tarih Zinovyev ve Kamenev'in ikiyüzlülüğü ve Parti'yi aldatmayı meslek haline getirdiklerini gösterdi. Bu iki unsur her seferinde Parti'yi ve Lenin'i aldatırken, karşı-devrime doğru bir adım daha yaklaşıyorlardı.

Savaş yılları... Duma'daki Bolşevik milletvekilleri mahkemeye çıkartılırlar. Milletvekili olarak Çarlık askeri mahkemesi önünde Bolşevik işçiler, Rusya proletaryasını temsil ettiklerinin bilinciyle hareket ederler, mahkemeyi kürsü olarak kullanırlar ve o zor şartlar altında emperyalist savaşa karşı Leninist mücadele anlayışını savunurlar. Ya Kamenev! O, aynı yolu izlemez. O, Parti'nin Çarlık iktidarının yenilgi-si konusundaki anlayışını onaylamadığını açıklama cesaretini gösterir. Kamenev bununla da yetinmez ve Çarlık mahkemesini inandırmak için Menşeviklerden anavatan savunucusu Jordanski'yi tanık olarak gösterir.

VI Yıl 1917

Kamenev çam deviriyor... Rusya'da 1917 burjuva-demokratik Şubat Devrimi patlak vermiştir. Lenin ve Stalin mücadelenin geleceği açısından soruna yaklaşarak, sosyalist devrimi gündeme getirirler. Ama Kamenev sosyalist devrime karşıdır. O, burjuva geçici hükümetin desteklenmesinden, savaşa devam edilmesinden yanadır. Kamenev bu konuda çok ileri gider. Öyleki tüccarlar aracılığıyla sürgünde bulunduğu Sibiry'a'dan II. Nikola'nın kardeşi M.Romanov'a taht adayı olmasından dolayı kutlama telgrafı da gönderir. (Bu tavrından dolayı Kamenev'le bolca alay edilir.)

1917 Nisan'ı... Lenin yurtdışından yeni dönmüştür. O, meşhur "Nisan Tezleri"ni açıklamıştır. Bu tezlerin özü şuydu: Proletaryanın, proletarya diktatörlüğünü kurmak için izlemesi gereken mücadele yolu; burjuva demokratik devrimden sosyalist devrime geçiş. Ama Kamenev, bu noktada da Lenin ve Stalin'e karşıdır. O, hâlâ 1905 Devrimi'nden kalma, bizzat Lenin'in "Hint kumaşı değildir" dediği eski tip ten burjuva-demokratik devrim anlayışındadır. Kamenev, Menşeviklerle birlikte, Rusya proletaryasının sosyalist devrim için henüz yeterli olgunluğa erişmediği anlayışındadır. Kamenev bu anlayışıyla, 1917 Nisan'ında 1905 Devrimi'ne düşmüştür.

Kamenev sadece bu anlayışından dolayı sosyalist devrime karşı değildi. O, bu konuda Troçki'nin etkisindeydi. Troçki gibi Kamenev

de "Tek ülkede sosyalizm inşa edilemez" anlayışından hareket ederek sosyalist devrime karşı çıkmaktaydı.

Silahlı ayaklanma günleri gelir çatar. Parti karar alacaktır. Henüz bu konuda karar alınmadan önce Zinovyev ve Kamenev silahlı ayaklanmaya karşı olduklarını açıklarlar. Bu da yetmez. Parti MK'sı silahlı ayaklanma kararı alır. Lenin'e, MK'ya, Parti ileri gelenlerine, bütün olarak Parti'ye, silahlı ayaklanmaya, velhasıl mücadelenin ilerlemesi için her adıma sadece iki kişi karşıdır: Kamenev ve Zinovyev. MK'nın bu tarihi toplantısında silahlı ayaklanmaya karşı mücadele eden ve oy kullanan sadece iki kişi vardır. Kamenev ve Zinovyev. Onlar bununla da yetinmezler ve bu Parti kararını yarı Menşevik "Novaya Shisn" gazetesinde açıklarlar. Bunun üzerine Lenin, "Onları artık yoldaş olarak görmüyorum ve Parti'den atılmaları için hem MK'da hem de parti kongresinde bütün gücümle mücadele edeceğim" der.

Birkaç satırdan beri Troçki'den bahsetmediyse de, Troçki'nin bu dönemde Leninist çizgide olduğu anlamına gelmez. Troçki de boş durmuyordu. Bu belirleyici günlerde o da silahlı ayaklanmaya ve bunun için zaman belirlemesine karşı çıkıyordu. Troçki, "İktidarın devralınması için Sovyet Kongresi bir karar çıkarsın yeter" anlayışındaydı. Troçki güçsüzdü, devrimci sürecin gelişmesini, silahlı ayaklanmayı, iktidarın ele geçirilmesini engelleyemiyordu. O, kararla iktidar devralmayı talep edecek kadar biçareydi.

Devrimin başarıyla ilerlemesini, Bolşeviklerin zaferini hiçbir güç engelleyemez. Troçki de, Zinovyev de, Kamenev de engelleyemezler. Bolşevik Parti MK kararıyla "askeri-devrimci merkez"i oluşturur. Lenin'in önderliğinde çalışan bu merkez, Stalin, Sverdlov, Bubnov, Dzierzinski ve Uritski'den oluşur. Bu merkez, insanlık tarihinde yeni bir çağın başlangıcının teminatıdır.

Sovyet iktidarı kurulmuştur. Proletaryanın iktidarı işbaşındadır ve Zinovyev ve Kamenev yine ortaya çıkarlar. Onlar, yine birşeylere karşıdır. Bu kez de koalisyon hükümetinden yana olduklarını açıklarlar. Yani proletarya ele geçirdiği siyasi iktidardan vaz geçecek, burjuvaziyle uzlaşacak ve koalisyon hükümeti kuracak! Zinovyev ve Kamenev tam da bunu talep ederler.

Onlar, sadece karşı olmakla yetinmezler. Menşeviklerle, sosyal devrimcilerle ve ne kadar uzlaşmacı sınıf varsa onların hepsiyle görüşmelere başlarlar. Kamenev ve Zinovyev ilk komplo planlarını bu unsurlarla hazırlarlar. Lenin Halk Komiserleri Konseyi Başkanlığı'ndan alınacak, onun yerine burjuvazinin uşağı, proletaryanın ve sosyalizmin yeminli düşmanı sosyal devrimcilerden Tişernov veya Aksentiev getirilecek!

Kamenev + Zinovyev = Komplo! Bu ihanet açığa çıkartıldığında Kamenev ve Zinovyev, Rikov, Silyapnikov ve diğerleriyle birleşerek teslimiyetçi çizgilerini gerçekleştirmek için mücadeleye girerler. Kalacak yüzleri olmadığı için MK'dan ayrılırlar ve kendi taraftarlarına da

Halk Komiserliği Konseyi'nden çekilmelerini talep ederler. Amaç açıktır. Zinovyev ve Kamenev Parti'yi bölmeyi göze almışlardır. Lenin, bu iki unsurun amacını teşhir eder. "Bütün Parti üyelerine ve Rusya'nın bütün emekçi sınıflarına " hitabıyla başlayan mektubunda Lenin şöyle der:

"Yoldaşlar! Partimizin ve MK ve Halk Komiserleri Konseyi'nin bazı üyeleri, Kamenev, Zinovyev, Nogin, Rikov, Milyutin ve bazı başkaları dün akşam (17 Kasım 1917) Partimizin MK'sından ayrıldılar. Bunlardan son üçü Halk Komiserliği Konseyi'nden ayrıldı.

"Politikamızın proleter-devrimci çizğine rağmen, bizimki gibi böyle büyük bir Parti'den halk düşmanlarına karşı mücadelede yeterli derecede sağlam ve tutarlı olmayan bazı insanların çıkması doğaldır...

"Yoldaşlar, unutmayınız! Bu kaçkınlardan ikisi; Kamenev ve Zinovyev daha ayaklanmadan önce Petrograd'da kaçkın ve grev kırıcı olarak ortaya çıktılar. Çünkü onlar, 10 Ekim 1917'deki belirleyici MK kararına karşı sadece karşı oy kullanmadılar, özellikle MK'nın karar almasından sonra da Parti görevlilerine ayaklanma aleyhinde propaganda yaptılar..."

Parti, Kamenev, Zinovyev ve diğerlerine, parti disiplinine uymalarını, yıkıcı faaliyetten vazgeçmelerini talep eder. Lenin'in önerisi üzerine Kamenev Bütün Rusya Merkezi Yürütme Komitesi başkanlığından alınır.

VII YIL 1918-1922

Brest Barış Anlaşması görüşmeleri sürdürülmektedir. Troçki kılıcını kuşanmış, atına binmiş ve "sol komünistleri" de —başta da Buharin'i— arkasına alarak Brest barışına karşı çıkma temelinde proletarya diktatörlüğünün yıkılması, yenilgisi için Lenin'e, Stalin'e ve Bolşevik Parti'ye karşı cenge girişmişti. Evet, evet, Troçki, sosyalist iktidarın, proletarya diktatörlüğünün yenilgisini, yıkılmasını amaçlıyordu. Brest barış görüşmeleri bunun için kolay ele geçmez bir fırsattı.

Sovyet iktidarı, Brest Anlaşması şartlarının daha da ağır olmasını sadece ve sadece Troçki'ye borçludur. Sovyet delegasyonunun başında olan Troçki, ne Lenin'in ne de partinin direktiflerine uymuştur. Alman generalleri ile anlaşmanın sağlanmaması için mücadele etmiştir. Amaç açık: Anlaşmaya varılmayınca, Almanların genç Sovyet iktidarını yıkmak için saldırıları devam edecektir.

Brest Anlaşması çok ağır şartlarla da olsa imzalandıysa ve bu — tarihinde doğruladığı gibi— Sovyet iktidarının kurtuluşu olduysa, bunu Lenin ve Stalin'in Troçki ve "sol komünistler"e karşı acımasız mücadelesine borçluyuz.

İç savaş yıllarındayız... Kızılordu, Kolçak, Denikin ve diğer beyaz

gardistlere karşı mücadele içindedir. İlginçtir! Kızılıordu, Troçki'nin planlarına karşı gelindikçe, onun planları dikkate alınmadıkça, karşı-devrimcilere karşı giriştiği savaşlarda zafer elde etmektedir. Troçki bu unsurlara karşı savaştan yana değildi. Çünkü o, "alçak" Kolçak'a karşı saldırının durdurulması için öneriler veriyordu. Bu öneriler reddedildi. Bütün güçler seferber edilerek karşı-devrimcilere karşı harekete geçirildiler. Troçki'ye rağmen Kolçak ve benzerleri yenilgiye uğratıldılar.

Aynı durum Denikin'e karşı mücadele için de geçerlidir. Güney cephesinde Denikin alt edilemiyordu. Denikin'i yenmek için 1919'da Stalin tarafından önerilen plan kabul edilir. Troçki, Güney cephesinden tamamen uzaklaştırılır ve böylelikle de Denikin güçleri yok edilir.

Evet. Troçki'nin Kızılıordu'yu kurması! Troçki'nin iç savaştaki katkısı! Hiç de öyle değil, Kızılıordu'nun kurulması, iç savaşta düşmanın yenilmesi Troçki'yle birlikte değil, tam tersine Troçki'ye rağmen gerçekleştirilmiştir.

1920'lerin sonuna geliyoruz... Bir taraftan NEP'e geçiş gündemdayken, diğer taraftan da "sendikalar tartışması" alevlenmiştir. Böyle bir tartışma, fırsat gündeme gelecek de Troçki bunu Lenin'e, Stalin'e ve bir bütün olarak Bolşevik Parti'ye karşı mücadelesinde kullanmayacak! Bu olmaz. Troçki yine saldırır; o, Lenin'e ve parti politikasına karşıdır. Troçki "sendikaların devletleştirilmesini" talep eder. Evet, mücadeleyi sabote etmekte, Sovyet iktidarını yok etme mücadelesinde yeni bir alan bulmuştur. "Sendikalar devletleştirilecek" ve böylelikle devlet mekanizmasının bir parçası haline getirilecek! Troçki'nin amacı açık: O, Parti'yi kitlelerden kopartmak, Parti'yi tecrit etmek istiyor.

KARŞI-DEVİRİME GİDEN YOLDA YENİ BİR AŞAMA: MUHALEFETİN ÖRGÜTLENMESİ

Troçki-Zinovyev-Kamenev

İsterseniz biraz alçak gönüllü olalım ve 1923'e kadar olup-biteni Troçki, Kamenev ve Zinovyev'in, Lenin'e, Stalin'e ve bir bütün olarak Bolşevik Parti'ye karşı görüş ayrılıkları çerçevesinde görelim. Ama 1923 yılından sonra alçakgönüllü olamayız. Çünkü Troçki, Zinovyev ve Kamenev bize şunu diyorlar: "şimdiye kadar örgütsüzdük, ama şimdi örgütleniyoruz" ve öyle de oluyor.

VIII

YIL 1923

Muhalefet (Opportunizm) Örgütleniyor

Lenin ağır hastadır. Onun hastalığı ve olası ölüm durumu Troçki

için yeni bir fırsattır. Bu hain, durumu hemen değerlendirir ve 1923 Ekim'inde, "Parti MK'sı ülkeyi çöküşe götürüyor" diye bir açıklamayla ortaya çıkar. Bu planlı bir çıkıştır. Çünkü onun açıklamasının hemen arkasından bir kısım Troçkist (Smirnov, Serebryakov, Pyatakov, Preobrashenski vs.) "46'ların platformunu yayınlarlar. Bu platform doğrudan Parti'nin genel çizgisine yöneltilmiş bir saldırdır. Bu saldırının yanı sıra, 'gençlik partinin barometresidir' diyerek Troçki, Parti'nin yaşlı, tecrübeli kadrolarına da saldırır. Böylelikle o, gençlikle Parti'yi karşı karşıya getirmeye çalışır. Troçki'nin bu saldırısı da hezimete uğratılır.

Artık Troçkist-Zinovyevist Blok şekillenmeye başlamıştır.

IX YIL 1925

Parti'ye karşı mücadelede Zinovyev ve Kamenev ön plandadırlar. 1925'in başındaki bir MK oturumunda ülkenin geri olduğunu ve böylesi bir geri ülkede, Parti'nin zorlukları yenerek sosyalist inşada ilerlenemeyeceğini savunurlar. Yani "Tek ülkede sosyalizmin inşa edilemeyeceği" tezi, melun Troçki'nin bu melun tezi yeniden gündeme getirilir. Troçki, Kamenev, Zinovyev ve ortaklarına karşı Lenin'in, tek ülkede sosyalizm inşa edilebilir tezi Stalin önderliğindeki Bolşevik Parti tarafından savunulur ve bu hainlere gereken yanıt verilir (XIV. Parti Konferansı, Nisan 1925).

Bu unsurların Parti'den kopuş ve karşı-devrime kayış süreci de artık hızlanmıştı. Parti programıyla, Parti'nin genel çizgisiyle ortak yönleri sadece lafta vardır.

Yine 1925 yılındayız, XIV. Parti Kongresi arifesinde. Ortalıkta bir takım platformlar dolaşmaktadır. Bunların sahipleri Zinovyev ve Kamenev'dir. Zinovyev ayrıca "Leninizm" diye bir kitap yayınlar. O, bu kitabında tek bir ülkede sosyalizm inşa edileceği tezine karşı çıkar ve daha da ileri giderek Ekim Devrimi'ni "burjuva devrim" olarak, Sovyet iktidarını, proletarya diktatörlüğü sistemini de "devlet kapitalizmi" olarak tanımlar.

XIV. Parti Kongresi arifesindeyiz ve Leningrad Zinovyev'in "kale"sidir. Orada Zinovyev, Bakayev, Yevdakimov ve diğerleri iş başındadır. Bir taraftan Parti'ye karşı saldırı hazırlıkları yapılır, gizli görüşmeler yürütülür. Diğer taraftan da Parti'nin genel çizgisine bağlılık açıklanır. Leningrad, Zinovyevist ikiyüzlülüğün örgütlendiği yer olmuştur. Zinovyev, orada işçiler arasında, Komsomol'da Kirov'un katilleri olan Sokolnikov, Rumyanzev, Nikolayev gibi unsurları yetiştirmiştir.

XIV. Parti Kongresi muhalefet için tam bir hezimet olur. Yenilgi büyüktür ve onlar; Troçkistler, Zinovyevistler vb. mücadeleyi durdur-

mazlar ve Parti düşmanı çalışmalarında bir adım daha atarlar. O zamana kadar paramparça edilmiş ne kadar Parti düşmanı grup artığı varsa, onları toplamaya koyulurlar. Silyapnikov- Medvedev'in "İşçi Muhalefeti"ne, Şaporav'ın "Demokratik Merkez"ine, Ossovski gibi devrimin açık hainlerine artık gün doğmuştur. Bütün bu artıklar, Troçkizm temelinde bir araya gelmişlerdir. Diğer bir ifadeyle, 1912'deki "Ağustos Bloku" 1925 yılında yeniden kurulmuş oluyor.

X YIL 1926

Parti tarafından teşhir edilen Zinovyevistler artık gizli görüşmele-re, toplantılara yönelmişlerdir. 1926 yazında Moskova yakınlarındaki bir ormanda yine Parti'den gizli olarak bir toplantı düzenlerler. Bu toplantıda "Muhalefet", Parti'ye karşı mücadelede platformlarını ve alınması gereken tedbirlerini görüşür.

Troçki, Kamenev ve Zinovyev artık açıktan Parti'ye, parti çizgisine ve önderlere karşı çamur atma politikasına yönelmişlerdir. Öyle ki 1926 sonunda bu hainler, Parti'nin bir işçi toplantısında açıktan parti çizgisine ve önderlere karşı saldırıya geçerler. Ama sonuç alamazlar. Çünkü böylesi toplantılarda sıradan işçiler bu hainlere gereken dersi verirler.

Bu yenilgiden sonra bu hainler bir açıklama yaparlar (1926). Bu bildiride, MK'ya karşı yönelttikleri suçlamalardan vazgeçtiklerini, grupçu çalışmanın yanlış olduğunu kabul ettiklerini açıklarlar. Ama mahkeme tutanaklarının da gösterdiği gibi bu, bir manevradır, ikiyüzlülüktür. Gerçekte ise onlar, yıkıcı grupçu, Parti düşmanı çalışmaları-na devam etmektedirler. Nitekim XV. Parti Konferansı'nda ve Komüntern Yürütme Komitesi VII. Plenumu'nda aynı görüşleri, yani Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşa edilemeyeceğini, buna karşı olduklarını öne sürerler.

XI YIL 1927 "Clemenceau-Tezi"

Zinovyev 1927 yılına hızlı girer. Daha yılın başında, partisizlerin katıldığı geniş bir toplantıda parti disiplini bir kenara iterek Parti'ye karşı saldırıya geçer. Sonuç, her zaman olduğu gibi bu seferde acı bir yenilgidir.

1927 yılı hareketli bir yıldır. Savaş tehlikesi sözkonusudur, kapitalist dünyanın sosyalist Sovyetler Birliği'ne karşı savaşı. Troçkistler ve Zinovyevistler bu savaş olasılığından iktidara gelmek için yararlan-

mak isterler ve "Clemenceau-Tezi"ne sarılırlar. Bu tez çok basittir ve basit olduğu kadar da ihanetçidir. Bu tez şunu diyor : Clemenceua, Fransız burjuvazisi Dünya Savaşında yenilgi tehlikesiyle karşı karşıya kalınca iktidara gelmiştir. Bu tezin Rusçası veya Troçkivari açıklaması da şöyledir: Savaş çıkar ve düşman Moskova kapılarına gelip dayanırsa biz iktidara geliriz! Yani Sovyetler Birliği'nin yenilmesi için, düşmanın Moskova kapılarına kadar gelip dayanması için düşmanla ortak çalışmak.

Troçkistlerin bu açık davetiyesinden sonra en çok Alman faşizmi ve Japon faşizmi yararlanmaya çalışmışlardır. Hem Troçkistlerin hem de faşistlerin amacı ortaktı: Sovyet iktidarını yıkmak ve kapitalizmi yeniden inşa etmek.

XV. Parti Kongresi de Troçkistler ve Zinovyevistler için büyük bir hezimet olur. Bu unsurlar örgütsel olarak şekillenmeye başlarlar. Troçkist-Zinovyevist Blok'un artık bir merkezi vardır, komiteleri, yerel grupları vardır. Belli bir örgütsel disiplin anlayışları, üyeleri, taraftarları vardır ve aidat da toplarlar.

Ve üstelik bir de gövde gösterisi yapma zamanının geldiğine inanırlar. Ekim Devrimi'nin 10. yıldönümünde (7 Ekim 1927) Moskova'da karşı-devrimci bir yürüyüş örgütlerler. Bunun için proleter olmayan unsurlara hitap ederler, kırsal alana bel bağlarlar. Ama yine sonuç alamazlar. Moskova'lı işçiler bu unsurları sosyalizmin düşmanları olarak lanetlerler.

Bu olaydan sonra Parti, Troçki ve Zinovyev'i Parti'den atar. Aralık 1927'de, XV. Parti Kongresi'nde de Kamenev, Bakayev, Smımov, Yevdakimov, Ter-Vaganyan, Rumyanzev, Reingold, Kotolinov vb. Parti'den atılırlar.

Sonraki gelişmeler mahkeme tutanaklarında ayrıntılı olarak anlatılmaktadır. Biz burada, bu unsurların adım adım nasıl karşı-devrimci olduklarını göstermek için, onların daha önceki durumlarını kısaca ele aldık. Bu unsurların geçmişlerini de bilmenin doğru olacağı düşüncesindeyiz. Burada bu hainlerle ilgili olarak bir-iki noktaya daha değinmeden geçmeyeceğiz.

❖ İkiyüzlülük mesleği: Marksizmin tarihinde bu meslekte Kamenev ve Zinovyev'den daha usta ve tecrübeli olan herhalde yoktur. Bu unsurlar; Kamenev, Zinovyev, Bakayev, Yevdakimov ve diğerleri Parti'ye yeniden alınmak için pişmanlık açıklaması yaparlar; Parti'ye ve onun önderlerine bağlılıklarını dile getirirler, hatalarını "kabul ederler". Bu hainler Parti dışında kalarak, karşı-devrimci mücadele vermenin ne kadar zor olduğunu çok iyi biliyorlardı.

Parti bunları affeder, yeniden Parti'li "olurlar" ve hemen, gün dahi geçirmeden illegal karşı-devrimci çalışmaya koyulurlar. 1928'in Eylül'ünde Kamenev, Troçkist Kaplinski ve Pereverzev ile görüşmeler yapar ve Parti'den atılan Troçkistler ile ilişki kurma konusunda anlaşılırlar. Aynı yıl (1928) Buharin önderliğinde sağ oportünistler Parti'nin

genel çizgisine karşı çıkarlar ve Buharin zaman geçirmeden Kamenev'e koşar. Amaç, zaman geçirmeden Parti düşmanı blokun oluşturulmasıdır.

Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasına karşı çıkan gruplar arasında belli bir platforma sahip olan yegane grup Rjutin-Slepkov grubudur. Ne Troçki, ne Kamenev ve ne de Zinovyev doğrudan böyle bir platforma gerek duymuşlardır.

Bu grup, sağ muhalefetin ve Troçkist-Zinovyevistlerin kalıntılarından oluşan birtakım unsurlar tarafından 1932 Ekim'inde kurulmuştur. Bu yasadışı karşı-devrimci grubun amacı, zengin köylülüğün yeniden oluşumuna hizmet etmektir. Bu grubun programında kollektif ve Sovyet ekonomilerinin tasfiye edilmesi, sosyalist işletmelerin kapitalistlere devredilmesi yer alıyordu. Bu karşı-devrimci grubun ideolojik babaları Kamenev ve Zinovyev'di. Bu grubun açığa çıkartılmasıyla Kamenev ve Zinovyev'in de rolleri açığa çıktı ve onlar birkez daha partiden atıldılar. Artık gerisini Kamenev ve Zinovyev'in kendisinden dinleriz, mahkeme tutanaklarından. (Bu unsurlar hakkındaki bu veriler SBKP(B) tarihinden ve "Kommunistische Internationale", sayı 10,1936'dan derlenmiştir).

Muhalefetin karşı-devrimci gerçekliği dönüşmesinde esas itibariyle iki çelişki belirleyici bir rol oynamaktaydı:

1- Sanayileşme ve tarımın kollektifleştirilmesi. Bu iki olgu, burjuvazinin yeniden gelişme şartlarını ortadan kaldırmaktaydı. Bunun içindir ki burjuvazi her araca başvurarak mücadele ediyordu. Bu mücadelede Troçki, Kamenev, Zinovyev ve Buharin (bunu 1938 Moskova Mahkemeleri tutanaklarında göreceğiz) Sovyetler Birliği'nde kapitalizmin restorasyonunu savunuyorlar ve dolayısıyla burjuvazinin siyasi temsilcileri olarak açığa çıkıyorlardı.

2- Enternasyonal alanda faşizm, yükseliş dönemindeydi. Faşizm, özellikle de Alman faşizmi sosyalist Sovyetler Birliği'ni yok etmeyi amaçlıyordu. Alman faşistleri dünyayı fethetme planları hazırlıyorlardı. Dünya hakimiyeti için Alman faşizmi, gerekli gördüğü ülkelerde 5. kollar örgütlüyordu.

Alman faşizminin 5. kolu olmayı kabul eden Troçkist-Zinovyevist unsurlar, Alman faşizminin Sovyetler Birliği'ne saldırısıyla kendilerine iktidar yolunun açılacağını umuyorlardı (Clemenceau-Tezi).

O zaman Sovyetler Birliği'nde söz konusu olan, varolmak-yokolmak mücadelesiydi. Söz konusu olan, sosyalizmin geleceğiydi. Bütün oyunlarla Sovyetler Birliği'nde sosyalizmi yıkmak amaçlanıyordu. Ama bunların hiçbirisi olmadı, sosyalist Sovyetler Birliği'nin devlet organları anında mücadele etti. Sosyalizmin düşmanlarına, emperyalizmin, faşizmin gönüllü uşaklarına, bir eliyle görünüşte sosyalizm için mücadele yazıları yazıp, öbür eliyle Alman faşistlerinden yardım alan hainlere tam zamanında darbe indirildi.

Bu mahkemeler kapalı kapılar ardında yapılmadı. Bütün dünyanın

gözü önünde, düzinelerce burjuva gazete muhabirlerinin, yabancı elçilik temsilcilerinin gözleri önünde yapıldı. Bunun içindir ki, burjuva basın bu mahkemelerin göstermelik olduğunu yazamaz, usulsüzlükten bahsedemez.

Ve yıl 1941... Alman faşizmi sosyalist Sovyetler Birliği'ne saldırır. Ama o, Sovyetler Birliği'nde 5. kol bulamaz. Sovyetler Birliği'nde faşizm için hinterland yoktur. Bu mahkemeler olmasaydı, bu hainler cezalandırılmasalardı, Alman faşizmi için Sovyetler Birliği'nde 5. kol da olurdu. II. Dünya Savaşı'nda Alman faşizmine karşı mücadele Moskova Mahkemeleri'nin ne denli doğru ve zamanında atılmış bir adım olduğunu bir kez daha gösterdi.

SABAH CELSESİ: 19 AĞUSTOS 1936 *

Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu'nun duruşması 19 Ağustos 1936'da saat 12.10'da Sendika Evi'nin Ekim Salonu'nda açıldı. Başkanlığı ordu askeri yargıcı *V. Ulrich* yürütüyor. Mahkeme üyeleri şunlardır; Kolordu askeri yargıcı *I.O.Matuleviç*, Tümen askeri yargıcı *I.T.Nikitçenko*, Mahkeme yedek üyesi Tümen askeri yargıcı *I.T.Golsakov*, sekreter ise 1. derecede askeri yargıç *H.F.Kostişenko*'dur.

Davayı, Sosyalist Sovyet Cumhuriyetleri Birliği Savcısı yoldaş *A.y. Vişinski* yürütmektedir.

Başkan yoldaş Ulrich otururunu açıyor, sanıkların kimliklerini tesbit ediyor ve onlara, mahkemenin bileşimine, savcıya karşı itirazları olup olmadığını soruyor. Sanıkların, itirazlarının olmadığı şeklindeki cevabından sonra Başkan, - avukattan vazgeçtikleri için- sanıklara kendilerini savunma hakkının, yani şahitlere ve diğer sanıklara soru sorma hakkının verildiğini, duruşma anında dilekçe verebileceklerini, savunma konuşması yapabileceklerini vy. açıklar. Ayrıca sanıklara sonsöz söyleme hakkı da tanınıyor.

Sekreter iddianameyi okuyor.

* Rusçadan Almancaya çeviri SSCB Merkez Yürütme Komitesi'nin "İSVES-TİA"sında yayınlanan dava raporundan yapılmıştır.

İDDİANAME

Rus Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti Ceza Yasası'nın 58/8, 19 ve 58/8, 58/11. maddelerine karşı suç işlemiş olan *G.Y. Zinovyev, L.B. Kamenev, G.Y. Yevdokimov, I.N. Smirnov, I.P. Bakayev, V.A.Ter-Vaganyan, S.V.Mraçkovski, Y.A.. Dreitzer, E.S. Goltzman, I.I. Reingold, R.V.Pikel, V.P. Olberg, K.B. Berman-Yurin, Fritz David (I.I.Krugljanski), M.Lurie ve N.Lurie* hakkında İDDİANAME:

15-16 Ocak 1935'de SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu Leningrat'taki dava oturumu sırasında, kendilerini "Moskova Merkezi" olarak adlandırılan yasadışı karşı-devrimci Zinovyevistlerin (onların esas temsilcilerinin, diğerlerinin yanı sıra, bu mahkemede mahkum edilen *G.Y. Zinovyev, L.B. Kamenev, G.Y. Yevdokimov ve I.P. Bakayev*) davasını görüştü.

Bu davanın önsoruşturma ve esas duruşmasında, sözümona "Moskova Merkezi"nin uzun zamandan beri Zinovyevist çeşitli illegal grupların bir dizi, karşı-devrimci faaliyeti yönlendirdiği açığa çıkmıştır. Bu karşı-devrimci faaliyetler arasında, 1 Aralık 1934'te yoldaş *S.M.Kirov*'u alçakça katleden Leningrat'tan *Nikolayev-Katolinov* grubunun karşı-devrimci faaliyeti de vardır.

Mahkeme, "Moskova Merkezi"nin idolojik ve siyasi önderliğini yaptığı, Leningrad Zinovyevist grubun karşı-devrimci çalışmalarını bildiğini ve bu çalışmaları her yolla teşvik ettiğini sağlamıştır

Bunu, yoldaş *Kirov*'un katledilmesine katıldıklarını inkar eden ve mahkeme önünde olaydan sadece siyasi ve ahlaki olarak sorumlu tutabileceklerini ikiyüzlüce söyleyen *Zinovyev ve Kamenev* de itiraf etmek zorunda kalmışlardır.

1,5 yıl önceki 15-16 Ocak Leningrad davasında soruşturma

ve mahkeme organları yoldaş *Kirov*'un katliyle ilgili gerçeği bütünüyle bilmiyorlardı. Şimdi bir taraftan sözümona "Moskova Merkezi" önderlerinin ve diğer taraftan da illegal Troçkist örgütlerin önderlerinin, Zinovyevistlerin illegal terörist karşı-devrimci faaliyetindeki gerçek rolü ortaya çıkmış bulunmaktadır.

1936 yılında soruşturma organlarınca yürütülen çalışmalar sonucu, Troçkist ve Zinovyevist bir dizi terörist grup açığa çıkartıldı. Bu bağlamda gündeme gelen yeni durum temelinde önsoruşturma şu sonucu vermiştir: 15-16 Ocak 1935 "Moskova Merkezi" davasında hüküm giyen sanıklar; *Zinovyev*, *Kamenev*, *Yevdokimov* ve *Bakayev*, Leningrat'daki taraftarlarının terörist ruh hallerini bildikleri gibi, onlar aynı zamanda yoldaş *Kirov*'un katledilmesinin de örgütleyicileriydiler.

Önsoruşturma şu sonucu da verdi: *Zinovyev*, *Kamenev*, *Yevdokimov*, *Bakayev* ve bu davadaki diğer sanıklar —ki bunlara aşağıda geleceğiz— Sovyet Hükümeti'nin ve SBKP (B)'nin diğer önderlerine suikast hazırlayan örgütçüler ve insiyatifçilerdir.

Keza önsoruşturma, Zinovyevistlerin canı terörist pratiklerini, Troçkistlerle ve yurt dışında bulunan L.Troçki ile doğrudan blok içinde yürüttüklerini de açığa çıkartı.

Bu yeni açığa çıkan durumlar şüphe götürmeksizin şu sonuçları vermiştir:

1- 1932 sonunda Troçkist grubun ve Zinovyev grubunun birleşmesi gerçekleşti. Bu gruplar birleşmiş bir merkezi örgütlediler ve o (merkez ç.n) bu dava sanıklarından *Zinovyev*, *Kamenev*, *Yevdokimov*, *Bakayev* (Zinovyevistler) ve *Smirnov*, *Ter-Vaganyan*, *Mračkovski*'den (Troçkistler) oluşuyordu.

2- Bu karşı-devrimci grupların birleşmesinin temel şartı, Sovyet Hükümeti'ne ve SBKP(B)'nin önderlerine karşı bireysel terörün karşılıklı kabul edilmesi idi.

3- Tam da bu zamandan sonra (1932 sonu) Troçkistler ve Zinovyevistler, birleşmiş merkezin özel ajanlar aracılığıyla elde ettiği Troçki'nin doğrudan talimatları üzerine Sovyet Hükümeti'ne ve SBKP(B)'ye karşı bütün düşmanca çalışmalarını esas itibariyle Sovyet Hükümeti'nin ve SBKP(B)'nin en gözde

önderlerine karşı terör eylemlerinin örgütlenmesini üzerinde yoğunlaştırıyorlardı.

4- Bu amaç için "Birleşik Merkez" özel terör grupları örgütlemiştir; bu gruplar *Stalin, Vorosilov, Kaganoviç, Kirov, Ordşonikidse, Şdanov, Kosior, Postişev* ve diğer yoldaşların öldürülmesi için bir dizi pratik tedbirler almışlardır.

5- Bu terörist gruplardan birisi (*Nikolayev, Rumyanzev, Mandelstov, Levin, Katolinov* ve diğerlerinden oluşan 28-29 Aralık 1934'de SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu tarafından mahkum edilen grup), 1 Aralık 1934'de *Zinovyev* ve *L.Troçki*'nin doğrudan direktifiyle ve "Birleşik Merkez" in doğrudan önderliğinde yoldaş *S.M. Kirov*'un alçakça katlini gerçekleştirdi.

I. TROÇKİST-ZİNOVYEVİST BİRLEŞİK TERÖRİST MERKEZ

Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov, Maraçkovski, Bakayev ve bu davadaki diğer bir dizi sanığın ifadeleri şüpheye yer vermeyecek bir şekilde şu sonucu vermiştir: Troçkist-Zinovyevist Blok'un örgütlenmesinin yegane motifi, ne pahasına olursa olsun iktidarı ele geçirmektir. Bunun için de hükümetin ve partinin en güzide önderlerine karşı terör eylemleri örgütlenmesini yegane ve belirleyici araç olarak seçilmesidir.

SSCB emekçi halk kitleleri ve işçi sınıfı içinde her türlü dayanaktan, bir ideolojik iskelet kırıntısından ve siyasi programdan yoksun olan, ülkemizin sosyalist zaferlerine karşı haşin kinle dolu *Troçki, Zinovyev* ve *Kamenev*; Troçkist-Zinovyevist karşı-devrimci blokun bu önderleri sonuç olarak beyaz gardist (karşı-devrimci kastediliyor çn.) bataklığa gömüldüler. Sovyet iktidarının en vahşi düşmanlarıyla birleştiler ve kaynaştılar. Darmadağın edilen sömürücü sınıfların SSCB'deki kalıntıları'nın örgütlü gücüne dönüştüler. Kin ve çaresizlik içinde Sovyet Hükümeti'ne ve SBKP(B)'nin önderlerine karşı mücadelede en alçakça araçlara baş vurdular: Siyasi cinayetlere.

Başlangıçta, SSCB'nin sosyalizmi ilk kez kuruyor olmasından dolayı, hesaplarına göre Sovyet Hükümeti'nin üstesinden gelemeyeceği zorlukların doğacağı umudundan vazgeçmedi-

ler. Ama onlar bu zorlukların üstesinden başarıyla geldiğini ve ülkemizin zorluklardan başarıyla çıktığını gördüklerinde, bu kez uluslararası ilişkilerin karmaşıklaşmasına, savaşa ve Sovyet iktidarının yenilgisine bel bağladılar

Kendileri için uygun perspektifler göremediklerinden silaha sarılıp, illegal terörist grupları örgütlediler ve en alçak mücadele alanını, terörü kullandılar.

Troçkist-Zinovyevist komplocular, Sovyet iktidarına ve SBKP(B)'ye karşı mücadelelerinin şimdi artık, Sovyet Hükümeti'nin ve Parti'nin güya doğru olmayan politikasıyla ve Sovyet iktidarının ve SBKP(B)'nin ülkeyi güya batışa götürmele-riyle—eskiden bunları yalancı ve inkarcı bir şekilde iddia ediyorlardı—motifleştirmiyorlar.

Şimdi, terörü kullanmak için esas motifi SSCB'de sosyalizmin inşasının başarılarında, ülkenin kültürel ve ekonomik yükselişinin başarılarında görüyorlar; Troçkist-Zinovyevistlerin ideolojik ve siyasi iflasını gösteren bu başarılar, onların Sovyet iktidarına karşı hisimlerini daha da artırıyor ve Sovyet iktidarından kendi siyasi fiyaskoları yüzünden, terör kullanarak intikam alma çabalarını da güçlendiriyor.

İnatçı inkarına rağmen sanık **Zinovyev**, soruşturma organları tarafından önüne konan delillerin gücünden dolayı şunu itiraf etti:

" Troçkist-Zinovyevist Merkez, SBKP(B)'nin önderlerini, öncelikle de Stalin ve Kirov'un öldürülmesini esas görev olarak görmüştür." (Cilt XII, yaprak 16)

Bu merkeze katılan diğer bir sanık **Reingold** 3 Temmuz 1936 tarihli sorgusunda şunu açıklıyordu:

bloka katılanların hepsinin anlaştığı esas konu, ... parti önderliğini ele geçirmek için bütün güçleri sağlamlaştırma zorunluluğunun kabul edilmesi idi. Troçkist-Zinovyevist Blok'un esas görevinin Sovyet Hükümeti ve SBKP(B)'nin önderliği ve her şeyden önce de Stalin'i zor yoluyla ortadan kaldırmak olduğunu itiraf etmek zorundayım. 1932 sonunda merkez, hükümete ve SBKP(B)'nin önderliğine karşı terörist mücadeleyi örgütleme kararı aldı. Troçki'den direktif alan blokun Troçkist kısmının terör yolunda olduğu ve Stalin'e suikast

hazırlığı içinde olduğu tarafından bilinmektedir." (Cilt XXVII, yaprak 52)

Sanık Kamenev 23 Temmuz 1936 tarihli sorgulamasında bunun üzerine daha ayrıntılı ifade verdi. **Sanık Kamenev** şöyle ifade veriyordu:

" ... zorlukların üstesinden gelinmesi, SBKP(B) MK'nın politikasının zaferi, bizde partinin önderliğine ve her şeyden öncede Stalin'e karşı yeni bir kin ve hışım kaynaşmasına neden oldu.

" bileşimini yukarıda verdiğim karşı-devrimci örgütün Zinovyevist merkezini oluşturan biz ve (Smirnov, Mraçkovski ve Ter-Vaganyan'ın kişiliğinde) Troçkist örgüt, 1932 yılında MK önderliğine, her şeyden önce de Stalin ve Kirov'a karşı terör eylemi yürütmenin ortak hazırlığı amacıyla her iki karşı-devrimci örgütün birleşmesi üzerinde anlaşmaya vardık.

" ... esas olan, hem Zinovyev'in hem de bizim —ben, Kamenev, Yevodokimov, Bakayev—ve Troçkist yöneticilerin —Smirnov, Mraçkovski, Ter-Vaganyan— 1932 yılında şu kararı almış olmamızdır; iktidara gelmeyi umut edebileceğimiz yegane araç SBKP(B) önderlerine, öncelikle de Stalin'e karşı terör eylemi yürütmenin örgütlenmesidir. Tam da bu taban üzerinde bizimle Troçkistler arasında birleşme görüşmeleri yürütüldü." (Cilt XV, y. 10,12, 13)

Diğer taraftan sanık Kamenev şöyle ifade veriyordu:

" 1932 yılının ikinci yarısında, parti önderliğinin ekonomik politikasının yıkılacağı, ekonomik krizin ve ülkenin yaşadığı zorlukların üstesinden gelinemeyeceği yönelişimiz açıkça iflas etmiştir. SBKP(B) MK'sı önderliğinde ülke zorlukların üstesinden gelerek başarıyla ekonomik büyüme yolunda ileriye doğru yürüdü. Bunu göremememiz söz konusu değildi.

"Mücadeleyi durdurmak zorunda olduğumuz düşünülebilir. Karşı-devrimci mücadelenin mantığı, iktidar için düşüncesiz çıplak çaba, bizi başka yöne götürdü. Zorlukların üstesinden gelinmesi, SBKP(B)'nin politikasının zaferi bizde, partinin önderliğine ve her şeyden önce Stalin'e karşı yeni bir kin ve hışım kaynaşmasına neden oldu" (Cilt XV, y. 27)

Bunu, bu yılın 10 Ağustos'unda Birleşik Merkez'in örgütlenmesi ve onun terörist tutumu üzerine kapsamlı ifade veren

sanık **Yevdakimov** da onaylıyor. Soruşturmada Troçkist- Zinovyevist Blok'un hangi temelde doğduğu sorusuna sanık **Yevdokimov**'un verdiği yanıt şu:

".... **Mraçkovski** şunu açıkladı: 'Parti'nin politikasının iflasını ümit etmek faydasız olarak görülmelidir. Şimdiye kadar kullanılan mücadele araçları olumlu sonuçlar vermedi. Geriye mücadelenin tek bir yolu kalıyor. Bu, hükümetin ve partinin önderliğinin zora başvurularak ortadan kaldırılması yoludur '

"**Mraçkovski**, kendisiyle mutabık olduğumu görünce korkusuzca devam etti: 'Stalin'i, hükümetin ve partinin diğer önderlerini temizlemek gerekir. Esas görev bundan ibarettir.'

"**Mraçkovski** bana aynı zamanda, Troçkistlerin, hükümet ve parti önderlerine terörist suikastin örgütlenmesinin zorunluluğu üzerine **Troçki**'den direktif aldıklarını ve Sovyetler Birliği sınırları dışında bulunan **Troçki**'nin SBKP(B) önderliğine karşı mücadeleyi doğru tesbit ettiğini bildirdi. Bunun dışında kendisi ve diğer Troçkistler, mücadelenin mantığı gereği şu sonuca varmışlar: Terör, mücadelenin geriye kalan yegane yoludur.

"**Mraçkovski** gibi **Smirnov** da aynı düşünceleri geliştiriyordu.. sonuçta; **Mraçkovski** gibi **Smirnov**, Troçkistlerin ve Zinovyevistlerin güçlerini birleştirmesini, hükümet ve parti önderlerine karşı terör eylemleri düzenlemek amacıyla gizli inşa edilmiş terör gruplarının oluşturulmasına geçilmesini önerdiler." (Cilt XXXVI, y. 10)

Moskova terörist merkezinin üyesi **Reingold** da aynı doğrultuda ifade verdi. O, şunları söyledi:

"... **Kamenev** ile 1933 yılının ikinci yarısında ve 1934 yılında **Karmanizki Pereulok**, Moskova'daki evinde buluştum. **Kamenev** de durumu şu veya bu şekilde **Zinovyev** gibi, tahmin ediyordu. Ama o, bu sonuçlara varışını ülkedeki ekonomik ve siyasi durumun tahliliyle takviye ediyordu. **Kamenev**, durumun felakete doğru değil, bilakis yükselişe doğru gittiği sonucuna varıyordu; 'Bundan dolayı kendiliğinden çöküş üzerine bütün umutlar temelsizdir, oluşan önderlik granit gibi sağlamdır ve onun kendi kendine bölüneceği hesaba ka-

tılmamalıdır' *Buradan Kamenev* şu sonucu çıkardı; 'Önderlik parçalanmalıdır!'.

"*Kamenev*, tekrar tekrar *Troçki*'yi zikrediyordu; 'Her şey önderliğe bağlı ve bundan dolayı önderlik yok edilmelidir'.

"*Kamenev* terörist mücadelenin zorunluluğunu, her şeyden önce de *Stalin*'in katlinin zorunluluğunu, iktidara gelmek için bunun yegane yol olduğuna işaret ederek kanıtlamaya çalıştı. Onun özellikle şu hasis açıklamasını hatırlıyorum: 'Kafalar yeniden büyümeyecek özelliğe sahiptirler.'"

"*Kamenev*, aktif teröristlerin hazırlanmasını önerdi. O, eski muhalefet blokuyla karşılaştırıldığında, yeni blokun ayırt edici özelliğinin aktif terör hareketine geçiş olduğunu söyledi." (Cilt XXVII, y. 61)

Devamla Reingold şöyle dedi:

"*Troçkist-Zinovyevist Birleşik Blok*'un yeni hiçbir siyasi programının olmadığını yukarıda söyledim. Eski çürük platformdan hareket edildi; *Blok* yöneticilerinden hiç kimse, bir dereceye kadar tamamlanmış, mantıklı herhangi bir siyasi programın ele alınması sorusuyla meşgul değildi ve hiç kimse de buna ilgi duymuyordu. Bu çok renkli bloku birleştiren, sadece ve sadece hükümet ve parti önderlerine karşı terörist mücadele düşüncesi idi.

"Gerçekte blok, ülkede her türlü araçla iktidarı ele geçirme çabasında olan katiller, karşı-devrimci teröristler güruhuydu." (Cilt XXVII, y. 72-73)

Keza sanık *Smirnov* 5 Ağustos 1936'daki sorgulanmasında, daha 1931'de Berlin'de bulunduğu dönemde *Troçki*'nin oğlu *Sedov*'la buluştuğunu itiraf etti.

Smirnov şöyle açıkladı:

"... konuşmamız sırasında *Sedov* Sovyetler Birliği'ndeki durumun tahliliyle ilgili düşüncesini dile getirdi; 'Mevcut durumda, Sovyet Hükümeti'nin ve SBKP(B)'nin önde gelen şahsiyetlerinin, sadece zora dayanan tasfiyesi yolu ülkede genel durumu bir değişime götürebilir'.

"... Sovyetler Birliği'nde durumu değiştirmede yegane tedbir olarak teröre dayanmanın bana, *Sedov*'la 1931 yılında Berlin'deki konuşmadan, onun şahsi düşüncesi olarak malum ol-

duğunu itiraf ederim. **Troçki**'nin bu terör anlayışının, 1932 yılında **Gaven**'in bana ilettiği şahsi bir direktifle teyit edildiğini itiraf ederim.

"Ter-Vaganyan'ın, **Troçkist** grup adına, bilgim dahilinde, solcularla ve **Zinovyevistler**le görüşmeler yürüttüğünü, 1932 yılında **Kamenev**, **Zinovyev** ve **Lominadse** grubuyla **Sovyet Hükümeti**'ne ve **SBKP(B)**'nin önderlerine karşı ortak mücadele için bloklaşmaya gittiğini ve blokun **Troçki**'nin **Sovyet Devleti** ve **SBKP(B)** önderlerine karşı terör üzerine direktife dayandığını itiraf ederim." (Cilt XXIX, y. 93, 104)

Sanık **Ter-Vaganyan**, sanık **Smirnov**'un bu ifadelerini doğruladı ve **Birleşik Merkez**'e kendi katılımını, sanık **Smirnov**'un, **Mraçkovski**'nin, **Zinovyev**'in ve **Kamenev**'in de katılımını itiraf etmiştir.

Sanık **Ter-Vaganyan** şunu da itiraf etmiştir:

"....**Smirnov**'un önderliğinde **Troçkist** örgüt, karşı-devrimci faaliyetinde, **SBKP(B)** önderliğine karşı özellikle kin ve hışım kamçıladi... Blok da bu kin üzerine kurulmuştu..." (Cilt XXXVII, y. 11)

Sanık **Ter-Vaganyan**, keza şunu da itiraf etti:

"Daha 1931 yılında **Sedov**, **Troçki**'den, **Smirnov** ve **SSCB**'deki illegal **Troçkist** örgütün, parti önderliğine karşı aktif ve sert mücadeleye geçmesiyle ilgili özel direktif aldı" (C.XXXVIII, y. 27)

Sanık **Ter-Vaganyan**, **Mraçkovski**'nin bu konuya ilişkin ifadesini doğruladı ve şöyle dedi:

"Mraçkovski, **Troçkist-Zinovyevist Blok**'un gerçekten de parti ve hükümet önderliğine karşı mücadeleyi terör metodlarıyla yürütmenin zorunluluğunu kabullenme üzerine kurulduğu konusunda haklıdır" (Cilt XXXVII, y. 32)

Böylelikle **Troçkist-Zinovyevist Blok**'un ilkesiz, siyasi maceracı-katil grubuna dönüştüğü şüphe götürmez olmuştur. Bu maceracı-katillerin yegane çabaları, terör yoluyla da olsa iktidarı ele geçirmektir.

Siyasi katiller topluluğunun yegane kapsamlı "program"ı budur.

Sanık **Pikel** de önsoruşturmada **Troçkistlerin** ve **Zinovyev-**

vistlerin 1932 yılında birleşmelerinin yegane temelini terör olduğunu söyledi. 23 Temmuz'daki ifadesinde **Pikel** şöyle dedi:

"...Reingold'un 1934'ün başında bize ilettiği bilgilere göre, Troçkist-Zinovyevist Blok'un birleşik karşı-devrimci Birlik Merkezi şu kararı aldı: Zinovyevistlerin ve Troçkistlerin güçleriyle bir dizi terör eylemleri düzenlenmelidir. Amaç, Parti'yi öndersiz kılmak, SBKP(B)'ye yok edici bir darbe vurmak ve iktidarı ele geçirmek.

"Troçkist-Zinovyevist Blok Birlik Merkezi, o zaman ülkedeki durumu nihai değiştirmek için 'cerrahi bir müdahalenin' (bununla terör kastediliyor çn.) zorunluluğu sorusunu gündeme getiriyordu. Merkez, bu amaç için insan seçimine başlanması direktifini verdi. Bunlar parti önderliğine karşı oldukça amansız olmalıydılar, muazzam bir iradeye sahip olmalıydılar ve SBKP(B) önderlerine suikasti gerçekleştirecek güce sahip olmalıydılar." (Cilt XXV, y. 65)

Bu bloka katılanlar, Troçkist-Zinovyevist Blok'un, iktidarı her türlü araçla ele geçirmeye yönelik çizgisine uygunluk içinde, parti ve hükümetle olan ilişkilerinde iki yüzlülüğü özel ve temel yöntem olarak kullandılar. Bu ikiyüzlülük akıllamazlığa kadar varmış ve Asef'in, Malinovski'nin, her gizli polisin, bütün ajanlarıyla, provakatörleriyle ve sabotajcılarıyla birlikte gıpta edebilecekleri bir sisteme dönüşmüştü.

Troçkist-Zinovyevist Blok'un en önemli görevlerinden birisi, karşı-devrimci faaliyetlerini ve terör eylemlerinin örgütlenmesini ne pahasına olursa olsun gizlemekten ve maskelemekten oluşmaktaydı.

Bunun üzerine sanık **Reingold** şöyle ifade verdi:

"... 1933-34 yılında Zinovyev, evinde yalnızken bana şunu söyledi; '... pratik esas görev, terörist faaliyeti hiçbir şart altında açığa çıkmayacak bir gizlilik içinde inşa etmektir...' "

"... Soruşturmada esas görev, örgütle olan her bağı inatla inkar etmektir. Terörist faaliyet ile itham edilirse, 'terörün Bolşevik-Marksistlerin anlayışıyla uyuşmadığı' savı ileri sürülerek kesin olarak reddedilmelidir" (Cilt

XXVII, y. 110-112)

Troçki de benzer direktifler veriyordu: *Troçki*, terör eylemlerinin gerçekleştirilmesi halinde, eylemlerden uzak duruyor gibi olmayı ve Sosyalist Devrimcilerin MK'sının *Lenin*'e ateş eden bayan Kaplan'a aldığı pozisyona uygun bir pozisyon alınmasını tavsiye etti.

Birleşik Merkez'in terörist faaliyetini çok iyi gizlemeye ve özenle maskeleymeye çalışmasının nedenlerinden biri de işçi sınıfı ve emekçi kitleleri aldatmayı kendi görevlerinden biri saymasıdır.

Yoldaş *Stalin*'i ve SBKP(B)'nin diğer önderlerini katletmeye hazırlanan Birleşik Merkez aynı zamanda, Sovyet iktidarına ve Parti'ye olan bağlılığını ve hatta sadakatını; eski hatalarını ve sosyalist devrime namusluca hizmet etmeye hazır olduğunu her yolla dile getirmeye de çaba harcıyordu. Birleşik Merkez'in yöneticileri, affedileceklerinin, yoldaş *Stalin*'i katlettikten sonra da bu affedilişlerini iktidara gelmek için kullanabileceklerinin hesabını yapıyorlardı.

Sanık **Reingold** bunun üzerine şunu söyledi:

"... Şu düşüncedeydik (*Troçkist-Zinovyevist Merkez'in yöneticilerinden bahsediyorum*); *Stalin*'in yaşadığı dönemde affedildik, bize güven besleniyor. Bu gerçek, bizim, önderliğe ve iktidara daha da yaklaşmamızı sağlıyor. *Zinovyev*, *Kamenev* ve onların fikir arkadaşları iktidara geldikten sonra *Troçki*'nin önderliğe ve iktidara dönüşünü de garantileyecekler" (Cilt XXVII, y. 168)

Sanık **Kamenev**, önsoruşturmada bunun üzerine de ifade verdi:

"... Bu konu üzerine defalarca görüştük. İki olasılığın taslağını çıkardık ve *Troçkist-Zinovyevist Blok'un* yöneticilerinin iktidara nasıl gelebileceğini saptadık.

"Bize daha gerçekçi gelen birinci olasılık şuydu: *Stalin*'e karşı terör eyleminin gerçekleştirilmesinden sonra hükümet ve parti önderliği şaşkınlığa düşecektir ve bizimle, blokun yöneticileriyle, öncelikle de *Zinovyev*, *Kamenev* ve *Troçki* ile görüşmelere gireceklerdir.

"Bizim (ben ve *Zinovyev*'in) bu görüşmelerde, Parti'de ve ül-

kede hakim bir konum alacağımızdan hareket ediyorduk. Çünkü biz, *Stalin* önderliği altında da ikiye yüzölçümü sayesinde *Parti*'nin hatalarımızı bağışlamasını, bizi bağrına basmasını her zaman sağladık ve bizim (benim, *Zinovyev*'in ve *Troçki*'nin) terör eylemlerine katılımımız, *Parti* ve ülke için bir sır olarak kalacaktı.

"Bize daha az güvenilir gelen ikinci olasılık şundan ibaretti: *Stalin*'e karşı terör eyleminin gerçekleştirilmesinden sonra, ülkenin ve partinin önderliğinde bozgunluk ve güvensizlik meydana gelecektir.

"*Troçkist-Zinovyevist Blok*'un yöneticileri kargaşalıktan yararlanmasını bilecekler ve partinin geriye kalan önderlerini, bizi iktidara yaklaştırmaya veya yerlerini bize vermeye zorlayacaklar.

"*Troçki*'nin ortaya çıkması ve iktidarı ele geçirmek için mücadeleye aktif katılımı, doğal olarak görülmüyordu." (Cilt XV, y. 33-34)

Birleşik *Troçkist-Zinovyevist Blok*, terör yoluna *Troçki*'nin doğrudan etkisiyle girdi. O, Birleşik Merkez'in üyelerine, kişisel olarak, amaca uygun yazılı ve sözlü direktifler verdi.

20 Temmuz 1936 tarihli sorguda sanık *Mraçkovski* şunu söyledi:

"... Biz *Troçkistler*, terör yoluna, *Zinovyev* ve *Kamenev* ile *Blok* oluşturmadan çok önceleri girmiştik. 1931 yılında *Smirnov*'un *Berlin*'de olduğu ve *Troçki* ile ilişki sağladığı dönemde, *Troçkistlerin* mücadele gruplarının örgütlenmesine geçilmesi için ondan (*Troçki*'den çn.) direktifler geliyordu." (Cilt XVIII, y. 40-41)

Mraçkovski şöyle diyordu:

"...*Smirnov*'un 1931 yılında *Troçki*'den aldığı direktife göre, *Stalin*, *Voroşilov* ve *Kaganoviç*'i öldürmemiz gerekiyordu. Öncelikle *Stalin* hedef alınmıyordu." (Cilt XVIII, y. 42)

Sanık *Mraçkovski*, terörist mücadele yöntemlerine geçişte ve Birleşik *Troçkist-Zinovyevist Blok*'un oluşmasında, *Troçki*'nin konumuyla ilgili şöyle ifade verdi:

" 1932 ortasında *Smirnov*, bizim yönetici üçlü kurulu, *Zinovyev-Kamenev* ve *Şatski-Lominadse* gruplarıyla birleş-

menin zorunluluğu sorusuyla karşı karşıya bıraktı..O zaman bu meseleden dolayı Troçki'ye danışma ve ondan direktifler alma kararı alındı. Troçki, bu grupların, SBKP(B) önderlerini ve öncelikle Stalin'i zor yoluyla yok etme zorunluluğunu kabul etmeleri halinde blok oluşturulmasına razı olacağı cevabını verdi" (Cilt XVIII, y. 44-45)

Mraçkovski'nin bu ifadeleri, sanık Dreitzer tarafından eksiksiz doğrulanmıştır. Dreitzer sorguda şöyle dedi:

"...Troçki'nin doğrudan bir direktifi temelinde bizim Troçkist-Zinovyevist Blok Birlik Merkezi, Stalin ve Vorosilov'un öldürülmesine hazırlanmak ve bunu uygulamak zorundaydı. Bu hedefe göre Kızılordu ve SBKP(B) önderliği başsız bırakılmıyordu." (Cilt X, y. 99)

Sanık Dreitzer şahsi olarak, 1934 yılında Troçki'den oğlu Sedov aracılığıyla, Stalin yoldaşa karşı terörist bir eylemin hazırlanması ve uygulanması üzere yazılı bir direktif aldı. Bu mektup Troçki tarafından bizzat yazılmıştı. Dreitzer'in ifadesine göre mektubun içeriği şöyleydi:

"Sevgili arkadaş, şu anda aşağıdaki temel görevlerle karşı karşıya olduğumuzu iletiniz:

- 1- Stalin ve Vorosilov yok edilmelidir,
- 2- Ordu içinde hücrelerin örgütlenmesi çalışması geliştirilmelidir,
- 3- Bir savaş durumunda, her türlü başarısızlık ve kargaşadan yararlanılarak önderlik ele geçirilmelidir."

Sanık Dreitzer'in ifadesine göre mektup, Troçki'nin söz konusu direktiflerinin yerine getirilmesi çalışmasının gelişimi üzerine bilgilendirilmesi direktifiyle bitiyordu: "Mayıs 1934'te Mraçkovski'den aldığım direktiflerin, Troçki'nin talimatlarıyla tamamen doğrulandığını eklemeliyim." (Cilt X, y. 102-103)

Bu mektubu Troçki, Dreitzer'e bizzat göndermişti. Çünkü o, Troçki'nin, (bir dönem Koruma Muhafız Şefliği'nin de yapmıştı) sadık adamlarından biriydi.

Dreitzer bu mektubu Mraçkovski'ye verir. Mraçkovski mektubu —Dreitzer'in ve Mraçkovski'nin ifadelerine göre— gizlilik nedenlerinden dolayı yok eder.

Yukarıda belirtilen mektubun dışında Troçki, Troçkist-

Zinovyevist Merkez'e, terör konusunda yazılı ve sözlü bir dizi direktif daha iletir. O, bu direktiflerinden birini de şahsi görüşmelerinde sanık *Golzman*'a vermiştir. *Golzman*, *Troçki* ile Troçkist-Zinovyevist Merkez arasında aracılık yapmaktaydı.

Önsoruşturma şu sonucu verdi: Yoldaş *Kirov*'un öldürülmesi bağlamında Troçkist-Zinovyevist Blok'un darmadağınık edilmesinden sonra Troçki, SSCB'de terörist faaliyetin yönetimini bizzat üstlendi. *Stalin* ve *Voroşilov* yoldaşların öldürülmelerinin örgütlenmesini daha güçlü olarak zorlamaya başladı. Bu amaç için o, SSCB'de terörist grupların yeniden kurulmasına ve faaliyetlerinin aktifleştirilmesine hizmet eden bir dizi tedbirler aldı; o, yurtdışından SSCB'ye denemiş ajanlarını yolladı. Bu amaç için ayrıca, resmi görevli adı altında SSCB'den yurtdışına giden illegal Troçkist örgütün üyelerini de kullandı.

Önsoruşturma, böylesi ajanlar olarak çeşitli zamanlarda Berlin'den Moskova'ya sanık *V.Olberg*'in, *Berman-Yurin*'in, *Fritz-David*'in (Krugljanski), *Moisey Lurie*'nin, *Nathan Lurie*'nin ve diğerlerinin gönderildiğini saptamıştır. Bunlar, *Stalin*, *Voroşilov*, *Kaganoviç* yoldaşların ve partinin diğer önderlerinin ne pahasına olursa olsun öldürülmesi için doğrudan Troçki'den ve oğlu *Sedov*'dan emirler alıyorlardı.

Honduras vatandaşı pasaportuyla SSCB'ye gelen Troçkist ajanlardan birisi olan *V.Olberg*, tutuklanmasından sonra, önsoruşturmada şöyle ifade verdi:

" Daha önce söylediğim gibi benim aktif Troçkist çalışmam 1930'un başında başlar. İsimlerini tek tek verdiğim kişiler dışında, *Troçki* ve *Leon Sedov* ile de şahsi ilişkilerim vardı. Troçkist örgüt adına Troçki'nin bir dizi şahsi emirlerini yerine getirdim ve onun Almanya'daki gözlemcisiydim. Troçki'nin Almanya'daki gözlemcisi olarak, hem Berlin'deki Troçkist örgütle hem de Sovyetler Birliği ile illegal ilişkilerde çalıştım. Sovyetler Birliği ile bağları, *Sedov*'un bana verdiği adresler ve buluşma yerleri temelinde gerçekleştirdim." (C.XXI, y. 24)

V.Olberg, Troçkist karşı-devrimci çalışma yapmak ve *Stalin* yoldaşa karşı terör eylemi örgütlemek için yasadışı yollar-dan Sovyetler Birliği'ne geldiğini itiraf etti.

Bu yılın 21 Şubat'ındaki soruşturmada V.Olberg, Troçki'nin oğlu Sedov ile görüşmelerinin birinde Sedov'un kendisine, Troçki'nin bir mektubunu , bu mektupta Troçki'nin, gösterdiğini, Olberg'i Stalin'in öldürülmesinin hazırlığı ve örgütlenmesi için bir grup Alman Troçkistiyle Sovyetler Birliği'ne göndermeyi teklif ettiğini söyledi.

V.Olberg devamla şöyle dedi:

"Bu mektupta Troçki, Sedov'a Sovyetler Birliği'ne gidecek kişi olarak beni aday göstermesini yerinde bulduğunu yazıyordu. Troçki, beni böylesi nazik bir meselede tamamen güvenilebilir, mutlak uygun birisi olarak gördüğünü yazıyordu."

Olberg ekledi:

"... Sedov, Stalin'e karşı terör eyleminin örgütlenmesinde her araçla, Troçki'nin rolünü gizlemek ve hatta Troçkist olarak tamamen açığa çıkıp tutuklanmam şartlarında dahi Troçkist olduğumu ve Troçki'nin emriyle terör eylemi yürüttüğümü gizlemek zorunda olduğunu bana açıkladı." (C. XXI, y. 77-78)

Önsoruşturmanın gösterdiği gibi V.Olberg, Alman gizli polisinin (Gestapo) yardımıyla aldığı Honduras Cumhuriyeti vatandaş pasaportuyla SSCB'ye geldi.

Sovyetler Birliği savcısı tarafından yapılan sorgusunda Olberg şunu söyledi:

"... Sedov SSCB'ye dönebilnem için pasaport elde etmede yardımcı olacağıma dair söz verdi. Ama küçük kardeşim Paul Olberg vasıtasıyla pasaport bulabildim. Onun Alman polisiyle ve onun (polisin çn.) Prag'daki ajanı Tukalevski'nin bağları sayesinde, bir Honduras Cumhuriyeti vatandaşı pasaportunu ruşvet karşılığı aldım. Pasaport için parayı —13.000 Çek Kronu— Sedov'dan aldım. Daha doğrusu Sedov'un emriyle Troçkist örgütten" (Cilt XXI, y. 262)

Bir daha yapılan sorgusunda V.Olberg, Gestapo ile olan bağları üzerine bu yılın 31 Temmuz'unda şöyle dedi:

"Gestapo ile olan bağlarımın asla istisnai olmadığını ve dolayısıyla bu ilişkilerin tek bir Troçkistin günahkarlığı olarak görülemeyeceğini vurgular ve bu yılın 9 Mayıs'ındaki ifadelerimi doğrularım. Bu Sedov tarafından iletilen Troçki'nin direktifleri doğrultusunda hareket eden Troçkistlerin çizgisiydi. İlişki-

ler Sovyet Hükümeti ve SSCB(B)'nin önderlerine karşı SSCB'de terör eylemlerinin örgütlenmesiyle ilgiliydi.

"... İsmi bana açıklanmayan (buna ilgi göstermeyi gereksiz buldum) eski bir Gestapo memuruyla birkaç defa buluştum. Bu memur ile Moskova'ya gidişim ve terör eyleminin hazırlığıyla ilgili planlarım üzerine konuştum. Bu memur kardeşimi Gestapo'nun ajanı olarak tanıyordu ve bana, bir zorunluluk durumunda yardım için kardeşime baş vurmamı tavsiye etti." (Cilt XXI, y. 263-264)

V.Olberg'in bu ifadesi, başka bir cezai durumdan dolayı tutuklanan ve Alman gizli polis ajanı olan *Paul Olberg* tarafından da eksiksiz olarak doğrulandı. Paul Olberg (her ikisinde açıkladıkları gibi) kardeşi V.Olberg ile Gestapo arasındaki bağı kuruyordu ve V.Olberg'e Gestapo'dan bir Honduras Cumhuriyeti vatandaşı pasaportunu almasında yardımcı oluyordu. Bu pasaport mahkeme dosyasına kanıt olarak eklenmiştir.

Keza *Paul Olberg* de V.Olberg'in Sovyetler Birliği'ne seyahatinin terörist amaçlar için örgütlendiğini doğrulamıştır.

Bu yılın 16 Mayıs'ındaki sorgusunda **Paul Olberg** şunu açıkladı:

"*Valentin Olberg* bana Alman gizli polisinin bir çalışanının 'terör eyleminin hazırlığına ve icrasına katılan herkese Almanya sığınma hakkı verecek' dediğini bildirdi." (C. XXIV, y. 321)

Terörist görevlerle SSCB'ye gönderilen başka bir Troçkist ajan **Berman-Yurin** şu ifadeyi verdi:

" Benim şahsi rolüm, *Leon Davidoviç Troçki*'nin özel ve güvenilir adamı olarak, onun özel direktifleri ve emirleriyle Sovyetler Birliği'ne gelmemden ibaretti." (Cilt IV, y. 30)

Önsoruşturmanın gösterdiği gibi, bu "özel emirler ve direktifler", yoldaş *Stalin*'in öldürülmesinin örgütlenmesinden oluşmaktaydı. Sanık *Berman-Yurin* bunu itiraf etti. O, *Troçki* ile Kopenhag'daki görüşmesinde *Stalin* yoldaşın öldürülmesinin zorunluluğu üzerine direktif aldığını söyledi.

Sanık **Berman-Yurin** şunu söyledi:

"*Troçki* bana *Stalin*'e karşı en uç tedbirlerin alınmasından çekinilmemesini ve *Stalin*'in fiziki olarak yok edilmesi gerekliliğini doğrudan açıkladı" (Cilt IV, y. 36)

Troçki suikastin oldukça özenli ve dikkatli hazırlanmasını ve zamanının enternasyonal anlamı büyük herhangi bir siyasi olaya uygun düşecek şekilde saptanmasının gerekliliğini vurguladı. Fırsat ele geçerse suikastin bir kongre veya Komintern'in bir genel toplantısı sırasında uygulanması tercih edilmeliydi. Troçki bir kongre veya genel toplantıda yapılacak böyle bir terör eyleminin , bu eyleme derhal enternasyonal siyasi bir olay karakteri vereceğine, SSCB dışındaki kitleleri de galeyana getireceğine ve güçlü bir harekete neden olacağına işaret etti.

"Troçki bana , Stalin'e karşı bu terör eyleminin gizli ve sessizce icra edilmemesi gerektiğini; onun öldürülmesinin açık, enternasyonal bir forum önünde gerçekleştirilmesi gerektiğini söyledi" (Cilt IV, y. 38-39)

Sanık *Fritz David* (Kruglyanski) de aynı zamanda *Berman-Yurin* ile Troçki tarafından terör eylemlerinin hazırlığı için Sovyetler Birliği'ne gönderildi.

Fritz David, 1932 Sonbaharında Troçki'yle keza bir araya geldi. Bunu *Sedov* örgütledi. Konuşmada Troçki, *Fritz David*'e, Troçki'nin ifade ettiği gibi, 'tarihi bir misyon üstlenerek' *Stalin*'i öldürmeyi önerdi.

Fritz David şu ifadeyi verdi:

" SSCB'ye gitmemi ve Stalin'i öldürmemi öneren Troçki bana, gizlilik nedenlerinden dolayı Troçkistlerle açık ilişkilere girmememi ve Almanya Komünist Partisi MK. çizgisini savunuyor görünmemi tavsiye etti. Troçki ile bu görüşme Kasım 1932'de yapıldı ve ben onun Stalin'i öldürme önerisini kabul ettim." (Cilt VIII, y. 73)

SSCB'ye gelince *Berman-Yurin*, *Fritz David*'i kendisine *Sedov*'un verdiği buluşma yerinde buldu. *Fritz David* ve *Berman-Yurin*, *Stalin* yoldaşı, Komintern VII. Kongresinde öldürme kararı aldılar.

Bunu başaramadılar. Çünkü *Berman-Yurin* Kongre'ye giremedi ve *Fritz David* de Kongre'ye girmesine rağmen Prezidyum'dan (başkanlık yeri) çok uzakta oturmasından ve Yoldaş *Stalin*'e yaklaşamamasından dolayı canı amacını gerçekleştiremedi.

Her ilmi sanığın önsoruşturmada itiraf ettikleri gibi, *Fritz David*, VII. Kongre'de yoldaş Stalin'e *Berman-Yurin*'den aldığı browning ile ateş edecekti. (Cilt VIII, yaprak 77)

Keza önsoruşturma, başında Troçki'nin yurtdışından gönderdiği ve onun ajanı olan *Moisey Lurie*'nin bulunduğu terörist grup, Alman faşisti *Franz Veiz* tarafından örgütlenmişti. O, Himmler'in (faşist koruma alayının eski şefi ve şimdiki Alman gizli polisi Gestapo'nun şefi) bir temsilcisiydi.

M.Lurie bu yılın 21 Temmuz'undaki sorguda bununla ilgili şöyle ifade verdi:

"... *Nathan Lurie* hâlâ inanmış bir Troçkist olduğu cevabını verdi ve 1932 Nisan'ından beri Moskova'da sayıca az ama bileşimi bakımından güvenilir bir terörist grubun örgütlü olduğunu bildirdi...

" Kimin direktifi ve kimin insiyatifi üzerine bu mücadele grubunun örgütlendiği şeklindeki soruma **N.Lurie**, mücadele grubunun *Franz Veiz* denilen kişi tarafından oluşturulduğu cevabını verdi...

" Bu *Franz Veiz*'in kim olduğu şeklindeki sorum üzerine **N.Lurie** bana, önce isteksiz olarak şu cevabı verdi: 'Franz Veiz Almanya Nasyonal Sosyalist Partisi'nin aktif bir üyesi ve Himmler'in (Gestapo'nun Almanya'daki şimdiki şefi) güvenilir adamıdır'

"...*Franz Veiz*'in açıklamasına göre, grubun esas görevi, *Stalin*, *Kaganoviç*, *Voroşilov* ve *Ordşonikidse*'ye karşı terör eylemlerinin hazırlamaktır" (Cilt XXXII, y. 243-244)

Zinovyev'in Alman gizli polisi ve faşistlerle olan ilişkilerdeki konumunu açıklığa kavuşturmak için: Sanık **M.Lurie**, *Nathan Lurie*'den aldığı bu bilgileri ayrıntılı olarak *Zinovyev*'e ilettili. *Zinovyev*, **M.Lurie**'nin verdiği bilgiyi dinledi ve şu yanıtı verdi:

"*Moisey Iliç*, tereddütlünüz nedir? Siz tarihçisiniz. Siz *Lassalles*'in *Bismark*'ı devrimin çıkarı için kullanmak istediğinde... ikisi arasındaki olayı biliyorsunuz"

Devamla **M.Lurie**;

"Bu tarihi paralellikle *Zinovyev* beni, Sovyet Hükümeti-ne ve SBKP(B)'ye karşı mücadelede Nasyonal Sosya-

listlerle ittifakın kullanılması zorunluluğu ve olanağı üzerine ikna etmek istiyordu" (Cilt XXXII, y. 252)

M.Lurie'nin ifadeleri N.Lurie tarafından eksiksiz doğrulandı. **N.Lurie** 21 Temmuz'daki sorgulamada şöyle dedi:

"Başında bulunduğum terörist mücadele grubunun 1932 Sonbaharından 1933'ün sonuna kadar Ülke Savunması Halk Komiseri Vorosilov'a karşı aktif terör eylemi hazırladığını itiraf ederim..."

" Bu görev bana Almanya Nasyonal Sosyalist Partisi üyesi ve aynı zamanda Gestapo'nun şimdiki şefi Himmler'in de bir temsilcisi olan Franz Veiz tarafından verildi."

"... Almanya'ya tatile gittiğinde Franz Veiz beni terörist mücadele grubunun yönetimiyle görevlendirdi; bana Stalin, Kaganoviç ve Vorosilov'a karşı terör eylemi hazırlamak ve icra etmek görevini verdi." (Cilt XXXIII, y. 141-142)

Alman faşistleriyle ve Alman gizli polisiyle doğrudan örgütsel ilişki kuran *M.Lurie* ve *N.Lurie*, böylelikle Sovyet devletin çıkarlarına ihanet etmeye başladılar. Vatana ihanet!

Nihayet önsoruşturmaca saptanmış olan olgular, Troçkist-Zinovyevist Blok'un yöneticilerinin —Troçki, Zinovyev, Kamenev ve diğerleri— Sovyet Devleti'ne karşı mücadelelerinde ahlaki olarak en adi kriminal caniler çetesinden daha da alçak duruma düştüklerini gösteriyor. Sovyet Devleti'nin ve SBKP (B)'nin önderlerine karşı terör eylemleri örgütleyen Birleşik Merkez'in yöneticileri, işledikleri cinayetin bütün izlerini yok etmek için aynı zamanda kendi ajanlarını ve teröristleri de yok etmeye hazırlandılar.

Sanık **Reingold** bu konu üzerine şunu söyledi:

"Zinovyev ve Kamenev, GPU'nun devlete karşı, kendileri tarafından hazırlanan bu komployla ilgili ipuçları bulmasını olasılık dışı görmüyorlardı. Bu yüzden işlenmiş cinayetlerin bütün izlerinin yok edilmesini en önemli görev saydılar. Bu amaç için Bakayev'in GPU başkanlığına atanması uygun görüldü. Ona, hem Stalin ve Kirov'a karşı terör eylemlerinin direk faillerini, hem de işlenen cinayetlerle ilgili bilgiye sahip olabilecek olan GPU çalışanlarını yoketmek görevi verilecekti." (Cilt XXVII, y. 163-164)

II. BİRLEŞİK TROÇKİST-ZİNOVYEVİST MERKEZ ve KİROV'UN KATLI

Nikolayev, Rumyanzev, Katolinov ve diğerleri, kendilerine karşı açılan dava sonucu, SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu'nun 1 Aralık 1934'te yoldaş *Kirov*'un öldürülmesiyle ilgili iddianamesi temelindeki kararına göre, kurşuna dizildiler. Cinayeti işleyen Zinovyevistlerin Leningrad grubunun, sanık *Zinovyev, Kamenev* ve *Bakayev* ile doğrudan ilişkide oldukları saptandı. Bunlar, "Moskova Merkezi" olarak adlandırılan davada mahkum edildiler.

Şimdi soruşturma organları, *Kirov* yoldaşın öldürülmesinin Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in kararı üzerine gerçekleştirildiğini hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde kanıtlayan verilere sahiptirler.

Aralarında sanık *Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov, Bakayev, Mračkovski* ve diğerlerinin de bulunduğu çeşitli Troçkist-Zinovyevist terörist grupların aktif üyeleri, bu durumu önsoyuturmada itiraf etmişlerdir.

Bunu, bu yılın 10 Ağustos'undaki sorgulanmasında aşağıdaki şekilde ifade veren *Yevdokimov* tamamen doğrulamıştır:

"... *Kirov*'un öldürülmesiyle ilgili mahkeme duruşmasında, ben, *Zinovyev, Kamenev, Bakayev, Gertik* ve diğerleri, *Kirov*'un öldürülmesinin Troçkist-Zinovyevist Blok'a katılanlar tarafından, bizim tarafımızdan hazırlandığını ve icra edildiğini gizleyerek mahkemeyi ve devlet iktidar organlarını kandırdık.

"*Kirov*'un öldürülmesi Leningrat Terörist Merkezi tarafından Troçkist-Zinovyevist Blok Birleşik Merkezi'nin doğrudan direktifi üzerine gerçekleştirilmiştir.

"... 1934 yılında *Zinovyev*, Troçkist-Zinovyevist örgüt adına, *Kirov*'un öldürülmesini örgütlemek için doğrudan direktif verdi.

"*Kirov*'u öldürme kararının alınmasına ben, *Zinovyev, Kamenev* ve *Bakayev* ile Troçkist temsilciler *Mračkovski* ve *Ter-Vaganyan* katıldılar. Cinayeti hazırlamak için *Bakayev* 1934 Sonbaharında Leningrad yolculuğuna çıktı ve orada örgütümüzün aktif üyeleriyle ilişkiye geçti. Sözümona Leningrad Terörist Merkezi'ni oluşturan *Katolinov, Levin, Rumyan-*

zev, Mandelstom ve Myasnikov ile Leningrad merkezinde Kirov'un öldürülmesini doğrudan hazırlayan aktif bir grup vardı." (Cilt XXXVI, y. 6)

İnatçı inkardan sonra sanık Zinovyev, diğer sanıkların bir dizi ifadesiyle suçu kanıtlanınca, Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in daha 1932 yılında Moskova'da Stalin yoldaşa ve Leningrad'ta da Kirov yoldaşa karşı terör eylemleri örgütleme kararı aldığını itiraf etmek zorunda kaldı.

Sanık Zinovyev şöyle dedi:

"1932 Sonbaharında İljinsoje'deki kirevinde Kamenev, Bakayev, Yevodokimov ve Karev'le beraberken, Bakayev'e Stalin'e karşı terör eylemi ve Karev'e de Kirov'a karşı terör eylemi örgütleme görevini verdim" (Cilt XII, y. 36)

Aynı şekilde sanık Zinovyev şunu söyledi:

"1934 yılında —ayını hatırlayamıyorum ama yıl ortasıydı— Yevodokimov bana, Gertik'in Leningrad'a yaptığı bir yolculuktan bahsetti. Gertik, Katolinov ile ilişki kurar ve konuşma sonucunda Katolinov, Gertik'e, kendisinin Kirov'un öldürülmesi hazırlığına doğrudan katıldığını anlatır" (Cilt XII, y. 37-38)

Bu konu üzerine, İljinsoje'de Stalin ve Kirov yoldaşlara karşı terör eylemlerinin yapılması kararının alındığı görüşmeyi doğrulayan sanık Kamenev ifade verdi. Sanık Kamenev şöyle dedi:

"Zinovyev'in beni, İljinsoje'deki görüşmeden önce, Troçkist-Zinovyevist Blok Merkezi'nin Stalin ve Kirov'a karşı terör eylemleri hazırlığı üzerine planladığı kararlar hakkında bilgilendirdiğini itiraf ederim. O, bana şunu açıkladı: 'Blok merkezindeki Troçkistlerin temsilcileri olan Smirnov, Mraçkovski ve Ter-Vaganyan Blok'un inşa edildiği ilkelere gerçekleştirilmesi için pratik tedbirlere geçilmesini talep ediyorlar, bu konuda Troçki'nin doğrudan direktiflerine sahip olduklarını söylüyorlar, bu karar üzerinde kategorik olarak ısrar ediyorlar" (Cilt XV, y. 15-16)

Sanık Kamenev buna şunu ekledi:

"... Bu karara katıldım; çünkü onu tamamen kabul ediyordum." (Cilt XV, y. 16)

Yoldaş Kirov'u öldürmenin örgütlenmesi planının pratik gerçekleştirilmesi ile, önsoruşturmanın gösterdiği gibi, Birleşik Merkez'ce bu merkezin üyesi olan *Bakayev* görevlendirildi.

Bu, sanık *Zinovyev* tarafından doğrudan söylendi. *Zinovyev*, tam da *Bakayev*'i Birleşik Merkez adına, Moskova'da *Stalin* yoldaşa, Leningrad'ta da *Kirov* yoldaşa karşı terör eylemleri örgütlemekle görevlendirdiğini itiraf etti. (Cilt XII, y. 36)

Yoldaş *Kirov*'un öldürülmesinde bütün Birleşik Merkez'in ve *Bakayev*'in, *Zinovyev*'in rolü üzerine ayrıntılı ifade veren sanık **Reingold** şunları açıkladı:

"Kirov'un Leningrad'ta öldürülmesinin, Troçkist-Zinovyevist Blok Merkezi'nin direktifi ve Zinovyev'in doğrudan emri üzerine hazırlandığını bizzat Zinovyev'den öğrendim. Zinovyev ile Ağustos 1934'te onun evinde gerçekleşen bu konuşmada o, söylediğim gibi, Moskova mücadele örgütüne kararsızlık ve pasiflik atfında bulunuyordu.

"Kirov'a karşı bir terör eylemi gerçekleştirmenin zorunluluğunu temellendirmede Zinovyev; 'Kirov fiziki olarak yokedilmeli, çünkü o, Stalin'in en yakın mücadele arkadaşıdır' dedi ve ekledi, 'meşeyi kesmek yetmez, meşenin etrafındaki bütün yeni fidanları da yok etmek gerekir.'

"Zinovyev, Kirov'un öldürülmesi gerekliliğini, Kirov'un Leningrad örgütünün önderi olmasıyla ve Leningrad muhalefeti-nin darmaadağın edilmesinde kişisel olarak sorumlu olmasıyla da açıklıyordu.

"Söylediğim gibi, Leningrad mücadele örgütünün yönetimi, doğrudan Bakayev tarafından yürütülüyordu. Bu örgütle Fainiloviç de örgütsel ilişki içindeydi." (Cilt XXVII, y. 70)

Yoldaş *Kirov*'un öldürülmesinin örgütlenmesine katıldığını önceleri ısrarla inkar eden sanık *Bakayev*, kendisine karşı olan kanıtların yükü altında şunu itiraf etti:

"Zinovyev'in şahsi olarak bana, Moskova'da Stalin'in öldürülmesini, Karev'e de Leningrad'ta Kirov'un öldürülmesini örgütleme görevini verdiğini itiraf ederim. Ben, Karev'e bu amaç için örgütün Leningrad'taki üyeleri Vladimir Levin ve Anişev ile ilişkiye geçmesini önerirken, Zinovyev de bana, Karev'i Leningrad'ta Rumyanzev ile de ilişkiye geçirmemi

önerdi." (Cilt I, y. 89)

Yoldaş Kirov'un öldürülmesinin esas örgütleyicilerinden biri olan Bakayev'in rolü üzerine, başka bir davadan ötürü tutuklu bulunan Karev de açıklamada bulundu. 5 Temmuz 1936'daki sorgulanmasında N.A.Karev şöyle dedi:

"Zinovyev, Stalin ve Kirov'a karşı terör eylemlerinin hızlanması görevinin Bakayev'e verildiğini, onun da bu amaç için Leningrad ve Moskova'daki Zinovyevist gruplarla ilişkilerini kullanması gerektiğini" söyledi.(Cilt III, y. 11)

Buna Karev şunu ekledi:

"Bakayev ile bir konuşmamda onun, Kirov'a karşı terör eyleminin örgütlenmesi için, Leningrad'ta bulunan ve kendisiyle ilişki içinde olan Rumyanzev ve Katolinov'un Zinovyevist gruplarını kullanma amacında olduğunu öğrendim." (C. III, y. 11)

Bunu, önsoruşturmada eksiksiz doğrulayan sanık Yevdoki-mov şöyle ifade verdi:

"Bakayev'in 1934 Sonbaharında, adını bilmediğim bir Troçkist terörist ile birlikte, Leningrad'taki Terörist Merkez ile bağ kurmak ve Kirov'un öldürülmesini örgütlemek için Leningrat'a gittiğini Bakayev'in kendisinden biliyorum. Bu yolculuk sırasında Bakayev ve yukarıda adı geçen Troçkist terörist Nikolayev buluşmuşlar ve Nikolayev'in Kirov'u öldürmesi konusunda anlaşmaya varmışlar." (Cilt XXXVI, y. 7-8)

Ve devamla:

"Bakayev, teröristlerin, terör eyleminin başarılı olacağı konusunda inançlı olduklarını açıkladıklarını bildirdi. Onlar (teröristler) kendilerini emniyette hissediyorlardı. Onların hepsi (Rumyanzev, Levin, Myasnikov, Mandelstom ve diğer aktif Zinovyevistler) bir dizi sovyet ve parti örgütlerinin önde gelen görevlilerinin güvenlerine sahip oldukları düşüncesinden hareket ediyorlardı, Bu onlara açığa çıkarılma korkusu olmaksızın Kirov'a karşı terör eyleminin hazırlanmasına devam edilmesi olanağını sağlıyormuş." (Cilt XXXVI, y. 9)

Önsoruşturma, Kamenev'in Haziran 1934'te yoldaş Kirov'un öldürülmesi için Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in karar almasından sonra, Yoldaş Kirov'a karşı terör eyle-

minin örgütlenmesinin gelişme durumunu denetlemek için özel olarak Leningrad'a gittiğini göstermektedir.

Keza *Zinovyev* de yoldaş *Kirov*'un öldürülmesinin gerçekleştirilmesini her tarzda zorluyordu. Başka bir davayla ilgili olarak tutuklu bulunan *Zinovyev*'in eski özel sekreteri *Matorin*'in ifade ettiği gibi, *Zinovyev* terör grubunun kararsızlık ve tereddüt içinde olduğunu söylüyordu.

Matorin şöyle dedi:

"Zinovyev, 'terör eylemi hazırlığının her yolla zorlanması ve Kirov'un kışa kadar öldürülmesi gerektiğini', ayrıca benim yeteri kadar kararlı olmadığımı ve enerji harcamadığımı söyledi. O, terörist mücadele yöntemleri konusunda ön yargılardan vazgeçilmesinin gerekliliğini vurguladı." (Cilt XIV, y. 63-64)

III. BİRLEŞİK TROÇKİST-ZİNOVYEVİST MERKEZ TARAFINDAN VOROŞİLOV, ŞDANOV, KAGANOVIÇ, KOSİOR, ORDŞONİKİDZE VE POSTİŞEV YOLDAŞLARA KARŞI TERÖR EYLEMLERİNİN ÖRGÜTLENMESİ

Önsoruşturma materyali, Birleşik Troçkist-Zinovyevist Terörist Merkez'in yoldaş *Kirov*'u katletmesi, hedeflerinin sadece yoldaş *Stalin*'in öldürülmesiyle sınırlı olmadığını göstermiştir. Troçkist-Zinovyevist Terörist Merkez aynı zamanda partinin diğer önderlerinin; yoldaş *Voroşilov*, *Şdanov*, *Kaganoviç*, *Kosior*, *Ordşonikidze* ve *Postişev* yoldaşların öldürülmesini örgütlemekle meşguldü.

Sanık **Reingold**, yoldaş *Stalin*'in en yakın mücadele arkadaşı olan yoldaş *Kirov*'un öldürülmesi gerektiğinden bahseden *Zinovyev*'in şöyle dediğini de söyledi:

"Meşeyi kesmek yetmez, meşe etrafındaki bütün genç fidanlar da yok edilmelidir." (Cilt XXVII, y. 70)

Reingold'un ifadesine göre:

"Zinovyev'in esas direktifi şöyleydi: Vuruşu (suikasti çn.) Stalin'e, Kaganoviç'e ve Kirov'a karşı gerçekleştirmek zorunludur." (Cilt XXVII, y. 63)

Sanık **Reingold** şunu doğruladı:

"Birleşik Merkez'in planı, Moskova ve Leningrad'ta aynı anda sersemletici bir vuruşla ülkede ve Parti'de kargaşalık çıkarma-

ya dayanıyordu" (Cilt XXVII, y. 163)

Voroşilov, Şdanov, Kaganoviç, Kosior, Ordşonikidse ve Postişev yoldaşları öldürülmeyi Birleşik Merkez'in genel yönetimi altında çalışan çeşitli terörist gruplar deniyorlardı.

Yoldaş Voroşilov'a karşı terör eyleminin örgütlenmesiyle, Voroşilov'un öldürülmesi emrini doğrudan Troçki'den alan Dreitzer grubu ve bu amaç için Almanya'dan gönderilen Troçkist M.Lurie grubu meşguldu.

Birleşik Merkez'in bir üyesi olan sanık **Mraçkovski**, Voroşilov yoldaşın öldürülmesinin hazırlığıyla ilgili şu ifadeyi verdi:

"1934'ün ortasında Dreitzer bana, aynı zamanda Voroşilov'un öldürülmesine hazırlandığını bildirdi. Bu amaç için, orduda komuta görevi olan ve Parti'de kendisinden şüphelenilmeyen **Dmitri Schmidt** hazırlandı. Onun Voroşilov'u, Voroşilov ile resmi konularda konuşurken veya Voroşilov'un da katılacağı bir tatbikatta öldürmesi planlanmıştı" (Cilt XVIII, y. 49)

Sanık **Dreitzer**, Sovyetler Birliği Savcısı tarafından 31 Temmuz'daki sorgulanmasında bu konu üzerinde şöyle dedi:

"Terör eyleminin gerçekleştirilmesi için **Esterman** ve **Gayevski**'yi 1935'de de **Schmidt** ve **Kuzmişev**'i görevlendirdim. Bunlardan sonuncuları Voroşilov'u öldürmeyi üstlendiler" (Cilt X, y. 195)

Aşağıdaki ifadeyi veren sanık **Reingold**, **Mraçkovski** ve **Dreitzer**'in ifadelerini de doğruladı:

"1933 Yazında Dreitzer'in yönetiminde ordu mensuplarından bir Troçkist grubun örgütlendiğini **Mraçkovski** ve **Dreitzer**'den biliyorum: (bu grup) **Schmidt**'ten (Kızılordu'da tugay komutanı), **Kuzmişev**'den (Kızılordu birliklerinden birinin kurmay şefi) ve adlarını bilmediğim bir dizi başka kişilerden oluşuyordu. **Schmit** ve **Kuzmişev**'in Voroşilov'a karşı suikasti bizzat yapmayı kabul ettiklerini Dreitzer'den öğrendim. Bunun için onların ya Voroşilov tarafından bir kabülü ya da Voroşilov'un kendi (Dreitzer'in ve Kuzmişev'in çn.) ordu birliklerini ziyaretini kullanmaları planlanmıştı." (Cilt XXVII, y. 165-166)

Keza, önsoruşturma bir dizi terörist grubun (**Dreitzer**,

M.Lurie ve diğlerleri) aynı zamanda *Şdanov*, *Kaganoviç*, *Ord-şonikidse*, *Kosior* ve *Postişev* yoldaşlara karşı suikast hazırladıklarını göstermiştir.

İDDİANAME FORMÜLÜ

Yukarıdaki açıklamaların tahlili temelinde önsoruşturma şunları saptadı.

1- 1932-1936 döneminde Moskova'da bir Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez örgütlenmiştir. İktidarı ele geçirmek için bu merkez Sovyet Hükümetinin ve SBKP(B)'nin önderlerine karşı bir dizi terör eylemi gerçekleştirmeyi kendine görev saymıştır.

2- Bu Troçkist-Zinovyevist Merkez'e bu davanın sanıklarından şunlar dahildir. Zinovyevistlerden *Zinovyev, Kamenev, Yevdakimov, Bakayev* ve Troçkistlerden *Smirnov, Ter-Vaganyan ve Mračkovski*.

3- Bu süre içinde Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez bir dizi terör grupları örgütlemiş ve *Stalin, Vorosilov, Şdanov, Kaganoviç, Kirov, Kosior, Ordşonikidse ve Postişev* yoldaşların öldürülmesi için bir dizi pratik tedbirler hazırlamıştır.

4- *Zinovyev* ve *Troçki*'nin ve de Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in direktiflerine göre ve sanık *Bakayev*'in doğrudan yönetimi altında hareket eden bu terörist gruplardan birisi, 1 Aralık 1934'de yoldaş *Kirov*'u alçakça katletmiştir.

Bu davanın sanıkları olarak yargılanan *Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov, Bakayev, Ter-Vaganyan, Mračkovski, Dreitzer, Olberg, Fritz-David (Krugliyanski), Golzman, Pikel, Reingold, Berman-Yurin, M.Lurie* ve *N.Lurie* kendilerine yönelik suçlamaları kabul etmişlerdir.

Troçkist-Zinovyevist Blok Birleşik Merkezi'ne katıldığını, *Troçki* ile şahsi bağı olduğunu, 1931 yılında yurtdışındayken *L.Sedov* ile buluştuğunu ve 1933 yılında tutuklanana kadar *Troçki* ile bağıını sürdürdüğünü kabul eden sanık *I.N.Smirnov*, Sovyet devletinin ve SBKP(B)'nin önderlerine karşı terörün örgütlenmesi konusunda *Troçki*'nin direktifinin kendisine *Sedov* aracılığıyla iletildiğini, bu direktifin 1932'de onaylandığını, bu direktifin Troçkist-Zinovyevist Blok'un örgütlenmesinde temel oluşturduğunu da itiraf etmiştir.

Aynı süre içinde sanık *I.N.Smirnov* Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in terörist faaliyetine katıldığını kategorik olarak inkar etmiştir. Ama sanık *I.N.Smirnov*'un sanıklardan *S.V. Mraçkovski*'nin (Cilt XXIX, y. 76-84), *Dreitzer*'in (Cilt XXXI, y. 63), *Safonova*'nın (Cilt XXXI, y. 295), *Reingold*'un (Cilt XXXI, y. 138,284), *Zinovyev*'in (Cilt XII, y. 35), *Kamenev*'in (Cilt XV, y. 28), *Yevdokimov*'un (Cilt XXXVI, y. 9-10) ve *Pikel*'in (Cilt XXXI, y. 78) ifadeleri sonucunda Birleşik Merkez'in terörist faaliyetine katıldığı kanıtlanmıştır.

Açıklamalar temelinde aşağıdakiler aleyhine dava açılmıştır:

1- *Zinovyev*, Grigori Yevseyeviç: Doğumu 1883, müstahdem (ücretli memur çn.). 1935'te "Zinovyevist Moskova Merkezi" davasından hükümlü.

2- *Kamenev*, Lev Borisoviç: Doğumu 1883, müstahdem. 1935'te aynı "Moskova Merkezi" davasından hükümlü.

3- *Yevdokimov*, Grigorij Jeremejewitsch: Doğumu 1884, müstahdem. 1935'de aynı "Moskova Merkezi" davasında hükümlü.

4- *Bakayev*, İvan Petroviç: Doğumu 1887, müstahdem; aynı "Moskova Merkezi" davasından hükümlü.

5- *Mraçkovski*, Sergey Vitalyeviç: Doğumu 1888, müstahdem.

6- *Ter-Vaganyan*, Vagarşak Arutyunoviç: Doğumu 1893, müstahdem.

7- *Smirnov*, İvan Nikitiç: Doğumu 1880, müstahdem.

İlk altı sanık 1932'den 1936'ya kadar ve sanık *Smirnov* 1931'den beri;

a- Bir dizi terörist grup örgütlemişlerdir. Bu gruplar, *Stalin*, *Voroşilov*, *Şdanov*, *Kaganoviç*, *Kirov*, *Kosior*, *Ordşonidze* ve *Postişev* yoldaşların öldürülmelerini hazırlamışlardır.

b- *Nikolayev-Katolinov* ve diğerlerinin Leningrad illegal terörist grubu, 1 Aralık 1934'de *Kirov* yoldaşın alçakça öldürülmesini örgütlemiş ve icra etmiştir.

Yani, Rus Sosyalist Fedaratif Sovyet Cumhuriyeti (RSFSC) Ceza Yasasının 58/8 ve 58/11 ceza maddelerine göre;

8- *Dreitzer*, Yefim Aleksandroviç: Doğumu 1894, müstahdem.

9- *Reingold*, İsak İsayeviç: Doğumu 1897, müstahdem.

10- *Pikel*, Richard Vitoldoviç: Doğumu 1896, müstahdem.

11- *Goldzman*, Eduard Salomonoviç: Doğumu 1882, müstahdem

12- *Fritz-David* (Krugljanski, İlya-David İsraileviç): Doğumu 1897, müstahdem.

13- *Olberg*, Valentin Pavloviç: Doğumu 1907, müstahdem.

14- *Berman-Yurin*, Konon Borissoviç (Alexander Fomitsev): Doğumu 1902, müstahdem

15- *Lurie*, Moisey İliç (diğer namı Emel, Alexander): Doğumu 1897, müstahdem.

16- *Lurie*, Nathan Lasereviç: Doğumu 1901, müstahdem.

Bunlar yasadışı Troçkist-Zinovyevist terörist örgütün üyeleri olarak, *Stalin*, *Voroşilov*, *Şdanov*, *Kaganoviç*, *Kosior*, *Ordşonikidse* ve *Postişev* yoldaşların öldürülmelerinin hazırlığına katılmışlardır.

RSFSC Ceza Yasası'nın 19. ve 58/8. 58/11. maddelerine göre yargılanacaklardır.

Bu davada, dökümanların gösterdiği gibi Sovyet devletinin ve SBKP(B)'nin önderlerine karşı SSCB'de terör eylemlerinin örgütlenmesinin, bizzat yönetiminde ve doğrudan hazırlanmasında suçları kanıtlanan, yurtdışında bulunan *L.Troçki* ve oğlu *Sedov* şayet SSCB topraklarına ayak basarlarsa derhal tutklanmalı ve mahkum edilmek için SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu'na çıkarılmalıdırlar.

Sanıklardan *Gentik*, *Grinberg*, *Gaven*, *Karev*, *Kuzmişev*, *Konstant*, *Matorin*, *Paul Olberg*, *Radin*, *Safanov*, *Faiviloviç*, *Schmidt* ve *Esterman*'ın önsoruşturması devam ettiğinden dolayı bu sanıklar bilahare yargılanacaklardır.

Açıklamalar temelinde ve SSCB Merkezi Yürütme Komitesi'nin 11 Ağustos 1936 tarihli kararı gereğince, yukarıda adı geçen bütün sanıklar, SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu'nda kamüya açık olarak duruşmaya çıkarılmalıdırlar.

Bu iddianame 14 Ağustos 1936'da Moskova'da kaleme alınmıştır.

SSCB Savcısı
A.VİŞİNSKİ

İddianamenin okunmasından sonra Başkan, sanıklara kendilerini suçlu olarak kabul edip etmediklerini sorar. Sanık Zinoviyev, Kamenev, Yevdokimov, Bakayev, Ter-Vaganyan, Mraçkovski, Dreitzer, Reingold, Pikel, Olberg, Berman-Yurin, Fritz David, M.Lurie ve N.Lurie tamamen suçlu olduklarını kabul ederler. Sanık Smimov, Troçkist-Zinovyevist Blok Birleşik Merkezi'ne katıldığını, Troçki ile bizzat ilişkide olduğunu, Sovyet Devleti'nin ve SBKP(B)'nin önderlerine karşı terörün örgütlenmesi üzerine Troçki'den direktifler aldığını itiraf eder, birleşik merkezin faaliyeti için kendi siyasi sorumluluğunu kabul eder ve sadece, terör eylemlerinin planlanması ve uygulanmasına katıldığını inkar eder.

Sanık Goldzman, Troçkist-Zinovyevist terör örgütüne katıldığını, yurt dışındaki Troçkist merkez ile bizzat ilişkide olduğunu ve SSCB'ye karşı terör eylemlerinin örgütlenmesine ilişkin Troçki'nin direktiflerini bizzat ilettiğini itiraf eder. Sadece terör eylemlerinin hazırlanmasına bizzat katıldığını inkar eder.

15 dakikalık aradan sonra, mahkeme saat 13.45'de sanıkların sorgusuyla başlar.

SANIK MRAÇKOVSKI'NİN SORGULANMASI

Önce Troçki'nin en güvenilir adamı ve ona kişisel olarak en yakın olan sanık Mraçkovski sorgulanır. Eskiden o yüksek rütbeli bir subaydı. 1923'ten beri Troçki ile birlikte Sovyet düşmanı işler çeviriyordu. O, illegal Troçkist terör örgütünün yönetici merkezinin üyesiydi. Troçki'nin şahsi direktiflerine göre çalışıyordu. Troçki'den doğrudan ve Smimov vasıtasıyla hükümetin ve partinin önderlerine karşı terör eylemlerinin örgütlenmesi üzerine direktifler alıyordu. Karşı-devrimci Troçkist illegal örgütün yöneticilerinden biri olarak, 1932'de Smimov ve Ter-Vaganyan ile birlikte birleşik Troçkist-Zinovyevist terörist merkeze girdi. Mraçkovski, Troçkist-Zinovyevist terörist merkezin doğuş tarihçesini kapsamlı olarak anlattı. O, (1929 yılında sürgünden döndüğünde diğer eski muhalifler gibi ikiyüzlüce davranarak, partinin genel çizgisini kabul ettiğini

söylemesine rağmen aslında partiye karşı mücadeleyi sürdürmek amacıyla sürgünden döndüğünü açıkladı.) Yoldaş Vişinski'nin, "sözünü ettikleriniz kimlerdir?" sorusunu şöyle yanıtladı: *"Ben, Smirnov ve Ter-Vaganyan Parti'ye karşı mücadeleyi devam ettirmek için kesin karar almıştık"* Mraçkovski, burada bu karşı-devrimci grubun hiçbir siyasi platformunun olmadığını, 1925-1927 arasında kabul edilen platformun ise parti genel çizgisinin doğruluğuyla altüst edildiğini kabul etti.

Devamla Mraçkovski, 1931 yılında, bu Troçkist grupta terör sorununun açıkça gündeme getirildiğinden bahsetti. Berlin'e giden Smirnov, Troçki'nin oğlu Sedov aracılığıyla, Troçki'den aldığı bir direktifi getirdi. *"Stalin'i ortadan kaldırmadığımız sürece yeniden iktidara gelemeyiz."*

Vişinski: *"Stalin'i ortadan kaldırmadığımız müddetçe"* şeklindeki ifadenizin anlamı nedir?

Mraçkovski: Stalin'i öldürmediğimiz müddetçe. Aynı toplantıda Smirnov ve Ter-Vaganyan'ın huzurunda ben, terörist bir grup örgütleme, yani güvenilir insan seçmeyle görevlendirildim. Benimle birlikte Dreitzer de görevlendirildi. 1931-32 dönemi terör eylemleri için kişilerin (teröristlerin çn.) hazırlanması ve yetiştirilmesiyle geçmişti. Bu amaçlar için Jazek ve Judin'i seçtim. Dreitzer de bir grup insan aradı. Bunlar arasında Schmidt, Kuzmiçev ve adını hatırlayamadığım birisi daha vardı. Söylediğim gibi, bu dönem, Stalin, Vorosilov'u ve Kaganoviç'e karşı terör eylemlerini örgütlemek için insanları hazırlamakla geçti.

Devamla Mraçkovski, 1932 yılının ikinci yarısında Troçkist terörist grubun Zinovyevistlerle birleşmesi zorunluluğu sorusunun gündeme geldiğini söyledi. Bu birleşme sorusu Smirnov tarafından ortaya atıldı. O, bunu Troçkist güçlerin tek başına zayıflığıyla ve bundan dolayı karşı-devrimci grupların birleşmesi zorunluluğuyla temellendirdi. Aynı zaman zarfında Smirnov, Golzman aracılığıyla Troçki'ye bir mektup gönderdi. O, mektubunda Troçki'yi, Troçkist örgütün durumu üzerine bilgilendiriyordu ve onun önüne de Zinovyevistlerle

birleşme sorusunu atıyordu. 1932 Sonbaharında Troçki'nin yanıtı geldi. O, Zinovyevistlerle birleşme kararına razı olduğunu yazıyordu. Troçki aynı zamanda elçisi Gaven aracılığıyla birleşmenin terör temelinde gerçekleşmesi gerektiğini bildiriyor ve Stalin, Vorosilov ve Kirov'un hemen öldürülmeleri gerektiğini bir daha vurguluyordu.

Vişinski: Smirnov'a bir soru daha. Mraçkovski'nin, sizin, 1932 yılında Gaven aracılığıyla Troçki'den bir yanıt aldığınıza dair ifadesini doğruluyor musunuz?

Smirnov : Gaven aracılığıyla Troçki'den bir yanıt aldım.

Vişinski: Ayrıca Troçki ile bir konuşma üzerine şifahi bir haber de aldınız mı?

Smirnov: Evet, bir de şifahi konuşma.

Vişinski: Siz Smirnov, 1932 yılında Gaven'den terör eylemlerinin icrası üzerine Troçki'den talimat aldığınızı Temyiz mahkemesi önünde doğrular mısınız?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Kime karşı?

Smirnov: Önderlere karşı.

Vişinski: Hangilerine karşı?

Smirnov: Stalin'e ve diğerlerine karşı.

Mraçkovski ifade vermeye devam etti: "Smirnov, Zinovyevistlerle blok oluşturulmasına razı olan Troçki'nin direktifini aldıktan sonra, bu blokun gerçekleştirilmesi için *Ter-Vaganyan*'ı görevlendirdi. Troçkistlerin ve Zinovyevistlerin terörist bloku 1932 sonunda oluşturuldu. Smirnov 1932 yılında Moskova'dan ayrılmamdan önce, Moskova'daki terörist grubu yöneten Reingold'a gitmemi ve onunla bütün güçlerin birleştirilmesini kararlaştırmamı talimat olarak verdi."

Vişinski: Hangi temel üzerinde?

Mraçkovski: Stalin'in öldürülmesinin örgütlenmesi. Temel bu idi.

Vişinski: Smirov, '*Reingold*'a gidiniz ve onunla... kararlaştırın' dedi.

Mraçkovski: Stalin, Vorosilov ve Kaganeviç'in öldürülmesini gerçekleştirmek amacıyla terörist görüşmele-

rimizin birleştirilmesi...

Mraçkovski; "Moskova'dan ayrılmam bağlamında, Moskova Merkezi'nin terörist faaliyetini yönetecek olan Dreitzer ile ilişkiye geçmek için Reingold'u görevlendirdim" diye ifade vermeye devam etti. Mraçkovski, 1934 Yazında Moskova'ya geri döndüğünde Dreitzer ile buluştu ve Dreitzer onu terörist merkezin faaliyeti üzerine tarafından bilgilendirdi.

Yoldaş Vişinski'nin sorusu üzerine Dreitzer, Mraçkovski'nin bu ifadesini doğruladı.

Devamla Mraçkovski, Dreitzer'den (Dreitzer, Reingold ve Pikel'den oluşan) Troçkist-Zinovyevist blokun Moskova terörist merkezin örgütlenmesiyle ilgili bilgi aldığına işaret etti. Yoldaş Vişinski'nin sorusu üzerine Reingold ve Pikel, Moskova terörist merkezinin üyeleri olduklarını doğruladılar.

Mraçkovski, 1934 Yazında Kamenev ile buluştu. Mraçkovski; "Kamenev bana, Moskova terörist merkezinin örgütlendiğini doğruladı. Kamenev, terör eylemlerinin hazırlanmasındaki yavaşlık üzerine memnuniyetsizliğini açıkladı. Aynı zamanda konuşmada o, *'Bakayev, Leningrad'ta Kirov'a karşı bir terör eylemini, yavaş da olsa, anlaşılan o ki oldukça başarılı olarak örgütlüyor'* dedi" diye ifade verdi.

İfade vermeye devam eden Mraçkovski; Aralık 1934'te Kazakistan'dayken Dreitzer'den, Troçki'nin kimyasal mürekkep ile yazılmış ve yaklaşık aşağıdaki gibi bir içeriğe sahip bir mektup aldığına işaret etti. *"Sevgili arkadaş, bugün önümüzde Stalin ve Voroşilov'un öldürülmelerinin hızlandırılması görevi durmaktadır. Savaş durumunda bozgunculuk yapılmalı ve kargaşalık kullanılmalıdır; Kızılordu'da hücreler örgütlenmelidir"* mektup *'ihtiyar'* imzasını taşıyordu.

Mraçkovski, Troçki'nin el yazısını çok iyi tanıdığını, Mektubun gerçekten de Troçki tarafından yazıldığı konusunda en ufak bir şüphesinin olmadığını vurguladı. Mraçkovski, Troçki'ye özellikle yakın olduğunu ve Troçki ile beraberliklerinin son yıllarında (1923-27), hiç kimsenin kendisi olmaksızın Troçki'ye ulaşamadığına ve keza Troçki'nin bütün yazışmalarının kendi elinden geçtiğine işaret etti.

Yoldaş Vişinski, Mraçkovski'ye, terörist Troçkist-

Zinovyevist Merkez'de Smirnov'un hangi rolü oynamış olduğunu, sordu. Mraçkovski, her şeyi Smirnov'un bilgisi dahilinde yaptığını ve kendisinin terör eylemleri için hazırladığı insanları Smirnov'un da tanıdığını, vurguladı.

Yoldaş Vişinski Smirnov'a "*Mraçkovski'nin ifadelerini doğruluyor musun*" diye sordu. Smirnov, Mraçkovski'nin bu ifadelerinin gerçeğe uymadığını iddia etti.

Vişinski: Siz (Smirnov'u kastediyor çn.), Troçkist-Zinovyevist merkezin üyesiydiniz. Bunu kabullendiniz. Burada Mraçkovski gerçeği ihlal etmiyor, bu birincisi. İkinci olarak; Merkez, parti ve hükümet önderlerine karşı terör temelinde örgütlendi. Bu doğru mudur?

Smirnov: Doğru.

Vişinski: Troçki'den mücadele aracı olarak terör üzerine direktif aldınız mı?

Smirnov: Evet.

Mraçkovski, Troçkist-Zinovyevist terörist merkezin faaliyeti üzerine ifade vermeye devam etti: "Bu merkeze Zinovyev, Kamenev, Lominadse, Mraçkovski, Ter-Vaganyan ve diğerleri dahildi."

Yoldaş Vişinski, şimdi Zinovyev'e sorular yöneltiyor.

Vişinski: Birleşik merkez ne zaman örgütlendi.?

Zinovyev: 1932 Yazında.

Vişinski: Ne zamana kadar faaliyettedi.

Zinovyev: Fiilen 1936 yılına kadar.

Vişinski: Faaliyet amacı neydi?

Zinovyev : Onun faaliyetinde en önemli olan, terör eylemlerinin hazırlanmasıydı.

Vişinski: Kime karşı?

Zinovyev: Önderlere karşı

Vişinski: Yani Stalin, Voroşilov ve Kaganoviç yoldaşlara karşı Yoldaş Kirov'un öldürülmesini örgütleyen sizin merkez miydi? Sergey Kirov'u öldürme olayı merkezimiz tarafından mı veya başka bir örgüt tarafından mı örgütlendi?

Zinovyev: Evet bizim merkez tarafından.

Vişinski: Bu merkeze sizinle beraber, Kamenev, Smirnov,

Mraçkovski ve Ter-Vaganyan da dahildi?*

Smirnov: Evet.

Vişinski: Yani hepiniz yoldaş Kirov'un katledilmesini örgütlediniz?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Yani hepiniz beraber yoldaş Kirov'u öldürdünüz.

Zinovyev: Evet.

Vişinski: Oturunuz.

Mraçkovski'nin ifadeleri bağlamında sanık Ter-Vaganyan sorgulandı. O, Troçkist-Zinovyevist Terörist blokun kurulması için görüşmelere daha 1932 Haziran'ından itibaren başlandığını; kendisinin görüşmelerin ilk aşamasında Lominadse ile Kamenev ve Smirnov ile Zinovyev arasında aracı rolünü oynadığını kabul etti.

Smirnov, Mraçkovski'nin kendisiyle ilgili verdiği, "*Troçkistlerin Moskova Merkez'ine Troçki'nin terör üzerine direktifini getirdi*" şeklindeki ifadeye itiraz etmektedir.

Vişinski: Özel önemli sorunlar için soruşturma hakimi Şaynin'in, Smirnov'un 13 Ağustos tarihli sorgulanma protokolundan (Cilt XXIX, y. 115) okumasını rica ederim. Smirnov orada Sedov'un 1931 yılında terörist direktifler verdiğinden bahsetmektedir. Smirnov'un ifadeleri şöyleydi: "*Ben, bunu Moskova'ya vardikten sonra Safonova'ya ve Mraçkovski'ye iletirim*"

Vişinski: Şimdi buna ne demeli? Bu sizin beş dakika önce söylediğinize uyuyor mu?

Smirnov: —

Vişinski: Bu yeri protokolden bizzat kendisinin okuması için Smirnov'a izin verilmesini rica ederim. Smirnov ısrarla inkar ettiği ve sorumluluktan kaçmayı denediği için, burada bulunanların önünde, protokolden bu yeri kendisinin okumasını rica ediyorum,

Smirnov : (kendi ifadesini okur) "*1931 yılında Sedov bana,*

*Savcı Vişinski'nin soruları "soru formu"nda sorulmamış. Örneğin "bunu yaptınız mı?" demiyor, "Siz bunu yaptınız" şeklinde sorarak, "hayır, ben yapmadım" yanıtını dışlatıyor ve sanığa "nasıl yaptığınızı" anlatıyor çn.

Moskova'ya döndüğümde Safonava ve Mraçkovski'yeilettiğim terörist direktifleri verdi"

Vişinski: (Mraçkovski'ye dönerek) Siz, Sedov'un bu terörist direktiflerini Smimov aracılığıyla mı öğrendiniz?

Mraçkovski: Evet. Konuyu biliyordum.

Vişinski: Smimov Berlin'den döndükten sonra onunla buluştunuz mu?

Mraçkovski: Evet.

Vişinski: Onunla konuştunuz mu?

Mraçkovski: Evet.

Vişinski: Safonava ile birlikte mi?

Mraçkovski: Evet.

Vişinski: Ve siz, Sedov'un bu direktifini biliyordunuz?

Mraçkovski: Evet; bunu doğruluyorum.

Vişinski: Duydunuz mu Smimov?

Smirnov:—

Mahkeme başkanı yoldaş Ulrich'in sorusu üzerine Smirnov, Troçki'nin direktifi hakkında Ter-Vaganyan'a da bilgi verdiğin' doğrular.

Yoldaş Vişinski'nin sorusu üzerine sanık Kamenev, Smirnov'un Troçki'den aldığı direktifleri yine kendisinin başkalarına ilettiğini ve bu direktiflerin örgütte belirleyici rol oynadığını, bir kez daha doğrular.

Mraçkovski'nin sorgulanmasının sonunda Vişinski, Bakayev'e 1934 yılının hangi döneminde Leningrad'a gittiği sorusunu yöneltir.

Bakayev: Sonbaharda.

Vişinski: Hangi amaçla?

Bakayev: Örgütün Kirov'u öldürmeye hazır olup olmadığını denetlemek için.

Vişinski: (Kamenev'e dönerek) Kirov'un öldürülmesi için hazırlık emrini verdiniz?

Kamenev: Evet Sonbaharda.

Vişinski: Sonbaharda Yevdokimov ile birlikte Bakayev'i, Leningrad'a gitmesi ve Kirov'un öldürülmesinde Troçkist-Zinovyevist grubun hazırlığının başarıyla sürüp sürmediğini denetlemesi için görevlendirdiniz. Bu doğru

mu? Bunu doğruluyor musunuz?
Kamenev: Evet bu doğrudur, bunu doğruluyorum.

SANIK YEVDOKİMOV'UN SORGULANMASI

Mahkeme başkanı yoldaş Ulrich'in, önsoruşturma da verdiği ifadeleri doğrulayıp doğrulamadığı sorusuna Yevdokimov 'evet' diye yanıt verir. Sonra Yevdokimov, yoldaş Vişinski'nin bir dizi sorusunu yanıtlar.

Vişinski: Merkez'in üyesiydiniz

Yevdokimov: Evet, üyesiydim.

Vişinski: Troçkist-Zinovyevist merkezin Sovyet devleti ve SBKP(B)'nin önderlerini öldürmeye hazırlandığını biliyordunuz?

Yevdokimov: Evet.

Vişinski: Bu cinayetlerin hazırlanmasını bizzat onayladınız.

Yevdokimov: Onlarla mutabıktım.

Vişinski: Buna katıldınız ve cinayet işleme yolunda gidilmesi gerektiği düşüncesindeydiniz.

Yevdokimov: Evet.

Vişinski: Yoldaş Kirov'un öldürülmesinin sizin de yardımıyla hazırlandığını kabul ediyorsunuz.

Yevdokimov: Evet bunu kabul ediyorum.

Vişinski: 15-16 Ocak 1935'de Leningrad'ta mahkeme önünde bu cinayete ilginiz olmadığını keza kategorik olarak iddia ettiniz. O zaman yalan mı söylediniz?

Yevdokimov: Evet, mahkemeyi aldattım.

Vişinski: Mahkemeyi aldattığınızı düşünüyordunuz. Gerçekte ise aldatma başarılı olmadı, yalanınız açığa çıktı.

Yevdokimov: Evet,

Ve sonra Yevdokimov mahkemeye, Kirov'un öldürülmesinin Troçkist-Zinovyevist Terörist Merkezi'nin doğrudan direktifi üzerine gerçekleştirildiğini kapsamlı olarak anlattı: Teröre yönelik Troçki'den kaynaklanıyordu. Yevdokimov, "Smimov ile bu sorun üzerine bir çok kez konuştuk" dedi. "1932 Yazında Moskova'ya gelen Mračkovski'nin özel vago-

nunda bir görüşme oldu. Orada ben, Mraçkovski, Smimov ve Ter-Vaganyan hazır bulunduk; terörden bahsediliyordu. Özellikle Smimov terörden yanaydı"

Yevdokimov'un bu ifadesine Smimov itiraz etmeye çalıştı. Ama Mraçkovski'nin ve Yevdokimov'un, yoldaş Vişinski'nin sorduğu soruları yanıtlarından, terörden bahsedildiği ve Smimov'un terör eylemlerinin icrası anlayışını tamamen desteklediği açıkça anlaşılmaktadır.

Yevdokimov ifadesine şöyle devam etti: "Mraçkovski'nin özel vagonundaki konuşmadan hemen sonra, İljinsoje'de Kamenev ve Zinovyev'in o zaman beraber oturdukları kirevinde bir görüşme oldu. Karev, Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov ve Bakayev'in hazır bulunduğu bu görüşmede terörist grupların, bir Moskova Merkezi, bir de Leningrad Merkezi oluşturarak birleştirilmesiyle ilgili bir karar alındı. Bu karar hayata da geçirildi. 1932 yılında İljinsoje'deki bu görüşmede terörün zorunluluğundan —öncelikle de Stalin ve Kirov'a karşı— bahsedildi. Zinovyev'in önerisi üzerine Bakayev bu terör eylemlerinin örgütlenmesiyle görevlendirildi.

Vişinski: Sanık Bakayev bunu doğruluyor musunuz?

Bakayev: Bu görüşme sırasında Zinovyev, Troçkistlerin, Troçki'nin Stalin'in öldürülmesinin örgütlenmesi üzerine olan önerisinden dolayı tartışıklarını ve Stalin'in öldürülmesinde insiyatifi elimize almamızın gerekli olduğunu söyledi.

Vişinski: Bunu Zinovyev söylüyor?

Bakayev: Evet.

Vişinski: Zinovyev, size insiyatifi ele geçirmenizin gerekli olduğunu söyledi.

Bakayev: Bu görüşmede Stalin'e karşı bir terör örgütlenme görevini aldım.

Vişinski: Ve siz bunu üstlendiniz.

Bakayev: Evet.

Devamla Yevdokimov, Kirov'un öldürülmesi için somut hazırlıklardan bahsetmeye başladı: "1934 Yazında Kamenev'in Moskova'daki evinde Kamenev, Zinovyev, Sokolnikov, Ter-Vaganyan, Reingold, Bakayev ve kendisinin hazır bulun-

duğu bir görüşmenin yapıldığını" anlatır. Bu görüşmede Kirov'un öldürülmesi işinin hızlandırılmasına karar verildi.

Vişinski: Doğrudan 'Kirov'un öldürülmesi işinin hızlandırılması' diye mi söylendi?

Yevdokimov: Evet, öyle söylendi.

Yevdokimov şöyle devam ediyor: Bu amaç için Bakayev 1934 Sonbaharında Leningrad'a gitti. Leningratlı grup tarafından Kirov'a karşı yapılacak olan terör eylemi hazırlığını denetledi. Bu terörist gruplar Sergey Mironoviç Kirov'u gözetliyorlar ve suikasti gerçekleştirmek için uygun bir anı bekliyorlardı.

Vişinski: Sergey Mironoviç Kirov'un öldürülmesi Troçkist-Zinovyevist Merkez tarafından mı hazırlandı?

Yevdokimov: Evet.

Vişinski: Bu hazırlığa bizzat katıldınız mı?

Yevdokimov: Evet.

Vişinski: Sizinle birlikte Zinovyev ve Kamenev de hazırlığa katıldılar mı?

Yevdokimov: Evet.

Vişinski: Hazırlıkların gidişatını yerinde incelemek için Bakayev Merkez'in emriyle Leningrad'a gitti?

Yevdokimov: Evet.

Yoldaş Vişinski, devam eden sorularıyla Bakayev'in Leningrad seyahati esnasında Kirov'un katili Nikolayev ile buluştuğunu, onunla cinayetin hazırlığı üzerine konuştuklarını tespit eder.

Vişinski: (Bakayev'e dönerek) Leningrad'ta Nikolayev ile buluştunuz mu?

Bakayev: Evet.

Vişinski: Kirov'un öldürülmesi üzerine konuşmalar yürüttünüz mü?

Bakayev: Görüşmeler yürütmeye ihtiyacım yoktu. Çünkü öldürme üzerine direktifi Zinovyev ve Kamenev vermişlerdi.

Vişinski: Nikolayev size Kirov'u öldürmede kararlı olduğunu söyledi mi?

Bakayev: Evet. Bunu o ve diğer teröristler —Levin, Mon-

delstom, Kotalinov, Rumyanzev— söylediler.

Vişinski: Kirov'un öldürülmesiyle ilgili konuşuldu mu?

Bakayev: Evet.

Vişinski: Nikolayev kararlılığını açıkladı. Buna karşı tutumunuz nasıldı?

Bakayev: Olumlu.

Yoldaş Vişinski'nin Bakayev'e devam eden sorularıyla, onun, Leningrat seyahatinden sonra Kirov'un öldürülmesiyle ilgili hazırlıkların gidişatı hakkında Yevdokimov ve Kamenev'e rapor sunduğu tespit edildi. Yoldaş Vişinski'nin, sanık Kamenev'e, '*Bakayev size gerçekten böyle bir rapor sundu mu?*' diye sordu. Kamenev '*Evet*' diye yanıt verdi.

Vişinski: (Kamenev'e dönerek) O, size ne ilettili?

Kamenev: Suikast hazırlıklarının tamamlandığını, bu suikastin hemen gerçekleştirilebileceğini söyledi.

Vişinski: Bunun üzerine tavrınız nasıldı?

Kamenev: Suikast, üyesi olduğum merkezin kararı üzerine planlandı ve hazırlandı. Bunu üstlendiğimiz görevin yerine getirilmesi olarak görüyordum.

Böylece sabah celsesi kapanır.

AKŞAM CELSESİ : 19 AĞUSTOS 1936

SANIK DREITZER'İN SORGULANMASI

19 Ağustos tarihli akşam celsesinde ilk olarak sanık Dreitzer sorgulanır. Dreitzer, en tanınmış Troçkistlerdendir. O, Troçki'nin koruma alayı şefiydi. Troçki ile birlikte, 7 Kasım 1927'de karşı-devrimci yürüyüşü örgütledi... Troçki Alma-Ata'da sürgündeyken, Dreitzer, Troçki ile Moskova Troçkist Merkezi arasındaki ilişkiyi sağlıyordu.

Sanık Dreitzer, Troçkist-Zinovyevist illegal örgütün katı disiplin kuralları olan merkezi bir karşı-devrimci örgüt olduğunu söyledi. Dreitzer, Troçkist-Zinovyevist karşı-devrimci bloka

katılanlardan herhangi birinin terörist faaliyeti benimsemediği konusunda her olasılığı kategorik ve kesin olarak reddetti. Dreitzer şöyle açıkladı: "Bizde hiçbir şekilde kendi başına hareket olamazdı, orkestra şefi olmaksızın hiçbir oyun olmazdı. Smimov'un 'biliyordum-bilmiyordum', 'yaptıydım-yapmadıydım', 'söylediydim-söylemediydim' şeklindeki iddialarına şaşırdım. Bu doğru değil."

Dreitzer, terörist çalışmasını detaylı olarak anlatır ve karşıdevrimci blokun Troçkist kanadının parti ve hükümet önderlerine karşı terör direktiflerini yurtdışında olan Troçki'den ve onun Sovyetler Birliği'ndeki temsilcisi Smimov'dan aldığını açıklar.

1931 Sonbaharında Dreitzer, Smimov'un direktifiyle Troçki ile bağ kurmak için Berlin'e yapılan resmi bir ziyareti kullanır.

Smimov'un somut emri, Troçkistler ve Zinovyevistler arasındaki blok sorununda Troçki'nin tavrını öğrenmekten oluşuyordu. Dreitzer, Berlin'de Leipziger Sokağı'ndaki bir kahvehanede Sedov ile iki defa biraraya geldi. Sedov ona Troçki'nin direktiflerinin sonra gönderileceğini söyledi.

Ekim 1934'de Dreitzer'in kızkardeşi ona Varşova'dan bir film dergisi getirdi. Kızkardeşi, bu dergiyi Dreitzer'e verilmek üzere Sedov'un bir ajanından almıştı. Dreitzer dergiye gizlenmiş olan Troçki'nin kimyasal mürekkeple yazılmış mektubunu kolayca bulur (Berlin'de Sedov'la bu şekilde kararlaştırmışlardı). Bu mektup, Stalin ve Vorosilov'a karşı terör eyleminin derhal hazırlanması ve icra edilmesi gerektiği direktifini içeriyordu. Dreitzer bu mektubu hemen Mraçkovski'ye gönderdi. O da, okuduktan sonra gizlilik nedeniyle mektubu yaktı.

Daha Eylül-Ekim 1931'de SSCB'de Smimov, terörist mücadele metodlarına yönelmenin zorunluluğu üzerine Dreitzer ile konuştu. 1932 Sonbaharında Dreitzer, Smimov'dan onun evinde, Stalin ve Vorosilov'a karşı terör eylemi örgütlemek üzere direktif aldı. Troçki'nin direktiflerine dayanarak, Smimov bu buluşmada Dreitzer'e, terör eylemlerinin pratik hazırlığı ve icrası amacıyla Mraçkovski ile ilişkiye geçmesini önerdi. Dreitzer, "Benim Smimov ile sonraki buluşmam 1932 Sonbaharında gerçekleşti. Bu buluşmada bana, blok üzerine

sorunun kararlaştırıldığını, blokun çoktan kurulduğunu ve blokun Troçki'nin terör talimatları üzerine gerçekleştiğini bildir-di." diye açıklar.

Mraçkovski, 1933 İlkbaharında Dreitzer'e 'Troçkist-Zinovyevist Merkez'in, 'Sovyet Hükümeti ve SBKP(B) önderlerine karşı terör kullanımını hızlandırma' direktiflerini tekrarlardı. Evet, dahası Moskova'dan ayrılışı sırasında Mraçkovski, kendisi tarafından hazırlanan terörist kadrolarını teslim etti. Dreitzer, Smirnov ve Mraçkovski'nin dışında, Reingold ve Pikel ile de sıkı bağ içindeydi. Onlarla birlikte Dreitzer, Troçkist-Zinovyevist Blok'un Moskova terörist merkezine dahildi.

Kendisine Smirnov ve Mraçkovski tarafından iletilen Troçki'nin ve Troçkist-Zinovyevist terörist merkezin direktiflerinin icrası için Dreitzer, iki terör grubu örgütledi. Stalin yoldaşa karşı terör eylemi gerçekleştirme emrini alan Gayevski grubu ve yoldaş Voroşilov'u öldürme ile görevlendirilen Esterman grubu.

Dreitzer'in ifadeleri bağlamı içinde savcı, Mraçkovski ve Smirnov'a sorular yöneltir.

Mraçkovski, Dreitzer'in ifadelerini eksiksiz doğrular.

Smirnov, aktif terörist olarak Dreitzer'i gerçekten de evinde karşıladığını, ama onunla terör üzerine değil, "ülkenin genel durumu" üzerine konuşmalar yürüttüğünü iddia eder.

Bunun üzerine, Mraçkovski ve Dreitzer yanıt verirler: "Smirnov yalan söylüyor!"

Dreitzer'in sorgulanması bittikten sonra, yoldaş Vişinski, sanık Zinovyev'e bazı sorular yöneltir.

Vişinski: Sanık Zinovyev! Daha 1932 Yazında terör eylemlerinin örgütlenmesinin zorunluluğu üzerine anlaşılmış mıydınız, yoksa sadece terör eylemleri üzerine mi konuşmuşsunuz?

Zinovyev: Hatırladığım kadarıyla durum şöyleydi: Troçkistler açısmadan bu çok olgunlaşmış bir karardı. Bu karar Troçki'nin çok eskilere dayanan ve tamamen itinalı direktifine dayanıyordu. Onlar bir dizi pratik adımlar atmışlardı.

Vişinski: Sizin Blok'un Troçkist kesiminin teröre olan tavrı

nasıldı?

Zinovyev: Birleşik Merkez'in oluşturulmasıyla ilgili görüşmelerimizde bu sorun belirleyici rol oynuyordu. Blok'un Zinovyevist denen bölümü de, bu zaman içinde böylesi kararlar için tamamen olgunlaşmıştı.

Vişinski: Smimov bu yönde herhangi bir aktiflik içinde miydi, değil miydi?

Zinovyev: Kanımca Smimov, diğerlerinden daha aktifti. Ve o, tarafımızdan Blok'un Troçkist kısmının tartışmasız önderi, Troçki'nin tavrını en iyi bilen ve bu tavrı tamamen kabul eden biri olarak görülüyordu.

Vişinski: Siz, Smimov'un bizzat kendisinden bir dizi öneri duydunuz mu?

Zinovyev: Şahsen onunla iki-üç kez görüştüm.

Vişinski: Bu görüşmeler sırasında Smimov gözüpекlik gösterdi mi? Terör eylemleri için sıkıştırdı mı?

Zinovyev: Söylediğim gibi o, hararetli ve kararlı bir şekilde terör eylemlerinin gerçekleştirilmesinde ısrar ediyordu. Oysa bizi ikna etmeye çalışması gereksizdi. Biz bunun gerekliliğine zaten inanıyorduk.

Vişinski: Mahkemenin şuna dikkat etmesini rica ederim. Zinovyev, Reingold ve Dreitzer'in ifadelerinden 1932'den sonra terör eylemleri için pratik hazırlıkların yapıldığı, Dreitzer'in bunu Smimov'un doğrudan direktifleri ile icra ettiği ve Smimov'un Zinovyev'e terörist faaliyete geçme konusunda ısrar ettiği anlaşılmıştır. Bunun, şimdiye kadar yürüttüğümüz soruşturmanın sonuçları olarak göz önünde tutulmasını rica ederim.

SANIK REİNGOLD'UN SORGULANMASI

Reingold, Zinovyevist illegal karşı-devrimci örgütün aktif üyelerinden biri olduğunu onaylar. O, başından beri Zinovyev ve Kamenev ile doğrudan ilişki içindeydi. Zinovyevistlerin bütün illegal görüşmelerine katıldı. Zinovyev ve Kamenev tarafından yönetilen karşı-devrimci örgütün platformunun hazırlanmasına katıldı. Moskova Troçkist-Zinovyevist grubunun

üyesi, terör gruplarının örgütleyicisiydi ve yoldaş Stalin'i öldürmeye hazırlanan gruplardan birisini bizzat yönetiyordu.

Reingold; "Örgütsel ve kişisel olarak Troçkist-Zinovyevist merkezin bir dizi üyesiyle, Zinovyev, Kamenev, Sokolnikov ve diğerleriyle bağ içindeydim" dedi. "Bazılarıyla 1926'dan çok önceleri, Kamenev ile 1923'ten, Sokolnikov ile 1919'dan beri tanışıyorum. Bu merkezin Troçkist kısmına gelince, Dreitzer benim şahsi arkadaşımdı. Mraçkovski ile resmi olarak sıkı bağ içindeydim. Mraçkovski benim yanımda Anapamuk komitesinde (Glavchlopken) çalışıyordu. Keza Smimov'u da iyi tanıyordum."

Reingold; "Troçkist-Zinovyevist Merkez'e, Zinovyev, Kamenev, Bakayev, Yevdokimov, Smimov, Mraçkovski, Ter-Vaganyan ve Sokolnikov'un dahil olduklarını doğrularım." dedi. Devamla, "Ortak faaliyet için görüşmeler 'sol sapmacı'larla (Schatzkin, Lominadse, Sten) ve 'sağ sapmacı'ların temsilcileriyle de (Rikov, Buharin ve Tomski) yürütüldü. 1931 yılından beri, Zinovyevistlerin, Troçkistlerle birleşme düşüncesi vardı. 1931 yılında kirevindeki buluşmamızda Zinovyev'den, *'Troçki'den yok yere ayrıldık'* açıklamasını duydum."

Reingold; "Zinovyev'in genel siyasi durum üzerine bir konuşmasında, Sovyetler Birliği'nin ekonomik olarak sağlamlaştığını, bir çöküşün asla söz konusu olamayacağını vurguladığını" söyledi.

"Şimdiki önderliğe muhalif olan bütün güçleri birleştirmek zorunludur!" Böylece Troçkistler ile blok hazırlandı. Reingold'un vurguladığı gibi, Troçkistler ile Zinovyevistleri birleştiren temel nokta terördü.

Vişinski: Zinovyev ve Kamenev'e göre terörist faaliyet ile Marksizm nasıl bağdaşıyordu?

Reingold: 1932 yılında Zinovyev, Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in bir dizi üyesi önünde terörün kullanılması zorunluluğunu şöyle temellendirdi: *'Gerçi terör Marksizm'le bağdaşmaz ama şu anda bu düşünce bir kenara atılmalıdır. Hükümet ve parti önderliğine karşı şimdiki durumda izlenecek başka mücadele yöntemleri yoktur. Stalin, şimdiki parti yönetiminin bütün*

gücünü ve sağlamlığını birleştirdi. Bunun için öncelikle Stalin yok edilmelidir' Kamenev, *'Eski mücadele yöntemleri olan kitleleri kazanma, sağcılarla önderlikte kombinasyon, ekonomik zorluklara umut bağlama sonuçsuz kaldı'* diyerek aynı teoriyi geliştiriyordu: Bunun için, Stalin ve onun en yakın mücadele arkadaşlarına (Kirov, Vorosilov, Kaganoviç, Ordşonikidse, Postişev, Kosior ve diğerlerine) karşı terör eylemleri yegane mücadele metodudur.

Reingold şöyle devam ediyor:

"Bu amaç için, bu görevi sonuna kadar yürütme yeteneğinde olan en seçkin, en kararlı insanlardan oluşan bir örgütün yaratılması kararı alındı. Aynı zaman zarfında sağcıların önderleriyle (Buharin ve Tomski) görüşmeler yürütülüyordu. Bu görüşmelerden sonra Zinovyev, ülkemiz politikasının değerlendirilmesinde Tomski ile ortak bir siyasi dil bulunduğunu açıktan açığa söyledi. Bu konuşmalar 1932 yılında da devam etti; Kamenev, Tomski ve Rikov ile görüşmesini sürdürdü. Buharin ile ilişki Karev aracılığıyla sürdürüldü. Karev Zinovyev'in aktif bir adamı olarak, iki terörist grupla (Slepkov ve Eismont grupları) sıkı bağ içindeydi."

Devamla **Reingold**, Stalin yoldaşın, hükümet ve partinin diğer önderlerinin öldürülmeleri için terörist grupların örgütlenmesiyle ilgili kendi karşı-devrimci çalışmalarını anlatmaya geçti. Reingold, Bakayev'in yönetimi altında olan böylesi bir dizi grup saydı.

Reingold şöyle devam etti: "Terörist faaliyetimize 1932 Sonbaharından 1933 Yazına kadar (Rjutin olayı yüzünden Kamenev ve Zinovyev'in yakalanmasından dolayı) ara verdik. Bu bağlamda Yevdokimov, 1933'ün başında Zinovyev'in eski özel sekreteri Bogdan'ın evinde yapılan görüşmelerin birinde, Birleşik Merkez'in aldığı *'Zinovyev ve Kamenev sürgünden dönene, pişmanlıklarını açıklamalarına, yeniden Parti'ye alınıp belli bir güven kazanana kadar terörist faaliyetin arka plana itilmesi'* direktifini ilettili.

Vişinski: Bunu Yevdokimov söylüyordu?

Reingold: Yevdokimov bundan bahsediyordu.

Vişinski: Yevdokimov, Zinovyev ve Kamenev'in pişmanlık göstermek zorunda olduklarını biliyordu. Yevdokimov biliyordu ki, geçmişten bu güne kadar pişmanlık açıklaması konusunda hiç de az olmayan tecrübe toplamış olmak Zinovyevist örgütün doğasından kaynaklanıyordu.

Diğer taraftan, Reingold mahkemeye Zinovyev ve Kamenev tarafından sistemleştirilen ikiyüzlülüğü anlatır.

Reingold, "Zinovyev ve Kamenev'in (Zinovyev'in sevdiği ifadeye göre) '*Parti'ye dalkavukluk yaparak Parti'nin güvenini ve özellikle Stalin'in güvenini kazanmak*' için her durumda bütün legal olanakların kullanılması gerektiği üzerinde ısrar ettiklerini" söyledi. "*Bu güvenin yeniden kazanılmasından sonra, buna paralel olarak çok sıkı gizli bir terörist faaliyet yürütülmelidir.*"

Bu iki metodun kaynaşmasından tam da, Zinovyev ve Kamenev'in kendilerini iktidara götürebileceğini umdukları metod doğuyordu.

Devamla **Reingold;** "Stalin tarafından yeniden Parti'ye alınan ve Stalin tarafından affedilen Kamenev ve Zinovyev, terörist planların başarılı olmaları durumunda 'doğal' yoldan iktidara yeniden gelebileceklerini düşünüyorlardı" dedi.

Vişinski: Söylediklerinizden hem Kamenev'in hem de Zinovyev'in iki yönden harekete geçtikleri şeklinde bir sonuç çıkarıyorum; bir taraftan her tarzda Parti'ye olan bağlılıklarını kanıtlamaya çalışıyorlar, diğer taraftan da parti önderlerine karşı terör eylemleri hazırlıyorlar. Bu doğru mu?

Reingold: Evet.

Vişinski: Sanık Zinovyev! Reingold'un bu ifadesi sizin ağır bir suç işlediğinizi gösteriyor. Suçlu olduğunuzu itiraf ediyor musunuz?

Zinovyev: Evet.

Vişinski: Aynı soruyu sanık Kamenev'e de yöneltiyorum.

Kamenev: Yanıtım evettir.

Yoldaş Vişinski Kamenev'e, bunu ancak Reingold'un ifadelerinden sonra itiraf ettiğini ama önsoruşturmada diğerleri ta-

rafından suçı kanıtlanmadığı sürece sustuğunu hatırlatır.

Vişinski: Yani siz , böyle korkunç bir plana sahip olduğunuzu onaylıyor musunuz?

Kamenev: Evet. Bu korkunç plan mevcuttu.

Vişinski: Siz bu korkunç planı hazırladınız ve bunu şimdi onaylıyorsunuz?

Kamenev: Evet, onaylıyorum.

Reingold'un devamla sorgusunda; Reingold'un Kamenev ve Zinovyev'den bir dizi sorumlu direktifler aldığı, özel olarak da Kamenev ve Zinovyev'in yurtdışı edilmeleri durumunda yurtdışında terörist örgütün finansmanı için özel bir fonun kurulması üzerine direktif aldığı açığa çıktı.

Vişinski: Sanık Kamenev böyle bir konuşma oldu mu?

Kamenev: Bu, 1929 yılındaydı. O zaman ben ve Zinovyev aynen Troçki gibi yurtdışı edilebileceğimizi düşünüyorduk. Bundan dolayı, burada yürüttüğümüz çalışmanın desteklenmesi ve devam etmesi için yurtdışında belli bir fonun kurulmasını zorunlu görüyorduk.

Vişinski: Hangi olanakla bu fonu yaratmayı düşünüyordunuz?

Kamenev: Bunun için para ayırmıştık.

Vişinski: Siz Reingold'a yardım için başvurdunuz?

Kamenev: Burada söz konusu olan yardım değil, bilakis biz, Reingold'a ve Arkus'a bu fonu kurmak için emir verdik. Reingold ve Arkus, Sokolnikov'a bağlı maliye görevlileriydiler.

Vişinski: Bu fonu devletin sırtından kurmaya niyetliydimiz?

Kamenev: Her halükarda Reingold'un özel imkanlarından değil.

Vişinski: Daha doğrusu siz devletten çalmak istiyordunuz.

Yoldaş Vişinski'nin "Troçkist-Zinovyevist Merkez terörist cinayetlerin izlerini hangi yoldan yok etmek istiyordu?" sorusu üzerine sanık Reingold şöyle dedi: "İktidara gelme durumunda Troçkist-Zinovyevist Merkez, Merkez'in 'terörist devlet komplosu'yla ilgili ipuçlarından haberdar olması mümkün olan bütün GPU mensuplarıyla, teröre dolaylı ve dolaysız ka-

tilan kendi elemanlarını da yok etmeye niyetliydi."

Reingold ifadesini sürdürdü: "Hem Zinovyev hem de Kamenev (bu konuda benimle konuştular) Bakayev'in darbe günü, iktidara geldikten sonra, GPU'nun başına geçirilmesi gerektiği düşüncesindeydi. GPU mekanizmasına dayanarak o, bütün izleri yok etmeye ve yalnızca İçişleri Halk Komiserliği'nin (GPU) komployla ilgili ipuçlarına sahip olması mümkün olan çalışanlarını ve fonksiyonerlerini değil, Stalin ve onun en yakın mücadele arkadaşlarına karşı terör eylemlerini doğrudan icra etmiş olacak olanları da yok etmeye, öldürmeye yardımcı olmalıydı. Troçkist-Zinovyevist örgüt, Bakayev aracılığıyla kendi militanlarını, olaya karışan aktif teröristlerini yok edecekti."

Reingold ifadesine devamla şöyle der:

"İktidarı ele geçirdikten sonra, Troçki'yi yurtdışından çağırmak ve Troçki'ye dayanarak Stalin'e sadık olanların hepsini Parti'den ve devlet görevlerinden uzaklaştırmak ve böylece ülke içinde iktidarın tamamen ele geçirmesi isteniyordu."

Reingold'un açıklamalarından ve yoldaş Vişinski'nin Bakayev ve Zinovyev'e yönelttiği sorulardan, Bakayev'in özellikle "güvenilir" kişilerden oluşan terörist grupları örgütleyen kişi olduğu saptandı.

"Güvenilir" kişiler olarak başta şunlar zikredildi: Zinovyev'in eski sekreteri Bogdan, aktif Zinovyevist Radin ve Raimiloviç ile Kirov'un öldürülmesi davasında yargılanıp kurşuna dizilen teröristler Rumyanzev ve Katolinov.

Vişinski: (Bakayev'e dönerek) Bogdan herhangi bir emir aldı mı?

Bakayev: Evet.

Vişinski: Kimden?

Bakayev: Zinovyev'den. Zinovyev'in emri üzerine Bogdan MK Sekreteryası'nda Stalin'e ateş edecekti.

Vişinski: Sanık Zinovyev. Bakayev'in ifadelerini dinlediniz mi?

Zinovyev: Bakayev'e suikastler için, bu arada Stalin'e suikast için de Bogdan'ı tavsiye edişim doğrudur.

Bu bağlamda **Bakayev** şöyle der: "Cinayeti örgütlemekle

görevlendirildikten sonra, ertesi gün Zinovyev'in önerisi üzerine ona gittim. Orada Reingold ve Bogdan'la karşılaştım. Selamlaşırken Zinovyev bana şunu söyledi. *'(İşte) burada sizin grup için bir militan.'* Ayrıca Reingold, Faiviloviç'i de tavsiye ediyor: *Ben onu iyi birisi olarak tanırım"*

*Vişinski: "İyi birisi olarak"*ın anlamı ne?

Bakayev: Mutlak güvenilir insan.

Vişinski: Terör eylemlerinin icrası için mi?

Bakayev: Evet.

SANIK BAKAYEV'İN SORGULANMASI

Reingold'tan sonra Bakayev sorgulanır. Yoldaş Vişinski'nin soruları üzerine o, mahkeme önünde bu terör eylemlerinin hazırlığının nasıl ilerlediğini anlatır: "Özellikle hızlandırılmış terörist faaliyet Ağustos 1932'de ve 1932 Sonbaharında yürütüldü". Bakayev, terör eylemlerinin hazırlığına katılanların isimlerini belirtir. Bunlar; Reingold, Pikel, Faiviloviç, Rudin ve diğerleridir.

Bakayev mahkeme önünde, Troçkist-Zinovyevist Merkez üyesi teröristlerin izleri yok etmeye ve gizliliğin korunmasını devam ettirmeye nasıl özen gösterdiklerini anlatır. 1932 Sonbaharında Zinovyev ve Kamenev Parti'den ihraç edilirler; ileride ne olacağı sorusu gündeme gelir. Bunun üzerine Bakayev, Zinovyev, Yevdokimov, Kuklin, Scharov, Dreitzer ve diğerleriyle buluşur, terörist faaliyetin geçici olarak durdurulması kararı alınır. 1934 Sonbaharında (terörist eylemlere) yeniden başlanır.

Bakayev, Ekim 1934'de Moskova'da, Kamenev, Yevdokimov ve kendisinin yönetiminde Stalin'e suikast hazırlandığını, bu hazırlığa kendisinin de doğrudan katıldığını anlatır. Suikast başarısız olur. Bu başarısız suikastten sonra Bakayev Kamenev'e gider ve onu bu konuda bilgilendirir.

İfadesinde devamla **Bakayev** şöyle der:

"Kamenev, *Yazık, ama bir dahaki seferde başarılı oluna-
cağını ümit edelim'* dedi. Bu arada Yevdokimov'a dönerek, *'Leningrad'ta durum nasıl'* diye sordu. Yevdokimov, Lening-

rad'ta durumun gözden geçirilmesi ve Bakayev'in oraya gönderilmesi gerektiği yanıtını verdi. Kamenev buna razı oldu: *'Evet Bakayev mutlaka gitmeli!'* Bunu kabul ettiğimi açıkladım. Hareket etmeden önce orada kime gideceğimi ve kiminle konuşacağımı Yevdokimov'a sordum. Yevdokimov, Levin'i aramam gerektiğini söyledi. Bunun üzerine, Levin'in adresini —onu uzun zamandır görmediğimden— bilmediğimi söyledim. Yevdokimov bana, Levin veya Mondelstov'un beni istasyonda karşılamalarını sağlayacağına dair söz verdi. Gittim ve istasyonda gerçekten de Levin tarafından karşılandım. Levin şunu söyledi: *'Anlaşılan o ki; Zinovyev, ne Gertik'e ne Kuklin'e ne de Yevdokimov'a inanmakta ve buraya ruh halimizi ve faaliyetimizi denetlemek için insanlar göndermekte. Bence hava hoş, ama pek gururlandık diyemeyiz'*. Adamları toplamasını rica ettim. Bir süre sonra, Levin'in evinde, onun dışında Mandelstam, Sossizki, Vladimir Rumyanzev, Katolinov ve Myasnikov toplandılar. Katolinov, Kirov'un düzenli olarak gözaltında tutulduğunu söyledi. Kirov öldürülmesinde hiçbir zorluk çıkmayacak şekilde gözhapsine alınmış. Terör eylemlerini icra etmek için belirlenmiş olan kişilerden birisiyle tanıştırmamı rica ettim. Levin, Katolinov'a Leonid Nikolayev'i çağırmasını rica etti. Leonid Nikolayev'in Leningrad örgütüne mensup olduğunu biliyordum. Levin, Nikolayev'in Komünist Gençlik Birliği'nin eski bir üyesi olduğunu söyledi. Yevdokimov onu yıllardan beri tanıyordu ve onu hepsinden iyi, mutlak güvenilir bir insan olarak tavsiye etmişti. Nikolayev, benim üzerimde kararlı, inanmış bir terörist izlenimi bıraktı. Nikolayev, Kirov'un evinden Smolny'e gidiş zamanını tamı tamına tespit etmeyi başardığını, Kirov'u ya Smolny yakınında ya da Smolny içinde öldürebileceğini, Kirov tarafından kabul edilmek için —kabul sırasında Kirov'a ateş edilecekti— uğraştığını, ama kabul edilmediğini söyledi. Ayrıca Nikolayev, Kirov'un gözetlenmesini iki terörist ile birlikte yürüttüğünü bildirdi."

Devamla ifadesinde Bakayev; "Terörist merkezin bütün faaliyetinde sadece, Stalin ve Kirov'un öldürülmesi kararını bildiğini, hazırlanan diğer terör eylemlerini ise ancak iddianame-

den öğrendiğini" söyledi.

Vişinski: Siz Bakayev, terörist merkezin üyesiydiniz. Bu doğru mu?

Bakayev: Bu doğrudur.

Vişinski: 1932'de yoldaş Stalin'i öldürmeyi örgütlenme emri aldınız. Öyle değil mi?

Bakayev: Evet,

Vişinski: Siz, bu emri yerine getirmek için bir dizi pratik tedbirler aldınız. Yani, Stalin'e karşı suikasti gerçekleştirmek için birçok deneme örgütlediniz, ki bu denemelerin başarısız olmasında sizin suçunuz yoktu.

Bakayev: Bu doğrudur.

Vişinski: Ayrıca Kirov'un öldürülmesine katıldınız.

Bakayev: Evet.

Vişinski: Ayrıca bu cinayetin hazırlığını denetlemek için terörist merkezin emriyle Leningrad'a gittiniz.

Bakayev: Evet.

Vişinski: Leningrad'tan geri dönünce herşeyin yolunda olduğunu, cinayet hazırlığının başarıyla yürüdüğünü bildirdiniz. Seyahatiniz sırasında Katalynow, Rumyanzev ve diğerleriyle buluştunuz.

Bakayev: Evet.

Vişinski: Dahası, Siz Nikolayev ile buluştunuz. Ona cinayetler hakkında talimatlar verdiniz ve Nikolayev'in kararlı insan olduğuna ve kendisine verilen emri yerine getirebileceğine ikna oldunuz.

Bakayev: Evet.

Sorgunun devamında Bakayev, yeniden kendi rolünü önemsizleştirmeye çalıştı ve kendisinin, yoldaş Kirov'un alçakça katlinin hazırlanmasının "örgütleyicilerinden" sadece birisi olduğunu söyledi.

Vişinski: Sinyal veriyorsunuz, zamanı kontrol ediyorsunuz, sinyaliniz üzerine gelişen herşeyi kontrol ediyorsunuz, suçu işliyorsunuz. Bu cinayetin örgütleyiciliği anlamına gelmiyor mu?

Bakayev: Evet, bu cinayetin örgütleyiciliği anlamına geliyor.

Vişinski: Dolayısıyla sizin yoldaş Kirov'un öldürülmesinin

örgütleyicisi olduğunu söylememiz doğru olmaz mı?

Bakayev: Evet, ama sadece ben değil!

Vişinski: Siz yalnız değildiniz, Yevdokimov'da sizinleydi.

Sanık Zinovyev, siz de yoldaş Kirov'un öldürülmesinin örgütleyicisisiniz.

Zinovyev: Düşünceme göre Bakayev haklı. O Kirov'un öldürülmesinde gerçek ve esas suçluların, öncelikle benim, Troçki'nin ve Kamenev'in olduğunu söylüyor. Çünkü, biz birleşik terörist merkezi örgütlemiştik. Burada Bakayev, gerçi önemli ama hiç de belirleyici olmayan bir rol oynadı.

Vişinski: Belirleyici rol size, Kamenev'e ve Troçki'ye ait. Siz, Kamenev! Zinovyev'in, siz, kendisi ve Troçki esas örgütleyiciler iken, Bakayev'in pratik örgütleyici rolünü oynadığı şeklindeki açıklamasına katılıyor musunuz?

Kamenev: Evet.

SANIK PİKEL'İN SORGULANMASI

Temyiz Mahkemesi, sanık Pikel'in sorgulanmasına geçer. Pikel, Zinovyev'in en güvenilir adamlarından birisidir. Yıllarca onun sekreteryasını yönetti. Pikel, Moskova terörist merkezin aktif bir üyesi olarak, Birleşik Merkez'in bütün temel kararları ve terörist tedbirleri üzerine bilgilendirildiğini itiraf ediyor. 1932 Sonbaharında Pikel, Bakayev'in yönettiği terörist mücadele örgütüne girer. Stalin'e karşı suikaste katılmaya hazır olduğunu açıklar. Pikel, Reingold ve Bakayev'in *"Bu suikast hazırlığını doğrudan Zinovyev yürüttü"* şeklindeki ifadelerini doğrular. Sanık Pikel, aynı zamanda terörist faaliyetin esas yöneticilerini, bu arada, her bir suç ortağının karakteristik özelliklerini ve hadbinliğini ustaca kullanan Zinovyev'i de kısaca karakterize eder: *'Hiddeti kızıştırmak, kini kızıştırmak, kafadarları en son noktaya kadar tahrik etmek'*. İşte bu, Pikel'in açıklamasına göre karşı-devrimci Troçkist-Zinovyevist Blok önderlerinin sahip oldukları yegane ustalıktı.

Pikel, Bakayev'in ifadelerini tamamlar ve Bogdan'ın 1935 Sonbaharında Stalin'e karşı yeni bir suikast denemesinde bu-

lunması gerektiğini vurgular. Bu bağlamda Pikel, terörist merkezde hakim olan atmosferi, onun üyelerinin, canî faaliyetlerinin izlerini silmek için en alçak yöntemleri kullanmaktan çekinmediklerini anlatır.

Pikel Bogdan'ın intiharının aslında terörist merkezin kararı üzerine icra edilmiş bir cinayet olduğunu kabul eder. Bu cinayette Bakayev, özel aktif bir rol oynadı. Bogdan'ın intiharından önce Bakayev bütün geceyi onunla geçirdi. O, Bogdan'a *"Ya Stalin'e karşı suikasti icra edeceksin ya da intihar edeceksin"* diye telkinde bulundu. Bogdan intihar etti. Bunu yaparken kendisine söylendiği gibi, kendini "parti temizliğinin bir kurbanı olarak" gösteren bir not bıraktı.

Devamla Pikel, 1934 yılında Stalin yoldaşa yapılması planlanan suikastin hazırlığıyla ilgili açıklamalar yapar. Pikel'in buna katılımı, Bakayev'i, bu terör eyleminin icrası için hazırlanmış olan Radin ile ilişkiye geçmekten ibaretti.

Troçkistlerin ve Zinovyevistlerin, terörist örgütlerini kurtarmak için izleri yok etmeye ne denli uğraştıklarını gösteren karakteristik bir hile daha: Pikel , örgütün açığa çıkmasını engellemek için, kendisine 1934 yılında geçici olarak uzak yerlere seyahat etmesi için telkinde bulunulduğunu itiraf eder. Bunun üzerine Sovyet Yazarlar Birliği'nin üyesi olan Pikel, yazarlık amacıyla Spitzbergen'e gönderilmesine kolaylık sağladı.

Ama Spitzbergen'den döndükten sonra Pikel, terörist entrikalarını durdurmada. Sanığın itiraf ettiği gibi, dönüşünden hemen sonra Dreitzer ile bir araya geldi ve terörist faaliyetine yeniden başladı.

Dreitzer ona, Kaganoviç'e, Voroşilov'a ve hükümet ve partinin diğer önderlerine karşı suikastların hazırlandığını bildirdi.

Pikel'in sorgulanmasıyla Temyiz Mahkemesinin 19 Ağustos'taki akşam celsesi kapanır.

SABAH CELSESİ: 20 AĞUSTOS 1936

SANIK KAMENEV'İN SORGULANMASI

20 Ağustos'taki sabah celsesi sanık Kamenev'in sorgulanmasıyla başlar.

Kamenev şöyle ifade verir:

"Terörist komplo, ben, Zinovyev ve Troçki tarafından örgütlendi ve yönetildi. Partinin politikasının onun önderliğinin politikasının, (sosyalizmin ülkesinde siyasi zaferin mümkün olacağı) bu politikanın emekçi kitleler tarafından benimsendiği anlamında zafere ulaştığı kanaatine vardım. Parti önderliğinin bölünmesi olasılığı üzerine umudumuz da keza boşa çıktı. Rikov, Buharin ve Tomski'nin 'sağ' grubuna bel bağlıyorduk. Bu grubun önderlikten uzaklaştırılması ve kitleler önünde itibardan düşürülmesi bu kozu da elimizden aldı. Ülkeyi zor aşamalardan, sanayileşmeden ve kollektifleştirmeden geçiren (buna önderlik eden çn.) önderliğin düşürülmesine neden olabilecek herhangi ciddi iç zorlukları artık hesaba katamazdık. Geriye iki yol kalmıştı; ya Parti'ye karşı mücadeleyi samimice ve tamamen durdurmak ya da mücadeleyi ümitsiz olarak, herhangi bir şekilde biçimlenmiş kitle desteği olmaksızın, siyasi platform olmaksızın, bayrak olmaksızın yani bireysel terörün yardımıyla devam ettirmek. Biz ikinci yolu seçtik. Burada bize, ülkenin ve partinin önderliğine karşı sınırsız düşmanlığımız ve iktidara olan (bir zamanlar ona yakındık ve oradan tarihi gelişmenin seyriyle "kenara fırlatıldık) hırslımız tarafından yönlendirildik."

Yoldaş Vişinski'nin sorularına cevaben sanık **Kamenev**, mahkemeye, Zinovyevistlerin Troçkistlerle, Sovyet devletine ve Parti'ye karşı terörist mücadelenin örgütlenmesi için nasıl blok oluşturdıklarını anlatır:

"Biz, Smimov, Mraçkovski ve Ter-Vaganyan ile blok üzerine, onlar bağımsız siyasi direktiflerin esas sahipleriymiş gibi görüşmedik. Bizim için onlar, Troçki'nin direktiflerinin taşıyıcıları olarak değerliydi. Smimov ve Mraçkovski'yi aktif Troçkistler olarak tanıdığımızdan, Smimov'un yurtdışına seyahatini ve orada Troçki ile ilişki kurduğunu bildiğimizden, Troçki ve Mraçkovski'nin ilettikleri ve savundukları terör üzerine direktifin, Troçki'nin tam direktifi olduğundan mutlak emindik. Bunun üzerine ve Troçki'nin terör üzerine direktifinin bizim ruh halimizle uygunluk göstermesi yüzünden, burada 'blok' diye isimlendirilen şeyi oluşturduk. Aslında o sıkı terörist komplo olarak isimlendirilmeliydi. Bu komplo 1932 yılında örgütsel birlik olarak doğdu. Onun hiçbir platformu yoktu ve biz onun aracılığıyla, terörle hükümetin örgütsüzlenmesi (düzenin bozulması çn.) ülkenin ve partinin önderi olarak Stalin'in yok edilmesi ve onun en yakın mücadele arkadaşlarının öldürülmesi yoluyla iktidarı ele geçirmeyi amaçladık."

Sanık Kamenev, Smimov'un, Troçkist-Zinovyevist terörist merkezinin Troçkistler bölümünün önderi olarak oynadığı rolü eksiksiz doğrular ve Smimov'un inkarcılığına karşın şunu açıklar: "Bunlar komik bir izlenim uyandıran gülünç kaçamaklardır."

Devamla Kamenev, mahkeme önünde karşı-devrimci teröristlerin pratik faaliyeti üzerine açıklamalar yapar:

"1932 Yazında, bizde, İljinsoje'deki kirevinde bizim Merkez'in bir görüşmesi oldu. Katılanlar şunlardı; ben, Zinovyev, Yevdokimov, Bakayev, Kuklin, Karev. Bu görüşmede Zinovyev, Troçki'den terör eylemlerinin icrası üzerine şahsi direktif aldıklarını söyleyen Troçkistlerle birleşmenin tamamlanmış bir olay olduğunu bildirdi. Aynı görüşmede Bakayev Moskova'da bir terör eyleminin icrasıyla ve Karev'de Leningrad'ta böyle bir eylemin icrasıyla görevlendirildiler. Benim ve Zinovyev'in sürgünlük durumu bizim terörist planlarımızı biraz geciktirdi. Biz Moskova'ya geri döndükten sonra, blokun temelleri hiçbir şekilde tarafımızdan gözden geçirilmedi. Tam tersine, terörist komployu hızlandırmaya başladık. Bu hızlandırmaya iki olgu neden olmuştur. Birincisi; 'Bolşevik'in redak-

siyonundan uzaklaştırılan Zinovyev'in ikiyüzlülük politikasının başarısızlığa uğraması. Bu durum bizde, Troçki ile ilişkimiz üzerine parti önderliğine bilgi ulaşıp ulaşmadığı konusunda korkuya neden olmuştur. İkincisi; terörün hızlandırılmasında en enerjik olarak, Troçki'den soruna ilişkin direktif alan Troçkistler ısrar ediyorlardı. Örgütsel olarak bunun anlamı şuydu: Stalin ve Kirov'un öldürülmelerinin hızlandırılması kararı alınmıştı"

Kamenev şöyle devam eder: "Haziran 1934'te bizzat Leningrad'a gittim. Orada aktif Yakovlev'in, Kirov'a karşı suikast hazırlaması için Nikolayev-Katolinov grubuna paralel olarak görevlendirildim. 1934 Kasım'ının başında Bakayev'in raporu aracılığıyla Nikolayev grubu tarafından Kirov'ur öldürülmesinin hazırlığının bütün ayrıntıları üzerine bilgilendirildim"

Vişinski: Kirov'un öldürülmesi doğrudan sizin eseriniz?

Kamenev: Evet.

Troçkist-Zinovyevist Teröristler Merkezi'nin bileşimi üzerine **Kamenev** şu ifadeleri verir:

"Komplo merkezi şu kişilerden oluşmaktaydı: Zinovyevistler; ben, Zinovyev, Yevdokimov, Bakayev ve Kuklin. Troçkistler; Smirnov, Mratçkovski ve Ter-Vaganyan. Komplonun bir yöneticisi olarak bir kişiden daha bahsedebilirim. Bu kişi fiilen yöneticilerden birisiydi. Bu kişiyle bağlam içinde özel düşüncelerimiz yüzünden o, pratik tedbirlere iştirak ettirilmedi. Sokolnikov'dan bahsediyorum".

Vişinski: En sıkı gizlilik ile kuşatılmış merkez üyelerinden birinden, birincisinden bahsediyorsunuz?

Kamenev: Evet.

Kamenev devamla şöyle der:

"Açığa çıkarılabileceğimizi bildiğimiz için, bu durumda terörist faaliyeti devam ettirmesi gereken, oldukça küçük bir grubu göz önünde tutuyorduk. Bunun için Sokolnikov'u belirlemiştik. Bize öyle geliyordu ki, Troçkistlerden Zerebryankov ve Radek bu rolü başarıyla oynayabilirlerdi. Bizim bu husustaki sorumuza Martçkovski şu cevabı verdi: *Evet. Düşüncemize göre, yönetici grubumuzun açığa çıkartılması durumunda,*

Zerebryakov ve Radek yedek rolünü oynayabilirler".

Kamenev, Zinovyevistlerin başka karşı-devrimci gruplarla da görüşmeler yürüttüklerini ve ilişki kurduklarını anlatır:

"1932 yılında bizzat ben, 'solcular' denen Lominadse-Şatskin grubuyla görüşmeler yürüttüm. Bu grupta, parti önderliğine düşman olanları buldum (yani bu grup, parti önderliğine düşmandı çn.). Onlar, parti önderliğine karşı en kararlı mücadele yöntemlerine geçmek için tamamen hazırlanmışlardı. Ayın zamanda ben ve Zinovyev, Eski '**İşçi Muhalefeti**' grubuyla da —Şlyapnikov-Medvedyev grubu— sürekli ilişki içindeydik. 1932-1933-1934 yıllarında, politik ruh halleri üzerine bilgi sahibi olmak için Tomski ve Buharin ile bizzat ilişki sürdürüyordum. Onlar bize sempati duyuyorlardı. Tomski'ye, 'Rikov'un ruh hali nasıldır' diye sorduğumda şu cevabı verdi: '*Rykov, tamamen benim gibi düşünüyor*' 'Buharin, ne düşünüyor' şeklindeki sorum üzerine şunu söyledi: *Buharin de benim gibi aynı şeyi düşünüyor. Ama o biraz farklı bir taktik izliyor: O, parti çizgisini onaylamıyor, ama Parti içinde yuvalanma ve önderliğin kişisel güvenini kazanma taktiğini izliyor.*"

Kamenev'in sorgulanmasında mahkeme, ikiyüzlülüğü ayırtıcı olarak ele alır. Komplocular bunu, Parti'ye karşı mücadelelerinde terörün yanısıra kullanıyorlardı.

Vişinski: 1933 yılında yazdığınız ve Parti'ye karşı sadakatinizi dile getirdiğiniz, mahkemelerinizdeki açıklamalarınız nasıl değerlendirilmelidir? Bu aldatmaca mıydı?

Kamenev: Hayır, aldatmaktan da kötü.

Vişinski: Vefasızlık mı?

Kamenev: Daha kötü.

Vişinski: Aldatmaktan, vefasızlıktan daha kötü. İhanet kelimesini bulamıyor musunuz?

Kamenev: Sanık Zinovyev, bunu doğruluyor musunuz?

Zinovyev: Evet.

Vişinski: İhanet, sadakatsizlik, ikiyüzlülük?

Zinovyev: Evet.

Artık, tavrının motifine geçen sanık **Kamenev** şöyle açıklar: "Ben, sadece şunu itiraf edebilirim; sosyalist ülkenin hükümetini 'desargonize' etmek (düzeni bozmak) için korkunç

cani amacı hedefledikten sonra, kanımızca bu amaca uygun ve önümüze koyduğumuz amacın kendisi kadar alçak ve adi olan mücadele yöntemleri kullandık"

Sorgusunun devamında Kamenev, Zinovyevistleri çalışmalarında yönlendiren şey üzerine daha açık ve belirgin konuşur. *Vişinski*: Demek ki, parti ve hükümet önderliğine karşı mücadeleleniz, kişisel, alçak karakterde olan motifler, şahsi iktidar hırsı tarafından yönleniyordu.

Kamenev: Evet, bizim grubun iktidar hırsı tarafından.

Vişinski: Bunun toplumsal idealler ile ortak yönü yok değil mi?

Kamenev: Devrimle karşı-devrimin ortak yönü neyse, bunun da ortak yönü odur,

Vişinski: Yani karşı-devrim tarafında duruyorsunuz.

Kamenev: Evet.

Vişinski: Yani sosyalizme karşı mücadele yürüttüğünüzün açık bilincinde misiniz?

Kamenev: Biz ülkeyi sosyalizme götüren hükümet ve parti önderliğine karşı mücadele yürüttüğümüzün bilincindeyiz.

Vişinski: Böylelikle siz sosyalizme de karşıısınız.

Kamenev: Bir tarihçinin ve davacının çıkartacağı sonuçları çıkartıyorsunuz.

Sanık Kamenev'in sorgulanmasının sonunda yoldaş Vişinski ona, 10 Temmuz tarihli ifadesinde komplocuların iktidarı ele geçirdikten sonra Bakayev'i GPU'nun yönetimine atayarak kendi suçlarının izlerini silmeyi amaçladıklarını açıkladığını hatırlatır.

Kamenev burada Troçkist-Zinovyevist Merkez'in salt terör eylemlerini doğrudan icra edenleri fiziki olarak yok etmeyi düşünmediğini, terör eylemlerinin soruşturmasını yanlış yola kanalize etmeyi de amaçladığını iddia eder.

Sanık Reingold, Troçkist-Zinovyevist Merkez'in Troçkist-Zinovyevist önderleri gizlemek, cinayetin izlerini silmek için kendi aktif teröristlerini yok etmeyi amaçladığını kategorik olarak iddia etti. Kamenev'in açıklamasına **Reingold** şöyle der: "*Kamenev, kendisini öyle suçsuz bir yaratık olarak*

göstermemeli. O, iktidara gelmek için cesetlerden oluşan dağları geçecek kadar kurnaz bir politikacıdır. Ve o, birkaç teröristi yok etmekten çekiniyormuş, buna kimse inanmaz!"

ŞAHİT YAKOVLEV'İN SORGULANMASI

Mahkeme, savcının dilekçesi üzerine davet edilen Yakovlev'in sorgulanmasına geçer.

Yoldaş Vişinski, Yakovlev'e, Kamenev tarafından yürütülen terörist faaliyette Kamenev'in kendisi ile sürdürdüğü ilişki üzerine ifade vermesini rica etti.

Yakovlev, kendisiyle birlikte Bilimler Akademisi'ndeki karşı-devrimci grupta çalışan Karev'in, kendisine şunu bildirdiğini söyler:

"1932 Sonbaharında Zinovyevistler Troçkistler ile bir blok örgütlemişler, Birleşik Troçkist-Zinovyevist bir merkez oluşturulmuş, Sovyet iktidarına ve Parti'ye karşı mücadelenin temel metodu olarak terör kabul edilmiş, terörün hükümet ve parti önderlerine, öncelikle de Stalin ve Kirov'a karşı yöneltilmesi kararlaştırılmış."

Yakovlev şöyle devam eder: "Bunu, bana Kamenev 1934 yılında bizzat doğruladı. Aynı zamanda, Kamenev beni, Bilimler Akademisi'nde bir terörist grubu örgütlemek için görevlendirdi. Bu görevi kabul ettim. O zaman , Kamenev bana, terör eylemleri hazırlamak için başka gruplara da görevler verildiğini bildirdi. Moskova'da Stalin'e karşı bir suikast için çalışılırken, Leningrad'ta Kirov'a karşı bir terör eyleminin gerçekleştirilmesi düşünülüyormuş. Bu görev, Rumyanzev-Katolinov grubuna verilmiş."

Vişinski: Sanık Kamenev, ifadelerinde Yakovlev'den bahsediyordu. (Kamenev'e döner) Bu aynı Yakovlev mi?

Kamenev: Aynı.

Vişinski: Ve siz, onunla buluştunuz.

Kamenev: Ben onunla buluştum.

Vişinski: Siz onu, bir terör eyleminin hazırlanması işi ile Rumyanzev-Katolinov grubuna paralel olarak görevlendirdiniz. Bunu doğruluyor musunuz?

Kamenev: Evet.

Vişinski: Keza siz Yakovlev! Bunu doğruluyor musunuz?

Yakovlev: Evet.

Ter-Vaganyan ve Smimov'un, Kamenev'e bazı sorular yöneltmesinden sonra (ki bu sorulardan Kamenev'in 1932 yılında Ter-Vaganyan ile tekrar terör üzerine konuştuğu açığa çıkıyor), mahkeme sanık Zinovyev'in sorgulanmasına geçer.

SANIK ZİNOVYEV'İN SORGULANMASI

Zinovyev ifadesine, Troçkist-Zinovyevist Merkez'in 1932 yılında yeniden kurulmasının tarihçesiyle başlar. Zinovyev, Troçkistler ve Zinovyevistler arasında esasen hiçbir düşünce farklılığının olmadığını vurgular.

Zinovyev şöyle der: "XV. Parti Kongresi'nden sonra, Troçki, beni ve Kamenev'i kastederek '*ihanet*' kelimesini kullandığında Troçki ile aramızdaki farklılıklar, gerçekte sadece küçük zikzak çizgisiydi, didişmeydi. Biz o zaman Troçki'ye ihanet etmemiştik, aksine üyesi olduğumuz Bolşevik Parti'ye, bir daha ihanet etmiştik.

Zinovyev şöyle devam eder:

"Mamafih tam da o anda tamamen iki yüzlülük zeminine geçmiştik. Bu çok önceleri başlamıştı. 1926'da olduğu gibi 1927'de de vardı. 1928 yılında, SBKP(B)'nin XV. Parti Kongresi'nden sonra Parti'ye karşı şu veya bu ihaneti işlemeksizin, ikiyüzlülüğün bu veya şu kullanımı olmaksızın, artık tek bir adım atamıyorduk, tek kelime söyleyemiyorduk.

"1928'den 1932'ye kadar, bir an boyunca da olsa, Troçki ile aramızda gerçek bir fark yoktu ve bunun için biz, işin tam doğası gereği terörizme kaydık.

"Zorlukların büyüyeceğini bel bağladık. Bu zorlukların bizim, sağcıların, Troçkistlerin ve onlara dayanan küçük grupların açıkça ortaya çıkmalarına olanak verecek derecede çoğalacağına umut bağladık. Birleşik Cephe ortaya çıkmayı hayal ediyorduk. O zaman, sağcıların daha çok şanslı olduklarını, onların tahminlerinin daha ziyade gerçekleşeceğini, isimlerinin özellikle çekici olacağını düşünüyorduk. O zaman, onlara

yakın olduğumuzu özellikle vurgulamaya gayret ediyorduk."

Zinovyev şöyle devam eder:

"Aynı zaman zarfında, hem sağdaki hem de soldaki tek tek illegal gruplar, ben ve Kamenev ile ilişki kurmaya çalışıyorlardı. 'İşçi Muhalefeti'nin kalıntılarından, Şlyapnikov'dan, Medvedyev'den sorular geliyordu; 'Solcular' denen gruptan sorular geliyordu, bunlar, Lominadse, Şatski Sten ve diğerleriydi; 'Tekbaşına' denilenlerden de sorular geliyordu, onlara Smilga ve bir dereceye kadar da Sokolnikov dahildi.

"1932'nin ikinci yarısında ülkede zorlukların büyüyeceği üzerine umutlarımızın başarısızlığa uğradığını kavradık. Parti'nin ve onun MK' sının bu zorlukların üstesinden geldiğini kavramaya başladık. Ama 1932'nin birincisi yarısında olduğu gibi ikinci yarısında da Parti MK'sına ve Stalin'e şiddetli kin besliyorduk.

"Önderliğin ne pahasına olursa olsun değişmesi gerektiği, Troçki ve bizim tarafımızdan değişmesi gerektiği kanaatindeydik. Bu durumda, burada beni, sık sık yalan söylüyorum diye suçlayan Smimov ile görüşmelerim oldu. Evet, sık sık yalan söyledim. Bolşevik Parti'ye karşı mücadele yoluna girdiğim andan itibaren yalan söyledim. Smimov da Parti'ye karşı mücadele yoluna girdiği andan itibaren yalan söylemeye başladı. Benimle onun arasındaki fark anlaşılan o ki, ben bu son dakikada bütün gerçeği söylemek için kesin ve eksiksiz kararlı olurken, onun başka bir karar almış olmasından ibarettir."

Vişinski: Şimdi bütün gerçeği söylüyor musunuz?

Zinovyev: Şimdi eksiksiz bütün gerçeği söylüyorum.

Vişinski: 15-16 Ocak 1935'de Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu celsesinde keza bütün gerçeği söylediğinizi iddia ettiniz. hatırlıyor musunuz?

Zinovyev: Evet, 15-16 Ocak'ta bütün gerçeği söylemedim.

Vişinski: Siz, bütün gerçeği söylemediniz ama gerçeği söylüyorum diye garanti verdiniz.

Zinovyev ifadesine devam eder ve 1931 yılında Smimov ile konuşması sırasında, onunla Troçkistlerin ve Zinovyevistlerin terör temelinde birleşmeleri üzerine görüştüğünü, bunun Troçki'nin direktifleri üzerine yapıldığını anlatır. **Zinovyev** de-

vamla şöyle der:

"Smimov bu direktifi eksiksiz tasdik ediyordu. Ateşli ve hamaratça hayata geçiriyordu. Terörist faaliyet için adamların seçimi üzerine Smimov'la çok konuştum. Terör silahının yöneltilmesi gereken kişileri de saptadık. İlk önce Stalin'in, sonra Kirov, Voroşilov ile hükümet ve diğer parti diğer önderlerinin adları zikredildi. Bu planların gerçekleştirilmesi için Troçkist-Zinovyevist terörist merkez oluşturuldu. Bu merkezde ben ve Troçkistlerden Smimov önder rol oynuyorduk."

Vişinski: Yani sizin ifadenizden şu sonuç çıkartılabilir.

Troçkist-Zinovyevist terörist blokun ve merkezin örgütlenmesinde Zinovyevistlerin yöneticisi olarak bir taraftan siz ve diğer taraftan da temsilcisi Smimov aracılığıyla Troçki , belirleyici rol oynadınız.

Zinovyev: Doğru.

Vişinski: Bu dönemde SSCB'de Troçki'nin asıl temsilcisi... evet onun vekili Smimov'dur?

Zinovyev: Doğru.

Vişinski: Troçkistlerin ve Zinovyevistlerin birleşmesi için terörün zorunluluğunun kabulü belirleyici şart mıydı?

Zinovyev: Evet.

Vişinski: Terörün öncelikle yöneltmesi gereken kişiler Smimov ve sizin tarafınızdan mı tesbit edildi? Yoldaş Stalin'in, yoldaş Kirov'un, Yoldaş Voroşilov'un bu kişiler olduğu doğru mu?

Zinovyev: Merkezde bu sorun gündemdeydi.

İfadelerine devamla Zinovyev, yoldaş Vişinski'nin hükümet ve parti önderlerinin öldürülmesi hazırlığı için hangi pratik adımların atıldığı sorusuna verdiği yanıtta, 1932 Sonbarında İljinsoje'de bir görüşme yapıldığını, buna Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov, Bakayev ve Karev'in katıldığını anlatır. Bu görüşmede Bakayev, terörist sorunların pratiğini örgütlemekle ile görevlendirildi.

Zinovyev devam eder:

"Rjutin grubunun açığa çıkmasından sonra ben ve Kamenev sürgüne giderken, Yevdokimov, Bakayev ve Smimov'u terörist faaliyetin temsilcisi olarak bıraktık. Burada Smimov'a

özellikle umut bağılıyorduk.

"Troçkistler ile kurduğumuz bloktan bahsettiğim Tomski ile görüşmelerim de o zamana rastlar. Tomski bana, '*bizimle tam dayanışma içinde olduğunu*' söyledi. Sürgünden geri döndükten sonra ilk adımlarımız şuna yönelikti: Terörist komplocular cephesindeki gedikleri onarmak, terörist faaliyeti yeniden devam ettirmek için bize olan güveni tekrardan sağlamak. Biz bir taktiği devam ettirdik. Bu taktik, çok kurnaz, hain bir ikiyüzlülüğün, bir komplonun hazırlanmasıyla içiçe geçmesinden oluşuyordu.

"Kirov'un öldürülmesinden sonra, bizim hainliğimiz, benim Kirov hakkında bir anma makalesini '*Pravda*'ya göndermemeye kadar vardı. Bu anma makalesi basılmadı. Hatırlayabildiğim kadarıyla Kamenev ve Yevdokimov da Kirov için anma makalesi yazdılar. Benim bir anma makalesi gönderdiğimi, Kamenev her halükarda biliyordu."

Vişinski: Yani siz bunu, daha önce varılan anlaşmaya göre yaptınız.

Zinovyev: Hatırlayabildiğim kadarıyla, bir anma makalesi göndereceğimi Kamenev'e söyledim. Sanırım o da bana, ya bağımsız bir anma makalesi göndereceğini ya da kendi çalışma yerinden kendisinin de imzalayacağı ortak bir anma makalesi gönderileceğini söyledi.

Vişinski: Sanık Kamenev hatırlamıyor musunuz?

Kamenev: Hatırlamıyorum. Zinovyev'in bir anma makalesi göndermeye niyetli olduğunu da bilmiyordum. 1 Aralık olaylarından sonra, Bakayev ve Yevdokimov'un tutuklanmasından sonra Zinovyev'in bir mektup taslağıyla bana geldiğini biliyorum. Bu mektup, Devlet Güvenliği Genel Komiseri Yagoda'ya hitabendi. Mektupta kendisinin bu cinayetle ilgisinin olmadığını saptanması için kendisinin davet edilmesini rica ettiğini açıklıyordu.

Vişinski: Durum böyle miydi sanık Zinovyev?

Zinovyev: Evet durum böyleydi.

Kamenev: Bunun üzerine, bunun yapılmamasını söyledim.

Çünkü bütün yaptıklarımızdan sonra biraz soğukkanlı olmanın zorunlu olduğu düşüncesindeydim.

Vişinski: Siz soğukkanlılığınızı korudunuz?

Kamenev: Evet. Böyle bir mektup yazmadım.

Bunun üzerine Zinovyev, 1934 yılında Bakayev'i Kirov'un öldürülmesi için hazırlık yapıp yapılmadığını denetlesin diye Leningrad'a gönderdiğini anlatır. Zinovyev şöyle devam eder:

"Ben Bakayev'i güvenimize nail olmuş bir insan olarak (Bakayev, teröristler kadrosunu çok iyi tanıyordu), adamları ve durumu kontrol etsin, hazırlıkların ne derece ilerlediğini vb. tespit etsin diye Leningrad'a gönderdim. Leningrad'tan dönünce Bakayev, her şeyin yolunda gittiğini bildirdi."

Vişinski: Her şeyin uygun olduğundan emindiniz?

Zinovyev: Bütün işin yapıldığı kanısındaydım.

Vişinski: Siz, Kirov'un öldürülmesini hızlandırdınız, zorladınız? Teröristlerinizin belli bir tembelliği üzerine memnuniyetsizliğinizi dile getirdiğiniz anlar oldu mu?

Zinovyev: Evet belli bir memnuniyetsizliği dile getirdim.

Vişinski: Kirov'un öldürülmesinde sizin sadece örgütleyici, ilham verici olmadığınız aksine bu olayın hızlandırılmasının örgütleyicisi de olduğunuz söylenebilir mi?

Zinovyev: Sorunu hızlandırmak için çaba harcadığım an oldu.

Devamla ifadesinde Zinovyev, Troçki'den terörist direktifler getiren M.Lurie (Emel) ile buluşmaları üzerine konuşur. Zinovyev; "M.Lurie'nin yalnız Troçkist olduğunu değil, konuştuğu zaman onda faşistlerin ifade biçiminin açığa çıktığını biliyordum." der.

Vişinski: Onun faşizmi nasıl ifade buluyordu?

Zinovyev: Bugünkü gibi bir durumda her türlü araçtan yararlanmaya hazır olmalıyız demesi, ondaki faşizmdi.

Yoldaş Vişinski M.Lurie'ye yönelttiği soruyla, Zinovyev'in M.Lurie ile Berlin'den dönüşünden sonra üç defa buluştuğu açığa çıktı. M.Lurie'nin Zinovyev ile onun evindeki buluşmasında ikisi arasında açık bir konuşma olur. Konuşma, M.Lurie'nin Berlin'de Ruth Fischer ve Maslov aracılığıyla aldığı ve sonra Gertzberg aracılığıyla Zinovyev'e ilettiği Troçki'nin terörist direktifleri meselesi etrafında cereyan etti: M.Lurie, Zinovyev'e '*Nathan Lurie olayı üzerine bilgilendirilip*

bilgilendirilmediğini' sorar. Zinovyev 'evet' diye yanıt verir.

Ayrıca Moisey Lurie, Zinovyev'e, Nathan Lurie'nin Frahz Veiz adlı biriyle ilişki içinde olduğunu söyledi. Zinovyev'in, 'Franz Veiz kim?' sorusu üzerine M.Lurie ona, 'Franz Veiz Gestapo'nun şimdiki şefi olan Himmler'in özel bir güvenilir adamı.' yanıtını verir.

M.Lurie; "Zinovyev'e, 'Bu grup üzerine bilgilendirildiniz mi?' diye bir kez daha sordum. Zinovyev 'evet' diye yanıt verdi. 'Marksistler için bireysel terör kullanmanın ve faşist gruplar ile ilişkide olmanın kabul edilir olup olmadığı' üzerine şaşkınlıkla sorduğum soruya, Zinovyev'in karşılığı şöyleydi. 'Moisey Iliç, siz tarihçisiniz!' Zinovyev, Bismark ve Lasselle konusu doğrultusunda paralellik çıkartır ve ekler: *Niçin şimdi biz de Himmler'i kullanmayalım?"*

Lurie'nin yanıtlarından sonra Zinovyev, bu cümleleri Lurie'nin kendisinin uydurduğunu iddia eder. Ama Zinovyev, Lurie'nin gerçekten evinde bulunduğu ve onunla terör üzerine bir konuşması olduğu gerçeğini kabul eder.

Bunun üzerine başkan yoldaş Ulrich'in, yoldaş Stalin'e karşı terör eylemi hazırlığına katılıp katılmadığıyla ilgili sorusuna yanıt olarak Zinovyev, hazırlığa katıldığını ve yoldaş Stalin'e karşı girişilen iki suikast denemesinin tarafından bilindiğini, bunlara (bu suikast denemelerine çn.) Reingold, Dreitzer ve Pikel'in katıldığını söyler. Zinovyev, terörist grupların yöneticisi Bakayev'e kendi özel sekreteri Bogdan'ı yoldaş Stalin'e karşı suikasti yapabilecek kişi olarak tavsiye ettiğini de doğrular.

Vişinski: Siz, Bogdan'ı Bakayev'e yoldaş Stalin'in öldürülmesini icra etsin diye tavsiye ettiniz. Bunu doğruluyorsunuz?

Zinovyev: Evet.

TANIK SAFONOVA'NIN SORGULANMASI

Mahkeme, savcının dilekçesi üzerine çağrılan ve ayrı bir davada yargılanmakta olan şahit Safonova'nın sorgulanmasına geçer.

Safonova, Troçkist merkezin bir üyesi olduğunu ve bu mer-

kezin çalışmasına aktif olarak katıldığını belirtir. O ayrıca, 1931 yılında Smimov'un, (Ter-Vaganyan, Mraçkovski ve kendisinin yer aldığı) Troçkist örgütün merkezini, terörist mücadele metodlarına geçme konusunda Berlin'de Sedov aracılığıyla aldığı direktif üzerine bilgilendirdiğini söyler. Smimov iletilen direktifin Troçki'nin direktifi olduğunu vurgular. **Safonova** devamla şöyle der:

"Aynı görüşmede, merkezin teröre geçme ve öncelikle de Stalin'e karşı suikast düzenleme kararı aldığını Smimov bize bildirdi. 1932 yılında Smimov, Gaven'den Troçki'nin bir direktifini alır. Bu direktif, Smimov'un Sedov aracılığıyla daha önce aldığı kararlar ilgili direktiflerinin doğrulanmasıydı. Bu direktif üzerine de bizi Smimov bilgilendirdi. Bu direktif Sedov aracılığıyla iletilen direktifin sadece bir doğrulanması değil, aynı zamanda Stalin'e karşı terör eylemini hızlandırmak için de bir talimattı."

Safonova, Smimov'un teröre olan tavrını karakterize eden bir gerçeği örnekler. **Safonova** şöyle anlatır:

"Bir defasında Stalin'in bir kabulünden geri dönen Mraçkovski, Stalin ile konuşmasını anlattı; ben ve Smimov hazır bulunuyorduk. Stalin ile konuşmasını anlatan Mraçkovski, bunun mücadelenin perspektifiyle bağını kurdu ve *'Tek çıkış yolu Stalin'i öldürmektir'* dedi. Smimov, Mraçkovski'nin bu sonuçlandırmasını enerjik olarak destekledi"

Safonova ifadesine şöyle devam eder:

"Aralık 1932'de Amur-Baikal demiryolu inşaatına seyahatinden önce Smimov ile terör üzerine alınan karar bağlamında örgütün ilerideki çalışması üzerine bir konuşmamız oldu. Smimov bana Stalin'in öldürülmesi gerektiğini, Stalin'in öldürüleceğini kategorik olarak doğruladı."

Smimov, Ter-Vaganyan, Mraçkovski ve Safonova'ya Troçki'nin teröre geçilmesi üzerine direktifini ilettiğini kabul etmiyor. Smimov, Mraçkovski'nin Stalin ile görüşmesinden geri döndükten sonra Stalin'i öldürmenin zorunluluğu üzerine konuştuğunu da keza inkar etmeye çalışıyor. Ama yoldaş Vişinski'nin, Ter-Vaganyan, Safonova ve Mraçkovski'ye sorduğu sorularla bunun gerçek olduğu saptanmıştır.

Safonova'nın ifadelerinin Smirnov'un suçunu kesin olarak kanıtlaması bağlamında, yoldaş Vişinski, Safonova ile Smirnov arasındaki ilişkilere açıklık getirir.

Vişinski: Safonova'yla olan ilişkinizin derecesi nedir?

Smirnov: İyi ilişkiler içindeydik.

Vişinski: Bu kadar mı?

Smirnov: Birbirimize çok yakındık.

Vişinski: Karı-kocaydınız?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Aranızda kişisel farklılıklar var mı?

Smirnov: Hayır.

Sanıkların ve şahitlerin ifadelerinden, Smirnov'un, Parti ve hükümet önderlerine karşı terörün esas yöneticilerinden biri olduğu kanıtlanmıştır. O, Troçki'nin doğrudan direktiflerine göre hareket ediyordu.

Sabah celsesi kapanır.

AKŞAM CELSESİ :20 AĞUSTOS 1936

SANIK SMİRNOV'UN SORGULANMASI

Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu 20 Ağustos'taki akşam celsesinin büyük bölümü sanık Smirnov'un sorgulanmasıyla geçer.

Smirnov, Troçkist örgütün doğuşundan itibaren yöneticilerindendir, Troçki'nin en yakın arkadaşıdır, SSCB'de Troçkist karşı-devrimci illegal örgütün yöneticisi ve gerçek örgütleyicisidir. O, Troçki ve yurtdışındaki Troçkist örgütler ile bizzat ilişki içindeydi.

Smirnov sanıkların onu karakterize ettikleri gibi Troçki'nin Sovyetler Birliği'ndeki bu vekili, Troçkist merkezin yöneticisi, terörist faaliyete doğrudan katıldığını inkar ediyor ve katılımının kısmi olduğunu söylüyor.

1931 Mayıs'ında Smirnov resmi görevli olarak yurtdışına

gider. Berlin'de Troçki'nin oğlu Sedov ile buluşur. Smimov, bunun "*tesadüfi*" bir buluşma olduğunu iddia etmekte. Bu "*tesadüfi*" görüşmenin sonunda Smimov, Sedov'dan ikinci bir buluşma için randevu almakta acele eder. Sedov, Smimov'la Parti'ye karşı mücadelenin eski biçimlerinin değiştirilmesi zorunluluğu üzerine, terörist mücadele yöntemlerine geçmenin zamanının gelmesi üzerine konuşur. Smimov, bu yöntem değişikliğini kendisinin kabul etmediğini ve Sedov'un şahsi düşüncesi olduğunu göstermeye çalışır. Buna rağmen Smimov, Sedov'a kendisiyle bağ kuracağına, Troçki ile "*enformatik*" bir bağ kuracağına derhal söz verir. Sedov'dan mektuplaşmak için iki adres alır ve gönderilecek olan ajanlar için parola belirlerler. Smimov, Moskova'ya döndükten sonra terör konusunda Sedov'la yaptıkları konuşmayla ilgili olarak yandaşlarını bilgilendirir.

Vişinski: Sedov ile bu konuda uyuşmadığınız halde, buna rağmen, yasadışı örgütünüz bu terör direktifini iletmeyi zorunlu gördünüz?

Smimov: Evet. Onların bu enformasyonu Troçki'nin direktifi olarak kavrayacaklarını sanmamıştım.

Ama bu iddia sanık Mraçkovski'nin ifadeleriyle (Smimov, Mraçkovski'ye Berlin'de Sedov aracılığıyla terör üzerine direktiflerin kaynağı olan Troçki ile ilişkiye geçtiğini bildirmişti) çürütülür.

Vişinski: Smimov, Sedov'la yaptıkları konuşması anlattığında siz bu konuşmanın içeriğini basit bir haber olarak değil, direktif olarak kavradınız?

Mraçkovski: Evet.

Vişinski: Bu direktifte söz konusu olan neydi?

Mraçkovski: Orada o zamana kadar yani 1931'e kadar verilen direktiflerin artık eskidiğine işaret ediyordu. Troçki diğer mücadele metoduna, daha keskin metoda geçilmesini öneriyordu.

Vişinski: Kim öneriyordu, Sedov mu Troçki mi?

Mraçkovski: Troçki.

Vişinski: Smimov, Troçki'den bahsediyor muydu?

Mraçkovski: Troçki'den. Çünkü Sedov ne onun için (Smir-

nov için çn.) ne de bizim için bir otoriteydi.

Vişinski: Sanık Smirnov! Sedov'un sizin için bir otorite olmadığı doğru mu?

Smirnov: Hayır. Sedov benim için bir otorite değildir.

Sanık Smirnov, Troçki'nin de 1931 ve 1932'de kendisi için bir otorite olmadığını önce iddia etmeye çalıştı. Ama o aynı zamanda 1932'de Yuri Gaven aracılığıyla Troçki'den hükümet ve parti önderlerine karşı teröre geçme zorunluluğu üzerine direktifler aldığını kabul eder; o bu direktifleri yerine getirmek için aldı ve merkeze iletti.

Vişinski: Merkez terör temeli üzerine mi örgütlendi?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Siz merkezin üyesiydiniz?

Smirnov: Evet. Üyesiydim.

Vişinski: Yani bu direktif sizin içindi de?

Smirnov: Evet. O bana iletildi.

Vişinski: İlettiğiniz direktif sizin için de bağlayıcı mıydı?

Smirnov: O, direktif olarak iletildi.

Vişinski: Siz onu kabul ettiniz?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Bu direktifin sahibi Troçki'nin sizin için otorite olmadığını neden iddia ediyorsunuz?

Smirnov rolünü, Troçki'nin direktiflerini merkeze iletmekle yükümlü kurye derecesine indirgeyip, merkezin çalışmasıyla ilgili sorumluluğu üzerinden atmaya çalışır.

Smirnov: Bu direktifi dinledim ve merkeze ilettim. Merkez onu kabul etti. Benim ise merkezin çalışmasında payım olmadı.

Vişinski: Merkezden ne zaman ayrıldınız?

Smirnov: Ayrılmayı düşünmedim. Ayrılabilmek için ayrılacak bir şey yoktu.

Vişinski: Merkez vardı?

Smirnov: Ama nasıl bir merkez...

Vişinski: Mračkovski! Merkez var mıydı?

Mračkovski: Evet.

Vişinski: Zinovyev! Merkez var mıydı?

Zinovyev: Evet.

Vişinski: Yevdokimov! Merkez var mıydı?

Yevdokimov: Evet.

Vişinski: Bakayev! Merkez var mıydı?

Bakayev: Evet.

Vişinski: Smirnov! Merkezin olmadığını hangi yüzle iddia edebiliyorsunuz?

Smirnov, bu kez merkezin oturumlarının olmadığını iddia eder. Ama Zinovyev, Ter-Vaganyan ve Mraçkovski'nin ifadeleriyle yeniden yalancılığı kanıtlanır. Savcının sorusu üzerine Zinovyev, onunla sürekli ilişki içinde olduğunu doğrular; Ter-Vaganyan Troçkistlerin yöneticisi olan Smirnov'un blokun birleşmesi, örgütlenmesi ve konsalide edilmesinde çalıştığını doğrular.

Mraçkovski de *"Smirnov saf köylü kızı pozunda; ama biz Smirnov'u Troçki'nin temsilcisi görüyorduk"* der.

Sanık Olberg, Smirnov'un ifadeleriyle bağlantılı olarak mahkemeye onun Troçki'nin oğlu Sedov'la 1931 yılında birçok defa görüştüğünü bildiğini söyler.

Olberg, Sedov'la (Kasım, Aralık 1931) yaptığı bir görüşmede, Sedov'un kendisine Smirnov'la yaptığı buluşmadan bahsettiğini söyler: *"Sedov, SSCB'deki Troçkist örgütün temsilcisi olan Smirnov'dan büyük bir saygıyla sözetti. Ona Troçki'nin terör eylemlerine geçmenin gerekliliğiyle ilgili direktifini ilettiğini söyledi"*. Ayrıca Olberg, Sovyetler Birliği ve yurtdışındaki bütün Troçkistler gibi, Smirnov'un da Sedov'u Troçki'nin politikasının, emirlerinin ve iradesinin ileticisi olarak gördüğünü bildirir.

Smirnov'un devam eden sorgulanması sanığın, Troçki'den terör üzerine tamamlayıcı direktifler aldığını ve ilettiğini doğrular.

Vişinski: 1932 yılında Gaven aracılığıyla Troçki'den yeni bir direktif aldığınız kesin olarak görülebilir mi?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Bu direktif parti önderliğine karşı terörist mücadeleye geçmenin gerekliliğiyle ilgili emri içeriyordu?

Smirnov: Tamamen doğru.

Vişinski: Öncelikle kime karşı?

Smirnov: Orada isimlerden söz edilmiyordu.

Vişinski: Ama siz, terörist mücadelenin her şeyden önce yoldaş Stalin'e karşı yürütülmesi gerektiğini anladınız?

Smirnov: Evet, öyle anladım.

Vişinski: Yandaşlarınıza da böyle ilettiniz.

Smirnov: Evet.

Sanık inatla dönüp dolaşır, Troçkist örgütün yöneticisi olduğunu inkârâ çalışır. Mahkeme bu sorunla ayrıntılı uğraşır. Sanığın sorgulanmasından, Zinovyevistlerle blok üzerine görüşmeleri Smimov'un doğrudan direktifi üzerine Ter-Vaganyan'ın yürüttüğü anlaşılır. Mračkovski'nin ise Smirnov'un doğrudan emri ile terörist grupların hazırlığı ile uğraştığı açığa çıkar. Ne Ter-Vaganyan'ın ne de Mračkovski'nin Smimov'a herhangi bir direktif vermedikleri aksine ondan direktif aldıkları doğrulanır. Ve sonunda, Smimov'un tutuklanana kadar Troçki ile doğrudan ilişkide olduğu açığa çıkar. Bütün bu çürütülemez gerçeklerin baskısıyla Smirnov, Troçkist örgütün başının kendisinden başkasının olmadığını kabul eder.

Ama sanık, iddianamenin kendisini tamamen tartışılmaz gerçeklerle teşhir etmesi üzerine bu itiraflarda bulundu.

Terörist Troçkist-Zinovyevist Blok'un örgütlenmesiyle ilgili faaliyetinin izlerini yok etme çabası içinde olan Smirnov, blokun doğrudan kendisinin katılımının olmadığı örgütlenmesinin yeni bir yorumunu inşa etmeye çalışır. Ama sanıkların ifadelerinden, Blok'un oluşumunun Smimov'un Zinovyev, Kamenev ve Ter-Vaganyan ile, Yevdokimov'un da Mračkovski ile doğrudan görüşmelerinin sonucu olduğu açığa çıkar. Burada blokun örgütlenmesi üzerine görüşmeler, Smirnov'un Sedov'un aracılığı ile 1931 yılında Troçki'den getirdiği terör üzerine ilk direktif temelinde yürütülmüştür.

Savcı, Smimov'un Troçki'yle ilişkisini aydınlatır.

Vişinski: Troçki ile doğrudan ilişkiniz var mıydı?

Smirnov: İki adrese sahiptim.

Vişinski: Size soruyorum ilişkiniz var mıydı?

Smirnov: İki adrese sahiptim...

Vişinski: Yanıtlayınız. İlişki var mıydı?

Smirnov: Adreslerin varlığı ilişki anlamına gelirse...

Vişinski: Bunun adını ne koyuyorsunuz?

Smirnov: İki adres aldığımı söyledim.

Vişinski: Troçki ile ilişkiniz var mıydı?

Smirnov: İki adrese sahiptim.

Vişinski: Kişisel ilişkiniz var mıydı?

Smirnov: Kişisel ilişkim yoktu,

Vişinski: Troçki ile posta ilişkiniz var mıydı?

Smirnov: Troçki'nin oğlu ile posta ilişkimiz vardı.

Vişinski: Gaven aracılığıyla Sedov veya Troçki'den bir mektup aldınız mı?

Smirnov: Gaven, Troçki'den bir mektup getirdi.

Vişinski: Size tam da bunu soruyorum. Troçki ile ilişkiniz var mıydı? Evet veya hayır.

Smirnov: Troçki'ye bir mektup yazdığımı ve ondan yanıt aldığımı söylüyorum.

Vişinski: Bu ilişki mi, değil mi?

Smirnov: Bu ilişkidir.

Vişinski: Yani ilişki vardı?

Smirnov: Evet efendim.

Çürütülemez başka gerçekler de saptanır. Ter-Vaganyan, Mraçkovski, Zinovjev ve Yevdokimov, Smirnov'un, 1931'de teröristlerin hazırlanması için bu dönemde verdiği direktifler üzerine yürüttüğü konuşmaları anlatırlar.

Vişinski: Gruba direktifler verdiniz mi?

Smirnov: Hayır, vermedim.

Vişinski: (Mraçkovski'ye döner) Mraçkovski! Smirnov size böylesi direktifler verdi mi?

Mraçkovski: Evet. Direktifler 1931'in başında yurtdışından döndükten sonra verildi.

Vişinski: Size ne söyledi?

Mraçkovski: Evindeydik. İyi tanıdığımız adamların seçimine geçilmesini, görevimizin ciddi olduğunu, iradesi güçlü kişiler aramamız gerektiğini söyledi.

Smirnov: Bu benim evimde mi oldu? Benim evim nerede?

Mraçkovski: 1931'de Pressnja'daydı.

Vişinski: O, Pressnja'da sizde bulundu mu?

Smirnov: Pressn'ja'da değil ama bu semtte bulundu.

Vişinski: Sanık Zinovyev. Smirnov'un sizinle terör ve terör eylemlerinin hızlandırılmasının zorunluluğu üzerine defalarca konuştuğunu söylediniz.

Zinovyev: Bu doğrudur.

Vişinski: Yani, Mraçkovski'nin terör grubu üzerine söyledikleri gerçeği yansıtıyor.

Zinovyev: Evet.

Vişinski: Sanık Smimov! Ter-Vaganyan, Mraçkovski ve Yevdokimov'un yalan söyledikleri düşüncesinde misiniz?

Smirnov: —

Vişinski: Neyi itiraf ediyorsunuz?

Smirnov: İlegal Troçkist örgüte katıldığımı, Blok'a girdiğimi, bu Blok'un merkezinde yer aldığımı, Sedov'u 1931 yılında Berlin'de gördüğümü ve onun terörle ilgili görüşlerini Moskova'ya ilettiğimi itiraf ederim. Gaven'den Troçki'nin terör üzerine direktifini aldığımı ve onu mutabık olmaksızın Ter-Vaganyan aracılığıyla Zinovyevistlere ilettiğimi itiraf ederim.

Vişinski: Siz, mutabık olmaksızın Blok üyesi olarak kaldınız ve Blok'ta çalıştınız?

Smirnov: Şekli olarak Blok'tan ayrılmadım; ama ona fiilen katılmadım.

Vişinski: Yani siz, direktifleri verirken eylemsellikte bulunmuş olmuyor muydunuz?

Smirnov: —

Vişinski: Örgütçünün direktif iletmesine ne diyorsunuz? Bu faaliyet değil mi?

Smirnov: Elbette.

Vişinski: Blok'a katıldınız mı?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Ve siz, Blok'un terör temelinde yükseldiğini itiraf ediyorsunuz?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Ve siz, bu Blok'un Troçki'den alınan direktif ile bağlam içinde terör temeli üzerinde yükseldiğini de iti-

raf ediyorsunuz.

Smirnov: Evet.

Vişinski: Bu direktifleri alan siz miydiniz?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Dolayısıyla Blok'u terör temelinde yönlendiren sizsiniz?

Smirnov: Ben terör üzerire direktifi ilettim.

Vişinski: Blok'un, Troçki'nin direktifini aldıktan sonra terör konumunda olduğunu doğruladığınıza göre; Blok'un, Troçki'den alıp Blok üyelerine iletmiş olduğunuz direktiften sonra terör konumunda olduğu belirlenebilir.

Smirnov: Ben bu direktifi aldım. Onu Troçkistlere ve Zinovyevistlere ilettim. Onlar da merkezi oluşturdular. Mutabık olmadığım halde Blok'tan şeklen ayrıldım. Ama fiilen Blok üyesi değildim.

Vişinski: Ter-Vaganyan! Smirnov Blok'tan ayrıldı mı?

Ter-Vaganyan: Hayır.

Vişinski: Mračkovski! Smirnov Blok'tan ayrıldı mı?

Mračkovski: Hayır.

Vişinski: Dreitzer! Smirnov'un Blok'tan ayrıldığını biliyor muydunuz?

Dreitzer: Şayet terör gruplarını örgütleme işi Blok'tan ayrılmaksa, evet.

Vişinski: Yevdokimov! Smirnov'un Blok'tan ayrıldığını duyduunuz mu?

Yevdokimov: Hayır, tam tersine o Merkez'in aktif bir üyesiydi.

Vişinski: Terörist görüşlere katılıyor muydu?

Yevdokimov: Evet, katılıyordu.

Vişinski: Sanık Kamenev! Smirnov'un Blok'tan ayrılması ile ilgili ne biliyorsunuz?

Kamenev: Smirnov'un her zaman Blok'ta yer aldığını doğrularım.

Vişinski: Sanık Smirnov, çember kapandı.

SANIK OLBERG'İN SORGULANMASI

Mahkeme sanık Olberg'in sorgulanmasına geçer.

Başkan: Sanık Olberg, terörist faaliyetle ilgili başlıca ifadelerinizi doğruluyor musunuz?

Olberg: Onları eksiksiz doğruluyorum.

Vişinski: Ne zamandan beri Troçkistsiniz?

Olberg, 1927-28'den beri Alman Troçkist örgütüne üye olduğu üzerine ayrıntılı ifade verir. Onu şu ayrıntılı açıklamaları izler.

Troçki ve Troçki'nin oğlu Sedov ile ilişkisi 1930'da başlar. Bu ilişkiyi Alman Troçkist örgütünün aktif üyesi olan aynı zamanda Troçki'nin Almanca broşürlerini yayımlayan Anton Grilevitz örgütler. Önce Sedov'la yazılı ilişki kurulur. Sedov Olberg'e Troçki'nin direktiflerini iletir. 1931 Mayıs'ının başında Sedov'un Berlin'e gelmesiyle kişisel tanışıklık da başlar.

Vişinski: Sedov'la sık sık buluştunuz mu?

Olberg: 1931 Mayıs'ından 1932 sonuna kadar hemen hemen her hafta, bazen haftada iki kez buluştuk. Buluşmalarımız Nürnberg Meydanı'ndaki bir kahvede veya onun evinde oluyordu.

Olberg, Sovyetler Birliği'ne yaptığı ilk yolculuktan önceki olaylara geçer:

"Sedov seyahatimle ilgili olarak benimle ilk kez, Troçki'nin Sovyet vatandaşlığından çıkarılması bağlamında, Troçki'nin 'çağrı'sından sonra konuştu. Bu 'çağrı'da Troçki, Stalin'in öldürmesi gerektiği üzerine düşünce geliştiriyordu. Bu, şu kelimelerle ifade edilmişti: '*Stalin ortadan kaldırılmalıdır.*'"

"Bu çağrının daktilo ile yazılmış bir nüshasını bana gösteren Sedov '*Artık görüyorsunuz, daha açık söylenemez. Bu diplomatik bir formülasyondur*' dedi. Bu arada bir dizi adamın Sovyetler Birliği'ne gönderilmesinin gerekliliğini anlattı. O zaman Sedov, Sovyetler Birliği'ne gitmem için öneride bulundu. Benim Rusça konuştuğumu biliyordu ve orada tutunabileceğinden emindi.

"Pasaport zorlukları çıktı. Vatansızdım ve bu yüzden vize alamıyordum. Ama bunu kısa zamanda yoluna koydum. Freid-

man adına düzenlenmiş bir pasaportu aldıktan sonra Sovyetler Birliği'ne gittim.

"Sovyetler Birliği'ne hareket etmeden önce, Sedov'la Kopenhag'a gidip Troçki'yi görmeye niyetliydim. Bu seyahatimiz gerçekleşmedi. Kopenhag'a Sedov'un eşi Susanne gitti. Dönüşünde Sedov'a Troçki'den bir mektup getirdi. Bu mektupta Troçki, *'Sovyetler Birliği'ne gitmem konusunda hemfikir olduğundan, üstlendiğim görevi başarıyla yerine getireceğimden umutlu olduğundan'* bahsediyordu. Sedov bu mektubu bana da gösterdi."

Vişinski: Friedman'la ilgili ne biliyorsunuz?

Olberg: Friedman Alman Troçkist örgütünün bir üyesiydi ve o da Sovyetler Birliği'ne gönderildi.

Vişinski: Friedman'ın Alman gizli polisiyle ilişki içinde olduğunu biliyor muydunuz?

Olberg: Bunu duydum.

Vişinski: Alman Troçkistlerinin Alman gizli polisiyle ilişkisi sistematik miydi?

Olberg: Evet, sistematikti ve bu Troçki'nin de onayıyla gerçekleşiyordu.

Vişinski: Bunun Troçki'nin bilgisi ve onayıyla gerçekleştiğini nereden biliyorsunuz?

Olberg: Bu bağlantılardan biri benim üstümden gerçekleşiyordu. Bağım Troçki'nin onayı ile örgütlenmişti.

Vişinski: Kişisel ilişkiniz kiminleydi?

Olberg: Faşist gizli polisle.

Vişinski: Yani Gestapo ile ilişkiniz olduğunu bizzat itiraf ettiğiniz söylenebilir mi?

Olberg: Buna itiraz etmiyorum. 1933 yılında Alman Troçkistleriyle Alman faşist polisinin örgütlü sistematik ilişkisi başladı.

Devamla sanık Olberg Sovyetler Birliği'ne yolculuğuyla doğrudan ilgili durumların ve olayların anlatımına geçer. O, Sovyetler Birliği'ne üç kez gitmişti.

Olberg ilk kez 1933 Mart'ının sonunda , Friedman adına çıkartılan sahte bir pasaportla Sovyetler Birliği'ne gider. Bu pasaportu Berlin'de temin etmişti. Sovyetler Birliği'nde 1933

Temmuz'unun sonuna kadar kalır. Yolculuğunun amacı, yoldaş Stalin'in öldürülmesinin hazırlığı ve uygulanmasıydı.

Olberg Sovyetler Birliği'ne geldikten sonra 1,5 ay Moskova'da saklanır. Sonra tarih öğretmeni olarak iş bulduğu Stalınabad'a gider. Askerlik hizmeti yükümlülüğüyle ilgili belgeleri olmadığından yurtdışına çıkmak zorunda kalır ve Prag'a gider.

Olberg, Prag'dan yazılı olarak Sedov'la ilişkiye geçer. Ona başarılı olamadığını bildirir. Sedov, umutsuzluğa kapılmamasını, daha iyi bir pasaport bulmak için çaba harcayacağını yanıt olarak bildirir.

Bu arada Olberg'in kendisi Prag'da bir pasaport bulmayı başarır. Prag'da yaşayan küçük kardeşi Paul Olberg, Gestapo ajanı Tukalevski ile ilişki içindeydi. Kardeşi, Olberg'i "*Tukalevski 'derdine' deva olabilir*" diye teselli eder.

Olberg: 1933'den sonra küçük kardeşimle beraber Tukalevski'ye gittik.

Vişinski: Bu Tukalevski de kim?

Olberg: Tukalevski Prag'daki Dışişleri Bakanlığı Slav Kütüphanesi yöneticisidir. Kardeşim onun faşist gizli polisin bir ajanı olduğunu söylemişti. Tukalevski ziyaret nedenimizden haberdardı. Bana gerekli olan belgeleri temin etmeye çalışacağını söyledi.

Olberg devam eder: "Sonra Paris'e Sedov'a bir mektup yazarak, Gestapo ajanının yaptığı teklifi ona anlattım. Böyle bir ajanla yapılacak anlaşmayı Troçki'nin onaylayıp onaylamayacağını bildirmesini rica ettim. Bir süre sonra Tukalevski'yle yaptığım anlaşmanın onaylandığını belirten bir yanıt aldım. Sedov büyük bir gizliliğin şart olduğunu, Troçkist örgütün hiçbir üyesinin bu anlaşmadan haberi olmaması gerektiğini yazıyordu."

Olberg, pasaportunu Tukalevski sayesinde, o sırada Prag'da bulunan Honduras Cumhuriyeti Berlin Başkonsolosu Lucas-Paradez'den Bend adlı biri aracılığıyla aldı.

Olberg: Bana pasaportu 13.000 Çekoslovak Kronu karşılığı sattı. Bu parayı Sedov'dan aldım.

Vişinski: Honduras Cumhuriyeti ile herhangi bir ilişkiniz

var mıydı?

Olberg: Hayır, hiçbir zaman.

Vişinski: İzin verin size pasaportu göstereyim. Bu, o pasaport mu? (Mahkeme memuru pasaportu gösterir.)

Olberg: Evet, bu. Onu gerçek bir konsolos Honduras Cumhuriyeti adına düzenledi. Bu cumhuriyet Orta Amerika'dadır.

Vişinski: Belki anne veya babanızın bu cumhuriyetle bir bağı vardı?

Olberg: Hayır.

Vişinski: Atalarınız?

Olberg: Hayır.

Vişinski: Nerelisiniz?

Olberg: Rigalı.

Olberg devam eder: "Bu kez Almanya üzerinden Sovyetler Birliği'ne gitmeye niyetliydim. Tukalevski Berlin'de Slomovitz ile buluşmamı tavsiye etti. Onu önceden tanıyordum. Tukalevski Berlin'li Troçkistlerin Gestapo ile anlaşma yaptıklarını, şayet Berlin'de Slomovitz ile buluşsam acil durumlarda ondan dayanışma ve yardım görebileceğimi söyledi.

"Berlin'e Slomovitz'e gittim. Bana şunu bildirdi: Benim orada olmadığım dönemde geriye sadece çok az bir kadro kalmış ve şimdi ya Troçkistlerin kendilerini tasfiye etmeleri ya da Alman faşistleriyle anlaşma yapmaları ikilemiyle karşı karşıya kalınmış. Anlaşmanın temelini, Sovyet Hükümeti ve SBKP(B) önderlerine karşı terör eylemleri hazırlanması ve uygulanması sorunu oluşturunuyordu. Troçki, Berlin'li Troçkistlerin Gestapo ile anlaşmasını bu şarta bağlıyordu ve Troçkistler gerçekten de özgür kaldılar.

"Berlin'li Troçkistler açısından Sovyet sisteminin yıkılması, Sovyet hükümetine karşı mücadele iki yollu olabilirdi. Ya müdahale yoluyla-ya da terör eylemleri yoluyla.

"Slomovitz, Kirov'un öldürülmesinin, Sovyetler Birliği'nde hükümet ve parti önderlerine karşı suikast düzenlemenin olası olduğunu gösterdiğini açıkladı.

"Slomovitz'in evinde Gestapo'nun bir mensubu ile karşılaştım. Slomovitz beni onunla tanıştırdı. Bana öncelikle Stalin'e

karşı suikast hazırlanmasında, şayet gerekli görülürse severek yardımcı olabileceğini bildirdi."

1935 Martında Olberg ikinci kez Sovyetler Birliği'ne gelir. Turist vizesinin süresi oldukça kısa olduğundan birkaç gün sonra Almanya'ya geri dönmek zorunda kalır ve bu kez de sonuç alınamaz. Almanya'da üç ay kalır. Sedov'dan yeni bir deneme için direktif alır ve 1935 Temmuzunda bir kez daha Sovyetler Birliği'ne gider.

Minsk'te kısa bir konaklamadan sonra Olberg Gorki'ye geçer. Orada Troçkist Yelin ve Fedotov ile ilişki kurar. Tutuklandığı güne kadar kalacak olduğu Gorki Pedagoji Enstitüsü'nde bir iş bulur. Burada Stalin'e yapılacak suikastın planı hazırlanır.

Vişinski: İkinci dönüşünüzden sonra da bir Honduras pasaportu aldınız?

Olberg: Ben ikinci kez de bir Honduras pasaportuyla gittim.

Vişinski: Siz bir turist vizesiyle buraya geldiniz?

Olberg: Evet, ama bir Honduras pasaportuyla.

Vişinski: Bu pasaportun süresini ikinci kez uzatmayı nasıl başardınız?

Olberg: Başarılı oldum...Bu zaman zarfında kardeşimin Sovyetler Birliği'ne geldiğini söylemeyi unuttum.

Vişinski: Burada bir eksik var. Kardeşiniz Paul Olberg hangi sıfatla Sovyetler Birliği'ne geldi.

Olberg: Onun Tukalevski'den hangi görevleri aldığını bilmiyorum. Onu, 'bana yardım etsin burada tutunabileyim' diye Sovyetler Birliği'ne çağırdım.

Vişinski: Tutunabilmeniz için size neden yardımcı olmak zorundaydı?

Olberg: O mühendistir. Kolaylıkla iş bulabilir. O, gerçek belgelere sahipti. Heerhalükarda benimki gibi hayali kağıtçıya değil.

Vişinski: Yani kardeşiniz, gerçek Alman pasaportuyla Sovyetler Birliği'ne geldi ve burada mühendis olarak kolayca tutunabildi?

Olberg: Evet.

Vişinski: Kardeşinizin Gestapo ile herhangi bir ilişkisi var mıydı?

Olberg: Tukalevski'nin ajanıydı.

Vişinski: Faşist polisin ajanı?

Olberg: Evet.

Vişinski: Troçkist örgütün tehlikeye maruz bırakılmaması üzerine Sedov'la konuşmanız ne zaman oldu?

Olberg: İkinci yolculuğumda. Bana eğer SSCB Devlet güvenlik organları tarafından yakalanacak olursam, terör eyleminin Troçki'nin emriyle yapıldığını hiçbir şart altında söylemememi, en azından Troçki'nin rolünü gizlemek için çaba harcamamı söyledi.

Vişinski: Onun tavsiyesine göre terör eyleminin örgütlenmesini kimin sırtına yıkmanız gerekiyordu?

Olberg: Beyaz gardistlerin (Çar döneminden kalma Rus karşı-devrimcileri çn.) ve Gestapo'nun.

Vişinski: Yani şu söylenebilir; Troçki ile oğlu Sedov aracılığıyla ilişki içinde olan siz, Sedov aracılığıyla Troçki'den aldığınız doğrudan emirle Troçki'nin ajanı olarak, Stalin yoldaşa karşı suikast hazırlamak ve bunu uygulamak üzere Sovyetler Birliği'ne gönderildiniz.

Olberg: Evet.

Vişinski: Bu işin başarıyla yerine getirmek için, kardeşiniz aracılığıyla Alman polisiyle de ilişki içindeydiniz.

Olberg: Evet, tam da öyle.

Vişinski: Şimdi terör eylemini nasıl hazırladığınızı anlatınız.

Olberg, Gorki'ye gelmeden önce Sedov'dan, SSCB'de illegal bir Troçkist örgütün olduğunu, yöneticilerinin de Smimov ve Maraçkovski olduğunu öğrendiğini, anlatır. Ayrıca, Sedov'un 'oldukça terörist' halli biri olarak bahsettiği Bakayev'i de bilmektedir.

Olberg, Gorki'ye gelmeden önce Fedotov'dan, terörist mücadele grubunun örgütlendiğini öğrenir. Olberg'e sadece suikast planının hazırlanması kalır.

Suikast 1 Mayıs 1936'da Moskova'da gerçekleştirilecekti.

Vişinski: Bu planı yerine getirmenizi engelleyen neydi?

Olberg: Tutuklama.

Vişinski: Sedov'u suikast hazırlığının seyri üzerine bilgilendirdiniz mi?

Olberg: Evet, birkaç kez. Slomovitz'in adresine yazdım ve ondan bir mektup aldım. Mektupta, "*Bizim ihtiyar arkadaş, diploma çalışmasının 1 Mayıs'ta teslim edilmesinde ısrar ediyor*" yazıyordu.

Vişinski: "*Diploma çalışması*" da ne oluyor?

Olberg: Bu Stalin'in öldürülmesidir.

Vişinski: Ve "*ihtiyar arkadaş*"?

Olberg: "*Ihtiyar arkadaş*" Troçki'dir.

SANIK BERMAN-YURİN'İN SORGULANMASI

Mahkeme sanık Berman-Yurin'in sorgulanmasına geçer.

Ulrich: Berman-Yurin! Yurtdışındayken Sovyetler Birliği'ne gelmeden önce hangi direktifi aldığınızı anlatınız.

Berman-Yurin: Troçki'den, Stalin'e karşı suikast yapmak üzere Sovyetler Birliği'ne gitme direktifini aldım. 1932 Kasım'ında Kopenhag'da Troçki'yle beraberdim. Buluşmayı Sedov ayarladı.

Yoldaş Vişinski'nin soruları üzerine Berman-Yurin, Sedov'la uzun yıllara varan tanışıklığını ve 1931'de başlayan terörist faaliyetini anlatır. Onu Sedov'la tanıştıran Alman Troçkistlerinin önderlerinden Grilevitz'dir.

Devamla Berman-Yurin, Sedov'la buluşmasından bahseder.

Berman-Yurin: Sedov'la bir dizi görüşmemiz oldu. Sedov, Komünist Parti'ye karşı mücadelenin Stalin'e karşı mücadeleye olduğu konusunu düzenli olarak işleyerek beni ikna etmeye çalıştı ve ikna da etti. 1931'in sonunda Sedov beni çağırarak, Moskova'ya seyahat ile bağlaım içinde; çok önemli bir görevi yerine getirebilecek, güvenilir bir Alman tanıyıp tanımadığımı sordu. Ona inanmış Troçkist olarak tanıdığım Alfred Kunt'un adını verdim.

Sedov'un önerisi üzerine Berman-Yurin Alfert Kunt'la buluşur. Ona Sedov'la yaptığı konuşmayı anlatır. Moskova'ya

gitme konusunda onayını alır. Görevi şundan ibaretti: Troçki'nin iki belgesi Moskova'da belli bir adrese gönderilecekti. Bunların arasında SSCB'de terörist illegal örgütün görevleri üzerine direktif de vardı. Alfred Kunt, Moskova'da Smimov ile bizzat ilişkiye geçecek ve ona bu iki belgeyi elden teslim edecekti.

Berman-Yurin: Belgelerden biri Troçki'nin uluslararası durum, özellikle de Almanya üzerine yeni direktiflerini içeriyordu. İkinci belgeyi çok dikkatli okudum. Sedov tarafından elle yazılmıştı. SSCB'deki Troçkist illegal örgütün görevleri üzerine direktifleri içermekteydi. Şöyle deniyordu: Kararlı ve en keskin mücadele yöntemlerine geçilmelidir. Bu bakımdan, Troçki'nin direktifleriyle hemfikir olan insanlar seçilmelidir. Parti saflarında Troçkist olarak tehlikeye maruz kalmış Troçkistlere özel dikkat edilmeli; örgüt gizlilik ilkesine sıkı sıkıya bağlı kalarak, birbiriyle ilişkisi olmayan küçük gruplar halinde örgütlenmelidir. Bu şekilde bir grubun yakalanması halinde bütün örgüt açığa çıkmamış olur.

Alfred Kunt, Ocak-Şubat 1932'de Moskova'ya gider. birkaç gün sonra, onun buluşma noktası olan eve belgeleri devrettiği ve kararlaştırıldığı gibi yanıt aldığı, Smimov ile ise, o Moskova dışında olduğunda bizzat görüşemediği haberi gelir. Kunt, Moskova yakınlarına yerleştiğini, işinde başarı sağladığını ve *"meselenin iyi gittiğini"* de bildirir.

Berman-Yurin, Troçki'yle hangi şartlarda buluştuğunu, Kopenhag'daki görüşmelerinin nasıl olduğunu kapsamlı olarak anlatmaya geçer.

Berman-Yurin: Kasım 1932'de Sedov'la bir görüşmemiz oldu. Bunu çok iyi hatırlıyorum. Çünkü, Sedov ilk kez o görüşmede SBKP(B) önderlerinin öldürülmelerinin hazırlığının gerekliliğiyle ilgili konuşmuştu. Kararsız olduğumu anlایınca, bana, *"Troçki yakında Kopenhag'da olacak, görüşmek için oraya gitmek ister misin"* diye sordu. Elbette, görüşmek istediğimi söyledim.

Kopenhag'a sabahtan vardım. 1932 Kasım'ının so-

nuydu (25-28 Kasım arasında bir gün). İstasyonda, beni Troçki'nin yanına götürecek olan Grelevitz tarafından bekleniyordum. Grelevitz beni Troçki'yle tanıştırdıktan sonra gitti. Ben odada Troçki'yle yalnız kaldım.

Şimdi Troçki'yle yaptığımız konuşmalara geçiyorum. Onunla iki kez buluştum. Benim geçmiş faaliyetimle ilgili nabzımı yoklamaya çalıştı, *"Niçin Troçkizmi savunduğunuzu"* sordu. Ona kapsamlı olarak bilgi verdim. Bundan sonra Troçki Sovyet sorunlarına geçti. Şöyle dedi: *"Esas sorun Stalin sorunudur. Stalin fiziki olarak yok edilmelidir"* Diğer mücadele yöntemlerinin şimdi etkisiz olduğundan bahisle, *"Bu tarihi göreve hazır, kendini feda etmeye kararlı insanlara gereksinim olduğunu"* söyledi.

Böylece Troçki ile ilk görüşme sonuçlandı. Troçki gitti. Berman-Yurin onun evinde kaldı ve geri dönüşünü bekledi.

Berman-Yurin: Akşam konuşmamıza devam ettik. Troçki'ye, bireysel terörle Marksizmin nasıl birleştirilebileceğini sordum. Bana sorunlara dogmatik yaklaşmamamı, Sovyetler Birliği'nde Marks'ın önceden göremeyeceği bir durumun oluştuğunu söyledi. Devamla, Stalin'in dışında Kaganoviç ve Voroşilov'un da öldürülmesi gerektiğini söyledi.

Vişinski: Troçki terörizm dışında başka hangi konulara değindi?

Berman-Yurin: Troçki, Sovyetler Birliği'ne karşı yapılacak bir müdahale halinde doğacak durumla ilgili görüşünü belirtti. O tamamen yıkıcı bir konum alıyordu; *"Troçkistler orduya girmelidirler ama Sovyetler Birliği'ni savunmak için değil"* dedi.

Vişinski: Sizi ikna etti mi?

Berman-Yurin: Konuşma sırasında odada sinirli bir şekilde volta atıyordu ve Stalin'den büyük bir kinle söz ediyordu.

Vişinski: Ona katıldınız mı?

Berman-Yurin: Evet.

Vişinski: Böylelikle konuşmanız son buldu.

Berman-Yurin: Troçki'yle şu konuda da konuştuk. Ona ona-

yımı verdikten sonra bana Moskova'ya gitmek için hazırlanmamı, Komintern'de ilişkilere sahip olacağım için, terör eylemini bu bağlamda hazırlamam gerektiğini söyledi.

Vişinski: Troçki size genel talimatlar vermedi, bilakis görevinizi somutlaştırdı da?

Berman-Yurin: O, herkesçe duyulması için, "*Stalin'e suikast mümkünse Komintern Plenumu veya Kongresi sırasında yapılmalıdır*" dedi. Bu, Troçki'ye göre, "*Sovyetler Birliği dışında da büyük yankı uyandıracak ve bütün dünyada bir kitle hareketine yolaçacak*"mış, "*Dünya çapında tarihi ve siyasi bir olay olacak*"mış.

Troçki, Moskova'da hiçbir Troçkistle ilişkiye geçmem ve bağımsız çalışmam gerektiğini söyledi. Moskova'da kimseyi tanımadığımı ve bu şartlarda hareket etmemin zor olacağını söyledim. Fritz David adlı bir tanıdığımın olduğunu ve onunla ilişkiye geçip geçemeyeceğimi sordum. Troçki bu soruyu somutlaştırmak için Sedov'u görevlendireceği, onun da bana bununla ilgili uygun direktifler vereceği yanıtını verdi.

Konuşma 1932 Kasım'ının sonunda gerçekleşti. Berman-Yurin Mart 1933'de Moskova'ya gitti. Hareketinden önce Sedov ona Fritz David ile ilişkiye geçmesi ve onunla beraber suikasti hazırlaması direktifini verir. Moskova'ya gelişinden hemen sonra Berman-Yurin, Fritz David'le buluşur. Beraberce suikast planını konuşurlar ve hazırlıklara başlarlar. Önceleri Stalin'e karşı suikastın Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi XIII. Plenumu'nda yapılması tasarlanır. Fritz David, Stalin'e atış edecek olan Berman-Yurin için bir giriş kartı temin etmeye çalışır. Ama Plenum'un arifesinde Berman-Yurin için giriş kartının sağlanamayacağı anlaşılır ve tasarı sonuçsuz kalır. Stalin'in öldürülmesinin Komintern Kongresi'ne kadar ertelenmesi kararlaştırılır.

Berman-Yurin: Kongre, Eylül 1934'de yapılacaktı. Browning marka silahı ve mermilerini saklasın diye Fritz David'e verdim. Ama Kongre'nin açılışından önce Fritz David bana, bu kez de kart elde edemediğini, fakat ken-

disinin Kongre'de hazır bulunacağını bildirdi. Suikasti onun gerçekleştirmesini kararlaştırdık.

Birkaç gün sonra Fritz David ile buluştum. Ateş edemediğini söyledi. Oturduğu loca çok kalabalıkmış ve ateş etmeye olanak bulamamış. Böylelikle bu plan da başarısızlığa uğramış oluyordu.

Aralık'ta Fritz David bana, Sedov ve Troçki'den bir kurye geldiğini, suikastın niçin gerçekleştirilmediği üzerine açıklama istediğini bildirdi. Fritz David kuryeyi ayrıntılı olarak bilgilendirir ve şu direktifi alır; *"Başka bir fırsat değerlendirilmelidir. Eylem hazırlıkları hızlandırılmalıdır"*. Benim veya Fritz David'in ne pahasına olursa olsun girmeyi başarabileceğimiz herhangi bir görüşme veya kabul kullanılarak, orada Stalin öldürülmeliydi.

Mayıs 1936'da Fritz David bana, Troçki'nin bir kuryesinin yeniden geldiğini; onun, oldukça sert konuşan, bizi faaliyetsizlikle, kararsızlıkla, cesaret eksikliğiyle suçlayan ve kelimenin tam anlamıyla, Stalin'i öldürmek için her türlü fırsatın değerlendirilmesinin gerektiğini; *"acele edilmelidir, kaybedilecek zaman yoktur"* diyen bir Alman olduğunu bildirir. 1936 Mayıs'ı sonunda tutuklandım ve böylelikle terörist faaliyetim kesildi.

Berman-Yurin'in sorgulanmasının sonunda yoldaş Vişinski, bir kez daha sanığa, Sedov ile yaptığı görüşmeler üzerine sorular yöneltir. Berman, Sedov'la 1931'in sonuyla 1933 Mart'ı arasında tekrar tekrar buluştuğunu söyler.

Vişinski: Hem Troçki hem de Sedov önünüze terör konusunu koydular ve bunu onaylamanız için sizi etkilediler?

Berman-Yurin: Tamamen doğru.

Vişinski: Mutabık olduğunuzu açıkladınız ve Troçki tarafından gönderildiniz.

Berman-Yurin: Sedov aracılığıyla Troçki tarafından.

20 Ağustos'taki akşam celsesi sanık Berman-Yurin'in sorgulanmasıyla kapanır.

SABAH CELSESİ: 21 AĞUSTOS 1936

SANIK GOLZMAN'IN SORGULANMASI

21 Ağustos sabah celsesi sanık Golzman'ın sorgulanmasıyla başlar.

Golzman, Troçkist karşı-devrimci örgütün aktif üyelerinden biridir. O, SSCB'de Troçkist merkezin yöneticisi olan Smimov'la kişisel ilişki içindeydi. Smimov'un direktifiyle yurtdışındaki Troçkist merkez ile bağlantıyı sağlıyordu.

1932 yılında bizzat Troçki'den Sovyet Hükümeti ve önderlerine karşı terör eylemleri hazırlamak için direktif alır.

Golzman, Smimov'u 1918'den beri tanıdığını söyler. 1926 yılında Golzman, Troçkist örgüte katılır. Sonra Troçkistlerden şeklen ayrılmasına rağmen, Troçkistler ile özellikle de Smimov ile buluşmaya devam eder. İlegal Troçkist faaliyetini inkar etmeye çalışan Golzman, yoldaş Vişinski'nin yönelttiği soruları yanıtlarken, 1931'de Smimov'la sokakta "tesadüfen" karşılaştığını söyler. Bu karşılaşmada Smimov ona annesinin evinde buluşmalarını önermiş.

1932 yılında Golzman bir buluşmalarında Smimov'a, resmi bir iş için yakında yurtdışına gönderileceğini ama kendisinin gitmek istemediğini söylemiş. Smimov ona gitmesini tavsiye etmiş. Bunun üzerine Golzman resmi görevli olarak yurtdışına gitmeye karar vermiş. Smimov Golzman'a gitmeden önce kendisine uğramasını önermiş.

Golzman ve Smimov'un çaprazlama sorgulanmasıyla; Smimov'un gizlilik konusunda Golzman'ın üzerine titrediği ve onu özel gizli görevler için kullandığı belirler.

Vişinski: Size soruyorum! Smimov'un yönetiminde faaliyet gösteren gizli Troçkist örgütün üyesi miydiniz? Kendinizi burada, Proleter mahkeme önünde suçlu olarak görüyor musunuz?

Golzman: Evet.

Diğer taraftan savcı, Smimov'un annesinin evindeki buluşmanın tesadüfi olmadığını ve bu evi Golzman ve Smimov'un devamlı buluşma yeri olarak kullandıklarını belirler. Smimov ve Golzman'ın, Smimov'un annesinin evindeki buluşmalarının yakın şartlarını şaptamak amacıyla yoldaş Vişinski, Golzman'a bir dizi soru yöneltir.

Vişinski: Öyleyse siz, Smimov'u belli zamanlarda annesinin evinde bulacağınızı biliyordunuz.?

Golzman: Evet.

Vişinski: Bu randevu yeri Troçkist Smimov için miydi?

Golzman: Anlaşılabacağı gibi evet.

Sanık Golzman, Troçkist merkezin emriyle Parti'de gizli Troçkist olarak kaldığı gerçeğini çürütmeyi başaramadı.

Vişinski: Siz, şeklen Parti'deydiniz.

Golzman: Evet.

Vişinski: Aynı zamanda Troçkisttiniz.

Golzman: Troçkist

Vişinski: Ve...

Golzman: Karşı-devrimci.

Vişinski: Ve ikiyüzlü.

Golzman: Evet.

Yurtdışına hareketinden önce Golzman, randevu yerine gider ve orada Smimov'la karşılaşır. Smimov, Berlin'de Sedov'u aramasını, şimdi vereceği raporu Troçki'ye iletmek üzere Sedov'a vermesini söyler. Her iki sanığında doğruladığı gibi rapor, bizzat Sedov'a Troçki'ye iletmek üzere verilecektir. Smimov Sedov'la ilişkiye geçmesi için Golzman'a bir telefon numarası verir, parolayı da bildirir. Parola "*Galya'dan selam getiriyorum.*"

Devamla ifadelerden, Smimov'un Golzman'a Troçki'yle mektuplaşmak için bir de şifre verdiği, bu şifre için "*Binbir Gece*" kitabının belli sayfalarının kullanıldığı açığa çıkar.

Golzman anlatmaya devam eder, Berlin'e (1933) vardktan sonra Sedov'a telefon eder ve hayvanat bahçesi yakınlarında bir yerde buluşmak için sözleşirler. Birbirlerini tanımadıkla-

ından biri eline "**Berliner Tageblatt**"'ın bir sayısını, diğeri de "**Vorwaerts**"'ı tutmak üzere anlaşırlar. Sedov, '*otomobile binelim*' önerisinde bulunur.

Golzman: Yola koyulduk. Sokağını hatırlamıyorum. Sedov beni kimsenin olmadığı bir eve götürdü. Dördüncü kat-taydı. Raporu ve şifreyi ona verdim. Bu şekilde onunda dört ay içinde altı veya sekiz defa buluştum. Kasımda Sedov'u bir daha aradım ve buluştuk. Sedov bana, 'Sovyetler Birliği'ne gitmeye hazırlandığınıza göre, Kopenhag'a babamı görmeye gitsek iyi olur' dedi.

Vişinski: Yani?

Golzman: Yani Troçki.

Vişinski: Gittiniz mi?

Golzman: Kabul ettiğimi açıkladım. Ama gizlilik nedeniyle Kopenhag'da, Bristol Oteli'nin lobisinde buluşmak üzere anlaştık. İstasyondan doğruca otele gittim ve Sedov'la karşılaştım. Sabah saat 10'a doğru Troçki'ye gittik. Troçki'yle görüşmemizde o, daha çok parti kitlesinin ruh haline ve Stalin'e karşı tutumuna ilgi gösteriyordu. Aynı gün Kopenhag'dan ayrılacağımı ve SSCB'ye gideceğimi söyledim. Bunun üzerine Troçki, oldukça sinirli bir şekilde ve odada volta atarak Smimov için bir mektup hazırladığını, aynı gün gideceğim için onu tamamlamayacağını söyledi. Troçki'yle görüşmemiz tamamıyla ikimiz arasında geçti. Troçki'nin oğlu Sedov sık sık geldi ve gitti.

Golzman görüşmenin devamında Troçki'nin "*Stalin yok edilmelidir*" dediğini söyler.

Vişinski: "*Stalin yoke dilmelidir*" ne anlama geliyor? Bunu açıklar mısın?

Golzman: Açıklayacağım. Troçki ayrıca "*Şayet Stalin yok edilirse, Troçkistlerin SBKP(B) önderliğini ele geçirmeleri ve iktidara gelmeleri mümkün olur*" dedi. Stalin'i yok etmenin tek yolunun terör olduğunu söyledi.

Vişinski: Troçki bunu doğrudan bu şekilde mi söyledi?

Golzman: Evet. Söylediği gibi, bunun için sorumlu ve uygun kadrolar seçilmeliymiş ve benim bunu Smimov'a

iletmemi, bu konuda da kimseyle konuşulmamasını söyledi.

Vişinski: Sadece Smirnov'a?

Golzman: Evet. Bu anda Sedov odaya girdi ve konuşmayı bitirmemiz için sıkıştırmaya başladı. Böylece konuşmamız sona erdi ve odayı terkettim.

Vişinski: Demek ki Troçki size esas görevin Stalin'i öldürmek olduğunu söyledi. Bunu tam olarak hatırlıyor musunuz?

Golzman: Evet.

Vişinski: Demek ki Troçki'nin direktifi bundan ibaretti?

Golzman: Evet. Troçki bu direktifi yazılı olarak kaleme alamadı ve sözlü olarak verdi. Moskova'ya geldikten sonra anlamına sadık olarak ilettim.

Vişinski: Bu Troçki'nin şifahi bir direktifiydi?

Golzman: Evet.

Sorgulamanın devamında Golzman, sorumluluktan kaçmaya çalışır. Terör sorunda Troçki'nin görüşünü paylaşmadığını açıklar. Sanığın SSCB'ye döndükten sonra da İllegal Troçkist örgütte kalmaya ve Troçkistlerle buluşmaya devam ettiği kanıtlanır.

Vişinski: Biz, Smirnov'un bir süre sonra sizin aracılığınız olmadan da terör üzerine direktifler aldığını biliyoruz. Sizi bu direktiflerden haberdar olmakla suçluyorum. Siz Troçkistleri, teröre yöneldiklerini biliyordunuz ve bu şartlarda Troçkist olarak kaldınız?

Golzman: Evet.

Vişinski: Demek ki siz, Troçkistlerle ilişkiye devam ettiniz.

Golzman: Evet.

Vişinski: Demek ki siz, Troçkist örgütün üyesi olmaya devam ettiniz?

Golzman: Evet.

SANIK N. LURİE'NİN SORGULANMASI

Sanık Nathan Lurie sorgulanır. O, terör eylemcisi olarak

Troçkist örgütün özel direktifiyle Berlin'den SSCB'ye gelmiştir. Onun bütün Troçkist faaliyeti —başlangıcı 1927— Sovyet iktidarını yıkmaya yönelikti.

Vişinski: Terörist olduktan sonra öncelikle kiminle dostluk kurdunuz?

N.Lurie: Moisey Lurie ile.

Vişinski: Bu yaklaşım ne zaman oldu?

N.Lurie: 1927 Yazının sonunda.

Vişinski: Siz de terörist ruh hali, niyetler, terörist planlar ne zaman gelişti?

N.Lurie: Almanya'da Troçkist örgütle geçirdiğim yıllar boyunca —Troçkist örgüt beni böyle eğitti— içimde Stalin'e ve SBKP(B)'nin önderliğine karşı kinle doldum. 1932'nin başında Moisey Lurie bana, SSCB'ye gitmek ve orada terörist faaliyette bulunmak için zamanın geldiğini söyledi. Onun bu direktifi benim için beklenmeyen şey değildi. Bu daha önceki faaliyetin doğal sonucuydu. Nisan 1932'de Sovyetler Birliği'ne, Almanya'dan tanıdığım Troçkistlerle ilişkiye geçmek ve birlikte terörist faaliyet geliştirmek için geldim.

N.Lurie, Moskova'da öncelikle Almanya'dan tanıdığı Troçkistler Konstant ve Lipşitz ile ilişki kurar.

N.Lurie: Konstant'a, Troçkist örgütten M.Lurie aracılığıyla aldığım emirden bahsettim. Konstant bunun kendisi için yeni bir şey olmadığını söyledi. Onlar da terör üzerine talimat almışlar. Hatta fiilen direktifin gerçekleştirilmesine geçmişler. Bana bir terörist gruplarının olduğunu, bu grupta kendisinden başka Lipşitz'in ve bir Alman mimar-mühendis Franz Veiz'in olduğunu söyledi.

Vişinski: Franz Veiz kim?

N.Lurie: Franz Veiz Alman Nasyonal Sosyalist Parti üyesidir. SSCB'ye, Koruma Alayı'nın (SS) Kurmay Başkanı olan Himmler'in —Himmler sonradan Gestapo'nun şefi olur— emriyle gelmişti.

Vişinski: Franz Veiz onun temsilcisi miydi?

N.Lurie: Franz Veiz, Himmler'in emriyle terör eylemlerini

icra etmek için SSCB'ye gelmişti.

Vişinski: Bunu nereden biliyorsunuz?

N.Lurie: Bundan bana önce Konstant sonra da bizzat Franz Veiz bahsetti.

Terör grubunun başında Bir Gestapo ajanının bulunması, N.Lurie ve onun Troçkist hempalarını en ufak bir şekilde hayrete düşürmüyordu.

N.Lurie şöyle der: "Şu sonuca vardım. Troçkistler silahlı mücadeleyi seçmişlerse bunun bir mantığı vardır. Bu konuda yardımcı olmak için bir faşist hizmetini sunuyorsa bu kabul edilmelidir. Franz Veiz ile ilişkiyi sürdürdüm. Onun fiili yönetimi altında çalıştım."

Ağustos 1932'de Franz Veiz, N.Lurie'ye SSCB Savunma Halk Komiseri yoldaş Vorosilov'a suikast düzenlemek için uygun bir fırsat doğduğunu bildirir.

Terörist grup, eyleme geçmek için, faşist gizli polisin ajanlarından emir alır. M.Lurie grubu yoldaş Vorosilov'a suikast düzenlemek için uzun süre hazırlık yapar.

Mahkeme Başkanı: Yoldaş Vorosilov'a karşı suikast hazırlığı sırasında uzun süre yoldaş Vorosilov'un arabasıyla çıkışını ve arabasını gözetlemekle meşgul oldunuz mu? Yoldaş Vorosilov'a karşı suikast hazırlığı için ne kadar zaman uğraştınız?

N.Lurie: Bu konuyla Eylül 1932'den 1933'ün başına kadar meşgul olduk.

Mahkeme Başkanı: İfadelerinize bakılırsa, çeşitli kereler silahlı olarak, Frunse Sokağına ve etrafındaki sokaklara gittiniz?

N.Lurie: Evet.

Mahkeme Başkanı: Üçlü grubun hepsi silahlanmış mıydı?

N.Lurie: Evet.

Mahkeme Başkanı: Uygun bir fırsat olsaydı suikasti gerçekleştirmiş olacaktınız. Bunu niçin başaramadınız?

N.Lurie: Vorosilov'un arabasını gördük. Ama o çok hızlı gidiyordu. Hızlı giden bir arabaya ateş etmek faydasızdı. Bunun anlamsız olacağı sonucuna vardık.

Mahkeme Başkanı: Yoldaş Voroşilov'un arabasını görmeyi başardınız mı?

N.Lurie: Arabayı hem ben, hem de grubumuzun diğer bir üyesi Paul Lipşitz gördü.

Mahkeme Başkanı: Sonra siz, yoldaş Voroşilov'un arabasını gözetlemekten vazgeçtiniz.?

N.Lurie: Evet.

Mahkeme Başkanı: Hangi düşünceden dolayı?

N.Lurie: Çünkü, tabancayla ateş etmenin anlamsız olduğuna karar verdik.

Mahkeme Başkanı: Bundan sonra dikkatinizi neye yönelttiniz?

N.Lurie: Patlayıcı madde sağlamaya.

Mahkeme Başkanı: Nasıl bir terör eylemi yapmayı planladınız?

N.Lurie: Bombalı terör eylemi.

Mahkeme Başkanı: Dikkatinizi bombalı suikast düzenlemeye çevirdiğinizi söylediniz. Kime karşı?

N.Lurie: Voroşilov'a karşı.

Mahkeme Başkanı: Sokakta mı yoksa kapalı bir yerde mi?

N.Lurie: Sokakta.

N.Lurie, Temmuz 1933'te operatör olarak çalışmak üzere Tscheljabinsk'e gönderilir.

N.Lurie, Tscheljabinsk'te de faaliyetine devam eder. Mahkemeye (Kaganoviç ve Ordşonikidse yoldaşların Tscheljabinski'ye ne zaman geleceklerini bildiği için) onlarla işletmede karşılaşmayı ve terör eylemini icra etmeyi denediğini, ama başarılı olamadığını söyler.

Ocak 1936'da N.Lurie Tscheljabinski'den ayrılır. Bilimsel amaçlar için Leningrad'a gönderilir. Moskova'dan geçerken M. Lurie'yi arar, M.Lurie ona, yoldaş Şdanov'a karşı suikast düzenleme direktifini verir.

Mahkeme Başkanı: Moisey Lurie size 1934, 1935, 1936 yılları boyunca hangi terörist direktifleri verdi?

N.Lurie: Ona Ordşonikidse ve Kaganoviç'e karşı suikast planladığımdan bahsettim. Ama daha sonraları o beni

Ocak 1936'da Leningrad'taki 1 Mayıs gösterisi sırasında Şdanov'a ateş etmem için görevlendirdi.

Mahkeme Başkanı: Böylesi direktifler aldığınıza göre Moisey Lurie'yi yöneticiniz olarak görüyor musunuz?

N.Lurie: Evet.

Mahkeme Başkanı: Leningrad'a gelirken M.Lurie'nin direktiflerini yerine getirmeyi üstlendiniz mi?

N.Lurie: Mayıs gösterisine katılacağımı ve fırsat doğarsa bu direktifi yerine getirmeye çalışacağımı biliyordum.

Mahkeme Başkanı: Gösteriye katıldınız mı?

N.Lurie: Evet.

Mahkeme Başkanı: Silahlı mıydınız?

N.Lurie: Evet bir tabanca ile.

Mahkeme Başkanı: Silahı kimden aldınız?

N.Lurie: O, Konstant'taydı.

Mahkeme Başkanı: Bu silahı ne zaman üstünüze aldınız?

N.Lurie: Mart 1936'da.

Mahkeme Başkanı: Nasıl bir tabancaydı?

N.Lurie: Browning'ti.

Mahkeme Başkanı: Nasıl bir brovning? Orta boyda mı?

N.Lurie: Evet.

Mahkeme Başkanı: Kortejde, Unitzki Meydanı'na varmayı başardınız mı?

N.Lurie: Evet.

Mahkeme Başkanı: Şdanov suikastini gerçekleştirme de niçin başarılı olamadınız?

N.Lurie: Çok uzaktan geçip gittik.

SANIK M.LURİE'NİN SORGULANMASI

Başkanın sorusu üzerine M.Lurie önsoruşturmada verdiği ifadeleri bütünüyle kabul ettiğini açıklar.

Vişinski: Sanık Lurie, terörist faaliyetinizde hangi somut adımları attığınızı lütfen söyler misiniz?

M.Lurie: 4 Mart 1933'te Berlin'den Moskova'ya hareket ettiğimde direktif karakterinde bir görev almıştım. Bu görevi Ruth Fischer ve Maslov'dan almıştım. Ama gerçek-

te Troçki'den kaynaklanan bir görevdi. Ruth Fischer ile 1924'ten beri (Zinovyev grubundaki çalışmayla 1925'den beri), Maslov ile de 1927'den yani Moskova'dan Berlin'e gitmemden beri ilişki içindeydim. Görevimin karakteri şöyleydi: Troçki, Sovyet Mükümeti ve SBKP(B) önderlerine, özellikle de Stalin'e karşı terör eylemlerinin hızlandırılması gerekliliği düşüncesinde ve bunda ısrar ediyor. Biz, yani Maslov ve Ruth Fischer, Troçki'nin bu görüşüyle dayanışma içindeyiz. Söylediğim gibi bu direktifi Ruth Fischer ve Maslov'dan 4 Mart 1933'te bizzat ve sözlü olarak aldım.

Vişinski: Sizden bu yöndeki pratik adımlarınızı anlatmanızı bekliyorum.

M.Lurie: 9 Mart 1933'te Moskova'ya gelince bu direktifi belirlenen kurallar dahilinde Zinovyev'in Berlin'deki eski şahsi gözlemcisi A.V. Gerzberg'e ilettim. Zinovyev adına hareket eden Gerzberg'le 1927 Kasım'ından, 1931 sonunda Moskova'ya hareket edişine kadar ilişki içindeydim.

Bu direktifi Nisan'ın ilk yarısında ilettim. Gerzberg direktifi aldı ve "Troçki'nin, Ruth Fischer'in ve Maslov'un bu direktifinin, ülkede bizim merkezin (Zinovyevistlerin çn.) mevcut benzeri bir direktifiyle uyumluluk içinde olduğunu" söyledi. Savcı sanığa terör eylemlerinde oynadığı rolle ilgili sorular sorar. M.Lurie bunlara yanıt olarak, Zinovyev ile yaptığı üç buluşma hakkında bilgi verir. 1934 Ağustos'unun başında Zinovyev'in evinde gerçekleşen bu görüşmelerin birinde Lurie, Zinovyev'i, Ruth Fisher ve Maslov aracılığıyla aldığı, terör eylemlerinin hazırlığı, özel olarak da 'adaşı Nathan Lurie grubunun faaliyetini içeren Troçki'nin direktifi üzerine ayrıntılı olarak bilgilendirir.

Vişinski: Söyleyiniz lütfen. Nathan Lurie ile ilişki içinde miydiniz?

M.Lurie: Evet. Nathan Lurie ile aşağı yukarı 1933 Nisan'ından 2 Ocak 1936'ya kadar ilişki içindeydim.

Vişinski: Nathan Lurie'yi yasadışı Troçkist örgütün bir üyesi olarak mı tanıyordunuz?

M.Lurie: Öyle.

Vişinski: O halde, Nathan Lurie'nin bir dizi terör eyleminin hazırlığıyla uğraştığını biliyordunuz?

M.Lurie: Tamamen doğru.

Devamla M.Lurie, yoldaş Ordşonikidse'ye karşı örgütlediği bir suikasti anlatır. Bu suikast yoldaş Ordshonikidse'nin Tscheljabinsk traktör işlenmelerinde bulunduğu sırada gerçekleştirilecekti. Bu amaç için M.Lurie, Tscheljabinsk traktör işletmelerine giden N.Lurie'ye, yoldaş Ordshonikidse'nin işletmelerdeki muhtemel hazır bulunuşunu terör eyleminin gerçekleştirilmesi için kullanma emrini verir.

Vişinski: Terör eylemlerini gerçekleştirmek için daha hangi tedbirlere katıldınız?

M.Lurie: Şdanov'a karşı suikastin hazırlığına katıldım.

Sanık 2 Ocak 1936'da Nathan Lurie'ye yoldaş Şdanov'a karşı terör eyleminin örgütlenmesi için somut direktifi nasıl ilettiğini ve ayrıca ona randevu yerleri vereceğine ve onu Leningrad'ta Seidel'in terör grubuyla ilişkiye geçireceğine söz verdiğini kapsamlı olarak anlatır.

Devamla yoldaş Vişinski, M.Lurie'ye ifadesine daha ekleyeceği bir şeyin olup olmadığını sorar.

M.Lurie: Nathan Lurie'nin ifadelerine ve benim Zinovyev ile Veiz grubu üzerine önemli konuşmamın içeriği üzerine bazı eklemeler getirebilirim. Nathan Lurie bana, Veiz tarafından örgütlenmiş olan terör grubunun faaliyeti üzerine somut bilgi verdi. Böyle bir müttefik üzerine şaşkınlığımı fark eden Nathan Lurie, bu konuda tavrımın nasıl olduğunu sordu. Burada benim tavrımın rol oynamadığını, bu konuyu derhal gereken yere ileteceğimi cevabi olarak söyledim. Nathan Lurie'ye "şâyet sen red cevabı almazsan, bu merkezin bilgisi dahilinde çalışıyorsun anlamına gelir." dedim.

Vişinski: Özel olarak kimi hedef alıyordunuz?

M.Lurie: Zinovyev'in özel güvenilir adamı H. W. Gerzberg

ile ilişki içindeydim. Nathan Lurie benden red cevabı almadı. Faşist Franz Veiz tarafından örgütlenen Nathan Lurie grubu, Nathan Lurie ile konuşmamdan beri yani Nisan 1933'ten beri bizzat Zinovyev'in ve merkezin bilgisi ve şüphesiz ki rızasıyla çalışıyordu.

Vişinski: Öyleyse siz, uzun zamandan beri illegal Troçkist örgütün üyesi olduğunuzu kabul ediyorsunuz.

M.Lurie: Evet. Bunu bütün kapsamıyla itiraf ediyorum.

Vişinski: Bu örgüt terörist amaçlar mı güdüyordu?

M.Lurie: Böyle bir direktif getirdiğimi itiraf ederim.

Vişinski: Terör üzerine Troçki'nin direktiflerini Ruth Fischer ve Maslov aracılığıyla aldığınızı ve Zinovyev'e ilettiğinizi doğruluyor musunuz?

M.Lurie: Evet.

Vişinski: Direktifin iletildiğini biliyor musunuz?

M.Lurie: Biliyorum.

Vişinski: Siz Nathan Lurie ve aynı zamanda faşist ajan Franz Veiz ile ilişki içindeydiniz?

M.Lurie: Evet.

Vişinski: Nathan Lurie ile birlikte bir dizi suikast hazırladınız ve yoldaş Stalin'e suikast hazırlanması için direktif verdiniz?

M.Lurie: Hazırlıklara katılmadım ama suikast direktifini ilettim.

Vişinski: Ordşonikidze ve Şdanov'a karşı suikast hazırlanması için emir verdiniz. Bu arada sadece emir vermediniz, bilakis ilişkilere de dikkati çektiniz?

M.Lurie: Evet. Nathan Lurie'ye, benden bir randevu daha alacağını söyledim.

SANIK TER-VAĞANYAN'IN SORGULANMASI

Mahkemé sanık Ter-Vaganyan'ın sorgulanmasına geçer.

Savcı yoldaş Vişinski'nin sorularının cevaplandırılmasında sanık Ter-Vaganyan, Troçkist-Zinovyevist Merkez'in örgütleyicilerinden biri olduğunu, bu merkezin Troçki'nin terör üzerine direktifi temelinde örgütlendiğini itiraf eder.

Vişinski: Merkezin örgütleyicilerinden biri olarak o zaman size iletilen direktif mi?

Ter-Vaganyan: Evet.

Vişinski: Belli terör eylemlerinin hazırlanmasıyla bizzat ilgilendiğinizi itiraf ediyorsunuz?

Ter-Vaganyan: Terör eylemlerinin hazırlanması ile uğraşmadım, ama merkezin çalışmasına katıldım.

Vişinski: Terörist çalışmaya?

Ter-Vaganyan: Bütün çalışma teröristti.

Vişinski: 14 Ağustos'taki sorgulamanızda şunları açıkladınız: *"Bu yılın 16 Temmuz'undaki ifademde ayrıntılı olarak bahsettiğim Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'e bağlı kişilerden —Smirnov, Mraçkovski, Zinovyev ve Kamenev— fiilen terör grubunun örgütlenmesini yönetimini yönlendiriyorlardı."* Bunu doğruluyor musunuz?

Ter-Vaganyan: Evet.

Vişinski: Ve ilave ettiniz *"Şahsen ben Kamenev ve Smirnov'un direktifleriyle çalışıyordum."* Bunu doğruluyor musunuz?

Ter-Vaganyan: Evet.

Vişinski: Smimov 1931 yılında zora dayanan mücadele metodlarına eğilimli miydi?

Ter-Vaganyan: Evet. Çevresinde olan bütün Troçkistler gibi.

Devamla ifadesinde, Transkafkasya'dan Moskova'ya dönüşünden bahseden Ter-Vaganyan, şahit Safonova'nın ifadesini (Safonova, Ter-Vaganyan'a, Smirnov'un yurtdışına seyahati üzerine ve Smirnov'un Sedov ile buluşmaları üzerine bilgi verir) doğrular.

Ter-Vaganyan şöyle der: "Terör üzerine bu direktifin Sedov'un şahsi düşüncesi olmasının söz konusu olmadığını söylemeliyim. Şayet Safonova bana, *'Bu, Sedov'un şahsi düşüncesi'* deseydi, onunla birlikte buna bir fıkraya güler gibi gülerdik. Smirnov geri döndüğünde bana ve Safonova'ya, anlatımını tekrarladı."

Yoldaş Vişinski'nin, *"Smirnov hangi nedenden dolayı bu olayı inkar ediyor?"* sorusu üzerine Ter-Vaganyan mahkeme-

ye şunu açıklar: "Smirnov mahkeme önünde gerçeği olduğu gibi söylemekten korkuyor. Çünkü o gerçekleri anlatırsa, terörle ilişkisi olan bir dizi kişinin adını vermek zorunda kalacak." Ter-Vaganyan, Smirnov'un 1928'den beri Gürcü (doğru yoldan) sapanlarla sistematik olarak ilişki içinde olduğunu özellikle söylemek istemediğini belirtir; "1932 yılında yurtdışından döndükten sonra Smirnov, bilindiği gibi 1928'den beri terörist ruhlu olan Gürcü sapıcılarla buluştu."

Vişinski: Smirnov! Gürcü sapıcılarla ilişki içinde olduğunuzu doğruluyor musunuz?

Smirnov: 1929'da Okudshava ile defalarca buluştum.

Sanık Ter-Vaganyan'ın devam eden sorgulanmasında, Smirnov'un Stuckgold terörist grubuyla ilişki içinde olduğu açığa çıkar.

Ter-Vaganyan şöyle devam eder: "Smirnov beni Stuckgold ile 1929'da tanıştırdı. Stuckgold'u ne kadar sık gelirse gelsin evime kabul etmemi rica etti."

Smirnov Stuckgold'un başkasıyla buluşmasını arzu etmiyordu. Böylesi bir gizliliğin sadece bir anlamı vardı. Stuckgold'un korunması gereken gizli ilişkileri vardı.

Yoldaş Vişinski tarafından Smirnov'a sorulduğunda; o, Stuckgold'u Ter-Vaganyan ile tanıştırdığını ve onunla Ter-Vaganyan'ın evinde buluştuğunu inkar eder. Ama Ter-Vaganyan tarafından suçu kanıtlanınca, böyle bir buluşmanın olmuş olabileceğini kabul eder.

Vişinski: (Smirnov'a) Stuckgold'la birlikte Ter-Vaganyan'a gitmiş olabileceğinizi kabul ediyorsunuz?

Smirnov: 1929 için kabul ediyorum.

Vişinski: Demek ki siz, Ter-Vaganyan ve Stuckgold 1929 yılında bir araya geldiniz?

Smirnov: Mümkündür.

Ter-Vaganyan: (Smirnov'a) Bu 1929/30 Kışı mıydı?

Smirnov: Evet.

Vişinski: (Ter-Vaganyan'a) Stuckgold'un grubu terörist bir gruptu?

Ter-Vaganyan: Evet, terörist bir gruptu.

Ter-Vaganyan devam eder; "1931 Sonbaharında benim Lominadse ile çok sıkı ilişkim ve arkadaşlığım başladı. Lominadse ile defalarca buluştum ve bu buluşmalarda Blok üzerine defalarca konuştuk."

İfadelerine devam ederek Ter-Vaganyan, bu dönemde birleşme üzerine Troçkistlerin Zinovyevcilerle ve "solcularla" görüşmelerinin başladığını ve bu görüşmelerde terör üzerine tavrın tamamen aşikar olduğunu söyler.

Vişinski: Bu ne zaman oldu?

Ter-Vaganyan: Smimov'un Berlin'den dönüşünden sonra.

Vişinski: Bu dönemde terör tavrı belirginleşmiş miydi?

Ter-Vaganyan: Evet belirgindi. Çünkü direktif çoktan getirilmişti.

Blok'un "solcular"la hangi temelde gerçekleştiği sorununu tam belirlemek için yoldaş Vişinski sanık Smimov'a bir dizi soru yöneltir. Smimov'un yanıtlarından Blok'un terörist temelde gerçekleştiği anlaşılır.

Vişinski: (Smimov'a) Blok'u örgütlediniz mi, örgütlemediniz mi?

Smirnov: Ter-Vaganyan'ı Lominadse ile görüşmeleri yürütmekle görevlendirdim.

Vişinski: Hangi amaç için?

Smirnov: Birleşme amacıyla.

Vişinski: Birleşme oldu mu?

Smirnov: Evet.

Vişinski: "Solcular"la?

Smirnov: Evet.

Vişinski: Bu Blok'a girdiniz?

Smirnov: Evet.

Vişinski: O zaman terör üzerine direktif geçerli miydi?

Smirnov: Evet.

Yoldaş Vişinski tarafından kendi terörist faaliyeti üzerine sorgulamada Ter-Vaganyan, Smimov ve Kamenev'in yönetimi altında terörist çalışma yürüttüğünü vurgular.

Özel olarak da Troçksit Seidel ve Friedland ile terör sorununu konuşur. **Ter-Vaganyan** şöyle der: "1932 yılında bir

karşılaşmada Freidland'a artık Parti'ye karşı zora dayanan mücadelele geçmenin zorunlu olduğunu söyledim. Onun zora dayanan mücadele formlarının ne olduğu sorusu üzerine şu cevabı verdim. "Sen çocuk değilsin. Zora dayanan mücadele formları terörist mücadele formlarıdır. Bu açık..."

Bir dizi sorudan sonra yoldaş Vişinski, Ter-Vaganyan ile Friedland arasında terörist çalışmayla ilgili yürütülmüş ilişkileri belirler. Ter-Vaganyan'ın yanıtlarından, kendisinin Friedland'a terör eylemlerinin örgütlenmesi üzerine direktifler verdiği anlaşılır.

AKŞAM CELSESİ: 21 AĞUSTOS 1936

SANIK FRITZ DAVID'İN (KRUGLJANSKİ) SORGULANMASI

21 Ağustos'taki akşam celsesinde Troçki tarafından yoldaş Stalin'e suikast düzenleme göreviyle yurtdışından gönderilen sanık Fritz David (Krugljanski) sonuncu olarak ifade verir. Mahkeme başkanının sorusu üzerine sanık Kopenhag'da Troçki'den bizzat direktif aldığına ilişkin ifadelerini doğruladı. İlegal Troçkist örgütü tehlikeye sokmamak için Fritz David, SSCB'de Berman-Yurin dışında kimseyle ilişkiye girmedir. Sanığın anlattığı gibi bu Troçki'nin direktifiydi.

Yoldaş Vişinski tarafından sorulduğunda Fritz David mahkeme önünde Ağustos 1932'de Sedov ve onun aracılığıyla Troçki'yle nasıl ilişkiye geçtiği üzerine kapsamlı ifade verdi.

Vişinski: Troçki ile ne zaman buluştunuz?

Fritz David: Onunla 1932 Kasım'ının sonunda buluştuk.

Vişinski: Ona nasıl gittiniz?

Fritz David: Sahte bir pasaport ile gittim. Sedov ile olan konuşmalarımın birinde o bana, Troçki'nin Avrupa'ya geleceğini ve benimle seve seve buluşabileceğini söyledi.

Vişinski: Söyleyiniz, Troçki ile bu buluşmanızda teör üzerine konuştunuz mu?

Fritz David: Evet efendim.

Vişinski: Kimin insiyatifi üzerine?

Fritz David: Troçki'nin insiyatifi üzerine.

Troçki ile görüşmesinin içeriği üzerine ifadesinde Fritz David, 'Troçki'nin, SSCB'de Troçkistlerin iktidara gelmelerinin ancak Stalin'in fiziki olarak yok edilmesi şartı altında mümkün olacağından bahsettiğini' açıklar: "Muhtemel bir perspektif olarak Troçki, 'savaş durumunu, bozgunculuğu' gösterdi. 'Ama Troçkistlerin daha kısa sürede iktidara gelmesinin, Stalin'in yok edilmesiyle mümkün olacağını' vurguladı."

Vişinski: Bu düşünceye karşı tavrınız nasıldı?

Fritz David: İkinci perspektifi kabul ettim.

Vişinski: Siz ona bu anlayışı kabul ettiğinizi, mutabık olduğunuzu basitçe söylediniz?

Fritz David: Evet.

Vişinski: Sonra ne oldu?

Fritz David: Sonra Troçki bana iki direktif verdi. İlk direktif gizliliği içeriyordu.

Vişinski: Ona terörist bir görevi üstlenebileceğinizi söylediniz mi?

Fritz David: Evet. O bana, SSCB'ye gitmemi ve diğerlerinin yardımını olmaksızın, örgütsüz, diğer Troçkistlerle ilişki kurmaksızın terör eylemini bizzat icra etmemi önerdi.

Vişinski: Gizlilik üzerine direktif de bu noktaya çıkıyordu?

Fritz David: Evet. Troçki bu görevin riskli olduğunu ve SSCB'deki Troçkist örgütü bu risk ile karşı karşıya bırakmanın anlamsız olduğunu bana söyledi. İkinci direktif bu terör eyleminin uluslararası karakter taşıması gerektiğini, uluslararası bir toplantıda icra edilmesi gerektiğini içeriyordu. Troçki'nin deyişiyle, 'Patlayacak silahın sesi bütün dünyada yankı bulmalı'ydı.

Vişinski: Böylelikle görüşmeniz bitti.

Fritz David: Böylelikle görüşmemiz (çok uzun bir konuşmaydı) sona erdi. Bundan başka Troçki, örneğin, Marksizm ile bireysel terörün bağdaşamayacağı söylenişinin ancak Marksizmin darkafalıları için bir konu ola-

cağı üzerine konuştu.

Vişinski: Troçki size daha hangi talimatları verdi?

Fritz David: Troçki bana Sovyetler Birliği'nde, bende Parti'nin genel çizgisinden hiçbir sapmanın açığa çıkmayacağı şeklinde, basın için makalelerimde parti çizgisine sıkıca uyacak şekilde hareket etmemi ve terör eyleminin icrasından sonra izlerini asla açığa çıkartmamam direktifini verdi.

Mart 1933'de SSCB'ye gelen Fritz David, kendisini Sedov'un direktifiyle arayan Berman-Yurin'le buluşur. Fritz David ve Berman-Yurin, yoldaş Stalin'e suikast için iki somut planı beraberce hazırlarlar. Birinci suikast Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi XIII. Plenumu'nda, ikincisi ise Komintern VII. Dünya Kongresi'nde icra edilecekti. Bu planlar başarısızlığa uğradı. Çünkü yoldaş Stalin Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi XIII. Plenumu'nda hazır bulunmadı. Komintern Kongresi'ne ise sadece Fritz David güç bela girebildi. Çünkü o, Berman-Yurin için kart tedarik edememişti. Fritz David (kendi ifadesine göre) Stalin yoldaşa yaklaşmadığından dolayı terör eylemini gerçekleştiremedi.

Vişinski: Demek ki siz kongreye girdiniz?

Fritz David: Evet. Ben kongredeydim.

Vişinski: Suikast niçin gerçekleştirilmedi?

Fritz David: İddianamedeki '*Stalin'e yaklaşmadım*' ifadesi doğrudur.

Vişinski: Siz bu suikasti gerçekleştirmek için Kongre'ye gittiniz?

Fritz David: Elbette.

VII. Kongre'den sonra Fritz David'e Sedov'un iki kuryesi gelir. Onlar suikastçileri Sedov adına yetersiz kalmakla suçlarlar ve terör eylemlerini Troçki'nin direktiflerine uygun olarak hızlandırmalarını tavsiye ederler.

Vişinski: Bu görüşmeler sizin terör planınız temelinde gerçekleşiyordu?

Fritz David: Bu görüşmelere terör eyleminin VII. Kongre'de gerçekleştirilememesi sebep olmuştur, ki bu da

Sedov'u.hiddetlendirmişti.

Vişinski: Terörist ruh haliniz geçti mi? Yoksa son zamana kadar devam etti mi?

Fritz David: Devam etti.

Vişinski: Ne zamana kadar?

Fritz David: Tutuklanana kadar.

Vişinski: Öyleyse sonuçları toparlayalım. Siz Troçkist örgütün üyesiydiniz ve Troçki ile bizzat görüştünüz. Troçki sizi terör eylemleri yapmanız için SSCB'ye gönderdi. Sizi gizlilik kurallarına uygun hareket etmeniz için uyardı. Bundan hareketle Berman-Yurin dışında Troçkist örgütün hiçbir üyesiyle ilişkiye geçmediniz. Aynı paralelde direktif alan Berman-Yurin ile Stalin yoldaşa karşı bir suikast hazırladınız. Suikast gününü 1935 yılında yapılan Komintern VII. Kongresi olarak saptadınız. Bu suikasti gerçekleştirmek için Komintern ilişkilerinizi kullanarak Kongreye girdiniz; ama sizin dışındaki nedenlerden dolayı bunu gerçekleştiremediniz.

Fritz David: Bu son noktaya kısmen itiraz ediyorum. Suçumu hafifletmek için değil, aksine tabloyu tamamlamak için.

Vişinski: Öyleyse söyleyelim, nesnel nedenlerden dolayı?

Fritz David: Nesnel ve öznel etkenler temelinde.

Vişinski: Herhalde Prezidyum'a daha fazla yaklaşmayı başaramayıp, Stalin yoldaşa ateş etme olanağı bulamadınız diye size yöneltilen suçlamaları hafifletmeyi düşünmüyorsunuz?

Fritz David: Bu bir nedendir.

Vişinski: Evet bu bir nedendir; ama bütün diğerleri psikolojikken bu elle tutulur nesnel nedendir.

Böylelikle sanık Fritz David'in sorgulanması biter.

SSCB SAVCISI YOLDAŞ VIŞINSKI'NİN AÇIKLAMASI

Sanıkların sorgulanmasından sonra SSCB Savcısı yoldaş Vişinski, 21 Ağustos'taki akşam celsesinde aşağıdaki açıklama-

mayı yaptı:

"Önceki celselerde bazı sanıklar (Kamenev, Zinovyev ve Reingold) Tomski, Buharin, Rikov, Uglanov, Radek, Pyatakov, Serebryakov ve Sokolnikov hakkında ifadelerde bulundular. Bu ifadelerde, şimdiki davada sanıklardan hesabı sorulan canı, karşı-devrimci faaliyete şu veya bu şekilde katılan kişiler oldukları belirtiliyor. Dün sanıkların verdikleri ifadeler üzerine Tomski, Rikov, Buharin, Uglanov, Radek ve Pyatakov hakkında soruşturma açılması için emir verdiğimi mahkemeye bildirmeyi gerekli görüyorum. Savcılık bu araştırmaların sonuçlarına uygun olarak davaya yasal seyrini aldıracaktır.

Serebryakov ve Sokolnikov'a gelince; daha şimdiden soruşturma organlarının elinde olan döküman bu kişilerin karşı-devrimci canı suçlarını kanıtlamaktadır. Bu bağlamda Sokolnikov ve Serebrjakov'a hakettikleri ceza verilecektir."

21 Ağustos'taki akşam celsesi kapanmadan önce yoldaş Vişinski Troçkist-Zinovyevist Merkez'in karşı-devrimci faaliyetinin bazı detaylarıyla ilgili olarak sanık Dreitzer'e soru yöneltir; Dreitzer, terörist faaliyetin aktif üyelerinden birisinin de eski aktif Troçkistlerden Putna olduğunu açıklar. Dreitzer'in ifadesine göre Putna, vaktiyle ikiyüzlülük yaparak Troçkistlerden uzaklaşmış görünür, ama son zamana kadar Troçkist merkez adına sıkı kamufle edilmiş çalışma yürütür. Ayrıca, Dreitzer'in ifadesine göre Putna, Troçki ile doğrudan ilişki içindeydi; Smimov ile buluşuyordu ve 1932 yılında Dreitzer aracılığıyla Smimov'a Troçki'nin terör gruplarının oluşturulmasıyla ilgili sözlü direktifini iletmişti. Sanık Smimov, Putna'nın Troçkistlerin terör faaliyetine katıldığı gerçeğini yadsımaya çalışır; ama sanık Pikel, Reingold ve Bakayev yoldaş Vişinski'nin sorması üzerine Dreitzer'in ifadelerini doğrularlar.

Sanıkların sorgulanmasının bitiminden sonra mahkeme başkanı yoldaş Ulrich, adli delil ikamesini kapanmış olarak açıklar.

SABAH CELSESİ: 22 AĞUSTOS 1936

Mahkeme başkanı, sözü savcı yoldaş Vişinski'ye verir.

SSCB SAVCISI YOLDAŞ VIŞINSKI'NİN KONUŞMASI:

Hakim yoldaşlar! Birlik Temyiz Mahkemesi Askeri Kollektyum üyesi yoldaşlar!

Üç gün boyunca büyük bir özen ve dikkatle tarafımdan sunulan kanıt ve suç materyallerini araştırdınız. Bu materyallar burada suçlu yerinde oturan insanlara karşıdır. Onlar devlet aleyhine ağır suç işlemekten dava ediliyorlar. Büyük bir özenle bu kanıtları, hem gerçeği hem olayı, sanıkların her adımını araştırma ve adli kontrole tabi tuttunuz. Bunlar yıllardır Sovyet devletine, Sovyet iktidarına, ve Parti'mize karşı, bütün Sovyet halkına karşı mücadelelerinde bir suçu bir diğer suça eklemiş olan sanıklardır.

Sosyalist vatanımıza yöneltilen suçların zinciri korkunç ve dehşetli. Bu suçların her biri en sert cezayı hak etmiştir. Parti'mizin önderleri karşı, Stalin, Vorosilov, Şdanov, Kaganoviç, Ordshonidse, Kosier ve Postişev yoldaşlara karşı, Sovyet devletinin önderlerine karşı ellerini kaldıran bu cani ve katillerin suçu korkunç ve dehşetlidir. Terör eylemlerini sadece hazırlamakla kalmayan, işçi sınıfının en iyi oğullarından birini, kendini sosyalizm davasına en sadık adayanlardan birini, Stalin'in sevgili öğrencilerinden birini, proleter devrimin ateşli kürsüsünü, unutulmaz Sergey Mironoviç Kirov'u katleden bu güruhun suçları korkunçtur. Ama bu suçlar ne kadar korkunç olurlarsa olsunlar, bu korkunç ve dehşetli suçlar bizi ne kadar derinden tahrik ederse etsin ve kızdırsa kızdırsın, siz hakim yoldaşlar, bir Sovyet mahkemesine ve Sovyet yargı-

sına yakışacağı gibi, isimleri çoktan beri bütün halk tarafından aşağılanmaya terkedilmiş ve alçaklıkla anılan bu insanların bu canî faaliyetleriyle ilgili gerçekleri derin bir sukunet içinde tarttınız ve karar verdiniz.

Şimdi duruşmanın sonuna geldik. Onun sonuçlarını özetliyoruz. Son sonuçlarını çıkarıyoruz ve belki birkaç saat içinde kararınız, Sovyet ülkesi mahkemesinin kararını... Sizden bu insanların, bu aşağılanmaya layık katillerin, Sovyet halkının, Sovyet ülkesinin bu alçak ve küstah düşmanlarının kaderi üzerine adaletli, başeğmez ve acımasız sert sonuç isteyen ve bekleyen kararınızı, duyacağız.

Yeni sosyalist toplumu ve yeni Sovyet devletini, sınıf mücadelesinin zor şartları altında, tarafımızdan uçuruma itilen, paramparça edilen sömürücü sınıfların son kalıntılarının inatçı direncine rağmen inşa ediyoruz.

İlerleyişimizin her adımı düşmanın amansız direnciyle karşılaşılıyor. Düşman, eski dünyanın bütün güçlerini, bütün ayak takımını, eski toplumun bütün döküntüsünü karşımıza çıkarıyor. Düşman, en canî, en şeytani, en iflah olmaz ve yıkıcı en namussuz unsurları bize karşı harekete geçiriyor. Mücadeleye atıyor.

*Lenin, "Tarihte hiçbir derin ve güçlü halk hareketi kirli bir posa olmaksızın cereyan etmemiştir."** der.

Sadece Savinkov, Gotz, Gegetschkari ve Kornilov'un yöntemleri olan komplolar ve ayaklanmalarla, bütün yalan seli ve iftirayla hareket etmeyen, aksine yıkımın bütün unsurlarını kullanan ve olası her türlü kirli ve alçak suça sığınan burjuvazi ve küçük-burjuva anarşisi olmaksızın Sovyet iktidarına karşı mücadele edilemezdi.

Yoldaş Stalin bizi uyardı: *"Sovyet devlet iktidarının büyümesinin, ölen sınıfların son kalıntılarının direncini güçlendireceği gözardı edilemez. Tam da bunun için, saldırının bir biçiminden bir diğerine, en sert bir biçimine geçerler. Halkın en geri kesimlerine seslenirler ve onları Sovyet iktidarına karşı harekete geçirirler. Bu 'eski'lerin Sovyet iktidarına karşı kullanamayacakları ve onların yardımıyla geri unsurları harekete geçiremeyecekleri hiç bir adilik ve iftira yoktur. Burjuva milliyetçilerin, Menşeviklerin, Sosyalist Devrimcilerin ve eski karşı -*

*devrimci partilerin parçalanmış grupları, bu temel üzerinde ülkenin merkez ve kıyı bölgelerinde canlanabilirler ve kımıldanmaya başlayabilirler. Sağ oportünist ve Troçkist kamptan karşı-devrimci unsurların parçaları canlanabilirler ve kıpırdanmaya başlayabilirler. Elbette ki bu korkunç değildir. Ama biütün bunlar (biz bu unsurları çabuk olarak ve fazla kurban vermeden yok etmek istiyorsak) gözardı edilmemelidir." ***

Üç yıl önce yoldaş Stalin, salt sosyalizm düşmanı unsurların kaçınılmaz direncini değil, Troçkist karşı-devrimci grupların canlanma olasılığını da önceden söyledi. Görülen dava, bu dahice öngörüşün eksiksiz ve açık bir kanıtıdır.

"Kaderlerini" faşistlerle, gizli polis servisinin ajanlarıyla birleştiren bu davanın "kahramanları", araçlarının seçiminde her türlü vicdani duygudan yoksun, ikiyüzlülüğün ve yalandolanın herkül sütunlarına uzanan bu davanın "kahramanları", ihaneti ve vefasızlığı Sovyet devletine karşı mücadelelerinde sistemleştirdiler, yasalaştırdılar.

Bu mahkeme, düşmanlarımızın sosyalizmin büyük davasına karşı kin ve hiddetlerinin ne kadar sınırsız, ne denli büyük olduğunu açığa çıkardı. Bir kez daha kanıtladı. Bu mahkeme, bir suçtan diğerine geçen bu düşmanların ne kadar değersiz olduklarını gösterdi.

Bu aşağılık, alçak, çaresiz katiller ve hainler sürüsü, büyük halkımızın muazzam yüreğini kirli cinayetleriyle durdurmayı başaracaklarını sanıyorlardı! Maceracıların aşağılık, değersiz kümecisi, bizim sosyalist bahçemizdeki en güzel çiçekleri kirli ayaklarıyla çiğnemeye çalıştı.

Kapitalizmin bu kudurmuş bekçi köpekleri, Sovyet ülkemizin en iyilerinin en iyilerini parça parça koparmayı denediler. Onlar, devrimin insanlarından birini, için için en değerlilerinden birini, kusursuz, ışık dolu, güzel insanı (O dudaklarındaki gülümsemeyle, aydınlık ve sevinçli yüz ifadesiyle, yeni hayatımızın aydınlık ve sevinçli olması gibi, aydınlık ve sevinç yüklüydü) öldürdüler. Onlar bizim Kirov'u öldürdüler. Bizi

* Lenin "Sovyet İktidarının Önümüzdeki Görevleri (C. 22, s. 518)

** Stalin "Leninizmin Sorunları"

adeta kalbimizden vurdular. Saflarımızda şaşkınlık ve kargaşa yaratmayı düşündüler.

1 Aralık 1934'teki hain silahın sesi üzerine bütün ülke, kâtilleri bir ağızdan lanetledi. Bütün ülke, milyonlarca insan galeyana geldi. Bir kez daha birlik ve beraberliğini, Lenin ve Stalin'in büyük bayrağı için sadakatini kanıtladı. Sovyet ülkesi sarsılmaz ve demirden bir duvar gibi önderlerini, yol göstericilerini korumak için ayağa kalktı. Ve önderlerimizin her saç teli için, çılgınlaşan caniler bize kafalarını vereceklerdir. Parti ve ülkemiz önderlerini hainlerden, haydutlardan korumanın yegane teminatı, milyonlarca emekçi kitlesinin Parti'mize, onun Merkez Komitesi'ne, bizim Stalin'e ve onun mücadele arkadaşlarına olan sınırsız sevgisindedir. Halkın bu sınırsız sevgisindedir.

Büyük vatanımız sevinçli büyüme içinde çiçek açıyor. Kollektif çiftliklerin tarlalarında tahılın altını (zenginliği çn.) boldur. Yeni sosyalist 'Stockhanov' fabrikaları ve işletmeleri tam kapasite çalışıyor. Vatanımızın mutluluğu için demiryolları çok güzel ve birlik içinde çalışıyorlar. Onların sonsuz, parlayan raylarında ülkemizin bir ucundan diğer ucuna Krivona trenleri hızla gidiyorlar. Halkın sevgiyle üstüne titrediği Kızılordu, granitten kaya gibi sarsılmaz bir şekilde vatan sınırlarında nöbet tutuyor. Ülkemizin yorulmaz ve yetkin ustalarının isimleri herkesçe bilinmektedir. Sergey Ordşonikidse, Klim Vorosilov, Lasar Moiseviç Kaganoviç'in isimleri, Ukrayna Bolşevik önderleri Kosier ve Postişev'in isimleri, Leningrad'lı Bolşeviklerin önderi Şdanov'un ismi, bütün dünya emekçileri ve SSCB halklarının önderi ve büyük öğretmeni Josef Visarionoviç Stalin'in ismi sınırsız ve büyük bir sevgiyle söyleniyor.

Sovyet hükümetinin ve başında Stalin'in bulunduğu Parti'mizin önderliğinde, ülkemiz proletaryası üretim araçlarını kapitalistlerden çekip aldı. Özel mülkiyete, sömürüye, sefalete ve köleciliğe dayanan kapitalist sistemi yok etti.

Parti'miz ve Sovyet hükümetinin önderliğinde SSCB halkları ülkemizin sanayileşmesini gerçekleştirdiler. Üretim araçlarını on katına çıkardılar ve ulusal zenginliği arttırdılar.

Böylece sosyalist Sovyet ülkesinin bütün emekçileri için mutlu ve neşeli yaşamın koşullarını yarattılar. Sosyalizmin zaferi herşeyden önce Bolşevik Partimizin, onun Leninist-Stalinist çizgisinin önderliğinin, başında büyük Stalin'in olduğu Merkez Komitesinin bir zaferidir.

Bu zaferler sosyalizmin güçlenmesi ve gelişmesi için çalışan bütün emekçilerin yıkılmaz ittifakıyla yaratıldı. Sosyalizmin düşmanlarına karşı koymak için, sosyalizmin inşası için SSCB'nin bütün halklarının dostluğu ve ittifakı yaratıldı. Bu zaferler ekonomik ve kültürel gelişmenin eşsiz bir yüksekliğine çıkan ülkemizin çehresini değiştirdi.

Bu zaferler SSCB'de işçi sınıfının maddi refahının muazzam yükselmesini sağladı. İşsizlik yok edildi ve yedi saatlik işgünü uygulamaya kondu. Bu uygulamaya karşı, burada sanık sandalyesinde oturan "kahramanlar" sürekli, inatla ve haince mücadele ettiler.

Yeni insanın yaratılması, sosyalist kültürün gelişmesi alanında ülkemiz eşsiz başarılar sağlamıştır. Bu başarılar hiçbir kapitalist ülkede elde edilemez.

Bu zaferler işçiye ve kollektif köylüsüne, her ücretli memura ve aydına refah içinde bir yaşam, ıssık dolu bir yaşam getirdi. Bu zaferler, hükümetimiz ve Parti'miz ile bütün Sovyet halkının birliği için teminattır. Ve sadece, ülkemizde düşünülebilir olan, geniş kitleleri temsil eden işletmelerin, fabrikaların, taşımacılığın, pamuk ve şeker pancarı tarlalarının, hayvancılığın, kombinat önderlerinin ve traktörcülerin, Stachanovcuların ve Krivonovcuların en iyilerinin hükümet ve parti önderleriyle olan halk görüşmeleri, büyük Stalin'in, Merkez Komitemiz ve Sovyet hükümetimiz etrafında birleşen halk kitlelerinin sarsılmaz gerçek birliğinin ve kararlılığının en iyi kanıtı değil mi?

Gerçek Sovyet demokrasisi burada açığa çıkmaktadır. Ve alçak katillere karşı halkın öfkesinin muazzam dalgaları, şimdi bütün ülkemizi dolduran dalgalar bu birliğin açık kanıtı değil mi?

TROÇKİST-ZİNOVYEVİST MERKEZ: AŞAĞILIK TERÖRİSTLER ÇETESİ

Bu baylar duruşmalar boyunca kendilerine "soylu" bir görünüm vermeye çalıştılar. Onlar en azından onların önderleri, terörist komplolarını anlatırken, siyasi değerlendirme yapıyor-muş pozlarına girdiler. Onlar siyasi mücadeleden, güya siyasi partilerin birleşmesinden bahsettiler. Gerçekte hiçbir siyasi platformlarının olmadığını, herhangi bir platform oluşturmaya gereksinim dahi duymadıklarını zira kendi anlatımlarına göre platformları birkaç saat içinde yazılabilir— kabul etmelerine rağmen, kendilerini hilesiz politikacılar gibi göstermeye çalıştılar. Onlar her yolla kendilerinin, aşınmış da eskimiş de olsa siyasi bir konumda olduklarını göstermek için çaba harcıyor-lar. Bu çabaları onların siyasi kofluklarının ve düşünceden yoksunluklarının yalanla gizlenmesinden başka bir şey değildir. Onlar işçi sınıfının çıkarlarından, halkın çıkarlarından konuştukları zaman; sanık olarak savunmalarında ve sonsözle-rinde konuşacakları zaman; şimdiye kadar söyledikleri ve şimdi de söylüyor oldukları gibi yalan söyleyecekler. Çünkü onlar yegane halk politikasına, ülkemizin politikasına, Sovyet politikasına karşı çıktılar. File öfkelenen yalancılar ve soytarı-lar, zavallı cüceler, bücür köpekler ve köpek gibi havlayan-lar... İşte bunlar, bu hempa takımıdır!

Ama onlar silah kullanmasını biliyorlar ve bu, toplum için tehlikedir. Bu durum, onlara karşı özel ve ciddi tedbirler alma-yı gerekli kılmaktadır. Onları zincire vurmak yetmiyor. Onlara karşı kesin ve kökten mücadele tedbirleri alınmalıdır. Onlar politikacı değil, aksine devlet mülkünü çalmaya çalışan katiller ve kriminal caniler çetesidirler.

Bu baylar hiçbir programlarının olmadığını itiraf ettiler. Ama buna rağmen bir "program"ları vardı. Onların hem iç po-litika hem de dış politika için bir programları vardı. Programlarında iç politika bir sözcükle belirlendi: Katletmek! Ama onlar, katletmekten değil, aksine terörden bahsetmeyi tercih ediyorlar. Ne var ki şeyler gerçek adlarıyla nitelendiril-melidir. Bu baylar insan öldürmeyi, iktidar için mücadelenin aracı olarak seçtiler. Bunu burada utanmazca ve açıkça itiraf

etmek zorunda kaldılar.

Kendi 'Marksizm'lerini bu baylar terör ve terörist faaliyet vaazıyla nasıl bağdaştırdılar. Bunu hiç de yapmadılar! Bu adamlar bir zamanlar kendilerini Marksist olarak görüyorlardı. Sanık Zinovyev, kendisini belki şimdi de Marksist olarak görüyordur. O, burada Marksizmin terör ile bağdaşmadığını, ama "Marksizm kendilerinin teröre nasıl geçtiklerini açıklama-lıdır" diye anlattı.

Onlar nezdinde Marksizmin terör vaazı ve terörist faaliyet ile nasıl bağdaştırıldığı üzerine burada, bu mahkemede sanık **Reingold**'a sordum, şunu açıkladı:

"1932 yılında Zinovyev, Kamenev'in evinde Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in bir dizi tiyesi önünde terörün kullanılmasının zorunluluğunu şöyle temellendirdi: 'Gerçi terör Marksizmle bağdaşmaz, ama şu anda bu düşünce bir kenara atılmalıdır. Hükümet ve parti önderliğine karşı şimdiki durumda başka mücadele biçimi yoktur. Stalin, parti yönetiminin bütün gücünü ve sağlamlığını birleştirdi. Bunun için öncelikle Stalin yok edilmelidir'.

İşte cevap! Açık, bayağı ve alçakça ama tamamen mantıkî. Yeni Zinovyevist 'çağın felsefesi' budur!

Reingold şöyle açıklıyor:

"Kamenev, 'Eski mücadele yöntemleri; kitleleri kazanma, sağıcılarla önderlikte kombinasyon ve ekonomik zorluklara umut bağlama başarısızlığa uğradı' diyerek aynı teoriyi geliştiriyordu. Kamenev'e göre, Stalin ve onun en yakın mücadele arkadaşlarına —Kirov, Vorosilov, Kaganoviç, Ordhonidiske, Postişev, Kosier ve diğerlerine— karşı terör eylemleri yegane mücadele yöntemidir."

Bu açık ve küstahcadır. Ama aynı zamanda sınıf mücadelesinin mantığı açısından, sosyalizm ülkesine karşı mücadele eden düşmanımız açısından mantıkidir. Kitle tabanı olmadan, halka rağmen iktidar, ne pahasına olursa olsun iktidar... Şahsi iktidar hırsı... İşte bu, sanık sandalyesinde oturan hempa takımının bütün ideolojisidir.

Bu adamların bütün hasis ilkesizliğini Kamenev açıkça belirtti. O, mahkeme önündeki ifadelerinde terörist komplonun hangi temelde örgütlendiğinden bahsetti.

Kamenev şöyle açıklıyordu:

"Parti politikasının, onun önderliğinin politikasının, sosyalizmin siyasi zaferinin yitirilmeye olacağı, yani bu politikanın emekçi kitleler tarafından benimsendiği anlamında zafere ulaştığı kanaatine vardım."

Bu açıklama, ilkesizliğinden ve alçak hasisliğinden dolayı da şahane. Tam da 'Partinin politikası zafere ulaştığı' için mücadeleleri parti önderlerine karşı yürütüyorlardı.

Kamenev şöyle açıklıyor:

"Keza parti önderliğinin bölünmesi olasılığı üzerine umudumuz da boşa çıktı. Geriye iki yol kalmıştı; ya partiye karşı mücadeleyi samimice ve tamamen durdurmak, ya da onu ümitsiz olarak, herhangi bir şekilde arkamızda biçimlenmiş kitle desteği olmaksızın, siyasi platform olmaksızın, bayrak olmaksızın, bireysel terör yoluyla devam ettirmek. Biz ikinci yolu seçtik."

Sanık Kamenev, daha tutarlı olmalıydı. O, birinci yolu, mücadeleden namusluca vazgeçme yolu olarak isimlendirdiğine göre; ikinci yol, haysiyetsiz araçlarla haysiyetsiz mücadelenin yolu olarak karakterize edilmeliydi.

Kamenev şunu kabul ediyordu:

"Biz ikinci yolu seçtik. Burada biz, ülke ve parti önderliğine karşı sınırsız husumetimiz ve iktidara olan (bir zamanlar ona yakındık ve oradan tarihi gelişmenin seyriyle kenara fırlatıldık) hırslarımız tarafından yönlendirildik."

Sanık Zinovyev şöyle diyor:

"1932'nin sonunda beklentilerimizin gerçekleşmeyeceği ortaya çıktı... Partinin genel çizgisinin zafere ulaştığı bir gerçektir. Bizi iktidar uğrunda çıplak ve ilkesiz mücadeleye götüren ilkesizlik ve düşünce yoksunluğu burada tüm endamıyla kendini gösteriyordu." (Cilt XII, y. 34)

Bütün bunlardan sonra bu adamlarla herhangi bir siyasi dile konuşulabilir mi? Bu insanlarla tek bir dille, ceza yasası kitabının diliyle konuşmaya, onları kriminal caniler ve ahlaksız, ıslah olmaz katiller olarak görmeye hakkımız yok mu? Bu, deyim yerindeyse onların iç politika alanındaki "program"larıdır. Önceleri utangaçlıklarından olsa gerek, yönetime karşı mücadelelerini, yönetimdeki eksiklik, zayıflık ve zorluklarla baş-

dememeyle motiflendiriyorlardı. Taşıdıkları bu maskeyi artık çıkardılar. Şimdi artık ülkemizde sosyalizmin zafere ulaştığına akıllarının yattığını itiraf ediyorlar. Teröre ve öldürmeye, işçi sınıfından ve iktidardan ayrı düştüklerinin bilinciyle ve durumlarının umutsuzluğundan dolayı başvuruyorlar. Çünkü onlar iktidar mücadelesindeki diğer araç, yöntem ve bakış açılarından yoksundurlar.

Kamenev, terörü örgütlemenin yegane araç olduğunu, iktidara bu sayede gelmeyi umduklarını, mücadeleye temel oluşturmak için Troçkistlerin ve Zinovyevistlerin birleşmesi yönünde çalışmalar yürüttüklerini ve nihayet başarıyla sonuçlandırdıklarını itiraf etti: Terör! Bu, Troçkistlerin ve Zinovyevistlerin birleşmelerinin gerçek temeli.

Ama onların hepsi bunu itiraf etmek istemiyor.

Hakim yoldaşlar! Görüşme odasında kararınızı verirken, sadece adli soruşturmanın toplam materyaliyle değil, aksine önsoruşturmanın protokollerini de gözden geçireceğinizden şüphem yoktur. Sanıkların, canı faaliyetlerinin temelini terör olduğu itirafından kaçmak için , nasıl bir hayvani korkuyla çaba harcadıklarından emin olacaksınız.

Bu korku nedeniyle sanık Smimov kıvırtıyor. O, merkezin üyesi olduğunu; merkezin mücadele yolu olarak terörizmi benimsediğini, bizzat Troçki'den terörist mücadele üzerine direktifler aldığını itiraf etti. Ama aynı zamanda da o, var gücüyle ve bütün araçlarla, teröre karşı olduğunu onu onaylamadığını kanıtlama çabasında. Hatta o, terörist Troçkist-Zinovyevist Merkez'den ayrıldığını iddia edecek kadar ileri gitti.

Smimov da dahil olmak üzere tüm sanıklarla ilgili olarak tek tek konuşacağım. Bütün tamamlanmışlığıyla, objektiflikle, onların ağır devlet suçu işlediklerini kanıtlayan delilleri sergileyeceğim. Şimdilik bir kez daha, siyasi bebek olmayan, aksine siyasi mücadelenin kurnaz oyuncularını olan sanıkların, terörü yalnızca "teorik" olarak kavramadıkları (ki bu bile kellelerini almaya yeterli) aksine bu "teorik" programı terörist pratiğin diline, pratik canı faaliyetlerin diline taşıdıklarını, bunu yaptıklarında da sorumluluklarının ne olacağını çok iyi kavradıklarını vurgulamak isterim.

TROÇKİ, ZİNOVYEV, KAMENEV: SOVYETLER BİRLİĞİ'NİN YEMİNLİ DÜŞMANLARI

Terör, Troçkist-Zinovyevist Blok'un tüm çalışmalarının temeliydi. Burada, bu konu üzerine, yasadışı faaliyette birbiriyle bağı olmayan insanlar, birbirlerini eksiksiz tutan, uygunluk içinde ifade verdiler. Bunu, burada sadece Zinovyev ve Kamenev, Smirnov ve Ter-Vaganyan, Reingold ve Pikel itiraf etmediler. Aksine hem Berman-Yurin ve Fritz David, hem de Honduras Cumhuriyeti'nin 'orjinal' vatandaşı, Troçki'nin ve aynı zamanda Gestapo'nun satın alınmış ajanı Valantin Olberg de itiraf etti.

Bu kişiler, önlerine konan konuların ağırlığı altında inkarı sürdüremediler; Parti ve Sovyet iktidarına karşı mücadelelerinde esas aracın, hatta canı faaliyetlerini birleştiren yegane aracın, terör ve öldürme olduğunu itiraf etmek zorunda kaldılar.

Reingold, *"Hem Troçkistler hem de Blok'un diğer üyeleri bunda ısrar ediyor ve birleşiyorlardı."* diye anlatıyordu. SBKP(B) ve Sovyet Hükümeti'nin önderliğinin zora dayanılarak yok edilmesi, Troçkist-Zinovyevist Blok'un, benim iddianamede yaptığım gibi haklı olarak **'Siyasi Katiller Topluluğu'** olarak adlandırılabilen Blok'un, esas göreviydi.

1932-1936 yılları boyunca Troçkist-Zinovyevist Blok'un temelini oluşturan bu terörist ruh halini belki de en iyi karakterize eden sanık Mraçkovski olmuştur. O, hem önsoruşturma da hem de mahkeme önünde şunları açıkladı:

"Parti politikasının çökeceğine dair beklentimiz boşa çıkmıştı. O zamana kadar kullanılan mücadele yöntemleri olumlu sonuç vermedi. Geriye mücadelenin sadece bir yolu kalıyordu; hükümet ve parti önderlerinin yok edilmesi yolu."

"Esas görev, Stalin'i ve partinin diğer önderlerini temizlemekten oluşuyordu."

Bütün hayvani kötülük ve kin, partimizin önderlerine, merkez komitenin siyasi bürosuna, Stalin yoldaşa ve onun şanlı mücadele arkadaşlarına karşı yönelmişti.

Yasadışı Troçkist-Zinovyevist Blok ile mücadelenin esas yükü Stalin yoldaşın önderliğinde, onların omuzlarındaydı.

Onların önderliği altında, Lenin yoldaşın vasiyetinin dahiyane bekçisi ve yürütücüsü Stalin yoldaşın önderliği altında karşı-devrimci Troçkist örgüt darmadağın edildi, kesin olarak, tamamen yenilgiye uğratıldı.

Troçkist karşı-devrime karşı mücadele içinde yoldaş Stalin, sosyalizmin inşasıyla ilgili Leninist öğretiyi ülkemizde hazırladı; milyonlarca işçi ve kollektif köylü kitlelerini bu öğretiyi ile donatarak azimli bir şekilde uyguladı.

Troçkistlerin, Zinovyevistlerin ve diğer yabanileşmiş karşı-devrimci unsurların bütün güçlerini, kinlerini ve ihanetlerini sosyalizme karşı, partimizin önderlerine karşı yoğunlaştırma-larının nedeni budur. Bu nedenden dolayıdır ki, Troçki 1932 Mart'ında, karşı-devrimci kuduz nöbeti sırasında "*Stalin yok edilmelidir!*" çağrılı açık mektubu kaleme aldı. (Bu mektup Golzman'ın bavulunun gizli bölmesinde bulunup, kanıt olarak dava dosyasına eklendi.)

Bu alçak çağrıyı Troçki daha büyük bir açık yüreklilikle bir dizi yabancı öğrencisine yöneltti. O, bunları Parti'miz ve Sovyet devletimizin önderlerine karşı suikastler örgütlemek amacıyla SSCB'ye göndermek üzere hizmetine almıştı. Bu konu üzerine sanık **Fritz David**, burada kapsamlı bilgi verdi. O, 1932 Kasım'ında Troçki ile konuştuğunu ve Troçki'nin bu konuşma sırasında harfiyen şunları dediğini bildirdi: "*Şimdi Stalin'in ve taraftarlarının zora dayanarak yok edilmelerinden başka çıkış yolu yoktur. Stalin'e karşı terör devrimci bir görevdir. Kim devrimciyse onun eli titremez.*" (Cilt VII, y.62) Bu amaç için Troçki, histerik adamların seçimiyle meşgul oldu ve bu karşı-devrimci olayı onlara, "tarihi misyon"un gerçekleştirilmesi olarak tanıttı.

Berman-Yurin, Troçki'nin sistematik olarak defalarca şöyle fikir beyan ettiğini söyledi: "*Stalin zor yoluyla yok edilmediği sürece partinin politikasını değiştirmeye olanak yoktur. Stalin'e karşı mücadelede her türlü aracı kullanmaktan çekinilmemelidir. Stalin fiziki olarak yok edilmelidir.*"

Fritz David ve Berman-Yurin, Troçki'yle Stalin'in öldürülmesi üzerine konuşmalar yürüttüler. Troçki'den bu konuda direktifler aldılar. Bu direktifleri yerine getirmek için bir dizi pratik adım attılar. Onlara yasalarımızın öngördüğü en ağır ce-

zayı (kurşuna dizme) vermek için bu yeterli değil mi?

Fritz David, Berman-Yurin, Reingold, Olberg ve bizzat Smirnov bu olayda Troçki'nin oynadığı rolü esas itibarıyla eksiksiz gösterdiler. Hatta Troçkist-Zinovyevist Merkez'in terörist faaliyetlerine katıldığını ısrarla inkar eden Smirnov, SBKP(B)'nin ve Sovyet devletinin önderlerine karşı bireysel terör tavrını 1931 yılında bizzat, Troçki'nin oğlu Sedov'dan aldığını, bunun Troçki tarafından bir direktifle doğrulandığını, Gaven tarafından yurt dışından getirildiğini ve kendisine verildiğini itiraf etmekten kurtulamadı. Smirnov içine düştüğü zor durumu, Sedov'dan aldığı direktifleri güya Sedov'un şahsi tavrıymış gibi göstererek hafifletmeye çalıştı. Ama bu çürük bir açıklamadır; Sedov'un Smirnov için asla bir otorite olmadığı herkes tarafından bilinmektedir. Ter-Vaganyan veMračkovski bunu burada doğruladılar ve açıkladılar: *"Terör tavrının Sedov'dan kaynaklanıyor olduğunu samsaydık, 6. 12. veya daha yüksek bir kattan onun üstüne tikiirdük!"*

Birleşik Merkez'in örgütleyicilerinden biri olan sanık Ter-Vaganyan, Smirnov'un yurtdışındayken teröre geçiş için gerçekten Troçki'den direktif aldığını doğruladı. Ter-Vaganyan ifadesinde, terör lafının geçtiği yere *"SBKP(B)'nin önderlerine karşı keskin mücadele"* sözcüklerini koyarak sadece biraz gizledi. Ama sonra, o da bunu açığa çıkartmak ve burada sözkonusu olanın içeriği terör ve sadece terör olan bir direktif olduğunu doğrulamak zorunda kaldı.

Nihayet şahit Safonova'nın ifadesini dinlediniz; ki onun yüzleştirilmesini burada mahkeme salonunda hazır olanlar muhtemelen çok iyi hatırlarlar. Yüzleştirmede (soruşturması devam ettiğinden ötürü davası bu davadan ayrılan) Safonova, Smirnov'un 1931 yılında, önce Sedov sonra Gaven aracılığıyla Troçki'den bireysel terör için direktif aldığını tam içerikli olarak doğruladı. Bu veriler temelinde, tam da Troçki'nin terör üzerine direktifini Birleşik Merkez'in terörist faaliyetinin gelişmesi için temel olarak hizmet ettiği, tamamen saptanmış olarak geçerli olabilir. Teröre geçiş ve Birleşik Merkez'in örgütlenmesi için Troçki tarafından verilen direktif, illegal Troçkist örgüt tarafından kabul edildi. Blok'un Zinovyevist kısmı-

nın önderleri olarak Zinovyev ve Kamenev de bu düşünceye vardılar ve illegal örgütün ve Birleşik Merkez'in eylem temeli olarak Troçki'nin direktiflerini keza kabul ettiler.

Bu, gerçekten nedametsiz amansız düşmanlar, halkımızın, sosyalizmin geniş yoluna girmiş olan ülkemizin yükselen refahına tahammül edemiyorlardı.

SSCB zafer kazanıyor, SSCB sosyalizmi kuruyor, SSCB'de sosyalizm galip geldi. Ülkemizin gururu olan, ülkemizin çok şey borçlu olduğu merkez komitesine karşı, Stalin ve hükümete karşı kinleri daha da güçleniyor.

Karanlık illegalite de Troçki, Zinovyev ve Kamenev alçak çağrıyı ürettiler: Yok etmek, öldürmek! Illegal makine harekete geçiyor, bıçaklar bileniyor, tabanca doldurulmuş, bombalar sağlanmış, sahte belgeler yazılmış ve üretilmiş. Alman gizli polisiyle bağlar kurulmuş, nöbetçiler mevzilenmiş, atış talimleri yapılıyor ve nihayet ateş ediliyor ve katlediliyor.

En önemlisi bu! Karşı-devrimciler terörü sadece rüyalarında görmüyorlar! Onlar, sadece terörist bir komplonun veya terörist bir suikistin planlarını hazırlamıyorlar, onlar sadece adi bir cinayet için silahlanmıyorlar. Bilakis bunları icra ediyorlar ateş ediyorlar ve öldürüyorlar.

Bu mahkêmede asıl mesele, karşı-devrimci fikirlerini karşı-devrimci fiile, karşı-devrimci teorilerini karşı-devrimci terörist pratiğe dönüştürmelerinden ibarettir. Onlar sadece ateş etmekten bahsetmiyorlar! Aksine ateş ediyorlar ve öldürüyorlar!

En önemlisi bu! Onlar yoldaş Kirov'u katlettiler. Onlar, Stalin, Voroşilov, Kaganoviç, Ordşonikidze, Kosier ve Postişev yoldaşları öldürmek için silahlandılar. Bunun için, bu adamları gizli cinayetlerin bu örgütleyicilerini, bu patentli katilleri mahkum ediyoruz.

Bunun için talep ediyoruz. Onlar, Sovyet yasamızın en ağır cezasına mahkum edilmelidirler. Onlar, sosyalist vicdanımızın talep ettiği gibi mahkum edilmelidirler.

Cinayetler, bu adamların iç politikalarının bütün "program"ıdır.

Ve dış politika?

Burada mezardan sesler geliyor, burada eski "Clémenceau

Tezleri" ortaya dökülüyor, burada yeniden Troçki'ye uzanan ipler görülüyor.

Dreitzer'in aldığı Troçki'nin kendi eliyle yazdığı mektup üç kısa noktadan ibaretti.

1- Stalin ve Voroşilov'u yok etmek.

2- Orduda hücreler örgütlemeyi ele almak

3- Bir savaş durumunda iktidarı ele geçirmek için her askeri başarısızlığı ve muhtemel kargaşayı fırsat olarak kullanmak.

Bu yenilgi üzerine açık bir spekülasyondur. Bu aynı eski Clémenceau tezidir. Ama terörist Troçkist-Zinovyevist Blok Birleşik Merkezi'nin kaleme aldığı yeni baskısı.

Fritz David, Troçki'yle yaptığı görüşmelerin birinde, *"Bu hoşnutsuzluk Sovyetler Birliği ile Japonya arasında bir savaş durumunda ortadan kalkar mı?"* (O, düşüncesine göre ülkede var olan hoşnutsuzluktan bahseder) diye Troçki'ye sorduğunu ön-soruşturmada ve mahkeme önünde açıklar ve doğrular (Bu bir dizi başka tarihi belgelerle, diğer sanıkların ifadeleri ve Troçki, Zinovyev ve Kamenev'in önlerine koydukları görevin esas özülüyle de uyum içindedir). Troçki anlatır: *"Hayır tersine bu şartlarda rejime düşman tavırlı güçler bir birlik için biraraya gelmeye çalışacaklar ve bu durumda bizim görevimiz, bu hoşnutsuz kitleleri birleştirmekten ve onların başına geçmekten, onları silahlandırmaktan ve hakim bürokratlara karşı sevk etmekten oluşacaktır."* (C. VII, y. 61)

Aynı şeyi Troçki bir mektupta (Anlaşılan bu onda saplantı haline gelmiş) ve Berman-Yurin ile bir konuşmasında tekrar-lıyordu.

Berman-Yurin şöyle diyordu: *"Bu dönemin uluslararası durumu karşısında bizim askeri güçlerimizin yıkımının özel önemi olan bir görev olduğuna, Sovyetler Birliği'ne karşı bir savaş durumunda çok büyük bir kitlenin askere çağrılabilmesine dikkati çekti."* Zinovyevistlerle birlikte Troçki ve Troçkistler bu kitleyi kolayca işleyebileceklerini hesap ediyorlardı. Berman-Yurin, *"Troçki banna, Sovyetler Birliği'ni Stalinist önderlik yıkılması halinde koruyacağımızı harfiyet söyledi."* (Cilt IV, y. 100)

Bu onların dış politikayla ilgili programlarıdır!

Bunların hepsinin uydurma olması mümkün müdür? Fritz

David ve Berman-Yurin'in burada fantastik hikayeler uydurmaları mümkün müdür? Bunların hepsi uydurma mıdır, hayal midir, yoksa kendi kötü sonlarını hafifletmek için diğerlerine karşı mümkün olduğunca çok şey söylemeye çaba harcayan sanıkların sorumsuz bir gevezeliği midir? Hayır! Bunlar hayal ürünü ve uydurma değildir. Gerçektir. Sanık sandalyesinde oturan Zinovyev ve Kamenev'le birlikte Troçki'nin birkaç yıl önce "Clémenceau Tezi"ni ilan ettiğini, silahlarını Sovyet hükümetine karşı çekmek ve onu devirmek için bir savaş durumunda düşmanın Moskova'dan 80 km. kadar uzaklıkta bulunmasını beklemekten bahsettiklerini bilmeyen var mı? Bu, tarihi bir gerçekliktir. Bu ortadan kaldırılamaz. Bundan dolayı Berman-Yurin ve Fritz David'in ifadelerinin gerçekleri yansıttığı teslim edilmelidir.

Sanıkların "dış politika" programları budur. Sırf bunun için Sovyet halkı bu hainleri gördükleri ilk ağaç dalına asacaktır. Ve onlar ettiklerini bulacaklardır.

İKİYÜZLÜLÜK, ALDATMA, PROVOKASYON: TROÇKİST-ZİNOVYEVİST BLOK'UN ESAS YÖNTEMİ

Şimdi bu insanların kullanmış oldukları yöntemlere bakalım: Belki de bu, onların caniyane, faaliyetlerinin alçak yönlerinden birisidir.

"İkeli" çizgilerine uygun olarak —her türlü aracı kullanarak iktidarı ele geçirme— bu Blokun üyeleri, hareketlerinde temel yöntem olarak ikiyüzlülüğü, Parti ve hükümete karşı bol keseden kullandılar. Onlar bunu bütün ajan, provakatör ve sabotajcılarıyla birlikte, gizli servislerin, Asef ve Malinovski'lerin imrenecekleri bir sistem haline getirdiler.

Reingold Zinovyev'in , 1933-34'de başbaşa oldukları bir sırada (bunu Zinovyev de mahkemede doğruladı.) "*Şimdi illegal örgütün önünde duran asıl görev, terörist faaliyeti asla açığa çıkınmayacak şekilde gizli olarak inşa etmektir.*" dediğini söyledi.

Bu bir abartma mıdır? Elbette değil. Reingold'un söylediği onların mantığına denk gelmektedir.

Zinovyev suç ortaklarına "*Soruşturmada asıl nokta, örgütle il-*

gili olası her türlü bağı reddetmek ve terörün Bolşevik-Marksistlerin görüşleriyle bağdaşmadığını savunmaktadır" şeklinde akıl veriyordu. (Cilt XXVII, y. 112)

Keza Troçki de, terör eylemlerinin Troçkist örgüt adına üstlenilmemesini, bu konuda Lenin'e ateş eden bayan Kaplan'a karşı Sosyalist Devrimciler'in MK.'sının vaktiyle aldığı tutuma benzer tavır alınmasını öneriyordu. Bunun ne anlama geldiğini biliyoruz. Hatırlayalım; Sosyalist Devrimciler'in MK.'sı, Kaplan, hain kurşunu Lenin'e sıktıktan sonra bir bildiri yayınladı ve bu terör eylemine kesinlikle katılmadıklarını açıkladı. Troçki, Zinovyev ve Kamenev de şimdi aynı taktiği benimsiyorlar.

Zinovyev şunu söylüyordu:

"İyi düşünülmemiş ve oldukça gizli komplo yoluna girdik. Kendimizi Marksist olarak görüyor ve 'ayaklanma bir sanattır' formülünü dilimizden düşürmüyorduk. Ve onu 'Stalin'e ve Parti'ye karşı komplo bir sanattır' şeklinde açıklayarak kendimize göre şeklini değiştirdik."

Burada, sanık sandalyelerinde bu "sanat"ın ustaları oturuyorlar. Ustaların kıymetli metalden şekillenmiş olduklarını söylemek istemiyorum. Bu ustalar aşağılıktır; ama buna rağmen adi eserlerini gerçekleştirme yeteneğini gösterdiler. Bu "sanat"ı oluşturan nedir? Herşeyden önce, her türlü araçla gerçekte katil yüzlerini maskelemek...

Belki de bu, tarihte maskeleyme sözcüğünün gerçekten gerçek anlamda kullanıldığı en belirgin örnektir. Bu insanlar yüzlerini maskeyle örttüler. Kendilerini geçmişlerinden kopmuş, suç olacak şekilde geliştirdikleri eski şaşkınlıklarından ve hatalarından vazgeçmiş tövbekarlar gibi gösterdiler.

Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in faaliyetlerine hız verdiği, Kirov yoldaşa suikast yapacak kadar ileri gittikleri bir dönemde, tam da bu dönemde, Zinovyev'in Parti MK'sına bir pişmanlık mektubu yazması karakteristiktir. 8 Mayıs 1933 tarihli mektupta, yani terör eylemleriyle ilgili hazırlıklarının en yüksek noktasında Zinovyev, sadece bütün eski hatalarından uzaklaştığına dair değil, Parti'ye ve sosyalizme bağlılığı üzerine de yemin ediyordu. O sıralarda Parti'yi kalbinden vurmak için Stalin yoldaşa karşı suikast hazırlarken, buradaki bütün

sanıklar gibi tüm insani değerlerini kaybetmiş olan bu cani, mektubunu şu tümcelerle bitiriyordu: *"Gerçeği ve sadece gerçeği söylediğime inanmanızı rica ederim. Beni tekrar Parti saflarını almanızı ve ortak dava için çalışmama fırsat vermenizi sizden rica ederim. Parti'nin en sadık üyesi olacağıma, Parti ve onun MK'sı öminde, suçumun en azından bir kısmının silinmesi için yapılması gereken herşeyi yapacağıma dair size devrimci sözü veriyorum."* Bu sözcüklerin değerinin ne olduğunu şimdi biliyoruz. Uluslararası komünist hareketin davasına, ülkemizde sosyalizmin inşası davasına ve Parti'ye zarar vermek için Zinovyev'in herşeyi yaptığını biliyoruz.

O, 16 Haziran 1933'de Parti'mizin merkez yayın organı Pravda'da **"İki Parti"** başlıklı bir makale yayınladı. Bu makalede her şartta, Parti'ye bağlılığı kanıtlamak için çaba harcıyor, oportünizmi topa tutuyor ve Parti'nin kazandığı zaferler üzerine bülbül gibi şakıyordu.

8 Mayıs ve 16 Haziran 1933 Yazında bir yandan bunları yazarken, öte yandan şimdi kesin olarak saptandığı gibi, Troçkist-Zinovyevist Blok'un bir toplantısında Bakayev'i terörist eylemleri gerçekleştirmek üzere görevlendiriyordu.

Smirnov tarafından yalan söylemekle itham edilince Zinovyev'in gururu kırıldı. Smirnov'un kendisi de burada tek bir gerçek laf etmediği halde, Zinovyev'i yalan söylemekle suçluyor. Zinovyev incinmişti ve aralarındaki farkın, *"kendisi gerçeği bütün açıklığıyla söylemeye kararlıyken, Smirnov'un anlaşılan o ki, başka karara varmış olmasından ibaret"* olduğunu açıkladı.

Hakim yoldaşlar, sizleri, Zinovyev'in bu iddiası karşısında uymayı görev biliyorum. Onun burada bütün gerçeği söylemiş olduğuna inanmayınız.

Zinovyev ve Kamenev 15-16 Ocak Leningrad davasında, hain, yalancı yüzlerini maskeleyemeyi oldukça iyi başardılar. Kamenev, 15-16 Ocak 1935'deki oturumlar sırasında yaptığı açıklamada, kesinkes ve samimi olarak Parti ve hükümete karşı süngüsü düşmüş, kalbindeki herşeyi ortaya dökmüş bir düşman izlenimi yaratmaya çalıştı. O, o davada Zinovyev'in Troçki'yle görüştüğüne dair basit bir olaydan bahsetmişti. Büyük

bir coşkuyla ve "su katılmamış" öfkeyle, Zinovyev'e bu olayı gizleyerek; bütün gerçeği söylemedi diye sitemde bulunmuştu.

Ama aynı zamanda, aynı Zinovyev ve Kamenëv, bizi aldatmaya, mahkemeyi ve bütün ülkeyi Sergey Mironoviç Kirov'un öldürülmesiyle ilişkileri olmadığına inandırmaya, çalıştılar. Şimdi olduğu gibi, o zaman da bütün gerçeği söylüyoruz diye tekrar tekrar yemin ettiler. 15-16 Ocak 1935'deki davanın, Kamenëv ve Zinovyev için beklemedikleri ama kaçınılmaz sonuçları gibi ondan kurtulamadıkları şimdiki dava için adeta bir deneme olduğu söylenebilir.

Leningrad davasındaki bu "dikkate şayan" ifadelere döneceğim. Sizi ve sizin aracılığınızla bütün ülkeyi, sadece Kamenëv ve Zinovyev'e karşı değil, aksine Parti'mizi, ülkemizi ve büyük davamızı arkadan vurmak için, pişmanlık maskesiyle kendilerini gizleyenlere, maalesef saflarımızda hâlâ çokça yer alan bütün ikiyüzlüler ve hainler karşısında uyarmak için, sadece bundan dolayı şimdi Leningrad davasından bahsedeceğim.

Bu patentli, son derece kınaz hilekarlara en ufak bir güven duyulmamalı!

Buna layık olmadıklarını kendileri de kavıyorlar. O sorguda Zinovyev'e "Ve şimdi bütün gerçeği söylüyor musunuz?" diye sordum. "Şimdi eksiksiz bütün gerçeği söylüyorum" yanıtını verdi.

Ama hainlik, hilekarlık, aldatma, ihanet, sadakatsizlik gibi bütün kavramlar gölgede bırakıldığına göre, kendilerine inanılması için kanıtlar nerede?

Zinovyev hilekarlığı, Sergey Mironoviç Kirov'un öldürülmesinden sonra Pravda'ya bir anı yazısı yollayacak kadar ileri götürdü. Bu konuda onun söylediği yegane şey şuydu: "*Hatırlayabildiğim kadarıyla bu yazı basılmadı*". Hepsi bu kadar!

O anma yazısı burada, elimde... Yanılmıyorsam yazı 4 veya 7 Aralık, büyük ihtimalle 4 Aralık tarihliydi.

Zinovyev, yoldaş Kirov'un anısına yazdığı bu yazıya "**Fanal Bir İnsan**" başlığını koydu. Basın için belirlediğiniz ve dolayısıyla bizim bütün açık yürekliliğimizin ortak malı olması gereken anma yazınıza nasıl başladınız?

Bu, devrimi başarmamızdan beri geçen 17 yıllık süre içinde düşmanın Bolşeviklere ustaca indirdiği şu veya bu vuruşta gözlenebilir. Düşman, iç savaş yıllarında bize önemli bir darbe vurduğunda bu böyleydi " vs. vs.

Zinovyev yazısına devam ediyor; *"Parti'nin acısı, bütün SSCB halkının acısıdır. Parti'nin matemî bütün ilkenin matemidir... Bütün halk acıyla kaybı hissediyor."*

Doğru, "Bütün ülke, kayıptan ötürü acı duymakta ve hain kurşuna lanet etmektedir. Bu duyguları, genciyle yaşlısıyla bütün ülke paylaşmaktadır."

Ama bu sizin için hangi ölçüde geçerlidir?

"Sergey Mironoviç Kirov'un alçakça katledilişi, bütün Parti'yi, bütün Sovyetler Birliği'ni gerçekten galeyana getirdi. Bu sevilen değerli insanın kaybı, hepiniz tarafından, kendimize ait olanın, alışılmış olanın, çok değerli olanın kaybı gibi hissedildi."

Sanık Zinovyev, bunlar sizin korkunç ve rezil makalenizde yazdıklarınızdır.

Sanık Zinovyev! Parti, bizim için değeri ölçülemeyecek olan Kirov'u niçin kaybetti?

Parti bizim için çok değerli olan bu insanı kaybetti. Çünkü, siz sanık Zinovyev, Kirov'u öldürdünüz. Elleriniz öldürdüğünüz Kirov'un kanıyla lekelendi.

"Parti'nin sevgili oğlu" diye yazıyordunuz. Bu nasıl bir küstahça karalama!

"İşçi sınıfının oğlu", "Bizim engin, değerli, güçlü... ona inanmak olanaksızdı, o sevilen, onunla gurur duyulan..."

Zinovyev böyle yazdı ve alçaklığın bütün sınırlarını aştı!

Bu insan *"onu sevdi"*, *"onunla gurur duydu"* ve onu öldürdü! Bu kepaze katil, kurbanına ağlıyor! Böyle birşey nerede ve ne zaman görülmüştür?

Bu olayın bütün iğrençliğini ve alçaklığını inceden inceye incelemek için ne söylenmeli ve hangi sözcükler seçilmeli? Karalama! Kalleşlik! İkiyüzlülük! Entrika!

Siz, evet siz Zinovyev! Hinoğlu hin elinizle bu fanalı söndürdünüz. Ve siz, insanları aldatmak için alenen ve ikiyüzlüce saçınızı başınızı yoldunuz!

Kimi katlettiniz? Siz muhteşem bir Bolşeviği, ateşli bir

kürsüyü, Lenin'in mirası için kayıtsız şartsız mücadele eden, dolayısıyla size karşı da mücadele eden, sizin için tehlikeli olan birini öldürdünüz. Siz bu insanı Nikolayev'in melun elinin tetiği çektiği saniyede öldürdünüz ve iki-üç gün sonra Pravda'ya "sönmüş fanal" için bir makale yolladınız. Bu alçak pişkinlikleri tanımlayacak sözcük yok. Benim söz dağarcığımda bu sözcükleri bulamıyorum.

Zinovyev grubunun ikinci adamına, Kamenev'e, "eşek postundaki" (ki o bunun üzerine 17.Parti Kongresi'nde bizzat konuştu) ikiyüzlüye geçelim.

Mahkemeye, dikkatlerini Kamenev'in 1933 yılında yayınlanan makalelerine çevirmelerini rica ederim. Kamenev bu makaleleri Zinovyev ile hemen hemen aynı zamanda ve onunla görüş birliği içinde yazdı. Kamenev'in bir makalesi Pravda'da yayınlandı. O, orada tıpkı Zinovyev gibi, hatalarından vazgeçiyor, hatalarını mahkum ediyor, "*Muhalefetin en önemli varlık nedeni, yıllarca Lenin'e karşı mücadele etmiş olan o insandı*" diye açıklıyor. vs. vs. 25 Mayıs 1935 tarihli bir makalede **Kamenev** şöyle yazıyordu: "*Açık ki, başında yoldaş Stalin'in bulunduğu politikaya karşı muhalefet, Ekim 1917'de Parti üyelerini, Lenin'in politikasına karşı gelmeye zorlayan aynı varsayımlardan kaynaklanmaktadır.*" Kamenev eski arkadaşlarından koptuğunu ağlayarak ve hayıflanarak açıklamaya çalışıyor. Makalesini, sosyalizmin inşası davasına engel olan herkesi bundan vazgeçmeye çağırarak bitiriyor.

Bu, Mayıs 1933'deydi. Ama 1933 Yazında, Zinovyev ve Kamenev sürgünden döndükten hemen sonra, Zinovyev'in evinde, Sovyet iktidarının ve partinin önderlerine karşı terör eylemlerinin hazırlanmasıyla ilgili Troçkist-Zinovyevist Merkez'in bir toplantısı olur.

Kamenev bu konuyla ilgili sorgulandığında çok kısa özet yapmıştı. İkimiz arasında geçen diyalogu anımsatmak istiyorum:

— 1933 yılında yazdığınız ve Partiye karşı sadakatinizi dile getirdiğiniz makalelerinizdeki açıklamalarınız nasıl değerlendirilmelidir?

Bu aldatmaca mıydı?

— Hayır, aldatmaktan da kötü.

— Vefasızlık mı?

— Daha kötü.

— Aldatmacadan, vefasızlıktan daha kötü... Uhanet kelimesini bulamıyor musunuz?

— Siz buldunuz.

Devamla o, bunu salt Zinovyev ile bir anlaşmaya göre yapmadığını, Kamenev'in bu hareketlerinin, güvenin elde edilmesi zorunluluğu ile birleşen daha önce hazırlanmış iktidarı ele geçirme planının icrası üstüne vuku bulduğunu söyledi.

Sanık Kamenev'in ahlaki düzeyini belirlemek bakımından (istiyorsanız ideolojik seviyesi deyin) uğruna yaşadığı çıkarların karakteri, onun bazı ahlaki çıkış pozisyonları, hayatında hangi değerlerin önem taşıdığını gösteren küçük bir örnek...

Makavelli'nin (cilt I) bir kitabından bahsetmek istiyorum. Bu kitap, 1934'de Kamenev tarafından yönetilen "Akademia" yayınevi tarafından Kamenev'in bir önsözüyle yayımlandı.

16. yüzyılda yazılmış çok ilginç bir kitap. Yazar bu kitabı bir hükümdara devleti kendi çıkarları doğrultusunda nasıl yönetebileceği konusunda bilgilendirmek için yazmış.

Makavelli şöyle yazıyordu: *"İki şekilde mücadele edilebileceğini bilmelisiniz. Birincisi yasalar yoluyla, ikincisi şiddet yoluyla... İlki insana ikincisi hayvana özgüdür.*

Ama ilki çoğu kez yeterli olamayacağından, ikincisine başvurulmalıdır. Hükümdar hem insanın hem de hayvanın karakterine sahip olmalıdır."

Bu Kamenev'in çok hoşuna gider ve kitabın önsözüne aşağıdaki ilginç sözleri yazar: *"Siyasi aforizmin (fikir kıvrımının) bir ustası ve parlak bir diyalektikçi..."* (Kamenev'e göre bu Makavelli bir diyalektikçidir! Bu çok bilmiş, şakacı, bir diyalektikçiymiş!) *"... Güzel bir aforizm! Makavelli şöyle yazıyor; 'Yasalar yoluyla hareket etmek; bu insana özgüdür. Zorbalıkla hareket etmek; bu hayvana özgüdür. Bu hayvani politikayı izle, amaçlarına ulaşacaksın."* Bunu sanık Kamenev *"siyasi aforizmin ustalığı"* olarak adlandırıyor.

Kamenev'in devamla ne yazdığına bakalım: *"... izlenimlerinden iyi ve kötü, kabul edilir ve edilemez, yasal ve yasadışı gibi bütün ölçütlerden ve görelî kavramlardan kesin sonuç çıkartan bir diyalektik-*

çi..." Kamenev'e göre bu, açık ki diyalektik. Diyalektiğin yeni "Marksist" açıklaması Makavelli örneğine göre, canının canı olmayanla, yasal olanın yasadışı olanla, iyinin kötüyle karışımından ibarettir.

1934 yılında Kamenev şöyle yazıyordu: *"Makavelli bilimsel araştırmasında, kırılların keskinliğe ve güce göre şaşılacak bir düzenlemesini yapıyordu. iktidarı ele geçirmek, elde tutmak ve onu karşı saldırılardan korumak için, Makavelli'ye göre, çağdaş kral kendine bu kırılları rehber almalıdır."* İyi bir öğretmene sahiptiriz Kamenev! Ama siz öğretmeninizi gölgede bıraktınız. Bu konuda hakkınızı vermek gerek.

Devamla, bu önsözde şöyle yazıyorsunuz: *"Bu iktidarı sosyolojisi olmaktan çok uzak. Ama buna karşın köleci düzende, zengin azınlığın emekçi çoğunluk üzerinde egemenlik kurmak için nasıl hayvani bir mücadele içinde olduğunu göstermektedir."*

Doğru. Ama siz köle sahiplerinin uyguladığı mücadele yöntemlerini ve ilkelerini toplumumuza aktarmak, onları sosyalizme karşı kullanmak istediniz. Şöyle yazıyorsunuz: *"Floransalı bankacıların sekreteri ve onların Vatikan'daki elçisi, bilerek veya bilmeyerek patlama gücü yüksek bir mermi yaratmıştır. Bu mermi yüzyıllar boyunca hükümdarların ruhlarını tedirgin etmiştir..."* Siz, Kamenev, Makavelli'nin bu kurallarını uyguladınız. Onları en büyük ilkesizliğe ve ahlaksızlığa kadar geliştirdiniz, modernleştirdiniz ve mükemmelleştirdiniz.

Hakim yoldaşlar! Bu kitabı duruşmanın kanıt belgelerinden biri olarak görmeyiniz. Bu kitabı, sanıkların cinayetlerine kanıt olarak göstermiyorum. Bir Marksistin soylu çehresini korumaya çalışmak, Marksist-Leninist ilkelerine uygun karar vermek iddiasında olan Zinovyev ve Kamenev'in daha o zaman, beslendikleri düşünce kaynağını göstermek için bu duruma birkaç dakika dikkat verilmesini gerekli gördüm.

Bırakın bu çılgın komediyi. Gerçek yüzünüzü gösterin. Kamenev Makavelli'nin kitabından patlama gücü yüksek bir mermi olarak bahsediyor. Anlaşılan o ki, Zinovyev ve Kamenev sosyalist anavatanımızı havaya uçurmak için bu mermiyi kullanmak istiyorlardı. Onlar hesaplarında yanıldılar. Onların yanında, Makavelli her ne kadar bir fino köpekciği ve safderun

köylü kızı ise de buna rağmen onların akıl hocasıydı. Makavellizm ve Asef sistemi... Bunlar sizin faaliyetinizin ve cinayetlerinizin kaynağıdır. Bu şimdi bizzat Zinovyev ve Kamenev tarafından açığa çıkartıldı: Öldürme, ihanet ve bunları maskeleyen sizlerin canice faaliyetlerinizin belirleyici esas yöntemleriydi.

Zinovyev ve Kamenev dün açıkça bu yöntemlerin çalışmalarının esası olduğunu itiraf ettiler. Burada bununla ilgili Reingold ve diğer sanıklar da konuştular. Bu yöntemin tarafımızdan sunulan dökümanlarda ayrıntılı olarak ortaya konduğuna inanıyorum. Konuşmanın bu bölümüyle ilgili sonuçları toparlarsam, Troçkist-Zinovyevist merkezin terörist temel üzerinde örgütlendiğini; kendine özgü ama çok ilkel ve basit birkaç sözcükle anlatılabilen, iki saatlik süreden az bir zamanda hazırlanan, bizzat sanıkların küçümsemeyle bahsettikleri bir programlarının olduğunu, söyleyebilirim. İç politikayla ilgili programları suikast düzenlemekten, dış politikayla ilgili programları savaşta Sovyetler Birliği'nin yenilgiye uğramasından, yöntemleri ise sadakatsizlikten ve ihanetten ibarettir.

TROÇKİSTLERİN VE ZİNOVYEVİSTLERİN KARŞI-DEVİRİMCİ TERÖRİST FAALİYETLERİ TAMAMEN KANITLANMIŞTIR.

Konuşmanın ikinci bölümüne, sözümona Birleşik Merkezin pratik faaliyetine ve her bir sanığın Sovyet iktidarına karşı bu cani komplo da ne şekilde rol aldıklarına geçiyorum.

1932 Sonbaharında Troçkist ve Zinovyevist karşı-devrimci gruplar birleştiler. Onları birliğe götüren nokta, her iki grubun da iktidarı ele geçirmek için verdikleri mücadelede, terörist faaliyeti esas almalarıydı. Bu birliği mücadelenin seyri içinde pekiştirdiklerinden şüphe yoktur.

Yasadışı, karşı-devrimci, terörist bir örgüt vardı ve eylem içindeydi. Smirnov bunu inkar etmek için ne kadar çaba harcarsa harcarsın, bunu çürütmeyi başaramayacaktır. Gerçekler çok kesin, kanıt olarak çok sayıda döküman var. Bu dökümanlar haklı olarak biz iddia makamını, davacıya karşı şunu iddia et-

memizi sağlıyor. Karşı-devrimci Troçkist-Zinovyevist grup vardı. Bu grup terörist eylemler örgütleme temelinde faaliyet gösteriyordu. Ve suikastlar hazırlıyorlardı. Bunlardan birinde (1 Aralık 1934'de Sergey Miranoviç Kirov'un alçakça katli) başarılı oldular. Bu cinayet örgütün başardığı işlerin en çirkiniydi.

Çok değil, iki hafta önce, Nikolayev, Katolinov Rumyanzev, Sosizki ve daha birçoklarının yargılanıp kurşuna dizildikleri "Leningrad Merkezi" olarak adlandırılan davayla bağlantılı olarak Ocak 1935'de "Moskova Merkezi"ni yargıladık. O zaman bu cinayeti azmettirenleri ve diğer katılanları henüz tanımıyorduk.

Ama doğru iz üzerindeydik. Her ne kadar sağlanan kanıtların düzeyi, Kamenev'i, Zinovyev'i, Yevdokimov'u ve Bakayev'i doğrudan bu cinayetin örgütlenmesi, yönetilmesi ve gerçekleştirilmesiyle ilgili dava etmek olanağını elimizden aldıysa da, İçişleri Halk Komiserliği'nin yürüttüğü soruşturma, bu cinayeti azmettirenleri belirleme bakımından doğru yolu tutmuştu.

Kamenev, Zinovyev ve Yevdokimov'un baş rolü oynadıkları sözüm ona "Moskova Merkezi" davasındaki kararda, onların rolleriyle ilgili olarak sadece (onların, suç ortaklarının terörist ruh hallerini tahrik etmeleri; onların, bu cinayetin kaçınılmaz olarak boyatacağı ve gerçekten de boyattığı nesnel zemini yarattıkları) konuşuldu.

Soruşturma ve dava makamları mutlak nesnel olduklarından, o dönem Zinovyev, Kamenev ve Bakayev'e karşı cinayete azmettirmek ve örgütlemekten dava açılmadı. İddianamede "Soruşturma sonunda onların doğrudan katılımı tespit edilmedi" dendi. Ama soruşturma organının elinde olan bütün veriler, bu kişilerin (Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov ve Bakayev) cinayetle sıkı bağlarının olduğunu ve kendilerinin de o zaman ifade ettikleri gibi, cinayetin ahlaki ve siyasi sorumluluğunu taşımaları gerektiğini iddia etmemize izin veriyordu.

Buna göre Zinovyev, Kamenev, Bakayev ve Yevdokimov hakkında nisbeten hafif hüküm verildi. Sadece hapis cezası...

Gerçek durumu, cinayetin gerçek örgütleyicileri ve suç ortaklarını gizlemek için Zinovyev, Kamenev, Bakayev ve Yev-

dokimov ellerinden gelen herşeyi yaptılar. Onlar, bu alçakça işlenmiş cinayette kendilerinin, hiç payları yokmuş gibi göstermeye çalıştılar.

Burada, karşı-devrimin kendilerini caniyane faaliyetleri için alet olarak kullandığını yüksek sesle açıkladılar. Karşı-devrimi mücadelelerinin aleti olarak onlar seçmemiş, aksine karşı-devrim onları kendine alet olarak seçmiş(!)

Zinovyev, Kamenev, Bakayev ve Yevdokimov cinayetin ahlaki ve siyasi sorumluluğu dışında başka sorumluluklarının olmadığını, güya bunun da bedelini ödemeye hazır olduklarını ve bu sınırlar içinde kendilerine karşı açılan davanın doğruluğunu ve tutarlılığını kabul ettiklerini açıkladılar.

15-16 Ocak 1935'de Zinovyev mahkeme önünde şunu açıkladı. *"Sanık sandalyesinde özgeçmişleri farklı olan bizden 15 kişi oturuyor. Aramızda işçi hareketinde bizim kadar bulunmuş olanlar var. Onlar pek çok şeyi, bana olan güvenlerinden dolayı yapmışlardır. Elbette buna göre hareket etmek zorundayım... Bu aşamada görevimi şöyle görüyorum. Tamamen, açıkça ve samimice işçi sınıfı mahkemesi önünde hata ve suç olarak gördüğümün cezasını çekmeliyim. Bunu, benim gibi bu grubun hata ve suçlarının, kesin olarak son bulması için anlatmalıyım..."*

Zinovyev'in bu açıklamasını bir oyun, bir manevra ve taktiksel bir hile olduğunu daha önce söylemiştim.

Genel olarak kriminal caniler böyle hareket ederler. Soygun ve adam öldürmekle suçlananlar sadece soygunu, soygun ve hırsızlıkla suçlananlar sadece hırsızlığı, hırsızlık ve yatakçılıkla suçlananlar da sadece yatakçılığı kabul ederler. Bunlar, kriminal suçluların başvurdukları genel hilelerdir. Ağır suça nazaran hafif olanını itiraf etmek... Bu gerçeğin izlerinin silinmesinin yöntemidir. Birçok durumda, hatta ceza gerektiren durumlarda da adi canilere güvenen insanların safdilliliği üzerine spekülasyon.

Zinovyev'in konumu da buydu. Kamenev, Bakayev ve Yevdokimov da benzeri konum aldıklarını inkar edemezler. 1935'de neredeyse suçüstü yakalandıklarında, bu büyük cinayetin sorumluluğundan sıyrılmak için, hafif bir suç üstlendiklerini açıkladılar.

Zinovyev, aslında yapmadığı "açık kalpli, samimi" bir itiraftan bahsediyordu. Onların gerçekte yaptıkları, geriye yedekler bırakmak için (Bu ihtiyatlar uygun zamanda harekete geçip, Parti'mize ve ülkemizin önderlerine karşı yönelsinler diye) suç ortaklarını Sovyet mahkemelerine teslim etmemekti.

Bu, 15-16 Ocak 1935'deki Leningrad davasında Zinovyev, Kamenev, Bakayev ve Yevdokimov'un konumlarını da açıklıyor. Zinovyev şöyle diyordu: "*Hakkımızda nesnel yaklaşımdan hareketle hiikiin verilmesi doğrudur*". O, kendisiyle beraber sanık sandalyesinde oturan çoğu insanı tanımadığını söyledi. Zinovyev güya ne Yevdokimov'u ne Gertik'i ne Kamenev'i ne de Sachov'u tanıyordu. Zinovyev işçi sınıfına öznel olarak "sadık" olduklarını söyledi.

Zinovyev, hem kendisinin hem de 15 suç ortağının, öznel olarak güya işçi sınıfına sadık olduklarını ve karşı-devrim yoluna sapmak istemediklerini, ama nesnel olarak bunun tersinin olduğunu iddia edebildi. Niçin bunun tersi meydana çıktı? Sanık Zinovyev'in, savunma konuşmasında, kendisinin öznel olarak işçi sınıfına bağlı kalırken, nesnel olarak tersinin nasıl oluştuğunu açıklamasını arzu ediyorum. Böyle şey olamaz, sanık Zinovyev! Sizin devrime öznel sadakatiniz çürük ve sahte olduğundan, nesnele de bu şekilde yansımaktadır. Bu konuşmayı yaptığınızda ne düşünüyordunuz? Savunmanızda bununla da ilgili konuşmanızı isterim.

Sovyet Devleti'ne karşı sadece sinsilikle değil, ateşli silahlarla da kuşandınız. Siz cani amaçlarınızı pratikte de gerçekleştirdiniz. Bizzat kendiniz ikiyüzlülükten bahsettiniz. Ama aynı zamanda siz, şu anda bile ikiyüzlülük politikasını devam ettirdiğinizi gizleyecek şekilde konuştunuz.

Şöyle diyordunuz. "*Kendimi önder olarak hissetmeye alıştım. Ben de bu moment güçlü bir rol oynadı.*" Şunu da söylediniz: "*Kendimi önder olarak hissetmeye alıştım ve herşeyi bilmek zorunda olmam doğaldır. Yönetimden uzaklaştırıldıysam bu, ya bir haksızlık veya yanlış anlamadır, ya da birkaç aylığına geçici bir uygulamadır. Bunları kendimi haklı çıkarmak için değil, gerçekten ne düşündüğümü bilmeniz için söylüyorum. Böylelikle kendimi, burada gözönünde gerçekleşen cinayetlerin son kıymıklardan kurtarıyorum.*"

Zinovyev "kıymığı" Leningrad Mahkemesi'nde uzaklaştırdı! ... Hayır, onu uzaklaştırmadı. O, bu kıymığın sadece ve sadece bir tanesini değil, aksine pek çoğunu, en ağır suçları hazırlamak ve işlemek üzere sosyalist ülkemizin vücudunda bıraktı.

Siz açıkladınız: "...sadece şunu düştürebiliyordum: Etrafında adamları olmayan, her şeyden habersiz, siyasi gelişmelerden uzak bir ben! Bu nasıl olabilir?"

Sizi kasıp kavuran bu düşüncedir. Ben olmaksızın bir şey yürümez(!) Geçmişte durumunuzun faaliyetler ile belirlenmesi gibi, şimdi de durumunuz faaliyetleriniz ile belirleniyor. "Bir merkez var mıydı, yok muydu?" sorusuna yaklaşalım. Şöyle diyordunuz: "Elbette 1929 yılına kadar bir merkez vardı" Esasen, son yıllarda merkezin olmadığını, 1929'dan beri faal olmadığını iddia etmeye çalışıyorsunuz. Bu bir aldatmacadır. Eski Zinovyevist Merkez, Birleşik Troçkist-Zinovyevist Blok'a dönüştü. O, reforma tabi tutuldu, biraz güçlendirildi. Çünkü, bazı gruplaşmaların konsolidesi yapıldı. 1932'den sonra faaliyetini daha kapsamlı geliştirmeye başladı. 1933 yılında özel bir canlılık gösterdi; bazı terör eylemleri hazırlandı ve onlardan biri gerçekleştirildi.

Zinovyev, "Bu 1926 ve 1927 yıllarındaki merkez değil ve benim bu merkezle bağım yoktu" dedi. Zinovyev, o zaman Leningrad Merkezi'ne ilişkin, hakkındaki soruyu nasıl koyuyordu! O şunu söylemişti: "Katolinov, Mondelstov, Myasnikov ve diğerlerinden oluşan bir grup vardı". (Kirov cinayetinde) Katolinov büyük rol oynamıştı ve Zinovyev güya onun hakkında iddianame sayesinde bilgi sahibi olmuş(!)

Zinovyev, Leningrad terörist grubunun örgütleyicilerinden birini, ancak iddianameden tanıdığını yutturmak istiyordu.

Bu gerçekten öyle miydi? Değildi. Zinovyev, Bakayev'i, Nikolayev-Katolinov grubuyla ilişkiye geçsin, Nikolayev, Katolinov Mandelstov ve diğerlerinin cinayet hazırlıklarını denetlesin diye Leningrad'a yolladı.

İşte bir kez daha ihanet ve yalan, bir kez daha maske!

"Ona yaklaştırmaya çalışıyorduk". Gizlemesine rağmen Zinovyev, daha 1935 yılında Katolinov ve Nikolayev'e yaklaştırmaya

çalıştığını ve bunu başardığını itiraf etmek zorunda kaldı.

Şimdi kesin olarak belirlendi:

Zinovyev, 1932 yılında (yoldaş Kirov'u öldürmekten yargılanan ve suçlu bulunarak 1935 yılında kurşuna dizilen) Levin ile bir buluşmasının olduğunu anlatıyor ve ekliyor: "*Örgüt konuşması yapmıyorduk ve bunun için özel bir zorunluluk da yoktu. Laf ağzından kapılıyordu (Leb demeden leblebi anlaşılıyordu çn.) Ben onun için bir otoriteydim. Keza o da benim için bir otoriteydi. Başboşlar grubundan olan bu insanın, söylediklerimizin doğrultusunda hareket edeceğini biliyordum.*" Burada bir dizi yarı imalar, yarı itiraf lar içerilmektedir. Bunlar temelinde, ancak sonraları — Zinovyev'i suçlu gösteren çeşitli dökümanlar toplandıktan sonra—Zinovyev'den de bu cinayete katıldığına dair tam bir itiraf alındı. Şimdi artık Bakayev'in dün burada yoğun bir şekilde hafifletmek istediği durumu Zinovyev de gizlemiyor.

Zinovyev daha Ocak 1935'de "Moskova Merkezi" davasında, Levin'in özellikle Bakayev'e yakın olduğunu itiraf etti. Ama dün Bakayev bu samimiyeti önemsizleştirmeye, terörist karakterli gizli amaç için Levin'i görmeye Leningrad'a gitmediğine işaret etmeye çalıştı. Ama böylesi amaçlar tam da böylesi samimiyetle mümkün olur.

O, daima şunu söylemeye çalıştı. İfadelerden ve iddianameden "bu amaç için" ibaresini siliniz. Hayır Bakayev, biz bunu söylemeyiz, silinmemelidir! Çünkü bu terörist eylemlerin ustası olarak "bu amaç için" seyahat ettiniz. Yolculuğunuz tesadüfi değildi.

Zinovyev niçin, Reingold, Pikel ve hatta Yevdokimov'u Leningrad'a göndermedi. Leningrad grubuyla, Yoldaş Kirov'u müstakbel katillerinin grubuyla görüşmeler için niçin doğrudan Bakayev'i seçti? Bu sorunun yanıtını Zinovyev'in ve kısmen de Bakayev'in 15-16 Ocak 1935'deki mahkeme açıklamalarında buluyorum. Zinovyev, Bakayev'i seçti; çünkü Bakayev, Leningrad'da Zinovyevcilerin temsilcisi, Leningrad illegal Troçkist örgütün yöneticisi Levin'e (bizzat Levin'in kendisi geçen yıl Askeri Kollekyum Mahkemesi önünde bunu itiraf etti) en yakın olan kişiydi. Bunun doğrulandığını Zinovyev'in ifadelerinde de görüyoruz: "*Levin'i Bakayev özellikle iyi*

tanıyordu. O, Leningrad'daki parti düşmanı mücadelenin esas örgütleyicilerindendi..."

Sadece parti düşmanı mücadelenin mi, sanık Zinovyev? Sovyet düşmanı mücadelenin de, karşı-devrimci mücadelenin de... Özü itibarıyla, açık karşı-devrimci, devlet düşmanı, Sovyet düşmanı karakter taşıyan bir mücadelenin de!

Devamla Zinovyev, "ona asla emirler vermedim" dedi. Biliyor musunuz, bu öyle bir Cizvitçilik ki ondan daha kötüsü olamaz. Bu, kendine "Bu adam buradan geçti mi?" diye sorulduğunda, parmağıyla kolunu göstererek "O, buradan geçmedi" diye yanıt veren Cizvit papazını hatırlatıyor.

Levin ile direk ilişkiniz yoktu ama bu ilişkiye Bakayev üzerinden sahiptiniz. Bakayev sizin emrinizle seyahat etti. Ve siz "ona asla görev vermedim" derken bir kez daha yalan söylediniz!

Emirlerinizi sadece Bakayev yürütmedi. Bütün merkeziniz, Levin'le, Katolinov, Nikolayev, Rumyanzev, Sosizki, Mondelstov ve Leningrad'lı Zinovyevcilerin, bu darmadağın edilen, yokedilen çetesinin diğer bir dizi üyeleriyle de görüşmeler yaptı. Merkeziniz, Leningrad'lı Zinovyevist çetenin hazırlıklarını denetledi. Ve Parti'mizin sadık oğlunun, Leningrad'lı Bolşeviklerin önderinin, ateşli kürsü Sergey Mironoviç Kirov'un yok edileceği zamanı sabırsızlıkla bekledi. Onların beklentileri gerçekleşti.

Zinovyev bu cinayeti çabuklaştırdığını mahkeme önünde itiraf etti. Onun acelesi vardı. Bu cinayetin bir an önce gerçekleşmesi için hummalı bir şekilde Nikolayev ve Katolinov gibi adamlara sarıldı. Troçkist teröristleri geride bırakma isteği de buna etken oldu. Zira Troçkistler terörist faaliyette ilerleydiler.

Zinovyev keza Smimov'un da acele ettiğini açıkladı. Hepsinin acelesi vardı. Troçkistler Zinovyevcilerden daha kararlı ve istekli davranıyorlardı. Zinovyev, yurtdışından Troçkist teröristlerin geldiğini biliyordu. Zinovyev, caniyane niyetini, Troçkistlerden önce gerçekleştirmeyi bir "şeref meselesi" (bu kelimeyi burada kullanmak utanmazlıktır) olarak açıkladı. Böylelikle Zinovyev'in hummalı sabırsızlığı da açıklık kazanıyor. Bu yüzden o, Leningrad'daki hain kurşunun kesin olarak

ateşleneceği zamanı heyecanla bekledi. Onun bütün faaliyeti tam da, cinayetin mümkün olduğunca hızlı ve başarıyla gerçekleşmesinden ibaretti.

Böylelikle, Zinovyev'in bu davadaki rolü ve tavrı açıklık kazanıyor.

Bu bölümü kapatırken, şimdi Zinovyev'den kesin bir yanıt almak istiyorum. Zinovyev, Kirov cinayetinin hazırlanması, örgütlenmesi ve işlenmesinde sadece ahlaki değil, aksine tam olarak kriminal sorumluluğu da üstleniyor musun?

Zinovyev, elbette "evet" diyor. Başka türlü de yapamaz. Daha ilk mahkeme gününde, kanıtların demirden zincirinin baskısı altında o, başka türlü söyleyemedi.

Kamenev ve Bakayev de aynı davada benzer bir tavır aldılar. Kamenev, *"bir 'Moskova Merkezi'nin olduğunu bilmediğini"* söyledi. O soylu adam rolünü oynamak istediği için; *"Bu merkez varolduğundan ve bu kanıtlandığından dolayı bunun için de sorumluluk taşıyacağını"* söylüyor.

Kamenev'de durum şöyle: *"Merkezin var olduğunu bilmiyordum. Ama bu var olmuş ise, onun anlamı bundan haberim olurdu."* Ama Kamenev merkezden haberdardı. Merkezi bildiğine dair elimizde kanıt var.

Ve şimdi bu, yeni kanıtlarla daha da güçlendirildi. Bu dökümanlar aynı yönde faaliyet gösteren bir dizi cinayet şebekesinin açığa çıkartılması bağlamında sunuldu. Bu kanıtlar, bu korkunç ve müthiş meseleyi tamamen aydınlatıyor.

Kamenev kendisini o zaman, siyasi olarak akli başından alınmış bir insan olarak göstermeye çalıştı. O şöyle dedi: *"Kör oldum. 50 yıl yaşadım ve açığa çıktığı gibi, içinde yer aldığım, faaliyet veya faaliyetsizlikle konuşarak veya susarak katıldığım bu merkezi görmedim."* Nasıl bir Spiritüalizm (Ruhiyatçılık). Spiritüalizm ve karanlık büyü!

Biz o zaman bunu, rastgele sıralanarak söylenmiş yalan ve gerçeği gizlemek için basit bir deneme olarak değerlendirdik. Şimdi herşey kesin olarak açığa çıktı. Hayır, Kamenev kör olmamıştı. Kamenev ne yaptığını çok iyi görüyordu ve biliyordu. Çünkü o, kendi etrafında olanı bizzat örgütlemişti. Kamenev kör olmamıştı; o hem susarak hem de konuşarak tavır

koyuyordu. O, susmakla "bir şey yapmayın" demiyordu, oysa bunu demek zorundaydı. Belki bazı genç suç ortakları kararsızken ve öğretmen olarak ona başvururlarken Kamenev konuşmakla "birşeyler yapın" diyordu.

Kamenev açıkladı: "Kendimi haklı çıkarmak için söylemiyorum; ama şimdi, Zinovyev, Safarov'un kendisine geldiğini ve kendisine blok oluşturma önerisinde bulunduğunu söylediğini, hatırlıyorum. Önce bunu hatırlayamadım. Hiçbir bloka katılımımın olamayacağını söyledim. Çünkü bu insana (Safarov'a çn.) asla güven duymadığımı söyledim. Zinovyev bunu doğrulayabilir. Konuşmaya karşı değildim. Konuşmalar yürüttüm."

O, kiminle konuşmalar yürüttü?

"Tolmasov ve Schaltski'yle" Ama Tolmasov ve Schaltski, Leningradlı Zinovyevist çetenin bu aktif üyeleri, yoldaş. Kirov'u katlettiler.

Kamenev, Tolmasov ve Schaltski'yle, yani Kirov yoldaşın öldürülmesinin iki esas örgütleyicisiyle konuşmalar yürütüyor. Yani Kamenev bu konuşmalara girdi ve bu konuşmaları Bakayev aracılığıyla yürüttü. Ama o bunu gizlemeye çalıştı.

Kamenev terörle ilişkisinin olmadığı pozuna büründü ve açıkladı: "Söylemek zorundayım, karakterim itibarıyla korkak değilim ama silahlı mücadeleye asla itibar etmedim. Devamlı olarak, MK.'nın sıkışıp, bizimle görüşmek zorunda kalacağı ve bize de yer vereceği bir durumun doğmasını bekledim. Hayalperest ve fantast olmadığım için son iki yılda böylesi hayaller kurmadım. Aramızda fantastlar ve mace-racılar vardı, ama ben bu kategoriye dahil değilim."

Kamenev'in bu meseleye katılımını şimdi biraz farklı niteleyeceğini düşünüyorum. Kamenev'in önüne koyduğu görev neydi? Silahlı mücadeleye itibar etti mi, etmedi mi?

O zaman, "hayır" diyordu. Şimdi ise iki gün önce "evet" dedi. Bu korkunç cinayetin ipuçlarını elimizde değilken, ipuçlarının hepsi soruşturma materyaline uygun olarak herşeyin açığa çıkmadığını gördüğü ve bildiği için Kamenev o zaman "hayır" dedi. Şimdi herşey gün gibi açığa çıkınca "evet" diyor.

Karakteristik bir realite! Gerçek, bu canice "iş"te Kamenev'in güdülerinin nasıl belirleyici rol oynadığını göstermektedir. Kamenev MK'nın sıkışıp ona yer vereceği bir zamanın

gelmek zorunda olduğunu düşünüyordu. Ama sıkışmazsa ve ona orada yer vermezse işte o zaman Kamenev, bu yerin boşaltılması için tedbirler alacak.

Kamenev'in bütün mantığı ve politikası budur. Bizzat kendisinin maceracı olarak karakterize ettiği insanlar kategorisine dahil olmadığını açıklamaya asla izin vermeyen bir mantık ve politika. Hayır, açık ki o. bu kategoriden insanlara dahil olduğu gibi, diğer katagoriye de "fantast"lara da dahildir. Burada fantazi zayıf değil. Maceracılıkla da olsa, katillerle, ajanlarla ve sabotajcılarla da olsa, bu fantaziyi hayata geçirme isteği oldukça güçlüydü. Kamenev buna razıydı ve bunun için hazırdı.

Ve o, Leningrad mahkemesinde şunu da söyledi: "*Sosyalizmin büyük kurucularının karşısında konuşuyorum...*" Ve söylemek gerekir ki, orada hüznünlü bir portre, yoldaş Kirov'un portresi de asılıydı. Kamenev mahkeme önünde kendisi tarafından katledilen yoldaş Kirov'un portresi önünde yemin ediyordu:

"... *sosyalizmin büyük kurucularının portreleri önünde, sahneden kendiliğinden ayrılacak ve başkalarını beraberimde götüreceğim gücünü kendimde bulamazsam, bir canı olduğumu açıklıyorum.*"

TROÇKİST-ZİNOVYEVİST MERKEZ YOLDAŞ KİROV'U KATLETTİ

Biraz önce sordum, "Troçkist-Zinovyevist Merkez var mıydı?" yanıtladım, "Evet, o vardı. Bu örgüt 1932'de doğdu. O, Kamenev, Zinovyev, Yevdokimov, Bakayev, Smimov, Ter-Vaganyan ve Mračkovski'den oluşuyordu.

Bu merkez vardı ve en önemlisi Troçki, Zinovyev ve Kamenev'in doğrudan direktifi üzerine oluşturulmuştu. O, Sovyet ülkesinin önderliğine karşı yegane mücadele aracı olarak tэрör temelinde, Troçki'nin doğrudan direktifiyle kurulmuştur. O, oldukça sıkı gizlilik koşulları altında oluştu.

Sanık Goltzman'ın şahsında dün burada Troçki-Zinovyev-Kamenev gizli okulunun bir temsilcisini tanıma fırsatını bulmuştuk. Şimdi karşımızda Smimov'un şahsında başka bir komplocu oturuyor. Merkez vardı ve eylem içindeydi. Şimdi sanık sandalyesinde olan Smimov kesinkes saptandığı gibi sa-

dakatsizlik, aldatma ve ihanet yöntemlerini kullanmakla kalmıyor, Alman faşistleriyle gizli ilişkiler örgütlüyor ve kuruyordu. Faşistleri ve Alman Troçkistlerini, önderliğimize karşı yaptıkları mücadelede kullanıyor ve Tukalevski, P. Olberg ve diğerleri şahsında Alman Gestaposuyla bağlarını geliştiriyordu.

Harfî harfine bütün sanıkların, bu bölümde Smirnov'un ifadeleriyle de bu merkezin terörist temelde örgütlendiğinin, merkezin terörist yöntemleri kullanarak çalıştığının ve bu kirli, alçak yöntemleri uygulamaktan çekinmediğinin kesinlikle kanıtlanmış olduğunu düşünüyorum.

Bu merkez aracılığıyla Ukrayna'da, Moskova'da ve Leningrad'da bir dizi suikast hazırlığı yapıldığını kesinlikle kanıtlanmış olarak görüyorum. Nihayet, bu merkez aracılığıyla Leningrad'da Sergey Mironoviç Kirov'a suikast hazırlandı ve gerçekleştirildi.

Söylediğim gibi, Kirov'un öldürülmesi, komplocuların hazırladığı, SBKP(B) ve Sovyet devletinin önderlerini öldürme genel planına dahildi. Yeri gelmişken söyleyeyim, bu Yevdokimov'un ifadeleriyle de saptanmıştır. Mahkemeye, dikkatlerini Yevdokimov'un 10 Ağustos'taki ifadelerine çevirmesini rica ediyorum. O, ifadesinde Kirov'un Troçkist-Zinovyevist Blok Birleşik Merkezi'nin doğrudan direktifiyle öldürüldüğünden, Zinovyev'in kendisine 1934 yılında suikastle ilgili doğrudan bir direktif verdiğinden söz ediyor. Keza Bakayev de bunu doğruladı. Kirov'un katliyle ilgili karar, Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov, Bakayev ve Troçki'nin temsilcileri Mračkovski ve Ter-Vaganyan tarafından alınmıştır.

Delil olarak sunduğum **Yevdokimov**'un ifadeleri şöyle: *"Bakayev bu suikastin hazırlık durumunu gözden geçirmek amacıyla, 1934 Kasım'ında yani Kirov'un Nikolayev tarafından öldürülmesinden kısa bir süre önce Leningrad'a gönderildi. Bakayev'in Nikolayev'le şahsi bir buluşması oldu ve Moskova'ya döndü. Durumla ilgili Yevdokimov, Zinovyev ve Kamenev'e bilgi verdi. Silah sıkımını bekleyen Yevdokimov, Zinovyev ve Kamenev gelişmelerden memnun kalmışlardı. Bakayev, Nikolayev ve suç ortaklarını, Zinovyev'den sinyal beklemeleri, Moskova ve Kiev'de silahlar patladığı anda onları da, Leningrad'da harekete geçmelerinin gerekliliği, üzerine uyardı."*

Bunların hepsi mahkeme tarafından kanıtlandı. Sanıklar savunma konuşmalarında bunu reddetmeye cüret edebilirler.

Uzun bir inkardan sonra Zinovyev önsoruşturmada, biraz önce bahsettiğim bir dizi ifadeyi verdi. Karakteristik bir ayrıntı: daha 1932 Sonbaharında, Zinovyev ve Kamenev'in kır evinde (onların ortak bir kır evleri vardı. Kamenev bu durumu -belirtecek olursak- bir keresinde talihsizliğinin eseri olarak isimlendirdi) Bakayev yoldaş Stalin'e karşı, Karev de yoldaş Kirov'a karşı bir suikast hazırlamakla görevlendirildiler. Ama sonra Karev tutuklandığından, Zinovyev ve Kamenev sürgüne yollandıklarından durum değişti.

1933 yılı başlıyordu... Terörist ruh hallerinin canlandığı bir yıl... Troçkist-Zinovyevist Merkez'in faaliyetine yeniden başladığı bir yıl... Bakayev'e bu kez, yoldaş Kirov'un öldürülmesi direktifi verildi ve bunun üzerine itinalı hazırlık başladı.

Kamenev şunu söylüyor: *"Bu hazırlığın fiilen nasıl oluştuğunu bilmiyordum."*

Sanık Kamenev hazırlıkların ne aşamada olduğunu denetlemek için Bakayev'in Leningrad'a gittiğini bilmiyor muydunuz? Evet biliyordunuz. Bakayev'in denetlemeyi ele aldıktan ve her şeyin başarıyla yürüdüğünden emin olduktan sonra, Moskova'ya döndüğü ve hazırlıkların gelişimiyle ilgili rapor verdiğini bilmiyor musunuz? Bu tarafınızdan biliniyordu. Kirov'un öldürülmesinde fiili katılımınızın olmadığını açıklama cesaretini, bu saatten sonra nasıl kendinizde bulabiyorsunuz? Bütün her şeyi Zinovyev'in sırtına yıkmaya çalışmak işe yaramayan araçlarla yapılan bir denemedir.

Kamenev, *"öldürme kararı alınmıştı"* diyor ve ekliyor: *"Ben bu karara katıldım"*. Yani bu pratik bir gerçekleştirme olmuyor mu?

Bakayev önsoruşturmada inatla, Kirov'un öldürülmesi hazırlığındaki rolünü inkar etti. Bununla beraber onun suçu, bir dizi olguları hatırlatan Karev tarafından kanıtlandı ve sonra Bakayev de suçunu itiraf etti. Bunun için Bakayev'in itirafını dikkate alarak, Karev'in sorgulanmasını göz önüne almadım.

Sergey Mirovniç Kirov, Nikolayev ve Katalinov tarafından katledildi. Ama diğer öldürenler kimlerdi? Zinovyev'e sordum:

- *Birleşik Merkez ne zaman örgütlendi?*
- *1932 Yazında.*
- *Ne zamana kadar faaliyette bulundu?*
- *Fiilen 1934 yılına kadar.*

Bunun üzerinde ayrıntılı olarak durmak istiyorum. Zinovyev ve Kamenev 1933-34 yılları arasında sürgündeydiler, ama merkez faaldi. Bilindiği gibi 1934'de Smimov da özgür değildi. 1 Ocak 1933'den beri tutukluydu. Ama merkez faaldi. Smimov da merkezin faal olduğunu doğruluyor. Sonuç çıkarıyorum: Merkez faaliyetini iyi örgütlenmiş ilişki tekniğine borçluydu. Bu ilişki tekniği özgür olmayanlara bile, örneğin Smimov'a, bu merkezin yönetime katılıp, çalışma yürütmesini sağlıyordu.

Smimov'un kendini savunmak için; *"merkezden çekildim", "hapisteydim, hiçbir şey yapmadım ki"* diyeceğini biliyorum. Budalaca bir iddia! Evet, 1 Ocak 1933'den beri Smimov hapisteydi ama Troçkistlerle ilişkiyi hapishaneden örgütlediğini biliyoruz. Çünkü, Smimov'un hapishaneden kendi adamlarıyla şifreli olarak gizli görüşme yaptığı ortaya çıkarıldı. Bu da ilişkinin var olduğunu gösterir. Smimov bunu inkar edemez.

Ama bu da soruyu tam yanıtlamıyor. Çünkü bizim için önemli olan, Smimov'un, Zinovyev ve Kamenev gibi, kendi terörist grubunun ve Merkez'in bütün faaliyetlerinden sorumlu olmasıdır. Merkez özgür oldukları zamanda örgütlendi ve inşa edildi. Smimov, Zinovyev ve Kamenev! Sizler merkezin örgütleyicileriydiniz. Sizler teröristlerinizi, Pikelleri, Dreitzerleri ve diğerlerini faaliyet için yönlendiriyordunuz.

Bu yüzden söz konusu zaman içinde özgür olup olmadığına bakılmaksızın onlar tam sorumluluk taşımak zorundadırlar. Bunda biraz ögesellik var ve bunun üzerinde detaylı durmanın gereksiz olduğuna inanıyorum. Yönetici olarak onlar, kendileri tarafından kurulan, kendileri tarafından sürülen topraklarda doğan örgütün ve bütün o grupların cani entrikaları için sorumluluk taşımak zorundalar.

Merkezin faaliyetleri ifadesini ne de buluyor?

Zinovyev şöyle diyordu: *"... en önemlisi, hükümet ve parti önderliğine karşı terör eylemlerinin hazırlanmasıydı."*

Sordum: Kime karşı?

Zinovyev: Önderlere karşı.

— *Yani Stalin, Vorosilov ve Kaganoviç'e karşı... Merkeziniz Kirov'ın öldürülmesini örgütledi mi? Sergey Mironoviç Kirov'ın katli sizin merkez tarafından mı, yoksa herhangi başka bir örgüt tarafından mı örgütlendi?*

— *Evet, bizim merkez tarafından örgütlendi.*

— *Bu merkezde siz, Kamenev, Smirnov, Mraçkovski ve Ter-Vaganyan vardı?*

— *Evet.*

— *Yani siz, Kirov'ın öldürülmesini örgütlediniz?*

— *Evet.*

Bu cinayette Zinovyev, Kamenev, Smirnov, Mraçkovski, Ter-Vaganyan ve bütün diğerleri sorumluluk taşımak zorundadırlar.

Inatla inkar etmekte direnen Smirnov'du. O, sadece illegal karşı-devrimci Troçkist merkezin yöneticisi olduğunu itiraf etti. O, bunu mizahi tarzda söyledi. Ter-Vaganyan, Mraçkovski ve Dreitzer'e dönerek, onlara şunu söyledi: "*Bir öndere sahip olmak mı istiyorsunuz? Öyleyse beni yapın.*"

Ama sanık Smirnov siz zaten önderdiniz! Illegal Troçkist örgütün yöneticisiydiniz! Kamenev ve Zinovyev sizi tesadüfen Troçki'nin temsilcisi, Troçki'nin vekili, Troçkist illegal örgütün yöneticisi olarak görmediler.

Ve nihayet o, bunu bizzat itiraf etti.

Smirnov'un son sözünde neyi ileri süreceğini bilmiyorum. Ama önsoruşturmadaki materyal gereğince ve adli soruşturmadaki materyal gereğince, aşağıdakileri açıklamakta çok haklı olduğum kanusundayım:

- 1- Sanık Smirnov, yıllardır Troçkist illegal örgütün yöneticisi olduğunu,
- 2- Troçki'nin SSCB'deki temsilcisi ve vekili olduğunu,
- 3- 1931 yılında Berlin'de bulunduğunu ve orada Sedov'la buluştuğunu,
- 4- Sedov'un kendisini terörist görevler için bilgilendirdiğini ve kendisine terörist direktifler verdiğini, kabul etti.

Muhakkak! Smirnov itirazda bulunuyor; bunun Troçki'nin

direktifi olmayıp, Sedov'un "şahsi görüşü" olduğunu söylüyor. Ama yine de o, SSCB'ye döndüğünde, Sedov'un bu "şahsi görüşünü" illegal arkadaşlarına iletmeyi zorunlu gördü...

Ona sorarım: Mantık nerede kaldı? Şayet bu Sedov'un düşüncesiye ve iddia ettiği gibi kendisi bu düşüncüyü doğru bulmuyorsa, neden onu illegal örgütün diğer üyelerine ilette? İletmek ve ona razı olduğunu söylememek! Karşı-devrimci örgütteki bütün yoldaşları, "Bu direktifi doğru bulmadığına dair tek bir söz söylemedi" diyerek, onun suçunu kanıtlıyorlar.

Bu durumda hangi saptamalar geçerlidir?

1931 yılında Sedov'la buluşuldu mu? Evet.

Sedov, bütün siyasi faaliyetlerinde Troçki'nin en büyük yardımcısı değil mi? Öyle.

Sedov bu karşılaşmada Smimov ile konuştu mu? Konuştu. Bunu Smimov da kabul ediyor.

Terör üzerine mi konuşuldu? Evet, terör üzerine. Smimov bunu da kabul ediyor.

Smimov'un Sedov'u nasıl anladığı konusuna gelince, bu iddia makamı için en nihayetinde tamamen önemsizdir. Eğer Smimov Sedov'la yaptığı konuşmayı direktif olarak görmediyse, onu illegal grubuna iletmesi gereksizdi. Ama o, görüşmelerini aktarıyor ve onu onaylamadığını söylemiyorsa, bunun anlamı görüşmenin bir "direktif" olduğu ve başka birşey olmayacağıdır. Smimov bu direktifi onaylamadığını söylüyor. Şayet o bu direktifi doğru bulmadıysa, oldukça tecrübeli bir illegal mücadeleci olarak, franksiyon mücadelecisi ve karşı-devrimci olarak, bu gruptan ayrılması gerektiğini kavramalıydı. Aksi takdirde zayıf biri olsa politikacı olamazdı, illegalitede önder hiç olamazdı. Ama Smimov Troçkist örgütün sıradan bir üyesi değildi. Smimov, bu Golzman değil. Golzman, Smimov'un değersiz bir kopyesidir. Ama Smimov Golzman değildir. Smimov Smimov'dur ve o bir yöneticidir. Bir yönetici, bağlı olduğu grubun temel çizgisini doğru bulmuyorsa, o grupta nasıl kalır? Bu grubun temel çizgisi ise terördür.

Ve o, 1931'de Sedov'un sözünü direktif olarak kavramadığını aksine Sedov'un şahsi görüşü olarak kabul ettiğini söylüyor. O 1932'de Yuri Gaven aracılığıyla Troçki'den bir direktif

aldı. Öyleyse artık Smirnov bunun "Sedov'un şahsi düşüncesi" olduğunda ısrar edemez. Çünkü bu gerçekten "şahsi" bir düşünceyse, o Troçki'nin düşüncesi idi!

Sedov'un şahsi anlayışından Troçki'nin anlayışına giden düz bir yol... Burada kişisel anlayış yoktur. Troçkist bir karar var! Troçki'nin terörist çizgisi var! Siz Smirnov, onu 1931 ve 1932'de aldınız. Siz, Dreitzer'den direktifi bizzat almadınız ama hapiste olmanıza rağmen bunu bildiğinizden oldukça eminim.

1932 yılında Gaven aracılığıyla Troçki'den bir direktif aldınız. Troçki doğrudan doğruya şöyle diyordu: "Terör", "Stalin'i yok etmek", "Voroşilov'u öldürmek", "Hükümet ve parti önderlerini öldürmek" Siz Smirnov, bu direktifi aldınız. Şöyle söylüyorsunuz: *"Onu aldım ama kabul etmedim"* Şayet onu kabul etmediyseniz, bir nebze olsun siyasi haysiyetinizi korumak için, Gaven aracılığıyla size Troçki'nin gönderdiği bu direktiften sonra, örgütten kopmanız gerekirdi. Siz bunu kavırıyorsunuz ve "koptum", "ayrıldım" diyorsunuz. Ama ayrıldığınızı kime söylediniz? Hiç kimseye... Ne Mraçkovski, ne de Ter-Vaganyan ve hatta Safonova dahi bunu biliyordu. Hiç kimse bilmiyordu!

O halde, sizin bu iddianıza inanmaya asla hakkımız yok. Sizin 1932'de Troçki'den terör üzerine direktif aldığınızı ve kabul ettiğinizi iddia edebilirsiniz.

Troçkist grupta bu grubun temel anlayışına ve sizin için bir otorite olan Troçki'nin anlayışına razı olmaksızın kalsaydınız, siz Smirnov olmazdınız.

Savunma konuşmanızda Troçki'ye beddua edeceğinizi biliyoruz. Ama kimse size inanmayacak, çünkü siz bu mahkeme önünde terörist merkezdeki çalışmanız üzerine tek bir doğru söz söylemediniz ve söylemek istemediniz. Siz dün Putna'nın rolünü de gizlemek istediniz. Siz belli nihai olarak açığa çıkmayacak bir rezervi geriye bırakmak istediniz. Troçki için, lanet olası illegal Troçkist örgütünüz için ihtiyat bırakmak istediniz.

Bütün bu gerçeklerin, Smirnov hakkında aşağıdaki tespitle ri yapmama izin verdiği görüşümdedir.

1- Smirnov, Troçkist-Zinovyst Merkez'in üyesiydi. Bu

Merkez onun da katılımıyla örgütlenmişti. O, Merkez'in en önemli örgütçülerinden biriydi.

2- Smimov, bu Merkez'i 1931'de Troçki'den aldığı direktife uygun olarak örgütledi. Merkeze terörist karakter ve onun faaliyetine terörist yön verdi.

3- Smimov 1932 yılında Troçki'den ikinci bir direktif aldı. Bu açıkça tespit edildi. Smimov'un aldığı bu direktife katılmadığını (bu dönemde örgüt saflarında kalmasına rağmen) kanıtlama çabası tutarlı değil.

Hakim yoldaşlar! Önemli bir sorun daha var. Soru şöyle sorulabilir: Şüphesiz, terörist bir temel vardı. Şüphesiz terörist ruh halleri, terörün yegane araç olduğu üzerine konuşmalar vardı. Ama terör gruplarının kaynaştırılmasına, terörist eylemlerin gerçekleştirilmesine yönelik pratik adımlar nelerdi?

Ter-Vaganyan, terör gruplarının kaynaştırılması için böyle bir çalışmanın yürütüldüğünü söyledi. Ama bu çalışma "*hazırlık çerçevesini aşmayan bir çalışma*"ymış. Gerçekte böyle miydi?

Elbette değil. Zinovyevistler, Troçkistleri ve özellikle de, terörü en ateşli ve inanmış olarak savunan, Stalin, Kirov, Vorşilov yoldaşlara karşı suikast düzenlenmesinde kesin ısrarlı olan, Smimov'u izliyorlardı.

Tamamen haysiyetsiz muhalefeti paramparça edenler Yoldaş Stalin ve Yoldaş Kirov'du. Bunun için Smimov; bu kararlı ve katıksız inanmış, uzlaşmaz Troçkist, örgütsel yeteneklerinin bütün gücünü, öncelikle ülkemiz ve Parti'mizin önderlerinin öldürülmesini hazırlamak için harcıyordu.

Smimov, Zinovyev'i terör eylemlerinin mümkün olduğunca çabuk gerçekleştirilmesi konusunda ikna eder: "*Stalin, Kirov ve Vorşilov'u olabildiğince çabuk öldürelim*". Heyecanlı bir şekilde ufak adımlarla Troçkistlerin peşi sıra giden Zinovyev, geride kalmamak için telaşa düşüyor.

Smimov, "Cinayetler için acele edilmelidir" diye Zinovyev'i ikna ediyordu. Onun platform için acelesi yoktu. :O, "Platform bir kalemde hazırlanabilir." diyordu. Onların görüşüne göre emin bir araç —cinayetler—olduğuna göre bir platforma niçin gerek duyulsun.

Smirnov terör eylemlerinin örgütlenmesi için somut bir plan hazırlar ve onu ajanlarına verir.

Zinovyev gibi Kamenev, Smirnov, Mraçkovski ve Ter-Vaganyan da Sovyet ülkesi, Sovyet halkı ve proleter Sovyet mahkemesi önünde tam sorumluluğunu taşımak zorunda oldukları planı gerçekleştirdiler ve yoldaş Kirov'u öldürdüler.

SANIKLARIN MASKELERİ YÜZLERİNDEN İNDİRİLDİ.

Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov ve Bakayev'in suçlarının tespit edildiği düşüncesindeyim. Çok sayıda gerçeği tek tek saymaya ve onların suçunu tamamen kanıtlayan adli soruşturma materyalini incelemeye almaya gerek görmüyorum.

Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov ve Bakayev'in yanında Smirnov, Ter-Vaganyan ve Mraçkovski'nin durmaları gerektiğini vurgulamak istiyorum. Onlar omuz omuza durmalıydılar. Hükümete karşı faaliyetleri beraberce yürüttüler, Kirov'u birlikte öldürdüler. Bunlardan dolayı hepsi birlikte hesap vermeliydiler.

Smirnov bunu çok iyi kavlıyor ve suçlamaları inkar etmeye çalışıyor. Önce tümünden herşeyi inkar etti. Troçkist örgütün varlığını, Birleşik Merkez'i, Merkez'e dahil olduğunu, Troçki'yle bağını inkar etti. O, her türlü illegal direktifleri, hatta 1936'da verdiklerini de inkar etti. Ama biz, bu büyük komplocunun hapisteyken de taraftarlarına direktifler iletmeyi başardığını biliyoruz. O, Troçkist merkezin 1931'deki ve 1932'deki varlığını inkar etti. Kısaca her şeyi inkar etti. 20 Mayıs'daki sorgulanması boyunca sadece şunları söyledi: *"Buna itiraz ediyorum..."*, *"Bir daha itiraz ediyorum..."*, *"İtiraz ediyorum..."*. Başka yapacak bir şeyi kalmamıştı.

Sanık Smirnov! Tecrübeniz sizi ortada bıraktı. Kandırma sanatını unutmuşsunuz. Safonova, Mraçkovski ve Ter-Vaganyan'ın verdikleri ifadelerle suçunuz açığa çıkınca, bir merkezin olduğunu ve ona üye olduğunuzu itiraf etmek zorunda kaldınız. İnkarcılığınız yarar getirmedi.

İnkar ettiniz... Terör hakkında hiçbir direktif almadığınızı

söylediniz. Bununla ilgili Gaven'in ifadesi suçunuzu kanıtladı ve itiraf etmek zorunda kaldınız.

Troçki'den direktif almış olan Golzman, sizin suçunuzu kanıtlıyor. "Şimdi, teröre geçilmesinin gerekli oluşu" direktifinin size ve sadece size iletilmesi... 'çok gizli tutulan Troçkist' Golzman bu direktifi aldığını ama iletmediğini söylüyor. Siz, "buna inanılmalıdır" düşüncesindesiniz. Hayır buna hiç kimse inanmaz.

Golzman da Smimov'un benzeri tavır aldı: *"Terör dışında herşeyi itiraf ediyorum"* Çünkü o, terörün hayatına malolacağını biliyor. Smimov'un terörle ilişkisi hem Golzman hem Mraçkovski hem de Safonova ve Dreitzer tarafından kanıtlandı.

21 Temmuz'da biraz değişik ifade verdiniz. (C. XXIX, y. 51) Önceleri Troçki'den terörün örgütlenmesiyle ilgili direktif aldığını inkar ediyordunuz. Ama şimdi itiraf ediyorsunuz. İnkarcılık size fayda sağlamadı.

Mraçkovski'yle yüzleştirildiğinizde, Troçki'nin bir direktifi ni kabul ve Mraçkovski'ye bir terör grubu örgütlemesi için direktif verdiğinizi inkar ettiniz. Mraçkovski şunu söyleyerek sizi utandırdı: *"Ne... İvan Nikitiç Smimov, siz, kirli ve kanlı bir sorundan tertemiz çıkmak mı istiyorsunuz?"*. Bunu tekrarlayabilirim, "Sanık Smimov bu kanlı meseleden masum olarak çıkacağınıza gerçekten inanıyormusuz?" Siz Mraçkovski'nin sözlerine *"Uydurma ve iftira"* diye cevap verdiniz. "Uydurma ve iftira" ama sonra, bazı şeyleri kabul ettiniz.

Siz Blok'un, "terörist zorunluluk temelinde örgütlendiğini" ve "terörist merkezin yöneticilerinden biri" olduğunuzu itiraf ettiniz. Siz Troçki'den terör için direktif aldınız. Siz, bu temelde terörist caniyane bir faaliyet geliştirdiniz. Fakat tutuklanmanız sizi, bu faaliyetin gerçekleşmesine katılımda biraz engelledi. Buna rağmen bunu elinizden geldiğince teşvik ettiniz.

Hatırlatmak isterim ki, Safonova ile önsoruşturmadaki yüzleştirme, burada mahkeme önünde olanın aynısını göstermiş olan karakteristik bir yüzleştirmedir.

Smimov, Safonova'nın ifadelerini inkar etmeye karar vermiyor. O, yalanı kauçuk gibi çeşitli biçimlere sokuyor. Safonova'nın iftira etmeyeceğini biliyor. Safonova onun eski karı-

si. İkisi arasında hiçbir çelişki yok. Sorunu kişisel çelişkilerle açıklayamaz. Şöyle diyor: "*Hatırlamıyorum*", "*Açık ki böyle konuşma olmuş olabilir*" Ona soruluyor: "Terörün örgütlenmesi üzerine bir konuşma oldu mu?", yanıtı: "*Olmadı ama olmuş da olabilir*" Kendini maskeleyip "*Buna verilecek cevabım yok*" derken, onu aynı hayvani korkaklık güdüyordu. Ama 13 Ağustos'ta o, bu konuşmanın 1932 yılında yapıldığını, kendisinin bunun için tam sorumluluk taşıdığını ve şimdi bu sorumluluktan kaçınmayı düşünmediğini itiraf etmek zorunda kaldı.

Ter-Vaganyan'a geçmek istiyorum. Önceleri o da aynı inkarcı tavır içindeydi. Ama 14 Ağustos'ta gerçeğe daha uygun ifade verdi. Şayet onun ifadeleri ve mahkeme önündeki tavrı birleştirilirse bazı kesin sonuçlara varılabilir: Ter-Vaganyan'ın Troçkist-Zinovyevist Merkez'in üyesi olduğu, onun örgütlenmesine aktif olarak katıldığı, Merkez'in emirlerini Smimov aracılığıyla aldığı, Troçki'nin direktifleri temelinde uyguladığı saptanmıştır. O, gerçekten hiçbir şey yapmadığını iddia etmeye çalıştı. Buna rağmen baştan söylemeliyim; o, "hiçbir şey yapmamış da olsa", ona karşı ceza yasasının 58/8. 19. ve 58/8. 58/11. maddelerinin uygulanması için yapmış oldukları yeterlidir.

Moisey Lurie ve Nathan Lurie: Nathan Lurie'nin nasıl ve hangi amaçlarla buraya geldiğine; Moisey Lurie yönetiminde terör eylemlerinin hazırlığı için hangi faaliyetlerde bulunduğu; esas olarak kendisinden önce faşist ajan, Alman Koruma Alayları'nın (SS) ve Gestapo'nun şefi Himmler'in güvenilir adamı Franz Veiz tarafından yönetilen grubun nasıl halefi olduğuna dair ifadeleri dinledik.

Onların ifadelerini biliyorsunuz ve bunun ayrıntısına girmeye gerek olmadığı düşüncesindeyim. Nathan ve Moisey Lurie'nin terör eylemleri hazırladıkları tamamen kâterorik ve itiraz götürmez bir şekilde kanıtlanmıştır. Onlar bu cinayetin sorumluluğunu tamamiyle taşımak zorundadırlar.

Bu bayların kullandıkları yöntemlerden bahsederken, bu insanların hem ahlaki hem de siyasi olarak ne derece alçaldıklarını gösterdim; göstermeye çaba harcadım. Reingold'un burada bahsetmiş olduğu şey, acımasız caniler ve haydutlar için

geçerli olan, parantez içinde de olsa ahlaki kurallara uymayan bu insanların ahlaki düşüşlerinin açık ve karakteristik kanıtlarından belki de birisidir. Onların adı cinayetlerinin izlerini silmek için yaptıkları planlardan bahsediyorum.

Hakim yoldaşlar! Onlar caniyane planlarının başarısını hesaplarlarken, GPU'nun başkanlığı için Bakayev'den başkasını düşünmemeleri tesadüfî midir? Tam da ikinci olarak, kararlı insan olarak, büyük bir irade gücüne sahip, inatçı ve sert insan olarak, önüne koyduğu hedeflere ulaşmak için her türlü aracı kullanmaktan çekinmeyen insan olarak tanınan Bakayev!

Sanıklardan bazıları tamamen soğukkanlı olarak iktidara giden yolu Sovyet ülkemizin en iyilerinin cesetleri üzerinden çizmişlerse, Bakayev'in bu planın en kararlı ve boyun eğmez uygulayıcısı olacağı şüphe götürmez. GPU başkanlığına tam da bu insan öngörüldü.

Terörist ve komplocuların böylesine gülünç makam dağıtımının ayrıntısına girmeyeceğim. GPU başkanlığına yalnızca Bakayev'in öngörüldüğünü, bir daha vurguluyorum. Zinovyev ve Kamenev hazırlanan komployla ilgili ipuçlarını GPU'nun bulabileceğini dışlamıyorlardı. Bunun için Bakayev'i GPU başkanlığına atamayı önemli sayıyorlardı. Bakayev, ipuçlarını ele geçirmeli ve suikastlerde silahı çekenleri yok edeceği gibi, onları da ortadan kaldırmalıydı.

Zinovyev ve Kamenev birinci bölümü inkar etmiyorlar, ama ikinci bölümü inkar ediyorlar. Plan oldukça korkunç ve Zinovyev bunun "Jules Vernevari" olduğunu söyledi. Ama tarihte böylesi örneklerin olduğunu bilmiyor muyuz? Komplova katılanların komplonun örgütleyicileri tarafından yok edildikleri —Röhm ve taraftarlarının yok edilmesi olayı— böylesi olayların geliştiği bazı komşu devletleri tanımıyor muyuz?

Bizzat siz, sanık Zinovyev! Cinayetlerin izlerini ortadan kaldırsın diye GPU başkanlığına Bakayev'in önerildiğini söylüyorsunuz. O halde bunu niçin Jules Vernecilik olarak adlandıırıyorsunuz? Baştan yanlış bir savunma seçtiniz.

Dava için bunun büyük bir önemi yok. Çünkü, sorun bu değil. Bu, sadece ülkemizin önderliği üzerine hak iddia eden bu insanları karakterize eden dikkate şayan özelliklerden birisidir.

Bu, onları önderlikten uzaklaştırmakla ne kadar doğru adım atıldığını gösteriyor. Zinovyev ve Kamenev, bunların fantaziler, Arap masalları olduğunu söylüyorlar. Ama izin veriniz: Zinovyev'in sekreteri Bogdan'ın öldürülmesi —buna ne demeli?— masal mı? Bununla ilgili Zinovyev hiçbir şey söylemedi. Ama Reingold bunu açığa çıkardı, Pikel de doğruladı.

Zinovyev, Bakayev'in dikkatini 'terör eylemleri için kullanılabilir bir insan' olarak Bogdan üzerine çekti.

Reingold bunu söylüyor, Pikel doğruluyor ama Bakayev bunu gizliyor. Kimse gerçeklerden kaçamaz. Reingold ve Pikel, Bogdan'ın "intihar"ının aslında bir cinayet olduğunu kanıtladılar. Cinayet Bakayev tarafından Birleşik Merkez'in emriyle uygulandı. "Merkez'in emrini yerine getirmekte yalpalıyorsun. Ya biz seni öldüreceğiz ya da kendini öldür" Bakayev Bogdan'a böyle dedi ve Bogdan dayanamadı.

Bu, Zinovyev ve Kamenev'in terörist komitolarının başarıya ulaşması için hazırladıkları planın başlangıcıydı. Onlar bu intiharı, Sovyet rejiminin bir "kurbanı"nın batışı olarak göstermeye çalıştılar. Bizzat onlar Bogdan'ı "bu terör eylemlerini uygularsın ya da kendini öldürürsün" ikilemiyle karşı karşıya bırakarak intihara sürüklediler.

Hakim yoldaşlar, bu epizodu (tali olayı çn.), bu cinayet şebekesinin "faaliyeti"nin bütün yöntemleriyle birleştirirseniz; Zinovyev, Kamenev ve Yevdokimov'u birçok ağır suçun asıl faalleri olarak gösteren Reingold ve Pikel'in ifadelerinin tamamen doğru olduğunu kolayca kavrayacaksınız.

KUDURMUŞ KÖPEKLERİN HEPSİ BİRDEN KURŞUNA DİZİLMELİDİR

Hakim yoldaşlar, sonuçlandırıyorum. O son an, büyük ülkemize karşı işledikleri ağır suçlar için bu insanların bedel ödeme anı geliyor. En değerli ve en çok sevdiklerimize karşı, ülkemizin ve Parti'mizin sevgili önderleri Stalin, Vorosilov, Ordkinidze, Kaganoviç, Şdanov, Postişev, Kosier'e ve başarıyla gelişen sosyalist ülkemizin diğer önderlerine karşı silah çeken bu insanların bedel ödeyecekleri son an... Sosyalizmin

davasına kararlılık ve sadakatle bağlanmamalarına rağmen bir zamanlar bizim saflarımızda yer alan bu insanları hüznü ve alçak bir son bekliyor.

Birkaç söz daha: sanıklardan bazıları "Narodnaja Volja"yla kendileri arasında bir paralellik kurmaya çalıştılar. Kendilerini, geçen yüzyılda acımasız ve hilekar düşmana, Çar hükümetine karşı bireysel mücadeleye girişen kahraman teröristlerle karşılaştırdılar. Bakayev ve Smirnov kastedilerek Gershuni'nin adından bahsedildi. Bu, hiçbir eleştiriyi göğüsleyemez bir anlayıştır.

Bu kendilerini fedadan kaçınmayan coşkulu küçük topluluğun polis canavarıyla mücadelesiydi. Biz Bolşevikler esas olarak teröre karşıyız ama "Narodnaja Volja"nın kahramanlığına ve samimiyetine saygı göstermeliyiz.

Gershuni, Bolşevik değildi ama o da Çarlık'a karşı mücadele etti, halka karşı değil.

Ama siz, gerçek karşı-devrimcilerin bir kümecliği, uluslararası karşı-devrimin öncüsü ve temsilcisisiniz!

Ama siz, proleter dünya devriminin öncüsüne karşı çıktınız!

Siz, özgürlüğe ve halkların mutluluğuna karşı başkaldırdınız!

"Narodnaja Volja" terörizmiyle kendilerininkinin hayasızca bir karşılaştırması... "Naradnaja Volja" dönemi, şereflice ve samimice ama kendi usul ve yöntemleriyle, her zaman korkusuz ve yakınma göstermeksizin Çarlık mutlakiyetine karşı mücadele eden savaşçıların hatıralarıyla, saygınlıklarla doludur. Bu yüzkarası karşılaştırmayı kesinlikle reddediyorum. Tekrar ediyorum böyle bir paralellığe yer yok. Bizim önümüzde, tehlikeli, dikkatli ve zalim, halkımıza, ideallerimize, mücadelemizin önderlerine, bütün dünya emekçilerinin önderlerine karşı olan caniler duruyor.

Düşman dönektir. Dönek bir düşmanın canı bağışlanmamalıdır.

Bu korkunç cinayetin haberi alındığında bütün halk hareketlendi. Bütün halk kızgın ve titriyor; ve ben kızgın ve hiddetli sesimi milyonlarca insanın köpüren sesiyle birleştiriyorum.

Hakim yoldaşlar! Bitirmek istiyorum; devlete karşı işlenmiş en ağır suç için yasaların neyi talep ettiğini size hatırlatmak istiyorum. Bu 16 sanığın hepsine birden, devlet aleyhine suç işlemeyi kapsayan yasanın ilgili hükmüne göre ceza vermenizi dava merci olarak hatırlatıyorum. Talep ediyorum: BU KUDURMUŞ KÖPEKLERİN HEPSİ KURŞUNA DİZİLMELİDİR!

AKŞAM CELSESİ: 22 AĞUSTOS 1936

Akşam celsesinin açılmasından sonra başkân yoldaş Ulrich, sanıklara dönerek, avukattan vazgeçtiklerinden dolayı savunma konuşması yapmaları için her birine söz hakkı verir. Arka arkaya bütün sanıklar mahkemeye, savunma konuşması yapmayacaklarını bunun yerine sonsöz hakkından yararlanacaklarını açıklarlar. Bir dizi sanık ise, kendilerine yöneltilen suçlamaları doğru bulduklarını için kendilerini savunmaya hakları olmadığını vurgular.

Kısa bir aradan sonra sanıklara mahkeme tarafından sonsöz hakkı verilir.

İlk olarak **Mraçkovski** söz alır.

Sanık Mraçkovski sonsözüne otobiyografisini anlatmayla başlar. Sonra şöyle der:

"1923 yılında Troçkist oldum. Alçak bir yola, Parti'yi aldatma yoluna girdim. Eski yararlılıklarımın üstü çizilmeli; geçmiş kapandı. Şindikinin üstü çizilemez. Ben bir karşı-devrimciyim."

Mraçkovski devam eder:

"Cezamın hafifletilmesini rica etmiyorum. İsteğin bu değil. Hazırlık soruşturmasında ve mahkemede bütün gerçeği söylediğime inanılmasını istiyorum. Herhangi bir pisliliği beraberimde götürmeksizin hayatı terk etmek istiyorum."

Mraçkovski, devamla şöyle der:

"Karşı-devrimin yoluna niçin girdim? Troçki ile ilişkim... Beni oraya götüren buydu. O andan itibaren Parti'yi, önderlerini aldatmaya başladım. Şu söylenebilir: "Parti bana yardım etmedi? Belki deli kanlıyı karşı-devrimden çekip koparmak ve kurtarmak mümkün olabi-

lirdi. Ama Parti tedbirler almadı". Bu doğru değil, beni karşı-devrimden çekip koparmak için Parti herşeyi yaptı. Parti bana yardım etti, hem de çok yardım etti."

Mračkovski, "herhalde herşeyi söyledim" der ve sözünü şöyle noktalar:

"Sadece bir general, bir prens veya bir soylunun karşı-devrimci olabileceği değil, işçilerin de, benim gibi işçi sınıfından gelme insanların da karşı-devrimci olabileceği unutulmamalıdır.

"Parti'ye ihanet eden birisi olarak, kurşuna dizilmesi gereken bir hain olarak hayattan ayrılıyorum. Ve sadece, önsoruşturma sırasında bütün pisliği kustuğuma inanılmasını rica ediyorum."

Sanık Yevdokimov, "Şimdi kim, tek bir kelime de olsa sözümüze inanır" diye başlar. "Tarafımızdan katledilen Kirov'ın taze mezarı başında iğrenç bir komedi oynamış olan bize, yalnız bu suçumuzdan ötürü değil, sadece tesadüfen Stalin ve halkın diğer önderlerinin katilleri olmayan bize, kim inanır? Karşı-devrimci haydutlar olarak; faşizmin, Gestapo'nun müttefikleri olarak, mahkeme önüne çıkartılan bize kim inanır? Geçen yıl yapılan Leningrad Mahkemesi'nde hüküm giyen bizlerden acaba sadece birinin kalbi, dışardaki suç ortaklarımızın her an her saat lanetli bir silahı patlatabileceğini bilmesine rağmen, sarsıldı mı?

"Bizden hiç kimse, kendini incecik bir iple dahi olsa devrim davasına bağlı hissedip, yapması gerekeni yapmadı.

"Kendimizi boşuna faşistlerden ayırıyoruz. Faşizm, bayrağına doğrudan ve açıkça 'Kahrolsun Komünizm!' sözünü yazdı. Biz ise lafızda 'Yaşasın Komünizm!' deyip, gerçekte SSCB'de başarıya ulaşan sosyalizme karşı mücadeleyi sürdürüyorduk. Her zaman 'Yaşasın SBKP(B)' şiarı dilimizdeydi, gerçekte ise Parti'nin MK. üyelerini öldürmeyi tasarlıyorduk —birini de öldürdük—. Dudaklarımızda 'Kahrolsun Emperyalizm!' lafı, gerçekte ise emperyalizmle mücadelede SSCB'nin yenilgiye uğraması umudu."

Yevdokimov devam eder:

"Troçki bizimle beraber sanık sandalyesinde oturmuyor. Çünkü o yurtdışında. Onun için iki perspektif var. Birincisi, Asef gibi derhal ve iz bırakmadan ortadan kaybolmak —sadece siyasi arenadan değil aksine yaşamın arenasından Asef'in saklandığı gibi— sahte bir pasaportla saklanmak. İkincisi, gelip proleter mahkemenin önünde hesap

vermek."

Sanık Yevdokimov sözünü şöyle bitirir:

"Liittifkarlık için rica etmeyi düşünmem mümkün değil. Suçumuz, proleter devlet ve enternasyonalist devrimci hareket önünde aman dileyemeyecek kadar büyük."

Dreitzer şöyle der:

"Her birimizin geçmişteki siyasi ağırlığı ve biyografisi farklı ama katil olduk ve biz burada aynı şekilde suçluyuz. Her halükarda, hoşgörü ümit etmeye veya bunun için ricada bulunmaya hakkı olmayanlardanım."

Sanık Reingold sonsözünde şöyle der:

"Akıbetimiz nasıl kararlaştırılırsa kararlaştırılsın, biz siyasi olarak çoktan kurşuna dizildik. 170 milyonluk Sovyet halkı adına savcı, bizim için, kuduz köpekler için, kurşuna dizilmeyi talep etti. Nereye gittiğimi ve neye cesaret ettiğimi biliyordum. Benim gibi burada oturan bütün terörist Troçkist-Zinovyevist örgüt, bu dava aracılığıyla enternasyonal karşı-devrimci burjuvazinin beyaz gardist faşist müfrezesi olarak, hücum kütası olarak teşhir edildi."

"Çember kapandı! Siyasi soytarılık, platformlar, tartışmalar ve muhalefet maskaralığı artık bitti! Muhalefetin yerine devlete karşı komplo, tartışma ve platformun yerine mermi ve bomba geçti."

Reingold şöyle bitiriyor:

"Mahkeme, Troçkist-Zinovyevist terörist ve faşist örgütü; ağır bir mezar taşı gibi, siyasi ölümler Zinovyev ve Kamenev ile Troçki'nin gölgesi ve sadık içöğlanı olan Smirnov'u mezara gömecektir."

"Suçumu tamamen itiraf ediyorum. Merhamet dilemek bana yakışmıyor."

Bakayev şöyle açıklıyor:

"Kirov'un öldürülmesinde suçluyum. Hükümetin ve partinin önderlerine karşı diğer terör eylemlerinin hazırlanmasına doğrudan katıldım. Bütün bunlar için tam sorumluluk taşımaya hazırım. Biz Troçkistler ve Zinovyevistler, uluslararası karşı-devrimci burjuvazinin sadece hizmetkarları değildik aksine işçi sınıfının amansız düşmanı olan faşizmin ajanlarıyla da eleledik."

"Mahkeme salonunda ortaya konan gerçekler, bütün dünyaya Troçki'nin, dünyada emsalsiz olan Troçkist-Zinovyevist karşı-devrimci te-

rörist blokun örgütleyicisi ve ruhu, olduğunu göstermektedir.

"Zinovyev ve Kamenev'in çıkarlarının kurbanı oldum. Zinovyev ve Kamenev'in elinde ııysal bir alet olmam, karşı-devrimin bir ajanı olmuş olmak, Stalin'e karşı elimi kaldırmış olmak bilinci beni fazlasıyla kederlendiriyor."

Bakayev Zinovyev'e dönerek; onu, mahkeme önünde samimi olmamakla suçlar.

Bakayev sözünü, suçunun bütün ağırlığını kavradığını, proleter mahkemenin hak ettiği, adaletli kararını beklediğini açıklayarak bitirir.

Sanık Pikel karşı-devrimci teröristler çetesi olan Troçkist-Zinovyevist muhalefetin gelişimiyle ilgili kapsamlı bir özet verir. O, Parti'ye ve MK.'sına karşı muhalefetin daha 1925'ten beri siyasi haydutluğun bütün unsurlarını taşıdığını açıklar. O, *"Parti'ye ve önderlerine karşı bu mücadele, adi iftiralarla başladı ve terör eylemleriyle sonuçlandı"* dedi.

Pikel şöyle dedi:

"Sadece şöyle bir sonuç çıkartılabilir. Biz uluslararası faşizmin bir bölüğünden başka hiçbir şey olmayan adi canilerin en hayvanlaşmış bir çetesini oluşturuyoruz. Troçki, Zinovyev ve Kamenev bizim bayrağımızdılar. Bu bayrağa sadece Sovyet ülkesinin döküntüleri olan bizler değil, yabancı güçlerin casusları, sabotajcıları ve ajanları da katıldı.

"Son 8 yıl benim için alçaklık yıllarıydı. Korkunç, gaddar suçların yıllarıydı. Tam anlamıyla hak ettiğim cezaya katlanmalıyım."

Böylelikle akşam celsesi kapanır.

SABAH CELSESİ: 23 AĞUSTOS 1936

23 Ağustosta'taki sabah celsesinde sanıkların sonsözlerine devam edilir.

Kamenev şöyle açıklıyor:

"Ben, Zinovyev ve Troçki'yle beraber, hükümetin ve partinin önderlerine karşı bir dizi terörist eylemler hazırlayan ve Kirov'a karşı suikasti gerçekleştirmiş olan terörist komploculuğun yöneticisi ve örgütleyicisiydim."

Kamenev devam eder:

"On yıldır Parti'ye, hükümete, Sovyet ülkesine ve Stalin'e karşı bizzat mücadele yürüttüm. Sanırım, bu mücadelede bilinen her türlü araç ve yöntemi kullandım. Açık tartışmalar, fabrikalara ve işletmelere sızma için çabalar, illegal çağrılar, matbaalar, Parti'yi aldatmak, sokak gösterileri örgütlemek, komplo ve nihayet terör..."

"Vaktiyle siyasi hareketin tarihini incelemiştim. Biz, on yıl içinde bütün mücadele yöntemlerini kullanmışız, kullanmadığımız yöntemle rastlamadım. Proleter devrim siyasi mücadelemizde bize, hiçbir devrimin karşıtlarına vermediği süreyi verdi. 18. yy. burjuva devrimi, düşmanlarına haftalar ve günler verdi. Ve sonra onları yoketti. Proleter devrim bize, hatalarımızı görüp kendimizi düzeltmemiz için 10 yıllık bir süre tanıdı. Kendimizi buna rağmen düzeltmedik. Ben üç defa partiden atılıp, yeniden alındım. Ben, sadece ve sadece özeleştirimden dolayı sürgünden geri getirildim. Bütün hatalarımdan sonra da bana sorumlu görevler verildi. Ben üçüncü kez, terörist planlar ve eylemler davası altında Proleter Mahkeme önündeyim.

"Hayatım iki kez bağışlandı. Ama herşeyin bir sınırı vardır. Proleteryanın hoşgörüsünün de bir sınırı vardır. Biz bu sınırlara ulaştık."

Kamenev devam eder:

"Yanımda Zinovyev, Yevdokimov, Bakayev ve Mratçkovski'nin yanında şüpheli biyografileriyle ve Gestapo ile olan şüphe götürmez ilişkileriyle, sahte pasaportlu insanların oturması tesadüfi midir diye

kendime soruyorum. Burada yabancı polis örgütünün ajanlarıyla beraber oturuyoruz. Hayır! Bu, tesadüfi değil. Çünkü biz, aynı silahla mücadele ettik. Çünkü ellerimiz çok önceleri, kaderimizin bu sıralarda birbirine sıkıca bağlanmasından önce birbirine sıkıca bağlanmıştı."

Kamenev şöyle bitirir:

"Böylece faşizme hizmet ettik. Böylece devrime karşı, karşı-devrimi örgütledik. Müdahaleye neden olduk. Bu bizim yolumuzdu. Bu içine düştüğümüz, bütün pislğin ve alçakça ihanetin lağımıydı.

Zinovyev sonsözüne başlar:

"Kendimi tamamen suçlu gördüğümü bir daha söylemek istiyorum. Stalin, Vorosilov ve Parti'nin bir dizi başka önderini öldürme amacıyla olan Troçkist-Zinovyevist Blok'un, Troçki'den sonra ikinci örgütleyicisi olduğum için suçluyum. Kirov'un öldürülmesinin asıl örgütleyicisi olduğum için suçluyum."

Zinovyev devam eder:

"Parti, yolumuzun nereye gittiğini gördü ve bizi uyardı. Stalin bir konuşmasında, 'Muhalefet içinde, kendi iradelerini zor yoluyla Parti'ye kabul ettirme eğiliminin doğabileceği'ne dikkati çekiyordu. Dizierzinski, daha XIV. Parti Kongresi'nde bizi 'Kronstaedter' diye nitelendirdi. Stalin, Vorosilov, Ordşonikidze, Dizierzinski, Mikoyan bizi her surette ikna etmeye ve kurtarmaya çalıştılar. Onlar bize defalarca şunu söylediler: 'Sizler Parti'ye ve Sovyet devletine korkunç zarar verebilirsiniz, bu arada kendiniz de yok olabilirsiniz' Biz bu uyarıları yabana attık. Troçki'yle ittifak kurduk. Biz açıkça ortaya çıkamayan Menşeviklerin, Sosyalist Devrimcilerin ve beyaz gardistlerin yerini aldık. Biz, Sosyalist Devrimcilerin Terörizminin halefleriyiz. Çarlık'a yönelik, devrim öncesindeki terörizm değil, aksine iç savaş döneminin sağ Sosyalist Devrimcilerinin terörizminin... Sosyalist Devrimcilerin Lenin'e ateş ettikleri dönemin terörizminin..."

"Eksik Bolşevizmim, anti-Bolşevizme dönüştü. Ve Troçki'nin üzerinden faşizme vardım. Troçkizm faşizmin bir varyantıdır. Zinovyevizm ise Troçkizmin bir varyantıdır.

"Hakim vatandaşlar! Benim için en büyük cezanın, beni bekleyen cezaların en büyüğünün, burada Nathan Lurie ve Olberg'in ifadelerini dinlediğim an olduğu konusunda bana inanacaksınız. Adımın, yanımda duranların adlarıyla bağlam içinde olacağını hissettim. Sağımda Olberg , solumda Nathan Lurie ..."

Smirnov sonsözünde 1929'da affedilip parti saflarına yeniden alındıktan sonra parti yönetimine karşı yürüttüğü mücadelenin tarihi üzerinde kapsamlı olarak durdu.

Smirnov şöyle dedi:

"1929/30 ·Parti'ye geri döndüm. Ve Parti doğru yola gelmem de bana yardım etmek için elinden gelen her şeyi yaptı. Buna rağmen bu güveni haklı çıkarmadım."

Smirnov sonsözünde "Parti önderliğine karşı mücadeleye daha 1931 yılında yeniden başladığını" söyler ve devam eder:

"Cinayete kadar varan bir hataya siiriiklendim. Bu beni Troçki'yle ilişkilerin yeniden kurulmasına götürdü. Bu beni Zinovyevistlerle ilişki aramaya götürdü. Bu beni Zinovyev grubuyla blok oluşturmaya, Troçki'nin Gaven aracılığıyla gönderdiği terör direktifini kabul etmeye götürdü. Bu beni teröre götürdü. Troçki'nin terörle ilgili direktifini merkez yönetiminde yer aldığım Blok'a ilettim. Blok bu direktifi onayladı ve faaliyete başladı."

Smirnov daha sonra, önsoruşturma ve dava duruşmasında da söylediği gibi, tutuklanmasından sonra terörist Troçkist-Zinovyevist Merkez'in işlediği suçlarda sorumluluğu olmadığını söyler.

Devamla **Smirnov**; bütün taraftarlarına çağrıda bulunarak, kararlı bir şekilde geçmişten kopmalarını, Troçki ve Troçkizme karşı mücadele etmelerini ister. Ve açıklar: "Bizim ülkemiz için en iyi yol bugün gittiği yoldur. Tarihin ona verdiği önderlikten başka önderlik yoktur, olamaz da. Terör direktifleri veren ve devletimizi faşist devlet olarak gören Troçki bir düşmandır. O, barikatın karşı yanında duruyor ve ona karşı mücadele edilmelidir."

Olberg şöyle der:

"Benim dünyaya siyasi bakışım bütünüylü Troçki ve Troçkizmin etkisinde gelişti. Ne terörden ne de faşistlerle anlaşılmaktan çekindim. Troçkist karşı-devrimci örgütün hedeflerini ve onun tümitsizliğini bu davada açık olarak gördüm. Biz gençleri terörist mücadele yoluna sokan Troçkist-Zinovyevist karşı-devrimci yöneticilerin nasıl sefil olduklarını, Sovyet devlet iktidarının nasıl büyük olduğunu bu davada bütün açıklığıyla gördüm."

"Korkunç suçlarımın en azından bir kısmını düzeltmeye çalışmam için bana olanak vermesini Temyiz Mahkemenizden rica ederim."

Berman-Yurin şöyle der:

"Sonsözümde kendimi herhangi savlarla savunmak istemiyorum. Böylesi savlar yok. Pişman oldum ama çok geç. Savcı yırttaş, diinkii konuşmasında suçlarımın derinlemesine bir krokisini çıkardı. Proleter devlet bana hakettiğim gibi davranacaktır. Yiirek karası için her şey çok geç."

Golzman "Benimle beraber burada katillerden bir çete; sadece katiller değil, faşist katillerden bir çete oturuyor" der. "Aman dilemiyorum."

N.Lurie "Suçum açıkça kanıtlanmıştır" der. "Savunmam için başka neyi öne süreceğimi bilmiyorum. Sonsözümde yaptıklarımın dolayı pişmanlığımı bildirebilirim. Ama bu çok geç bir pişmanlık."

M. Lurie sonsözünde şöyle der:

"Hiçbir şeyi gizlemedim. Bu bakımdan bana atıfta bulunulamaz. Savcı benim için en ağır cezayı talep etti. Ama benim suçum önderlerimin suçuyla aynılaştırılabilir mi?"

M.Lurie kendisiyle ilgili hafifletici şartların göz önünde bulundurulmasını rica eder.

Böylelikle sabah celsesi kapanır.

AKŞAM CELSESİ: 23 AĞUSTOS 1936

23 Ağustos'taki akşam celsesinde sanık Ter-Vaganyan ve Fritz David sonsözlerini söylerler.

Sonsözünde Ter-Vaganyan Sovyet devletine ve Parti'ye karşı suçunu eksiksiz itiraf eder: "Burada açığa çıkartılanların ağırlığı altında ezildim. Savcının konuşması beni yıktı. Suçumun bütün seyri boyunca proleter mahkeme tarafından mahkum edilen bir düşmanın, bir faşistin durumunda görülmek çok ağır. Böyle bir anda aşağıdakini söylememek elbetteki sinsilik olur. Beni eski yoldaşlarımdan ayıran o uçurumu, o ayrılığı aşmam için bir fırsat daha verilmesini istiyorum.

"Mahkemenin önünde eğiliyorum ve söylüyorum; kararınız ne kadar ağır olursa olsun, onu haketmiş bulunuyorum."

Sanık Fritz David şöyle der:

"Troçki'ye beddua ettiğime Proleter Mahkemenin inanmasını istiyorum. Hayatımı mahveden ve beni bu ağır suçları işlemeye yönelten Troçki'ye beddua ediyorum."

Akşam saat 7'de hakimler müzakere odasına çekilirler.

24 Ağustos saat 2.30' da Başkan Ulrich yoldaş kararı açıklar.

SOVYET SOSYALİST CUMHURİYETLERİ BİRLİĞİ ADINA

KARAR

SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu'nun bileşimi;

BAŞKAN: Yoldaş V.V. Ulrich; Ordu Askeri Yargıcı,

ÜYE: Yoldaş I.O. Matuleviç; Kolordu Askeri Yargıcı, SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyum Başkan Yardımcısı.

ÜYE: I.T. Nikitişenko; Kolordu Askeri Hakimi, SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyum Başkan Yardımcısı

SEKRETER: Yoldaş Katyuşki; 1. derecede Askeri Yargıcı

SAVCI: SSCB Savcısı Yoldaş A.J. Vişinski'den oluşur.

19-24 Ağustos 1936'da Moskova'da görülen dava sonucunda aşağıdaki sanıklardan,

1- **Zinovyev**, Grigori Yevseyeviç; doğum tarihi: 1883, ücretli memur. 16 Ocak 1935'de Zinovyevistlerin "Moskova Merkezi" davasında Rus Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti (RSFSC) ceza yasasının 17. ve 58/8. maddelerine göre 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

2- **Kamenev**, Lev Boriseviç; doğumu 1883, ücretli memur. 16 Ocak 1935'de Zinovyevistlerin "Moskova Merkezi" davasında RSFSC ceza yasasının 17. ve 58/8. maddelerine göre 5 yıl hapis cezasına ve ikinci defa da 27 Temmuz 1935'de RSFSC ceza yasasının 17. ve 58/8. maddelerine göre 10 yıl

hapis cezasına çarptırıldı.

3- **Yevdokimov**, Grigori Yeremeyeviç; doğum tarihi 1884, ücretli memur. 16 Ocak 1935'de Zinovyevistlerin Moskova Merkezi davasında RSFSC ceza yasasının 17. ve 58/8. maddelerine göre 8 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

4- **Bakayev**, İvan Petronoviç; doğum tarihi 1887, ücretli memur. 16 Ocak 1935'de Zinovyevistlerin Moskova Merkezi davasında RSFSC ceza yasasının 17. ve 58/8. maddelerine göre 8 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

5- **Mračkovski**, Sergey Vitalyoviç; ücretli memur.

6- **Ter-Vaganyan**, Vagarşak Arutyunoviç; doğum tarihi 1983, ücretli memur.

7- **Smirnov**, İvan Nikitiç; doğum tarihi 1880, ücretli memur.

Bu yedi sanığın hepsi eylemlerine uyan RSFCS ceza yasasının 58/8. ve 58/11. maddelerine göre dava ediliyorlar.

8- **Dreitzer**, Yefim Aleksandroviç; doğum tarihi 1894, ücretli memur.

9- **Reingold**, İzak İzayeviç; doğum tarihi 1897, ücretli memur.

10- **Pikel**, Rihard Vitaldoviç, doğum tarihi 1896, ücretli memur.

11- **Golzman**, Eduard Solomonoviç; doğum tarihi 1882 ücretli memur.

12- **Fritz David** (Kruglyanski; İlya-David İsrailoviç); doğum tarihi 1897, ücretli memur.

13- **Olberg**, Valentin Pavloviç; doğum tarihi 1907, ücretli memur.

14- **Berman-Yurin**, Konon Borisoviç (Aleksander Fomiç); doğum tarihi 1897, ücretli memur.

15- **Lurie**, Moisey İliç (Emel, Aleksander); doğum tarihi 1897, ücretli memur.

16- **Lurie**, Nathan Lazareviç; doğum tarihi 1901, ücretli memur.

Bu sanıkların hepsi eylemlerine uyan RSFSC ceza yasasının 19. ve 58/8., 58/11. maddelerine göre suçtan yargılanıyorlar.

Önsoruşturma ve mahkeme görüşmeleri şunları açığa çıkarttı.

1932 Sonbaharında SSCB'deki Troçkist örgütün yöneticisi Smimov'un Troçki'den aldığı direktife göre Troçkist ve Zinovyevist karşı-devrimci grupların birliği gerçekleşir. Zinovyevist (Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov, Bakayev) ve Troçkist (Smimov, Ter-Vaganyan, Mračkovski) gruplar bir "Birleşik Merkez" örgütlerler. Bu karşı-devrimci grupların birliği, SBKP(B) ve Sovyet Hükümetinin önderlerine karşı bireysel terör esas alınarak sağlanmıştır.

Troçkistler ve Zinovyevistler "Birleşik Merkez"in, sanık Smimov, Golzman ve Dreitzer aracılığıyla Troçki'den aldığı direktifler üzerine bu dönemde (1932'den 1936'ya kadar) bütün düşmancıl çalışmasını Sovyet Hükümeti ve SBKP(B)'ye karşı, onların önderlerine karşı terörün örgütlenmesine konsantre etmiştir.

Mahkeme, "Birleşik Merkez"in Troçki ve Zinovyev'in direktifleri üzerine, Zinovyevistlerin illegal terörist Leningrad grubu (Nikolayev-Katalinov) aracılığıyla, yoldaş Sergey Mironoviç Kirov'u (SSCB Merkez Yürütme Kurulu Üyesi ve SBKP(B) MK. üyesi) 1 Aralık 1934'te katlettiğini saptadı.

Eylemleri sadece yoldaş KİROV'u öldürmekle sınırlı kalmayan Troçkist-Zinovyevist Merkez STALİN, ŞDANOV, KAGANOVİÇ, ORDŞONİKİDZE, KOSİOR ve POSTİŞEV yoldaşlara karşı da bir dizi terör eylemleri hazırlamıştır.

Mahkeme görüşmelerinin sonucunda sanık Zinovyev, Kamenev, Yevdokimov, Bakayev, Mračkovski ve Dreitzer'in itiraflarıyla, yurtdışından Troçki'nin, ülke içinden de Simimov'un yoldaş KİROV'un öldürülmesi hazırlığının hızlanması için büyük çaba gösterdikleri saptanmıştır.

Yoldaş KİROV'un öldürülmesinin hızlandırılması için Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'in direktifiyle Kamenev Leningrad'a gider. Orada yoldaş KİROV'a karşı suikasti gerçekleştirecek olan terörist grubun bir yöneticisiyle — Yakovlev'le— görüşür. Yakovlev'in yargılanması, özel bir davada ele alınmak üzere ayrı tutulmuştur.

Mahkeme keza sanık Bakayev'in de "Birleşik Merkez"in

direktifiyle, Kasım 1934'de Leningrad'a giderek Nikolayev-Katolinov terörist grubunun yoldaş KİROV'u öldürmek için bütün hazırlıkları yapıp yapmadığını denetlediğini saptadı.

Leningrad terörist grubunun gizli toplantısında Bakayev, yoldaş KİROV'un katili L.Nikolayev'in hazırladığı raporu aldı, ona ve suç ortaklarına "Birleşik Merkez" adına bir dizi pratik direktifler verdi. Bu direktiflere uygun olarak Nikolayev ve suç ortakları 1 Aralık 1934'de yoldaş KİROV'u katlettiler.

Mahkeme, sanık Bakayev, Reingold ve Dreitzer'in "Birleşik Merkez" in kararlarına uygun olarak 1934 yılında yoldaş STALİN'e karşı iki kez suikast girişiminde bulunduklarını da saptamıştır.

"Birleşik Merkez" tarafından planlanan terör eylemlerinin başarıyla uygulanması için bu Merkez tarafından sanık Bakayev'in doğrudan yönetimi altında sanık Reingold, Pikel ve Dreitzer'den oluşan "Moskova Terörist Grubu" örgütlenir.

Yoldaş VOROŞİLOV'a karşı suikast hazırlamakla "Moskova Terörist Grubu" üyesi Dreitzer görevlendirilirken, yoldaş STALİN ve yoldaş KİROV'a karşı suikast düzenlemeyi örgütlemekle sanık Bakayev görevlendirilir.

Troçki, Sovyet Devleti ve SBKP(B)'nin önderlerine karşı suikast düzenlenmesinin örgütlenmesi için 1932-1936 yılları arasında bir dizi teröristi sistematik olarak yurtdışından SSCB'ye gönderdi. Buradan da anlaşılacağı gibi Troçki kendini "Birleşik Merkez" in terör eylemleriyle sınırlamamıştır.

Troçki bizzat hazırladığı Berman-Yurin ve Fritz David'i 1932 Kasımında STALİN yoldaşa karşı suikast hazırlığı örgütlemeleri için SSCB'ye gönderir.

Aynı yıl terörist N.Lurie de Troçki tarafından Berlin'den Moskova'ya gönderilir. O dönemde yabancı uzman maskesi altında Moskova'da yaşayan Gestapo ajanı ve Gestapo'nun şefi Himmler'in sadık adamı Franz Veiz ile birlikte N.Lurie, STALİN, VOROŞİLOV, KAGANOVİÇ ve ORDŞONİKİDZE yoldaşlara karşı suikastler hazırlamışlardır.

1932/33 kışında Franz Veiz'in Moskova'dan ayrılmasından sonra, Nathan Lurie Mart 1933'te Berlin'den Moskova'ya (Troçki'den aldığı Sovyet Devleti ve SBKP(B)'nin önderlerine

karşı terör eylemlerinin hızlandırılmasıyla ilgili direktif üzerine) gelen Moisey Lurie ile birlikte bu terör eyleminin hazırlığını devam ettirir.

Nathan Lurie 1934 yılında, Tscheljabinsk Traktör İşletmeleri İnşaatı'nda çalışırken KAGANOVİÇ ve ORDŞONİKİDZE yoldaşlara karşı suikast girişiminde bulunur.

Nihayet aynı Nathan Lurie, 1 Mayıs 1936'da Moisey Lurie'nin direktifine ve onunla daha önce varılan anlaşmaya göre Leningrad'da 1 Mayıs gösterisi sırasında yoldaş ŞDANOV'a karşı bir suikast düzenlemeyi dener.

1935 yazında Honduras Cumhuriyeti'nin bir vatandaşının sahte pasaportunu kullanan terörist Olberg, Troçki tarafından (oğlu Sedov aracılığıyla) Almanya'dan SSCB'ye gönderildi. Olberg bu pasaportu Alman gizli polisi Gestapo'nun yardımıyla elde eder. (Pasaport olmadan) önce O, Troçki'den oğlu Sedov aracılığıyla bu meselede Gestapo'nun yardımından yararlanmak için onay alır.

SSCB'ye geldikten sonra Olberg, Gorki şehrindeki karşı-devrimci Troçkist terörist grupla ilişkiye geçti ve 1 Mayıs 1936'da Moskova'da Kızıl Meydan'da Sovyet hükümetinin ve SBKP(B)'nin önderlerine karşı terörist eylemi icra etmek zorunda olan bir dizi teröriste direktif verdi.

Mahkeme müzakeresi, terörist Troçkist-Zinovyevist Merkez'in, STALİN, VOROŞİLOV, ŞDANOV, KAGANOVİÇ ve ORDŞONİKİDZE yoldaşlara karşı terör eylemlerinin hazırlığıyla aynı dönemde, Troçkist Muchin'in yönetiminde (bu kişi başka bir davadan yargılanmaktadır) Ukraynalı teröristler aracılığıyla KOSİOR ve POSTİŞEV yoldaşlara karşı terör eylemleri hazırladığını da saptamıştır.

Böylelikle,

- 1- G.L. Zinovyev
- 2- L.B. Kameşev
- 3- G.J. Yevdâkimov
- 4- L.P. Bakayev
- 5- S.V. Marçkovski
- 6- V.A. Ter-Vaganyan
- 7- L.N. Smimov

a-) SBKP(B) ve Sovyet Hükümeti'nin önderlerine suikast için Birleşik Troçkist-Zinovyevist Merkez'i örgütlemiş olmaktadır;

b-) 29 Aralık 1934'de SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu tarafından mahkum edilen Leningradlı illegal terörist grup (Nikolayev-Katolinov) aracılığıyla yoldaş S.M. Kirov'un alçakça katledilişini hazırlamış ve 1 Aralık 1934'te de gerçekleştirmiş olmaktadır;

c-) STALİN, VOROŞİLOV, ŞDANOV, KAGANOVİÇ, ORDŞONİKİDSE, KOSİOR VE POSTİŞEV yoldaşlara suikast hazırlamaktan (RSFSC Ceza Yasasının 58/8. ve 58/11. maddelerine karşı suç) bir dizi terörist grupları örgütlemiş olmaktadır;

8- J.A. Dreitzer

9- I.I. Reingold

10- R.V. Pikel

11- E.S. Golzman

12- Fritz David (Kruglianski, İlya David İsrailiyeviç)

13- V.P. Olberg

14- K.B. Berman-Yurin

15- M.İ. Lurie'nin (Emel, Aleksander)

16- N.L. Lurie

İllegal karşı-devrimci, terörist Troçkist-Zinovyevist örgütün üyeleri olarak, hükümet ve parti önderlerine, STALİN, VOROŞİLOV, ŞDANOV, KAGANOVİÇ, ORDŞONİKİDSE, KOSİOR ve POSTİŞEV yoldaşların öldürülmeleri hazırlığının aktif katılımcıları (bu işi hazırlayıp, yapanlar çn.) —yani RSFSC Ceza Yasasının 19. ve 58/8. 58/11. maddelerine karşı suç— olmuş olmaktadır suçlu bulunmuşlardır.

Yukarıda ortaya konanlar temelinde ve RSFSC'nin yargılama usulu ceza yasasının 319. ve 320. maddelerine göre SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu;

1- Zinovyev, Grigori Yevseyeviç'i

2- Kamenev, Lev Borisoviç'i

3- Yevdokimov, Grigori Yeremeyeviç'i

4- Bakayev, İvan Petroviç'i

- 5- Mraçkovski, Sergey Vitalyeviç'i
- 6- Ter-Vaganyan, Vagarşak Arutyunoviç'i
- 7- Smimov, İvan Nikitiç'i
- 8- Dreitzer, Yefim Aleksandroviç'i
- 9- Reingold, İzak İzayeviç'i
- 10- Pikel, Rihard Vitoldoviç'i
- 11- Golzman, Eduard Solomonoviç'i
- 12- Fritz-David'i (Krugliyanski, İlya David İsrailoviç)
- 13- Olberg, Valentin Pavloviç'i
- 14- Berman-Yurin, Konon Borisoviç'i
- 15- Lurie, Moisey İliç'i (Emel Aleksander)
- 16- Lurie, Nathan Lazareviç'i

Bunların hepsini en büyük cezaya (kurşuna dizmeye ve bütün şahsi mülkiyetlerinin haczedilmesine) mahkum etmiştir.

Şimdi yurt dışında bulunan, SSCB'de, Sovyet Devleti'nin ve SBKP(B)'nin önderlerine karşı terör eylemlerinin örgütlenmesinin doğrudan hazırlığında ve bizzat yönetiminde suçları, sanık İ.N.Smimov, E.S.Golzman, Y.A.Dreitzer, V.P.Olberg, Fritz-David (Krugliyanski) ve Berman-Yurin'in ifadeleriyle olduğu gibi, bu davada mevcut materyal ile de kanıtlanmış olan Troçki, Leon Davidoviç ve oğlu Sedov, SSCB topraklarında bulunmaları halinde derhal tutuklanmalı ve SSCB Temyiz Mahkemesi'ne teslim edilmelidirler.

BAŞKAN: SSCB Mahkemesi Askeri Kollekyumu Başkanı, Ordu Askeri Yargıcı V.ULRİCH

ÜYELER: SSCB Temyiz Mahkemesi Askeri Kollekyumu Başkan Yardımcıları;

Kolordu Askeri Yargıcı, MATULEVİÇ
Tümen Askeri Yargıcı, NİKİTÇENKO

**SSCB ADLİYE İŞLERİ HALK KOMİSERLİĞİ
SOVYET DÜŞMANI.TROÇKİST MERKEZ ÜZERİNE
DAVA RAPORU**

**MOSKOVA
YARGILAMALARI**

**(23-30 OCAK 1937)
II. CİLT**

Y.L. Pyatakov, K.B. Radek, G.Y. Sokolnikov, L.P. Serebryakov, N.I. Muralov, Y.A. Livsitz, Y.N.Drobris, M.S. Boguslovski, I.A. Kinasev, S.A. Ratatiak, B.O. Norkin, A.A. Sihestov, M.S. Stroilov, Y.D. Turok, I.Y. Hraşhe, G.Y. Puşhin ve V.V. Arnold'a karşı

**SSCB TEMYİZ MAHKEMESİ ASKERİ
KOLLEKYUMU'NDAKİ DURUŞMA: 23-30 OCAK 1937**

RSFSC Ceza Yasası'nın 58/1., 58/8., 58/9. ve 58/11. maddelerine göre vatana ihanet, casusluk, sabotaj faaliyeti, zarar verici faaliyet ve terörist eylemler suçundan açılan dava
Tam Stenografik Rapor

**MOSKOVA 1937
SSCB ADLİYE İŞLERİ HALK KOMİSERLİĞİ
TARAFINDAN YAYINLANMIŞTIR**

Moskova Mahkemelerinde yargılananlar Lenin ve Stalin'in bahsettiği bürokrat, restore edici unsurlardan değildir. Bu türden bürokratların, restorecilerin gelişmeleri ve iktidara gelmeleri ayrı bir sorundur. Burada söz konusu olanlar, bir zamanlar devrimci mücadele içinde yer almalarına rağmen, giderek Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin hızlı inşasını, sosyalist toplumdaki çelişkilerin doğru bir şekilde ele alınıp çözüldüğünü gördükçe kahrolan, kapitalizmi yeniden inşa etmek için zamanın giderek aleyhlerine işlediğini gören emperyalizm doğrudan ajanlarıdır. Her ne kadar sonuç aynı da olsa bu unsurların gelişme süreçleri birbirlerinden farklıdır ve bu farklılığı görmek gerekir.

Bu mahkemeler kapalı kapılar ardında yapılmadı. Bütün dünyanın gözü önünde, düzenlerce burjuva gazetecinin, yabancı elçilik temsilcilerinin gözleri önünde yapıldı. Bunun içindir ki, burjuva basın bu mahkemelerin göstermelik olduğunu yazamaz, usulsüzlükten bahsedemez.

Ve yıl 1941... Alman faşizmi sosyalist Sovyetler Birliği'ne saldırır, ama Sovyetler Birliği'nde 5. kol bulamaz. Sovyetler Birliği'nde faşizm için hinterland yoktur. Bu mahkemeler olmasaydı, bu hainler cezalandırılmasalardı, Alman faşizmi için Sovyetler Birliği'nde 5. kol da olurdu. II. Dünya Savaşı'nda Alman faşizmine karşı mücadele Moskova Mahkemelerinin ne denli doğru ve zamanında atılmış bir adım olduğunu bir kez daha gösterdi.

17000